HOLGER DRACHMANN

ØSTEN FOR SOL OG VESTEN FOR MAANE

DIGTE 1880—1906

HOLGER DRACHMANN

SKRIFTER I UDVALG
(1911-12). Ny Udgave 1921.

I. DIGTE 1872—79. — PRINSESSEN OG DET HALVE KONGERIGE.
II. SKILDRINGER (Derovre fra Grænsen. Lars Kruse. Skildringer fra Holland. Ostende-Brügge. Tarvis m. m.).
III. ØSTEN FOR SOL VESTEN FOR MAANE. — DIGTE 1880—1906.
IV. SØMANDSHISTORIER.
V. SAGN. (Syndflodssagn. Vandenes Datter. Troldtøj).
VI. FORTÆLLINGER. (To Skud. Kitzwalde. Kirke og Orgel. Venezias Nat).
VII. FORSKREVET. 1ste Del.
VIII. FORSKREVET. 2den Del
IX. SKUESPIL. (Strandby Folk. Der var engang —. Tyrkisk Rokoko. Esther. Halfred Vandraadeskjald).
X. MELODRAMER. (Vølund Smed. Renæssance. Snefrid. Dansen paa Koldinghus. Gurre).

HOLGER DRACHMANN

ØSTEN FOR SOL OG VESTEN FOR MAANE

DIGTE 1880–1906

GYLDENDALSKE BOGHANDEL - NORDISK
FORLAG - KJØBENHAVN - KRISTIANIA
BERLIN - LONDON - MDCCCCXXI

UDVALGET VED VILH. ANDERSEN

GYLDENDALS FORLAGSTRYKKERI
KJØBENHAVN

ØSTEN FOR SOL OG VESTEN FOR MAANE

ET ÆVENTYRDIGT

1880

FØRSTE SANG

DER var engang en fattig Mand
— En meget, meget fattig Mand —
Som leved med sin Kvinde
Dybest i Skoven inde.
Vorherre kan ej skaffe Brød
Til alle dem, der lider Nød;
Men Børn — nu ja, de kommer
Ved Vinter som ved Sommer
I fattigst Hjem, i lavest Hus,
Hvor sprukkent Fad og klinket Krus
Knapt yder daglig Føde;
Og Børnene de har endda,
Vorherre vide maa hvorfra,
Kinder saa æblerøde.

Den rige Dame græmmer sig
Saa tidt i pragtfuld Stue,
Og tænker, mens hun kæmmer sig:
Hvorfor blev jeg dog Frue?
Hvorfor bær' Ringen jeg paa Haand,
Naar stedse jeg som Liljevaand
I Spejlet skal mig skue? —
Saa tænker mangen Frue.

For mange hist, og her for faa —!
Men skulde man til Klager lytte,
Saa gik man undervejs i Staa,
Og nok derom: i Skoven laa,

Med Gavlen sunken ind paa skraa
Og Væggen spækket ud med Straa,
En faldefærdig Hytte.
Dér sad i Høst, en Aften vild,
Familjen om en Brænde-Ild
Og varmed sig ved Arnens Lue,
Mand, Kone, Børn i samme Stue.

Hans Brændehuggerøkse laa
Slængt hen det første, bedste Sted;
Tavs var han, tavs var Konen med:
For der var svarlig Nød i Huset,
Og tomt stod Fadet, støvet Kruset —;
Naar ingen vilde fylde det,
Hvad hjalp det saa at skylle det?

Og Kvaset knitred, Kviste faldt
Som røde Fjer i Asken ned,
Hvor hver en enkelt Gnist blev talt
— Men ganske, ganske sagte —
Af Børnenes Geled.
De sad i Kreds om Ilden dér,
Fem vakre, voksne Pigebørn,
Og tørred deres vaade Klæ'r, —
Og Fa'r tog til sin Pande
Og gav sig til at bande.

De Ældre blev lidt skræmt derved,
Den Yngste stirred stadig ned
I Asken for sin smalle Fod;
Hun stirred i en gylden Flod,
Som rulled tyst sin Vove
Imellem gyldne Skove.
Fra Stammerne med et det var,
Som skinned frem et Øjenpar . . .

Hun hørte ej den Regn, som slog,
Ej Stormen, som om Gavlen jog;
Hun gav ej Agt paa Mo'r, som brast
I Graad, hun holdt sin Tanke fast
Ved Arnebaalets Brænde,
Og lod sin Fader skænde.

Hun var ej god, hun var ej slet,
Hun var, hvad man paa saadan Plet,
Hvor ingen Fristelser slaar ned,
Kan blive til i Ro og Fred.
Hun sad den Vinter lang og spandt;
Dog ej ad Gangen længe.
Med Vaaren vaagned hun og fandt,
At Verden var saa stor og skøn,
Og Kilden klar, og Busken grøn,
Og friske Skovens Enge.
Saa vogted hun Familjens Ko
I Skoven, og hun sang og lo —
Hun vidste dertil selv ej Grunden,
Men slog dog aldrig Laas for Munden.

Naar Sommeren led, og naar Varmen faldt
Over Skoven med summende Myg og Fluer,
Saa bar hun et Skørt — og det var nok alt —;
Hun kunde ej døje de bølgende Luer:
De flimred imellem de tætte Stammer,
De flimred hen over de mossede Tuer,
Og inderst i Skoven, hvor Varmen stod stille
Og Mosset gled ned i den rislende Kilde,
Dér havde Pigen sig fundet
Et skyggefuldt Badekammer.

Dér spejled de Stammer sig gamle og graa
Ned i det Vand, hvori Pigen laa;

De kunde ej tænke, og tænkte ej heller;
En Gubbe, en tohundredaarig, han gælder
For intet; — hun laa der og hviled paa Armen
Og plasked og havde det dejlig
Kølig i Middagsvarmen.

Hun stirred i Vejret mod Grenenes Loft.
Dér hang hendes Skørt; hvor var det dog groft
Og gammelt og lappet! Som saadan hun laa,
Var det først ret, hun Lapperne saa'!
Tidt havde hun hørt sin Moder sige,
Der fandtes i Verden Folk, som var rige.
Hun vidste ej ganske, hvad Ordet betød, —
Med Hagen i Haanden sit Hoved hun brød;
Imidlertid Haaret om Skuldrene flød
Og bugted sig ud og ind med den hvide,
Blidelig rundede, vuggende Side,
Og lagde sig blødt om det blanke Knæ,
Og danned en Ramme af Ibentræ,
Kysk om et Kunstværk, som, hvis det var hugget
I Marmor, hvad eller i Kobber stukket,
For ikke at nævne: i Farver malt,
Kunde mangfoldige Gange
Skoven med Skovhugst betalt.

Saa laa hun en Stund i drømmende Tanker
Og letted til sidst sine Pusselanker.
Om Varmen end nok saa meget svider,
Saa bliver dog Vandet koldt omsider.
Hun rejste sig, støttet til Stammen den graa,
Og kasted et Blik paa maa og faa
Omkring sig, og tænkte paa Ordet „rig“ —
Og snapped sit Skørt med et lille Skrig . . .
Det var, som om nogen i Skoven
Bag Træerne paa hende saa'.

Hun fo'r af Sted. Til sidst hun fandt sin Ko;
Den laa og tygged Drøv i vanlig Ro
Og vifted bort med Svansen Myg og Fluer.
Hun saa' hen over Græssets grønne Tuer,
Og mønstred sky de tætte Skovens Stammer,
Men der var intet — intet — og hun lo.

Dog søgte hun ej mer sit Badekammer.
Og snart kom ogsaa Høstens gule Blad,
Og Løvet skiltes efterhaanden ad;
Det lysned op i Underskovens Planter.
Og Fuglene, de muntre Musikanter,
Holdt op at spille.
Alt blev stille,
Og Pigens Ko gik hen og blev lidt mager,
Men Pigen selv var frisk og fager.

En slank, en syttenaarig Dejlighed.
Derhjemme klaged stedse Fa'r og Mo'r;
Og Søstrene? — nu, Søstre, véd man sikkert,
Har stedse haft den Yngste skarpt i Kikkert:
Er *hun* den smukkeste? Nej hør nu blot . . . !
Hun blev ej smigret just. Og det var godt.
En Dag, den sidste Høstdag, som var mild,
Hun traadte ud af Hyttens trange Stue.
Dér straaled Skoven, som af indre Ild
Opglødet, i en purpurgylden Lue.
Hun skulde bringe Frokost til sin Fa'r,
Da blev en liden, yndig Fugl hun var;
Den hopped, flagred, hopped og stod stille,
Som om den Pigen med sig lokke vilde.

Den lokked hende ogsaa, til hun kendelig
Var bleven træt og varm;
Saa fløj den endelig.
Højt bølged hendes unge Jomfrubarm.

Og Øjet lyste, hendes Kinder gløded
Om Kap med Skovens Guld; — hun vilde sætte sig,
Da skræmtes hendes Øre ved en Larm
I Krattets Aabning — Is blev hendes Blod —
En Bjørn, en vældig, hvid, for hende stod.

Hun var alene. Og man kan vel gætte sig
Til hendes Tanker ved et saadant Møde.
Hun saa' sig alt for Labbens Kløer bløde . . .
Men Bjørnen stod, som var den groet til Stedet,
Og sendte hende kun et sælsomt Blik,
Et ømt, vemodigt brændende, som fik
Den stakkels Piges Hjerte til at banke —
Dog ikke *blot* af Skræk.
Det var en sær, en fast umulig Tanke;
Og dog:
Hun havde sét de samme Øjne før!

Og som hun tænkte saa, var Bjørnen væk.

Med Vindens Hast hun naaede Hyttens Dør.
Hvad er der, Barn? — Hun kunde intet sige,
Men da hun søgte, stammende, forvirret,
At skildre Mødet, stod de dér og lo:
En Bjørn? Sig heller, at Du saa' en Ko! . . .

Og Brændehuggeren, — da han kom hjem,
Og havde faaet vaadt ej eller tørt,
Og da han havde dette Møde hørt,
Saa fo'r han hidsig op og slog i Bordet:
Bjørn eller Ko! Gid Fanden vilde
Mig ved et Par af mine Tøse skille!

Saa sad de dér om Ilden. Det var silde.
Igennem Skorstenspiben Stormen jog

Med stadig Buldren. Det var vildt derude,
Og klamt og trist og trykket var det inde.
Da lød det, som om En mod Gavlens Rude
Tre Slag med meget haarde Knoer slog,
Og Fa'r stod op og til sin Økse tog:
Hvem der? Men intet Svar, kun vilde Vinde.

Og Fa'r gik ud. Han mangled ikke Mod.
Derudenfor en Bjørn i Natten stod.
Hvad vil Du?
„Jeg vil hente mig en Brud!"
Din Brud?
„Javist, din yngste, smukke Datter,
Som længe laa paa Sinde mig!" —
Du fatter
Vel nok, min gode Bjørn, man kan ej gi'
Sin Datter til enhver, som gaar forbi! —
„Hvormeget vil Du ha?" —
Aa, Du betaler!
Det er en anden Sag: ti Tusind Daler! —

„Jeg prutter ej; jeg byder ti Gange ti!" —
Hm! vent et Øjeblik!...
Og Fa'r gik ind:
Hej, Mo'r, jeg maatte være døv og blind,
Ifald jeg lod slig Lejlighed gaa fra mig! —
Men kære Mand, saa sig, hvad gaar der a' Dig? —
Her vendte han sig til den Yngste hen:
Der er en Bjørn derude, som vil ha' Dig!

Saa brød det ud med Graad, og saa med Skænd.
Dér stod den unge Pige, og man haler
I hende, og hun beder, og man taler;
Og Mo'r vil ej, og Mo'r vil nok; og Fa'r
Han bander og har til alt det Svar:
Ti Gange ti er hundred Tusind Daler!

Betænk: en Bjørn, som saa gentil kan vise sig,
Han vil dog — nej for Fanden ikke spise Dig;
Det var for dyr en Steg! — Her græder Mo'r. —
Hold op at flæbe! Tænk Dig, Barn, hvor stor
En Lykke Du kan bringe over Huset.
Nu skal der aldrig mangle Øl i Kruset,
Og vi skal mindes Dig hver Dag ved Bordet!
— Og bede for Dig! raaber Søskendkoret —.
Ja! sukker Mo'r, saa er det Himlens Vilje,
At jeg dog skulde faa den Taft's Mantilje;
Vær lydig, Barn; gør som din Fa'r han vil.
Vorherre lægger nok sin Naade til! —

Saa blev det afgjort, og Farvel man sagde,
Og der blev grædt, og kysset endnu mere.
Saa kom hun udenfor, men da hun lagde
Sin Haand paa Bjørnens Pels, og da hun saa'
I Øjet Bjørnen, hun med et forstod,
At det var *den*, som havde sét paa hende.

Og Bjørnen spurgte: „Pige, har Du Mod?“ —
Hun svared: Ja, jeg har! — „Saa sæt Dig op!“ . . .
Og bort det gik i susende Gallop
Igennem Mulm og Regn og Nattens vilde Vinde.

Her kommer en Bjørn gennem Skoven frem;
        Plads, Plads for dens Løb!
Om Stormen end suser, om Regnen end slaar,
Om spærrende Klipper i Vejen staar:
        Den giver ej Køb,
        Den sætter i Løb
Tværs over Klippernes brusende Bække,
Ret over Kløfternes gabende Sprække.
Plads for den Bjørn, som er ude i Nat!
Og som bærer paa Ryggen sin dyreste Skat!

Og hver Gang et Træ med et drønende Brag
Til Jorden er styrtet og ligger dér bag,
Og hver Gang et Svælg i et eneste Spring
Er taget, den drejer sit Hoved omkring
Og spørger om Pigen endnu er ved Mod? —
Hun nikker og klemmer dens Pels med sin Fod.

Den er ude i Nat, den vældige Bjørn;
Det gaar over Sten, gennem Moser og Tjørn.
Rovfugle skrige, som skræmmes i Vejret,
Spøgelser vige, som svæve om Kæret,
Vildbassen rejser sig søvndrukken op
Og styrter af Sted med sin børstede Krop:
Hinder og Hjorte,
Mikkel og Morten,
Alle ta'er Flugten, som kom der en Torden;
Dagtravl er Livet i Skov og Krat.
Den er ude, den vældige Bjørn i Nat . . .

Men lidt efter lidt gennem Skyerne brød
Maanen og gav sig saa mildt til at lyse.
Da var det, som Vindene sammen fløød
I klagende Mumlen og pakked sig hjem,
Og Vejen blev mindre og mindre
Besværlig, hvor Bjørnen drog frem.

Og lidt efter lidt drog Nathimlens Blaa,
Det dybe, det rene, hen over Skoven,
Og Stjernerne mylrede frem foroven;
Paa Træer og Buske forneden de laa.
Og Kilderne tyssed
Paa Rovfuglenes Skrig,
Og Grenene dryssed
En Glimmer saa rig
Langs Vejen, hvor Bjørnen den straalende Nat
Drog hjem til sit Slot med sin dyreste Skat.

ANDEN SANG

Og da de kom for Bjørnens Slot
— Det raged saa stort over Skoven —
Da var der alt tændt Lys og Blus
Forneden som foroven.

Paa vid Gab Porten stod, men ingen Schweizer
Med Sværd i Sølvgehæng var Æresvagt,
Og ingen Tjenerflok i Porten bukked;
Paa vid Gab hele Slottet var oplukket;
Men intet Liv — kun Dødens tavse Pragt.

Ad blanke Trapper gik i Hast det op,
Hvor Marmorpillen stod paa Marmorflisen
Og spejled Buen som i stille Vand;
Og Faklens Skær paa dette Vandspejl svømmed;
Til Pigens Hjerte Blodet voldsomt strømmed:
Det var umuligt vist paa sligt at gaa! —
Men Bjørnen traadte fast og let derpaa.

Sal efter Sal i øde Rækker laa.
Igennem alle iled Bjørnen hastig,
Indtil den standsed ved en liden Dør
Med Guldforsiringer, hvor Blomster slynged
Sig ud og ind, mens Fugle paa dem gynged.

Op sprang den liden Dør: En hvælvet Stue,
Men mindre end de tavse, øde Sale;
Fra Loftet gød sig ned saa mild en Lue,
Mat rosenrød, som farved Væggens Silke
Og Gulvets tykke, fjederbløde Tæppe.

At træde herpaa Pigen voved næppe.
Hun saa' i Stuens ene Krog et Bord,
Dækt kun for en, med gyldne Fade smaa,
Med Frugt i Skaaler, Blomster over alt,

Krystalkarafler, hvori Vinen spilled
Blodrød og grønlig klar og mørkegylden.

En Stol med Skammel var for Bordet stillet.

Og modsat Bordet, ud for Væggen stod
En pragtfuld opredt Seng med blegrød Himmel,
Hvorfra som Skyer Silkeforhæng gled
I rige, dybe Folder lydløst ned,
Bevogtere af Søvnens Hvile
Og Drømmens Hellighed.

Og Bjørnen taled: „Sæt Dig, spis og drik!“ —
Den saa' paa Pigen med det samme Blik,
Vemodigt brændende, som mellem Skovens Stammer;
Den føjed sagte til: „Og sov!
Her er mit Gæste- og dit Brudekammer.“

Hun satte sig. I samme Nu forsvandt
Den hvide Bjørn. Hun saa' mod Døren hen:
Det er dog Synd ...! Hun vilde kaldt —
Men hun betænkte sig igen:
En Bjørn er kun en Bjørn, om nok saa blidt
Og nok saa ømt den ser paa unge Piger!
Og atter Blodet op til Kinden stiger,
Da hun betragted, hvad paa Bordet stod.
Saa tog hun Mod
Til sig, og gav sig til at spise.

Hun havde aldrig set et sligt Service,
Og aldrig forhen Vinens Sødme smagt.
Hver Ting, hun ønsked, af sig selv blev lagt
For hende, og saa snart hun følte Tørst,
Højt Vinen i de slebne Glas blev skænket,
Saa Skummet stænked
Og fristed Øjet ved sin Perlepragt.
Dér sad hun med sin sunde Appetit,

Af Vejens Længde skærpet, og hun undred
Sig først ved hver en Mundfuld, hver en Slurk.

Lidt efter lidt,
Saa fandt hun alting, som det skulde være,
Den unge Pige,
Thi der er intet,
— Det er en gammel Lære —
Hvortil sig Mennesket saa snart kan vænne,
Som til det Ny og det Underlige.

Kan hænde,
Hun havde siddet endnu meget længer.
Men vakt til Dristighed ved Stuens Varme
Og Spisens Krydderi og Vinens Glød,
Hun maalte Stuen med et fast, et prøvende,
Et Kvindeblik, kun liden Tid behøvende
For netop *det* at finde, hvad det søger.

Hun saa' paa Væggen Lysets Straaler spille
I noget . . . ja, det var just i et Spejl,
Et højt, fra Gulv til Loft. Hun rejste sig
Og gik derhen, og sig i Spejlet saa'.

Dér stod hun i sin gamle Klædning graa,
Det lille Skørt, som stumped over Anklen,
Et Liv, som længst for Brystet var for trangt,
Det rige, brune Haar sat op med Kam,
Og hvilken hæslig en! — I pjusket Ham
En Fugl, saa smuk, som Skovens Bur den har,
En syttenaarig Dejlighed, men bar
Og blot for gode, nye, smukke Klæder.

Hver fattig Skønhed, som for Spejlet træder
Og aner her, for første Gang, hvor smuk
Hun er, har vist som denne lille Pige

Udstødt det samme, dybe Hjertesuk:
Kan ingen sige
Mig, hvormed jeg skal pynte mig?

Det ligger dybt i Kvindesjælens Bund;
Det ligger dér som Ærens Tørst hos Manden,
Som Brøndens Billed, naar man over Randen
Frembøjet ser sit eget kære Selv;
Det findes sikkert, som paa Himlens Hvælv
De faste Stjerner, som i Havet Vrag
Og Advokater i en Arvesag.

Hun saa' sig om. Og som om hun blev stukket
Af Skovens Myg, hun stødte ud et Skrig . . .
Men Døren? — Jo, den var forsvarlig lukket —;
Saa klapped hun i sine Hænder smaa: —
Der hængte over Ryggen paa to Stole
En yndig snehvid . . . noget som en Kjole.

Straks klædte hun sig af og tog den paa.
Som Havets Skum om Baadens slanke Sider,
Saa sluttende og dog saa blød,
Saa gennemsigtig den om hende laa.

Nedskaaret var den dybt hen over Barmen,
Og fri var Skuldren, blottet Armen,
Med Kniplingssløjfer helt til Foden ned
Den som en Florslavine
Til Gulvet skred
Og laa som Snefnug paa det bløde Tæppe.

Hun saa' i Spejlet sig, og rødmed helt
Undseelig. Men bort, den stygge Kam!
Hun kasted den og løste Haarets Knuder.
Da faldt den rige Strøm, i Floder delt,
Til begge Sider ned; men Hælvten laa
Som Slanger over Skulderhvælvets Puder.

Hun ledte efter mer'. Der var ej mer.
Saa var hun træt, og sig i Sengen lagde
Med Kjolen paa. En Stemme hende sagde
— Thi Kvindesnillet træffer altid Sagen —
At denne Kjole var
For Natten, ej for Dagen.

Og mens hun laa og følte lutter Silke
Og fine Bolstre for sin spæde Haand,
Og saa' paa Draperiets svære Baand
Med gyldne Kvaster, kom hun til at tænke
Paa Hytten hjemme, paa sin Fa'r og Mo'r
Og sine Søstre. Derpaa angst hun fo'r
Op med en Gysen. Hvad mon Bjørnen vel
Nu tænkte? Skulde hun nu slaas ihjel,
Isønder rives af dens skarpe Tænder . . . ?
Hun folded da til Bøn de smalle Hænder
Og bad Vorherre, han dog vilde vise hende
Den Naade, først den næste Dag
At lade Bjørnen spise hende!

Men da der stadig ingen kom til Døren,
Og Kamret stadig lystes op af Luen
Fra Loftet med det varme, røde Skær,
— Skønt rigtignok hun syntes mere dæmpet —
Sin Angst med Kækhed hun tilbage kæmped.

Dér laa hun snehvid i sin Silkeseng.
Uskyldig som en Fugl, ren som en Due,
Hun trængte ej til nogen Æresvagt,
Hun kendte Ære ej, saa lidt som Brøde;
Hun tænkte kun paa næste Morgens Møde
Med Bjørnen, og i Fald hun leved end —
Paa, hvordan det med Kjolen skulde gaa;
Den var dog lidt for tynd; maaske der laa
En anden! eller — ak — om hun den gamle,
Den stygge, skulde atter om sig samle! . . .

Og mens hun laa og tænkte saadan, hørte
Hun Toner af en fjern og sød Musik,
Som efterhaanden Stemmer med sig førte.
Et Kor af Kvinder. Tydeligt fornam
Hun, medens Lyden som fra Loftet svang
Sig ned, hvad disse blide Røster sang:

Brudehymne.

Salige Stund,
Som alle gode Magter
Skænker dit Liv nu, og skænker kun én Gang,
Barndommens Blund,
Dit Maal tilendebragt er!
Kvinden vil vaagne — da fatter hun vor Sang.

Lyd, som ej vor Læbe
Mægter at udtale:
Fryd, som kunde dræbe,
Var den ej saa sød —
Alt vil Du erfare,
Tavs vil Du bevare
Lykken gennem Livet,
Mindet til din Død!

Salige Stund,
Naar Drøm og Vaagen blander
Bølgerne tilsammen og højt mod Sjælen slaar,
Som et Hav, hvor Baaden
Ængstes for at flyde,
Og med Klagelyde
I navnløs Lyst forgaar.

Ren er Alterluen,
Om den heftigst brænder;
Haanden, som den tænder,
Er ingen jordisk Haand.

Vær kun Offerduen.
Aanden ser din Gave;
Elskov er ej lave
Drifters løste Baand.

Salige Stund,
Nej Du er Livets Lue,
Pustet, det stærke, paa én Gang Drift og Lov.
Dræb i dit Blund
Kun denne liden Due!
Kvinden vil vaagne, hvor kun en Fugl hun sov.

De tav. Men efter fulgte der et Spil,
Hvorunder Øjnene hun lukked til,
Som blev af bløde Bølger bort hun baaren.
Af Vemod følte hun paa Kinden Taaren;
Men da hun atter saa' sig om,
Var Stuen mørk — og nogen kom
Med lette Trin igennem Stuen.
Hun skjalv som Skovens svage Blad i Høst,
Da hørte hun en dyb, men venlig Røst
At hviske: Du min Brud! — Hun følte Mindelsen
Af Hænders ømme Tryk — og saa et Kys,
Saa varmt som nogen Brudgom det har givet —
En Arm hun følte slynge sig om Livet —
Saa tabte hun Besindelsen.

Den næste Dag hun vaagned op, bedøvet,
Som af en Rus, som af en Feberdrøm;
Hun følte sig Forstanden halvt berøvet,
Hun greb og tog i Tæppets Silkesøm
Og saa' til Siden sig — da brast en Strøm
Af hede Taarer frem fra Øjets Sluse;
Nu mindedes hun alt, nu gav hun Agt
Paa denne Stue, hvortil hun blev bragt;

Hun skjalv for denne gaadefulde Magt,
Som havde delt med hende dette Leje; —
Hun vidste Raad ej, kendte ingen Veje
At fri sig. Var da Bjørnen hendes Mand?
Var Manden Bjørn? — *Et* kendte hun og vidste,
At hun var ej den samme som i Gaar.

Hun græd, som skulde hendes Hjerte briste.

Hun var alene. Graaden — det forstaar
Sig selv — maa høre op en Gang og Sorgen.
Hun var alene, men et lydt: Godmorgen!
I Møde hende klang. Hun saa' sig om.
Der hang et Bur fra Loftet ned, det høje;
I Buret sad en søgrøn Papegøje.

Den hang der ej i Gaar, nu hang den der.
Det lød helt frisk: Godmorgen lille Ven!
Hun smiled gennem Taarer til den hen;
Saa fandt hun et Par Tøfler, ganske bitte,
Af Silke, hvide — ja naturligvis.
Hun prøved dem; de passede præcis;
Og ud af Sengen steg hun. Milde Himmel!
Hun blev ved Synet ganske svimmel:
For Sengen, over Stole, paa et Bord
Der laa en Vrimmel,
Et Overflødighedens Væld, et Flor
Af Linned, Strømper, Kjoler, Baand og Piber,
Af Spidser, Blonder med og uden Striber,
Af Pudderkaaber, Shawler, lange Slør,
Af alt, som altid Naade fandt
Hos alle unge Kvinder —
Og øverst hun en lille Seddel finder:

„Min Brud — med Morgenhilsen — hendes Bjørn.“

Som naar en Skare vinterblege Børn,
Der nys om Arneilden kukkelured,
Af Sneens Vold i Hytten indemuret,
Den første Foraarsdag i Marken gaar
Og pludselig paa Blomster Øje faar
Og med en Iver, Travlhed uden Lige,
Sig skynder med at plukke — saadan gik det
Med Bjørnens Brud, den unge Pige.

Hun glemte al sin Sorg, og Taaren standsed
Paa Kinden, og mens knap af Fryd hun sansed,
Besaa', befølte, valgte hun og plukked
Hver Blomst, hvert Stykke af det rige Flor,
Indtil hun kranset som en Majbrud stod,
En yndig Blomst, den smukkeste blandt smukke.

Hun trak de hvide Silkestrømper om
Den lille Fod og bandt dem hurtig
For Knæet med et Baand, et lyserødt.
Hun syntes selv, at Synet var saa sødt;
Men hastig dæktes det af alt det rene,
Kridhvide, rullede og strøgne, pæne
Behov for Kvinder, som man Linned kalder,
Og som, om end det ej i Øjet falder,
Maa være hvidt som Sne og rent som Dug —
Hvad hjælper ellers det, at man er smuk?

Og da hun saadan stod fra Top til Taa
I Undertøjet og sig selv besaa',
Og fritted Spejlet, om det ej var nydeligt?
Saa kom det store Spørgsmaal — det er tydeligt —
Om Kjole! Hvilket Stof, og hvilket Snit,
Og hvilken Farve? Dette Valg, bestridt,
Bekæmpet, ændret efter mit og dit
Og hins og dennes lunefulde Ho'de,
Som nok er det, man har benævnet: Mode.

Hun valgte og hun prøved om igen.
Her var Kuløren hende lidt for skrigende,
Og hist for dunkel. Efter Farven, stigende
Fra lillablaa igennem violet
Til purpurrød og grøn som Papegøjen,
Hun tog til Snittet. Hist var hende Trøjen
For snever skaaret ind, hist posed Barmen,
Her hindredes Bevægelsen for Armen,
Hist Slæbet var for kort, og her for langt,
For fyldigt Livet hist, og her for trangt;
Saa valgte hun en Kjole, en, der sad
Som støbt om Barmen og om Skuldrens Blad,
En lys, men ikke hvid, ej graa, ej blaa,
En Mellemting imellem alle Ting.
Et Stof med bitte Rosenknopper paa,
Med Skærf, som over Hoften fyldigt faldt,
Et Draperi, som om de stolte Lemmer
Sig svøbte underdanigt og som hvisked,
Hver Gang hun satte sig, hver Gang hun gik,
Om Ungdom og om Ynde og om Skønhed
Med hundred' ganske sagte Pagestemmer.

Saa stod hun paaklædt dér ret som en Dronning,
Nej, som en ung Prinsesse, der kan blive det;
En Brud den første Morgenstund. Beskrive det,
Hvo det formaar! I Haaret glimted Stene
Med Glans som Stjerner, naar mod Frost det tegner;
Men mat som Stjernen, naar mod Gry den blegner,
Var hvert et Smykkes Glans mod Øjets Blik,
Da det i Spejlet ved et Spørgsmaal fik
Bekræftelse paa Hjertets dybe Suk:
Er jeg ej ung og yndefuld og smuk?

Om Bjørnen havde været her, den havde
— I Fald en Bjørn kan knæle — knælet ned;

Saa stolt, bevidst og sikker hun nu skred
Ad Gulvet hen med Tindren i sit Øje.
En Sommerfugl, et kostbart, sjældent Smykke,
Sig vugged let paa Barmens Bølgehøje
Og syntes i en Duft af Vaaressenser,
Som strømmed ud fra Haarets rige Fang,
At aande frit, som den, der ikkun ænser
Sol, Dag og Lys og liflig Fuglesang.

Men der kom ingen Bjørn. Og Dagen led.
Hun havde kun den grønne Papegøje.
Den kunde dog kun for en Stund fornøje
Med sit „Godmorgen“, med den samme Snak.
Saa blev hun sulten; Bordet alt stod dækket,
Hun satte sig, hun spiste og hun drak.
Hun rejste sig, tog paa en anden Kjole,
Af anden Farve, og den første slængtes
Unaadigt hen.
Og Aftenen faldt paa,
Og Luen tændtes oppe under Loftet;
Hun havde ej til Nadver Appetit,
Thi hun begyndte
— Ja hvorfor nægte det? — at ængstes.

Og atter i sin Silkeseng hun laa.
Hun sænker Kinden i de bløde Puder;
Og Lyset dæmpes; borte er nu Luen.
Hun hører disse Fodtrin gennem Stuen,
Et Ansigt — hun kan føle Aanden — luder
frem over hendes. Som et Løv hun skælver,
Hun skrige vil, og kan dog ikke skrige.
Hun trykkes til et Bryst, som fast sig hvælver;
En Stemme hører hun, en dyb og klar,
En Røst, som ømt til hendes Hjerte trænger:
„Min egen dyrebare, gode Pige!“ —
Hun lytter; og snart lytter hun ej længer;
Hun spørger stammende . . . Et Kys er Svar.

Den anden Morgen vaagned hun og saa'
Til Siden sig — og skuffet stod hun op
Og klædte langsomt, tankefuldt sig paa.

Hun ænsed Spejlet knap, knap hvad der laa
Af nyt og smukt igen paa Bord og Stole;
Hun greb og tog den første, bedste Kjole.

Hun ønsked Luft, hun ønsked sig at sole
I Dag og Lys. Den ækle Papegøje!
Hun aabned Døren, og for hendes Øje

Laa der en Række Sale, lyse, høje,
Med Marmorsøjler, hvide, sorte, røde,
Men, ak, i deres Pragt saa tavse, øde.

Det er et Slot, hun tænkte sig, for Døde!
Og hastig greb hun for sin Fod og tog
Sit Silkeslæb og gennem Slottet jog.

Indtil en Luftning frisk mod hende slog
Og vifted Haarets nøddebrune Masse.
Se, det er noget, som for mig kan passe,

Et Barn af Skoven! — Paa en bred Terrasse
Hun stod, og kunde knap for Glæde agte
Paa Synet. Vidt og bredt en Have strakte

Med Plæner sig, hvorover Solen bagte,
Med skyggefulde Lunde, hvor en sød
Musik af muntre Fuglestruber lød,

Med Vandspring, som i Vejret kraftig skød
De tykke Straaler og tilbage skummed
I Skaaler, som en liden Indsø rummed.

Her var det ikke Høst. I Luften summed
Det sommerligt med hine tusind Lyde,
Som kun en ægte Junidag kan byde,

Som Blomster, Bier, Sol og Lys kan yde,
Og hvorved den, som over alle Ting
Naturen elsker, kan sig henrykt fryde.

Hun steg i Haven ned og satte sig
I Skyggen af en Busk ved en Fontæne,
Hvis Støvregn svaled mildt den hede Plæne.

Her kom de Fugle, pudsede og pæne,
For end en liden Gang de Vinger lette
At pynte og paa et og andet rette,

Som var forglemt ved første Morgentvætte. —
Og som hun her i Skyggen sad saa stille
Og saa' i Solen Springets Straaler spille,

Hun maatte, fast hun ej bekende vilde
Sin Længsel, vugge sig i bløde Drømme,
Som Fuglekvidret gjorde dobbelt ømme.

Hun hørte først Fontænens sagte Strømme.
Og dernæst blanded sig i Vandets Klang
Den travle Fugleskares Sommersang.

Fuglene.

I Fugle deroppe,
I Fugle dernede,
Som kvidre og hoppe
Og sanke til Rede,
Som fløjte, som pippe,
Som bade og nippe

I Badet til Bølgen, der favner jert Bryst:
O syng dog om Kærligheds liflige Lyst!
Det bedste, vi kender,
Er Elskov og Sang
Om Elskov, — vi er nu kun Fugle engang.

Lad Uglemor præke
Med Glar for sit Øje:
Fy skam jer at dægge
Og næbbes saa frit!
Aa Uglemor, Jøsses,
Om Valget var dit,
Du vilde nok kysses
Med god Appetit!

Men ser Du, det er nu med Elskov engang:
Den passer som Solskin til Sommer,
Den passer for os, som vi passer til Sang,
Man tvinger den ikke; den kommer:

Som Vaardagen efter den Vinter saa lang,
Som Sky ud af Luften, fra Klokkerne Klang,
Som Sol op af Havet, som Blomster af Vang
Den kommer, den kommer, den kommer!

Sæt derfor, Du Gamle,
Kun Brillerne paa:
Du vil Dig kun samle
Andægtige faa.

Misund os, Du Golde,
Og gaa saa din Vej!
Paa Livet vi holde;
Det dræber Du ej.

Vi bygger deroppe,
Vi bygger dernede,

I Træernes Toppe
Og Græsset vor Rede;
Vi synke og stige,
Og stedse vi hige
Mod Lyset og Livet med jublende Bryst.
Ja, syng kun om Kærligheds liflige Lyst!
Vi leve for Dagen —
Men Dagen er lang
I Elskov og Sommer og Solskin og Sang.

Saaledes sang de muntre Musikanter.
Hun sad og lytted, indtil Solen sendte
Mod Stedet Straaler ned, som lodret brændte;

Da fløj de Fugle væk, og Sangen endte,
Men Pigen efter Fuglesværmen skred.
Som Fuglene hun søgte Kærlighed,

Og havde gerne, afklædt, dukket ned
I en af disse svale Marmordamme,
Hvis ej hun frygted for at staa til Skamme,

Om nogen kom forbi just i det samme.
Der var ej Grund til Frygt, det er vel sandt,
Thi over alt i Haven, til hvad Kant

Hun lod sit Øje svæve hen, det fandt
Ej nogen. Men det er dog saa sin Sag
Midt i en Have og ved højlys Dag

At gribe ind i Skovens Nymfers Fag.
Nu var hun mere bly end før i Skoven;
Nu tænkte hun: Hvor var jeg dog forvoven

Den Gang! Og var det blot en Fugl foroven,
Som fra sin Kvist nyfigen paa mig saa',
Jeg véd, jeg vilde nu af Skam forgaa! —

Hun styred Kursen mod et Krat, som laa
Midt i en Eng, omkranset trindt af Skov,
Hvor Hjorten, vuggende den slanke Bov,

Knap klipped Græsset med den skarpe Klov
Og dansed over Engen hen for Vinden,
Imens i Krattets Lysning frygtsomt Hinden

Det skønne Hoved løfted imod Fjenden,
Og saa', det var en Kvinde kun, som kom,
Og blev og stod og maalte med saa from,

Ja næsten søsterlig en Spørgen hende,
At Pigen nærmed smilende sig Krattet
Med udstrakt Haand, som traf hun en Veninde.

Og Hinden fæsted sine Øjne paa
Den unge Kvinde. Dyrets tavse Sprog
Var den Musik, som Hjertet kan forstaa:

Hinden.

Sig, saa' Du ham, min kongelige Ven,
At sejle mellem Skovens Stammer hen,
Som var hans Vej for hver en Hindring banet;
Som var en Sky han gennem Luften blaa,
Som om ej Jorden under Kloven laa,
Som var han selve Edderfuglen graa,
Der stryger lydløst over Oceanet?

Hvor tidt jeg saa' min kongelige Ven,
Det Syn mig lokker, stedse nyt, igen;
Jeg maa af Krattet frem hans Flugt at følge.
Og ser jeg fjernt ham under Skovens Træer
At sejle — o saa husker jeg, hvor nær
Han var mig, og hvor han mig havde kær:
Og Hinden maa sit Blik af Længsel dølge.

Hvor langt han gaar, min kongelige Ven,
Jeg véd, han søger til vort Stævne hen,
Naar Solen daler og naar Duggen falder;
Thi Hjort og Hind, som hvert et Jordens Dyr,
I Elskov deres Kærlighed fornyer,
Og til dens Lyst som til en Kilde tyer,
Hvis sagte Stemme stedse paa dem kalder.

Og ser jeg Dig, min kongelige Ven,
En Gang at vakle saaret til mig hen
Og synke blødende omkuld i Græsset,
Da véd jeg, at med Dødsskrig i sin Røst
Vil Hinden byde frem sit bløde Bryst
Mod Jægerstaalet, som af grusom Lyst
Imod min kongelige Hjort blev hvæsset! —

Her sank den unge Pige ned i Knæ;
Og liggende hun blev i Krattets Læ,
Mens Hinden søgte springende sin Herre,

Til Solen havde paa sin Flamme-Kærre
Det store Bueløb tilendebragt,
Og Skyggen havde sig paa Engen strakt;

Da fo'r hun op, af dybe Drømme vakt,
Og som en Hind hun gennem Haven løb,
Mens Knæet trommed imod Silkens Svøb.

Hun standsed ikke undervejs. Det gik
Som Dans til Fløjters og til Luths Musik;
Og Døren naaede hun, hvor Blomster slynged

Sig ud og ind, mens Fugle paa dem gynged.
Med Hast hun drejed Dørens gyldne Slaa,
Af Iver hun sin lille Finger klemte;

Hun aabned Døren — og hun glemte
For lutter Længsels Fryd at lukke den.

TREDJE SANG

Saadan svinder Dagene saa lange,
Saadan svinder Nætterne, de korte;
Mange Gange
Ønsked hun at bytte om de to:
Mindre Ensomhed og mindre Ro
Medens Solen over Himlen smiler,
Længer Frist i Nattens tavse Bo,
Hvor kun altfor hurtig Timen iler.

Hver Gang Lyset dør i hendes Kammer,
Kommer en og lægger sig hos hende,
Og hun stammer
Spørgsmaal frem, som faar kun Kys til Svar.
Det er ej en Bjørn, den Ting er klar.
Men hvem er det da? Tys, hun faar tie.
Et hun véd, at hun en Husbond har,
Øm og fyrig. Saa faar Resten bie.

„Jeg maa sætte Dig paa denne Prøve,“
Siger han og kysser hendes Hænder;
„Vil vi røve
Straks det Slør, som dækker Guden til,
Da staar Kærligheden snart paa Spil;
I vor Tro alene maa vi hylde
Længe, usét, Guden, før han vil
Vise sig i al sin Glans og Fylde!“

„Ak, jeg fatter ej den dunkle Tale,“
Hvisker hun med Kinden mod hans Læber.
„Som i Dvale

Lever jeg hos Dig i dette Slot;
Dog er jeg tilfreds med alt, naar blot
Jeg hos Dig i dine Arme hviler.
Dagen er for lang, det véd Du godt.
Natten altfor hurtig for mig iler!“

Svaret lød. „Din Tale netop røber,
At Du er saa ung endnu, Du Søde.
Hjertet køber
Lykken kun sig for bestandig Tid
Ved at vogte paa sig selv med Flid,
Ved igennem Prøver smaa at sejre:
For de fleste staar den længste Strid,
Hvor Triumf de straks har villet fejre!“ —

Men hun slynger Armen om hans Nakke,
Og hun knuger ham med stille Smilen:
„Tag til Takke
Med mig som en Blomst, der staar og gror.
Paa dit Solskin kun mit Liv beror,
Kun dit Smil, ej Skyggen kan jeg nemme.“
Og hun kysser bort hans Alvorsord,
Under Favntag dør hans Varselsstemme.

Hun længes i de høje Sale,
Hvor Ensomhed
Gør hende ked
Af alt, og hvor hun ej kan tale
Med nogen om
Sin Kærlighed;
Hun længes daglig efter Hjemmet, hvor
Hun navnlig vil fortælle til sin Mo'r,
Hvor godt hun har det,
Godt hun bor,
Og al den megen Fryd og Herlighed.

I Afstand, véd man, alting vokser;
Saa vokser Hjemmet
Og derved.
Til Elefanter bliver Okser,
Til Guld forgyldt
Elendighed;
Nu ser hun alt i Hjemmet godt og smukt,
Hun synes spore Arnens vante Lugt,
Men — o — med hvilken Duft i Næsen!
Hun længes, gør hun, hjem, det lille Væsen.

Hvor var dog Søstrene i Grunden, aa,
Saa hjertensgode, Par om Par!
Og Mo'r saa from og kær og sød og rar,
Og tænk saa Fa'r,
Om end — naa, naa —
Han kunde skænde, hvilken *Mand* han var!

Ja hér laa Sagen. De var Mennesker . . .
Om Bjørnen aldrig saa opmærksom er,
Han gaar paa fire, ej paa to;
Og gav hun end om Natten bort sin Tro,
Hvad skulde hun ved Dagen derom tænke? —
Hun følte, hun var fri — men med en Lænke.

Hun længtes med en slig Ubændighed.
Til sidst hun følte al sin Glæde
Og al sin Rigdom som Elendighed,
Og gav sig bitterligen til at græde.
Med et stod Bjørnen der. „Tør af din Graad!
Barnagtig er Du, men jeg véd vel Raad;
Jeg skal Dig følge selv til Hjemmet, jeg,
Men lov mig først en Ting, og glem den ej!

Du love mig af al din Evne,
At staa imod

Din Mo'r især,
Naar hun vil Dig til Skrifte stævne
Og fritte Dig
Om *hvem* jeg er.
Du lade aldrig Dig forlede til
At sætte for et Kvinderaad paa Spil,
Hvad Du har vundet,
Hvad Du har fundet,
Og hvad Du, først naar Du har tabt det, vil
Forstaa, mens Savnet blodig Du begræder!“

Hun loved; han letted
Paa Bagen hende op,
Saa gik det paa Rejsen
I susende Gallop.
Og Træerne nejed,
Hvor Bjørnen drog forbi,
Og Vindene fejed
Gennem Skoven dem en Sti.

I Foraarets Klæde
Stod Skoven, hvor de drog;
Med Majgrønt i Haanden
De Buske mod dem slog.
Det var nok for Spøg kun,
Dog følte hun det som
Et: Husk paa dit Løfte!
En Mindelse derom.

Og Egernet sad der
Og rasped paa sin Skal,
Med Øjne, som skinned
Saa blanke som Metal;

De skinned saa klare,
At hun slog sine ned: —
Husk paa! Ta' Dig 'vare;
Jeg véd nok, hvad jeg véd!

Saa gik det; saa drog de,
Saa nærmed de sig hjem;
Hvor slog hendes Hjerte,
Jo længer de drog frem!
Da standsed hendes Bjørn:
Hertil og længer ej;
Hold af mig, husk paa mig! . . .
Saa løb den sin Vej.

Der var vel af Dagen
Endnu den halve Rest;
Hun tog dog ej Stien,
Ej Vejen, som var næst.
Hun tøved, hun vanked
Herhid og herhen,
Og Blomster hun sanked
Og kasted dem igen.

Som delt af en Længsel,
Der skar i hendes Bryst,
Hun stod midt i Vaaren
Og tænkte dog paa Høst.
Hun tænkte paa Bjørnen,
Hun saa' mod Himlens Hvælv;
Ja, alle vil vi hjælpes,
Før vi hjælper os selv.

Hvad er det, som kigger i Skovbrynet frem,
Hvor Krattet er ryddet og Stammerne fældet?
Det er jo ej længer det Indsidderhjem,
Af Armod før Tiden forkrøblet og ældet;

Det er ej den Knaldhytte, skruttet og skæv,
Som næppe en Ræv,
Ja knap nok en Maar tog til Bolig; —
En Bygning der staar,
En knejsende Gaard,
Med Lader og Længer,
Med Haver og Vænger,
Og op af den midterste Skorsten
En Røgstøtte hæver sig rolig.

Den Røg er et Sindbilled, morsomt at se:
Har Raad til at vente;
Hvortil denne Hasten?
Har Penge paa Rente
I gode, bekendte,
Statspriviligerede Banker,
Og lugt, skal Du smage!
Til Middag der vanker
Steg, Fisk og den dejligste Kage. —

Her drives nok Handel med Tømmer *en gros,*
I Fald man kan tro
De Stabler af Brædder og Sparrer og Lægter
Og Planker, som under Kontrol af en Vægter
Og Pladshunde glubske, i Front og i Flanke,
Ej ulig en Række af Forter
Om Gaarden sig hegnende sanke.
Her lever en Mand, som har Penge paa Lommen.
Dér gaar han jo selv, med Signeter paa Vommen,
For hele Bedriften den ledende Tanke
I stortærnet Vest og i Reussere blanke,
Med Flipper, som Ørene knibe,
Og ryger sin Merskumspibe.

Som Skorstenens Røg er Røgen fra Piben.
Du læser i Striben,

Som svinder i Skoven
— Værdig og langsom og nødig —
At Manden er mægtig og hoven.
Al anden Forsikring er overflødig:
Betragt denne Mine,
Alvorlig og tvær;
Betragt dette Øje
Med Magtens Begær;
Betragt denne Mund: Kom ikke mig nær!
Jeg bider enhver,
Og jeg bider til Døde;
Og skal jeg i Retten gi' Møde: —
Jeg har Raad at betale hver Bøde!

Han standser og taler med sin Forvalter,
Som viser en Bog ham med lange Spalter.
„Hvad ser jeg? Det Regnskab stemmer jo ikke;
Her mangler en Skilling!“ — Med Ulveblikke
Han taler om al denne „slappe Aand,“
Som stammer fra alle de slappe Baand.
„Jeg kommer nok snart til at tøjle Bedriften.“
Og dermed citerer han Ord af Skriften,
Og slaar omsider den bukkende
Stakkel Bogen af Haand. —

Saa ruller en Vogn gennem Skovvejen frem
Og holder for Tømmergrosserens Hjem.
Det er Amtmanden selv i egen Person
Med Provsten ved Siden i samme Sæde.
Goddag, min Kære! Ak hvilken Glæde
At se Dem bestandig saa rask og saa flink! —
Tre Karle springe paa Husherrens Vink
Og sætte til Holstensvognen, den høje,
En Stige, og begge Herrer med Møje

Hjælpes til Jorden — for begge er svære;
Og Provsten især maa man bære,
For Provsten har Podagra.

Naa, gæt saa engang, hvorfor vi er kommen!
(Her dasker sig Amtmanden munter paa Lommen).
De kan ikke gætte, min Bedste! Ja ja,
Naar først jeg har faaet Kavajen a' . . .
Men hvad? De har Gæster i Deres Stue! —
Ih, det var jo morsomt; — den kære Frue —
Geburtsdag — Naa bare vi ikke generer . .
Ærbødigst, min Frue, jeg gratulerer!

Og Provsten rømmer sig: Herrens Naade
Er frugtbar og rig som den kære Sol . . .
Maa jeg saa takke Dem for en Stol! —
Og alle snakke, og alle er glade;
Man drikker Geburtsdags Chocolade.
Dér sidder Fruen med Kappe paa,
Med gule Roser og Hagebaand blaa;
De røde Hænder hun gerne skjuler,
Men piller af Kjolen dog Finbrødets Smuler;
Og Kjolen er Atlaskes, sort og svær;
Thi Fruer skal kendes paa deres Klæ'r.
Hun sidder stiv i en højrygget Stol
Og taler med Provsten, men siger ej meget.
Hvo meget taler, tidt meget røber;
Den Tavse sjældent i Fælden løber.
Og Fruen tager sin Mund i Agt,
Men hører alt, hvad der bliver sagt.

Der sidder de Døtre, Par om Par.
Kærester alt de trende sig har:
Unge Landmænd med Gaarde og Grunker,
Dernæst en Jagt- og Ridejunker.

Den fjerde og ældste hos Amtmanden sidder;
Ugift han er, og i Sognet det hedder,
At alt han har gaaet paa Friersko længe
Til Pigens ja — eller Faderens Penge.

Man snakker og drikker og bringer paa Tale
Omegnens nyt, den sidste Skandale,
Til endelig Amtmanden griber paa Bordet
Sit Glas (thi Vinen er skænket om)
Og tager i denne Familiefest Ordet,
Og siger, at Grunden, hvorfor han kom
I Dag og sad nu i denne Stue,
Var ikke alene for Husets Frue
At hædre ved egen og Provstens Nærværelse —
Nej, der var en særlig Naadens Beskærelse
Højt fra de allerhøjeste Steder,
Som Ombud af hvilken han herved glæder
Sig selv til at tage i Brystlommen ned
Og lægge paa Bordet . . .
Og herved gled
Et Ordensbaand frem over Amtmandens Finger,
Og et Kors hen ad Borddugen klinger.

Se det var en Glæde. Selv Husherren taber
Et Øjeblik Ansigtets Eddikemine
Og kysser sin Kone: Min Karoline!
Og trykker Amtmandens Haand, saa han ømmer sig,
Og bukker for Provsten, som rejser og rømmer sig,
Og ta'er, før den Værdige selv begynder,
Til Ordet og spørger: Men hvad kan det være,
Hvorved jeg har gjort mig fortjent til
Saa stor og uventet en Ære?
Amtmanden siger: Betænk, min Kære:
Den store Bedrift, Deres rige Virken
For Sognet og Amtet, mod Løsgængeriet,
For Fattighuset, for Hospitalet . . .!

Ja, siger Provsten, og saa for Kirken!

Saa tømmer man Glasset endnu en Gang.
Og derpaa de Herrer sig anbefaled;
Og lidt efter lidt tog alle væk
— Pigernes Kærester, tre i Træk —.
Og Husets Herre fandt Stuen for trang
Og gik sig en Tur i Skoven,
Hvor Aftenvindene svaled.

De svale Foraarsvinde
I Aftnen bleg til Hvile gaar,
Kilderne hører man rinde,
Dampen paa Engene staar;
Paa Kviste, som knækker, paa Mosset, som sukker,
Vandrer den forrige Brændehugger,
Og tænker paa Amtmandens Tale,
Og stryger bag Øret sit Haar.

Ja, Arbejdet — blot man kan vente —
I Verden sin Løn dog faar!
Han tænker paa, hvad han fortjente
I Fjor, og hvad nu i Aar.
Han tænker, medens han saadan gaar,
Mindst paa den Datter, som skaffed ham alt;
Da ser han paa Vejen en lys Gestalt. —
For Bjørnebruden han staar.

Hun kaster sig til Brystet
Af Faderen med Glædesnavn; —
Lidt kølig bliver hun rystet
Bort fra den tærnede Favn.
„Du krøller mig Kraven! Se saa, vær nu stille!“ —
Hun tier, man hører den rislende Kilde;
Hun vandrer forknyt ved hans Side
Hjem til sin Fødestavn.

I Stuen er Lysene tændte;
Og Søstrene springe fra Stolene op
Ved Stemmen den velbekendte,
Og snurret hun blir som en Top;
Og kysset blir hun, saa det har Art,
Og Spørgsmaal bliver der gjort i en Fart,
Om Bjørnen, om Kjolen, „om mange hun har
Som den?“ Hun staår dér og leder om Svar.

Saa træder Mo'r i Stuen
Og kysser ømt sin Datterlil;
Men Mo'r er blevet til Fruen,
Trods hun det skjule vil.
Der mangler for Datteren noget — ja noget . . .
Hun staar i sin Rejsedragt, kostbar og broget,
Og føler, som Stemmen i Halsen
Vilde for Graad klappe til.

FJERDE SANG

Midnat er slaaet,
Huset til Ro;
Søstrene dreves i Seng, kan jeg tro,
For at finde fornødne Kræfter
Til Dagen, som følger efter;
Og Dagens Dont er at klæde sig paa
Og til Bys paa Visit med Kæresten gaa;
Hvorfor slide sig op, naar man rig er,
Og har Raad til at holde Piger?

Midnat er slaaet,
Fa'r er til Ro.
Herren og Fruen har valgt sig, de to,
Enhver sin Seng og sit Kammer;
De er over den Alder, som flammer:

De er over de Aar med Spøg og med Tant,
Hvor man Fryd hos hinanden i Hvilen fandt;
Manden skal tænke i Ro paa Bedriften,
Og Fruen skal læse i Skriften.

Midnat er slaaet,
Huset til Ro;
Fra Stalden hører man Hestenes Trampen,
Men ellers er alting stille
Omkring over Gaard og Bo.
Hos Fruen skinner paa Bordet Lampen:
„Nu kommer den Stund, vi ville
Tale fornuftigt, vi to!“
Der sidder hos Moderen Bjørnens Brud,
I Skødet Hænderne skifte;
Og Fruen ta'er til sin Lommeklud,
Og nu skal Datteren skrifte.

„Ak ja,“ saa sukker den gode Mo'r,
„Det glæder mit Hjerte, hvor godt Du bor,
Ja mer end Du tror —
Og dernæst at Bjørnen har vist sig
Saa nobel og ikke har spist Dig.
Og naar Du er tavs, min kære Datter,
Saa véd Vorherre, jeg fatter
Et Løfte og kan respektere
Din Tavshed — jeg siger ej mere . . .
Men ser Du, her staar i min Bog
Saa mangt et slaaende Tankesprog;
Der staar, at en Datter skal være
Sin Moder lydig med Ære.
Forstaar sig: en Hustru har Pligter mod Manden“
— Her nærmer sig Tørklædet Øjeranden —
„Men jeg er jo ikke“ — her sænker
Sig Stemmen — „for Alvor sikker . . .
Jeg mener, Du véd dog med Vished ej —

Gud fri os saa vel for den Ondes Vold
Og forlad mig, hvad her jeg tænker!
Men sæt nu, den Mand, i hvis Arme Du ligger,
Min Datter, maaske var en Trold! . . .

Du tier bestandig, slaar Øjnene ned;
Du græder; Du siger han *er* en Mand!
Du taler, mit Barn, som Du har Forstand.
Mændene — aa — Du kender Dem ikke.
De kaster paa os forelskede Blikke,
Og alt er saa sødt og saa rart i Begyndelsen;
Saa kommer for Hustruen Moderforkyndelsen;
Da ser han hos Kvinden den første Lyde;
Thi Manden vil stedse befale og byde,
Og Kvinden skal stedse taknemlig yde
Sin Skærv til hans Lyst,
Mens under sit Bryst
Hun bærer en Kilde til Glæde,
Men ogsaa til Uro og Angst.

Og Timerne rinde og Tiderne gaa.
Saa kommer de Smaa,
Og de græde.
Og Manden, i hvem hun en Bejler saa',
Øm og opmærksom, varm og ærbødig,
Ham maa hun nu dømme — skønt nødig —
Som egenkærlig og raa.
Det kommer deraf, min kære Pige,
At ingen, mens endnu er Tid, vil sige
Et Ord os i Øre . . .
                    Dog tys, Du skal høre —
Men ryk nu din Stol herhen ved min Side —
Hvad ingen før Dig fik at vide!

Dengang jeg kom til din Bedstemoder,
— Da var Du just lige til Verden født —

Og klaged mig saare
Med Suk og Taare,
Da saa hun, den Gamle, kun paa mig og lo:
Ja jo — min Tro! —
Jeg bad og jeg græd, omsider hun svared:
Hvad ligger der Nød vel,
Hvad Kæremaal har Du?
Fem Børn har Du født ham,
Den Yngste saa smuk er
Som nogen, hvad græder Du for da og sukker?
Du klager: Du har det saa haardt derhjemme,
Han taler kun til Dig med ondt i sin Stemme;
Han skælder, Du sukker, han slaar Dig, Du græder,
Du ønsker Dig død tidt! — Fra hundrede Steder
Jeg hørte det samme; jeg tav kun dertil:
Thi Børnene — sig kun saa meget Du vil —
De vidned imod Dig: Du elsker ham end!

Hvad er da hans Ord Dig, hans Slag eller Skænd? —
Ha ha; kun en Taabe
Som Du kunde haabe,
Der gaves for *Dig*, hvad blandt Tusind
Der gives maaske kun for en.
Vorherre blandt Hjerterne Kærlighed saa'r!
Javist; og Spiren er *dobbelt* til Stede —
Men Tiden den gaar,
Og Tiden er haard,
Den hader al Yppigheds Glæde.
Du finder af Udsæden endnu tilbage
Én Spire, som vokser i Armodens Bo: —
Og Du, Du vil græde og klage,
Fordi der ikke er to!

Dog — jeg er en gammel, erfaren Mo'r.
Paa Kærligheds Lykken jeg ikke tror,

Endsige, naar kun hos den ene
Som skuffende Blændværk den bor.
Nej, *er* man i Nød, saa skal Sandheden frem! —
Her søgte hun op i sin Kistes Gem
Og gav mig et Lys med Fyrtøj til,
Og kvad, hvad her jeg Dig kvæde vil:

„Staa op ved Midnatstide,
Slaa Lys, og stir saa mæt Dig paa
Den Mand, som ved din Side
De mange Tider laa.
Ej sandt, det er en herlig Skat!
Hvor havde Du dit klare Øje henne?
Paa dette Ler har Livet sat
Et Mærke, som i Sjælen vil Dig brænde.“

„En Træl af sine Lyster,
En Trold, som kun af Magtens Ret
Og Styrkens Lov sig bryster; —
Har Du vel tænkt Dig det?
O nej, Du gav dit Hjerte hen:
Og Kvinden bær' Forstanden i sit Hjerte.
Han gav Dig Favnetag igen;
De koster intet ham, men Kvinden Smerte.“

„Dér ligger han og drømmer.
Om hvad? Om Tro og Kærlighed? —
Jovist! Om alt det Tømmer,
Som han skal hugge ned.
Han slæber Byrder! klager han; —
Hvortil fik vel den Klods de Lemmer svære?
Vi skulde se den stærke Mand,
Om han et Barn ved Hjertet skulde bære!“

„Før han fik Lysten slukket,
Som brænder i hans Kød og Blod,
Saa krøb han, mens han sukked,
Som Hunden for vor Fod.
Som Bejler sprang han for et Ord —
Nu sidder mæt og doven han ved Grøden
Og slaar paa Troldevis i Bord,
For han er nødt at skaffe Kvinden Føden.“

„Rejs Dig kun fra hans Side,
Og stir Dig ved mit Lys kun mæt
Paa ham for alle Tide:
Saa sker ham kun hans Ret;
Saa kan Du tumle denne Skat,
Saa vil dens Glans dit Blik ej blænde længer; —
Kun den er fri, som føler, at
Han ej til nogens Gunst og Gave trænger!“

Saa taled hun til mig. Jeg tog hendes Lys
Og Fyrtøj, men længe der gik, før jeg turde
Forsøge. Jeg syntes, jeg ikke burde,
— Aa ja, man er svag, man er Kvinde,
Man er vant til at vandre i Blinde.
Men da Du var væk, og da Rigdommen kom,
Saa tænkte jeg: Nu eller aldrig hans Dom! —
Og nu er jeg rolig som aldrig før,
Og nu kan jeg lukke for ham min Dør
Og høre ham bede og høre ham brumme,
Det rører mig ikke den mindste Krumme.
Jeg véd, hvad jeg véd, og jeg læser Skriften,
Jeg passer mit Hus, og han passer Bedriften,
Og alting gaar snorlige, ret og præcis; —
Det er Ægtestand paa fornuftig Vis!

Og nu med Hensyn til Dig, min Datter,
Saa véd Vorherre, jeg fatter

Din Tavshed og kan respektere
Et Løfte — jeg siger ej mere . . .
Jeg raader Dig ikke til noget, Gud fri mig!
Men et er sikkert: det viser sig snart,
Om ikke Du dog er den narrede Part.
Hvad nemlig Bjørnene anbelanger,
Som jeg, din Mo'r i mit Liv har kendt,
Da tro mig, saa vidt jeg Livet forstod
Og høsted dets dyre Lære:
De hørte ej op med at være
Bjørne, fordi at Natten faldt paa —
Nej tværtimod!" —

Og Datteren staar der i Døren —
For tredje Gang ønsked sin Mo'r hun Godnat;
Hun letter og sænker den tøvende Fod;
Da drejer hun sig paa Tærskelen brat
Og gemmer sit Blik: „Hør, sig mig, Du —
Har Du det Lys og Fyrtøj endnu?" . . .

Som delt af en Længsel,
Det skar i hendes Bryst,
En Morgen i Skoven
Hun hævede sin Røst.
Hun kaldte paa Bjørnen,
Hun saa' mod Himlens Hvælv;
Ja, alle vil vi hjælpes,
Før vi hjælper os selv.

Hun vil ikke dvæle
Saa meget som et Døgn
Endnu dér, hvor Hellig
Er værre end som Søgn;

Hun ser kun derhjemme
Den klammeste Forstand; —
Dog bæver hendes Stemme,
Da hun kalder paa sin Mand.

Da deler sig Busken,
Da brager Skovens Tjørn,
Hun ser for sit Øje
Igen den hvide Bjørn;
Hun nikker, hun skælver,
Hun klapper den i Hast: —
Det var, som om Taarer
Af Bjørneøjet brast.

Hun tøved; den letted
Paa Bagen hende op,
Saa gik det paa Rejsen
I susende Gallop.
Og Træerne nejed,
Hvor Parret drog forbi,
Og Vindene fejed
Gennem Skoven dem en Sti.

I Foraarets Klæde
Stod Skoven, hvor de drog;
Med Majløv i Haanden
De Buske mod dem slog.
De husked nok Løftet;
Hun huskede det med.
Men bort med de Buske;
Af Sted blot, af Sted!

Hvor slog hendes Hjerte,
Jo længer de drog frem;
Hun greb efter Vejret,
Da de naaede deres Hjem.

Saa spurgte Bjørnens Blikke:
Har Du været mig tro?
Hun nikked: Tvivl kun ikke! —
Saa gik hun til Ro.

FEMTE SANG.

Derudenfor i Slottets øde Park
Er Nat; en Midnat, højtidsstor og stille
Og maanelys; og Springets Straaler spille
Med dæmpet Rislen mod det dybe Blaa,
Og synes som en drømmerisk Musik
i sine egne Toner at forgaa,
Med Vemod i sit eget Væld at tabes,
For atter med et Tilløb, sølvklart, stærkt,
I Vellyd strømmende paany at skabes.

Derudenfor i Slottets øde Have
Staar Maanen over Skoven gul og rund
Og vaager som en Fe ved Søvnens Leje,
Og fjerner hver en Mislyd fra det Blund,
Som den vil skænke al sin Røgt og Pleje.
Dér sover Fuglen tryg bag Bladets Tag,
Og hviler ud til Sangens travle Dag
Og sparer paa sin Strubes Fløjtetrille —;
Der skal jo nogen kvidre her paa Jord;
Ja Herregud, den Dont er ikke stor,
Men Fuglen er jo ogsaa kun saa lille.

I Krattet, dér hvor Maanestriben falder
Og lyser dobbelt klar ved Skyggens Mørke,
Og drager Tanken med sig paa en Alder,
Som kaldes gylden, fordi Guldet ej
Udmarved Jorden med sin Goldheds Tørke,

Men hvor en Freds og Skønheds rene Luft
Forstærked Træets Frugt og Blomstens Duft —
I Krattet, omsvøbt af et virket Slør
Med Stjernens Glans i Duggens Perleøje,
Dér hviler Hjort og Hind, som Minde om,
At alle Væsner fra et Eden kom,
Hvor Had og Tvedragt var et ukendt Ord,
Hvor Livets Kilder vælded af en Jord,
Uplettet af det brede, røde Spor,
Som haarde Guder tvang de vrede Mænd
Og svage Kvinder, gennem Tiden hen
Af Tidens Nød betvungne, til at pløje.

I slig en Nat er Jordens Rige delt
I tvende Verdner: en, der er forsvunden,
Men som faar Liv og i en dejlig Kvindes
Gestalt, med Sagnets Sølvmors Slør omvunden,
Med Foden strakt og Fingren lagt paa Munden,
Opsøger sig Endymion
Og giver hen til Elskov sig i Lunden.
Da bølger Stemmer gennem Duggens Bad,
I Kildens Vover høres Aander hviske,
Der stiger Røster, klokkerene, friske,
Fra Væsner, som bebo den blanke Aa,
Hvor Ellekonen pusler sine Smaa
Og Alfen danser paa den spæde Taa —;
En Verden lever, elsker, jubler, ler
I Skov, paa Mark, i Engen og i Lunden;
En anden ligger under blytung Vægt
Paa Lejet henstrakt, under Søvnen bunden.

Og denne anden — det er Dagens Rige.
Engang var Bro imellem begge lagt,
Og Mennesker og Aander kaldtes Lige;
De havde Blod til fælles, fælles Magt.
Da favned Skovens Gud den brune Pige,

Mens Luften skjalv af Sang og Strengespil;
„Da var der Kæmper her paa Jorden til.“

Nu sover han, den store Skabnings Herre.
En Kæmpe er han; hør, hvor Kæmpen snorker!
Om Dagen slider han, alt hvad han orker,
Om Aftnen standser han den tunge Kærre
Og slænger hen i Krogen Pisk og Tømme.
Han sove vil, og han vil ogsaa drømme.

Hvad er hans Drømme? Hvilket Spørgsmaal! Han,
Som har sig underlagt Jord, Luft og Vand,
Og bragt System og Orden i det hele,
Og rettet Værket i dets mindste Dele,
Som tager Viv og avler Børn og dør
Og graves ned, som det sig bør og hør,
Som har sig gjort en Gud i eget Billed,
En Ordens Gud, der holder Haanden over,
Lig Nattens Vægter, Verden naar den sover,
(Om Dagen kan hans Gud til Gengæld sove),
Som har sig pansret ud med tykke Love
Til Tryghed for sig selv, til Skræk for andre,
Som stedse kun den slagne Vej vil vandre,
(Med mindre Sidevejen er Gevinst), . . .
Hvad skulde vel hans Drømme være? Mindst
Af alt den broget-løse Fabel,
Som spøger slig en Maanenat paa Engen.
Han er det, som han er, endog i Sengen;
En Kæmpe er han, men en respektabel.

Dog sælsomt slynger Livet ud og ind
Paa alle Væsners Væv det store Spind;
Der farer Hænder — hvem forstaar den Gaade? —
I Spolen og forstyrrer Værkets Traade.
Og Mønstrets Billed, det, som alt er vorden,
Forskyder sig. Hvor blev den skønne Orden?

Den store Skabnings Herre kaared sig
— Sit Ve og Vel han stedse vaager over —
Til Søvnens Gud en Engel, som *kun* sover.
Nuvel, sov sødt, Du gode smukke Engel,
Bøj Dig, lig Blomsten paa den sarte Stængel,
Til Jorden kun; den trænger tidt til Dig.

Men for hver Engel, som er smuk og god,
Der findes to, som staar paa fjendtlig Fod
Med Blomsterduft og sarte Blomsterstilke.
En Engel er der, klædt i højrød Silke,
Med Plirren i det mørke, spodske Øje;
Han nærmer sig med Urter mellem Fingre,
Skarntyde-Blad og giftig Bulmeurt,
Og strør dem over Sengens Hovedgærde,
Og fjerner sig og trykker Døren til —
Og ler derudenfor med Kattens Latter.

Da rejser Tyven sig aarvaagen op,
Hvor Ærligheden gik om Kvæld til Ro;
Da vaagner Mordlyst i en hellig Krop,
Den blide Haand faar Leopardens Klo.
Da gløder Attraa over Kyskheds Leje,
Og Mand og Kvinde søger Mørkets Veje
For at fuldbyrde, hvad om Dagen kun
De tænkte sig, i Nattens trygge Stund.
Da vaager Svig og Træskhed og Foragt
For svorne Eder, hver en lyssky Magt.
Og Svaghed er den Gud, som alle dyrke,
Mens Lidenskaben raser i sin Styrke.

Men kommer Dagen — fluks gaar alt igen
I Orden paa de gamle Pladser hen.
Og derfor Mennesket om Natten dømmer:
Det er den Stund, hvori man sover
Og — ja maaske — en Smule Nonsens drømmer!
— — — — — — — — — — — —

Derudenfor i Slottets øde Park
Stod Maanen over Skoven stor og rund,
Og søgte som en mild og venlig Fe
At holde hver en Mislyd borte,
Som kan sig snige ind i Drømmens Stund,
Benyttende de dybe Skygger sorte.

Ak det er svært. Om Natten aldrig er
Saa tavs, den har dog Klagelyde.
Og mange bitre Stemmer bryde
Sig Vej og trænge pludselig fra Skyggen
I Lyset ud. Et halvkvalt Skrig. Hvorfra?
Med hvilken Ret? af hvilken Grund? —
Et Gisp, en liden Piben fra en Mund,
Som skjuler sig og, skjult, dit Øre saarer. —
Der er en evig Gaade bag dit Blund,
O tavse Nat, som isner hvert et Mod.
Derfor staar Maanen op saa tidt i Blod
Og smiler til os ned saa tidt bag Taarer.

En liden Faarekylling sad og peb
Et Steds. Hvem har den Faarekylling sét?
Man ser den ej, man hører kun dens Stemme.
Ad Navnet, Faar og Kylling, har man lét,
Men aldrig ad dens Piben; *den* har hjemme,
Hvor Angst og Knugelse og Tvivl og Tanker
Paa mørke Magter tumles som et Skib
I Havets store, gaadefulde Dyb,
Mens Døden spiller som en graadig Haj
Og støder Snuden mod de skøre Planker.

Den peb, den liden Orm, igennem Natten.
Og Maanens Taare glimted mellem Græsset,
Hvor Ormen sad. Det var en vægtig Taare;
Men Ormen havde sét den altfor tidt,
Og peb og peb. I saadan Nattestilhed

Én enkelt Tone bliver til en Magt.
Svært er det, at faa den til Tavshed bragt,
Thi spilled end et helt og fuldt Orkester
I rene, bløde, store Harmonier. —
Én Mislyd kun! og Harmonien tier.
Din Lod er stundom tung, Musikkens Mester.

Da løfted sig med et fra Buskens Blad
En Stemme med saa høj og klar en Trille,
Som gennem hele Tonerækken løb,
At Faarekyllingen gav Køb
Og tav beskæmmet stille.
Det var en Nattergale-Han, hvis Kvad
Blev baaret over mod den lune Rede,
Hvor Hunnen sad og vaaged hos de Smaa.
En af dem havde nok i Duggens Bad
Forkølet sig; ved Moderbrystet laa
Den lille Syge. — Moderbrystet har
Vel Hjertets Røst, men *Stemmen* den har Fa'r:

Nattergalen.

Jeg mindes end den vellugtfyldte Nat,
Da Vinden havde foldet Vingen sammen.
    Op over Bakkekammen
Gled Maanen langsomt fra det tavse Krat.
Jeg mindes denne Strøm af Rosenaande —
    O søde Duft, Du bølger mig forbi
    Endnu, og som i hedest Elskovsaande
    Jeg sænker mig beruset, tabt deri.

Det var min Ungdoms første, stolte Nat.
Indviet blev ved den jeg til at tyde
Med Genklangstoner alle Elskovs Lyde,
Som, vakt til vældigst Liv, forgaa saa brat.

Jeg skjalv af Stolthed: I min Røst var givet
En Magt, hvorved jeg over Verden bød;
Jeg syntes, at jeg kendte nu for Livet
Det Tryllesprog, som vækker selv en Død.

Jeg drak den Magt, jeg suged ind det Sprog
Af tvendes fugtigbløde, blanke Blikke.
En Have var der; i dens Krog
De sad — de skælved —; ak, jeg voved ikke
At flytte mig paa Kvisten, hvor jeg sad.
Han knæled ned, hun strøg hans Kind, han bad;
Hun drog ham til sig, og sin Haand hun lagde
For Læben ham. Hun drak, som jeg, hans Blik;
Med Hjertet hørte hun, hvad Øjet sagde.

Det var et Sprog, som bølged over Luer;
Mit Bryst blev brændt til Glød ved denne Ild.
Hun hæved og hun sænked Brynets Buer;
Mit Hjerte grebes af en Hvirvel vild;
Jeg følte mig som Ørnen højt paa Randen
Af Fjældet; — da jeg atter saa' derned,
Da var de *et,* tæt slynget i hinanden.
Jeg fløj derfra; jeg sang om Kærlighed.

Jeg sang mig til en Brud. Stolt var hun, skøn,
Saa skøn som nogen Fugl, hvis Fjedre skinne.
Højt leved jeg som Skovens frie Søn; —
Dybt var mit Fald; jeg havde valgt i Blinde.
Den stakkels Nattergal med Næbet hang;
Da kom der andre Toner i dens Sang,
Da tænkte jeg paa alle dem, der lide.
Jeg sang mig til en trofast Hjertenskær;
Hun sidder hos de Smaa paa Reden dér.
Jeg korter hendes Vagt ved Nattetide.

Jeg slaar mit Blik imod det dybe Blaa.
Jeg er kun fattig Fugl i Fjedre graa,
Men der er Magt og Rigdom i min Stemme.
Du store Nat, Du er mit Vidne paa,
Jeg klæber ej ved Reden og de Smaa,
Nej over Verden skal min Stemme gaa,
  At lære andre, hvad jeg selv
    Har lært derhjemme.

Stig op, min Trille, gennem Luftens Hav.
Svøm som en Perle gennem Ætrens Vover:
    Skin, brist og dø:
Jeg véd, af Perlen flagrer ud et Frø,
Jeg véd, af Frøet spirer andre Perler,
Ufødte Sanges Kor, som endnu sover.
Jeg er en liden Fugl, skabt til at dø;
    Hvad klager jeg derover?
Min Sang vil gynge gennem Tidens Sø,
Indtil den rækker Kærlighedens Ø,
Højt over alle Tiders, alle Stormes
Hjemsøgte Strandbreds skumbedækte Vover.

Alverden længes did, men ingen naa'r
Saa langt. Kun Længslen ene mægter bryde,
    Hvor vrede Bølger skyde
Sig Vej; og Længsel er jo Fuglens Sang.
Den drikker Dug af Øens stille Vang,
Den aander Luft fra Fjældets rene Skove;
  Saa gaar det atter over Dybets Vove
  Tilbage til den taarefyldte Jord.
Lyt da! Hvor lavt og glædesløst Du bor,
Hvor fattig og forladt Du end Dig tror:
  I Sangen vil Du høre hine Toner,
  Hvis Lov gaar som et Baand igennem alt,
  Hvis Trøst er Dug fra rige, varme Zoner,

Som lindrer dér, hvor bitrest Taare faldt.
Al-Kærlighedens Lovsang hører Du,
Fjernt som et Hav, der lægger sig til Ro,
Igennem Nattergalens faste Tro
Paa det, der samler Livets Millioner.

I Slottet er der Nat. Alt er saa stille,
Saa dobbelt øde i den tavse Stund.
Igennem Buevindvets hvalte Rund
Paa Salens Marmor Maanens Straaler spille,
Og gyldenkantet staar den slanke Pille.

En luftig Dis, et blaaligt Drømmeskær.
De høje Sale synes som en Skov,
Forstenet; men igennem Stenens Verden
Det svæver, bølger, lever fjernt og nær.
Der træder fra de virkede Tapeter
Mænd, Kvinder, Dyr, en Nattens Verden frem;
Det øde Slot er svundne Slægters Hjem;
Og svundne Slægter give hyppigt Møde
Og spøge, naar vi tro'de længst dem døde.
Her jager Ridderen den slanke Daa
Igennem Skov og Krat. Her jages selv
Han af sin Dame. Hvem kan sligt forstaa?
Han er en Riddersmand fra Top til Taa,
Har Mod i Bryst, hans Pilskud aldrig fejler; —
Selv er han anskudt. Hej, hvor Hesten stejler!
Han vil nok ride fra sig selv og Tiden.
Det gaar ej. Tæm Dig selv og spor ej Hesten. —
Man ser det: Du er en forsmaaet Bejler.

Her drager man i Leding, her man sejler;
Her fisker man, her flaar man Oksens Hud.
Her driver Patriarken Hagar ud

I Ørknen, medens Sara triumferer; —
I Telt, i Hus den Stærkeste regerer.
Her synder David, her Susanna ej.
Her leder Stjernens Skin tre Kongers Vej
Hen til en Moder, som har redet Seng
I Krybben for en liden, dejlig Dreng,
Hvis Øjne lyse selv som Himlens Stjerner.
Her sidder Drengen, vokset op til Mand,
Mild, klog og skøn imellem tvende Terner,
Hvoraf den ene skøtter, hvad hun kan
I Huset, mens hun paa den anden skænder,
Som gyder over Mandens nøgne Fod
En kostbar Salve mellem hvide Hænder.
Her hænger Manden, naglet til et Træ;
Et Kors han danner, som Tapetet deler
I tvende Felter. Paa det ene skeler
En skummel Præst; men paa det andet staar
En Moder, som sig vildt for Brystet slaar.

Saa gaar en Sky for Maanen. Da den smiler
Paany, dens Øje med en Stirren hviler
Paa — ja hvad er det? Staar der ej en Kvinde,
En herlig voksen, af en Kunstner skabt,
Og synes i et Syn saa ganske tabt,
At hun for andet ej har Sans og Sinde?
Et Æble paa en Gren. Et Æble kun!
Men se, hvor spidser sig den røde Mund;
Og se, en Slange titter frem bag Løvet!
Hun staar, som var hun Viljens Magt berøvet.

Gaa bort! Ak nej, i Tæppet vævet ind
Bestandig Blikket over Grenen glider.
Det Syn sig flytter ej med Maanens Skin,
Det er, vil være der til alle Tider
— — — — — — — — — — —

Saaledes bølger i et natligt Liv
De virkede Tapeter. Maanen skinner
Og flytter sig; saa veksle disse Minder
Og Billeder; ét bliver, ét forsvinder.
Og Væveren, som drog de høje Sale
Med disse Tæpper, han har at befale! — — —

Lys ligger ud mod Haven denne Række
Af Pragtgemakker. Men hos Bjørnen inde,
Hvor Søvnen længst har slaaet op sin Bo,
Tør intet Lys, ej heller Maanen, skinne.
Dybt Mørket er, og dyb er Søvnens Ro;
Da springer frem en Gnist, og Læber to
Med hørligt Aandedræt paa Gnisten puster.
Et Tønder fanger Liv, og Gnisten vokser.
Man ser en Mund. Hver Gang den trækker Vejret,
Adskilles Læberne og viser frem
To Rader Tænders tætte, hvide Blankhed,
Saa skimtes der en Haand, saa tvende Hænder;
En Lue blusser, Haanden tænder
En liden Lysestump ved Glødens Lue: —

I al sin yppigt runde, bløde Slankhed
Der staar i Natdragt Slottets unge Frue.

Dér staar hun, Bjørnens Brud. Og Lyset skælver
I Haanden; — over Væggen skælver Skyggen.
Den skønne Arm er blottet helt,
Saavel som Brystet og den runde Skulder,
Og Haarets Masser, over Panden delt,
Til begge Sider i en Strøm nedruller.
Hun er den samme skønne, unge Kvinde,
Som stod for Spejlet her i Kamret inde.

Den samme? — Nu! maaske er hun en anden:
Der ligger Skyer lejret over Panden,

Og Sjælen synes i sin smukke Bolig
At føle fremmed sig, urolig, tung . . .
Hun er en lille Smule ældre bleven,
Og dog maaske endnu *for* ung.

Hun staar et Øjeblik af Frygt og Kulde
Bevæget til at tænke: Skulde
Du ikke puste Lyset ud igen?
Hun er begyndt en Gang og — hun er Kvinde;
Hun maa fuldbyrde, hvad hun har i Sinde.

Hun bøjer over Sengen sig. Dér hviled
Hun nys hos den, som nu hun vil forraade.
For Lyset skærmer hun, og Haanden ryster.
Nej; hendes Mo'r har Ret. Nu ingen Kryster!
Nu eller aldrig Lys i denne Gaade! —

Det Udraab: Kryster! sig, hvem husker ej,
Hvor tidt det peged mod den fejle Vej,
Hvor tidt vor Vej ved det blev skæbnesvanger?
Man tror derved at fri sig for et Net
Af delte Viljer; — Nettet fanger
Os netop ved hint Ord. Os sker vor Ret;
Vi bliver, hvad vi netop ej vil være.
Saaledes Verdens Gang er.
Men bagklog er, som al Erfarings Lærdom,
En dyrkøbt Lære.
Hun fjerner Haanden, Lyset strømmer ud.
Dér hviler — og hun standser: Store Gud!
Bedøvet staar hun dér ved Sengens Rand, —
Dér hviler hendes Mand.
Han *er* en Mand.

Ung, skøn og ædelbaaren, kongelig.
Der staar at læse paa den stolte Pande
Et Herredømme over Folk og Lande;
Paa Buen, som de faste Læber danne,

Der staar at læse Mildhed, som er klog;
I hvert et Træk der staar et aabent Sprog,
I Hagens Kløft og over Øjets Laag.
Paa denne Søvn har Sjælen sat et Stempel,
De Herrer Prinser til et smukt Eksempel.

For Synets Adel bæver hun tilbage
— Man ser just ikke Prinser alle Dage,
Og *saadan* Prins er noget dobbelt nyt —;
Og derpaa, som om Ild blev hende gydt
I hver en Aare, bøjer hun sig over
Sin *Mand* —; det er jo hendes Mand,
Han, som dér sover.
Hun glemmer Prinsen, som man glemmer Guldet,
Naar Guldet er ens eget og man har'et.
Al Fryd, som bagved Tvivlen blev opsparet,
Som vilde hengi' sig, men voved ikke,
Af Frygt for dog at træffe noget — noget,
Hvortil ej Læben vilde forme Sproget,
Alt, hvad tilbagetrængt og nu af Brødens
Bevidsthed dobbelt pustet blev i Glød,
Med Flammer frem af hendes Hjerte brød.
Paa Kinden stod et Skær som Morgenrødens,
Og Stuen bølged rundt for hendes Blikke.

Hun saa' en mejslet Guddom for sig ligge.
Hun glemte Prinsen; kun en Mand hun saa',
Som med sin Arm ind under Nakken laa.
Skabt som en Gud han var og skøn som faa,
Og han var god, det kunde hun forstaa.
Hvorledes Tanken hvælved dette Rum
Til Bolig for sin Verden, hvilken Strid
Der laa bag dette Smil (hans Søvn var blid) —
Hvorledes Bjørnen kom til disse Lemmer —
Hvad Gaade denne Gud i Hjertet gemmer —

Om Natten har en større Ret end Dagen —
Hvad der er Biting her, hvad Hovedsagen —
Hun spørger ej, hun tænker ej derpaa.
Med blottet Bryst, strakt paa det hvide Lagen,
Han hviler ung og stærk og skøn som faa.

Hun glemte alt: sin Moders Raad, hans Ord.
For første Gang hun skuer Guders Spor,
Som det blev aftrykt i den ædle Jord,
Da Leret vandt sig Ret ved Skønheds Love.
For dette Syn hun Livet vilde vove.
Og Synet er ej dødt. Vist ej: hun véd,
Hvor denne Gud er varm i Kærlighed.
Hun maatte kysse ham. Hun maatte stille
Sin Læbes Tørst. Saa komme, hvad der vilde!

Og hun bøjer sig over ham. Ve! han er vakt;
Hun har dryppet af Lyset, som Haanden holder.
Er det Smerten, det brændende Talg forvolder,
Eller Synet af hende,
Den skælvende Kvinde,
Som bringer hans Mund til at bæve,
Og som krymper den kridhvide Skjortelinning
Under et Greb af hans Næve? —

Han er Mand, og det brændende Talg er vel ikke
— Om end det kan svidende stikke —
Den Smerte, som saarer ham mest.
Han er ung, han er ædel, og fast han tror
Paa den Kvinde, som gav ham sit Løfte, sit Ord, —
Han er den, som han er, og han vaagner og finder
At hun, som var skønnest af alle Kvinder,
Er kun, som Kvinder er flest.

— Der er Smerter, som brænde, hvor brændende Ved,
Hvor det flammende Hus, om det styrtede ned,
Ej kunde saa pinefuldt saare; —
Der er Kval i en eneste Taare:
Naar den træder i Øjet som Tusinders Sum,
Medens Læben for Skrigene lukker sig stum,
Da flyder der sydende Bly i din Aare,
Din Sjæl er Torturkamrets Rum. —

Hans Blik bliver vildt, hans Arm bliver krum;
Han vil slaa hende. — Nej, han er Mand.
Og Armen synker; kun Brynet truer; —
Da dæmpes i Blikket de vilde Luer,
Og Sorgens og Medynks Taare
Sitrer paa Øjnenes Rand:
„Gaa bort; gaa rolig, hvorfra Du kom!
Din Kærlighed skulde vel gjort mig from
Og helet mit Sind, som var delt saa længe, —
Jeg kunde vel dertil trænge.
Dog, nu er den Drøm forbi.

Da vildt jeg strejfed ved Dagen om
Og saa' Dig ved Kildevoven
— Du mindes den Dag i Skoven —,
Da bandt mig din Skønheds tryllende Magt;
Ja! sagde jeg, først under Lænker lagt
Kan Bjørnen tjene sig fri!
Det var din Skønhed; ved *den* blev jeg vundet;
Din Trofasthed skulde mig bundet, —
Men nu er den Drøm forbi.

Gaa bort; gaa rolig, hvorfra Du kom!
Gaa til din Fader, den slugne Ulv;
Gaa til din Moder, den valne Padde;

Lær dine Søstres leflende Pjat.
Slægten er syg, og Verden er tom;
Kærlighed, som man har fablet om:
Du har dræbt den i denne Nat!“ — —

Hun knæled, hun bad, hun greb ham fat.
Strengt stødte han hende til Side.
Men! raabte hun, skal jeg da stedse lide?
Skal aldrig mere forenes vòr Vej ...?

Han saa’ paa hende, han svared:
„*Du* raader derfor, *jeg* ej!“

Og han udstrakte Haanden. Da lød der et Sus,
Som af Storme, der tørnende træffe hinanden.
Skrigende pressed hun Haanden for Panden;
Murene stønned, Bjælkerne knaged,
Gulvet bølged og Væggene braged.
Kulsort Nat. Da det daged,
Paa Jorden, den nøgne, hun laa.
Til Vanvid forvildet omkring sig hun saa’:
Borte var alt baade Slot og Mand . . .

Halvnøgen sad hun og ene
I et fremmed, et ukendt Land.

SJETTE SANG

Ingen Sol, ej Dagskær, ikke Nat.
Det er Døgnets døde Stund, forladt
Af det mindste Haab, som melder, at
Det maaske kan blive Dag engang.
Mørke Heder, et forkuet Krat
Uden Kilder, uden Fuglesang,
Som om Lysets glade Liv fortæller.
Vilde Klipper, skifergraa og kolde,
Som en stormet Fæstnings øde Volde. —

Hvilken trøstesløs, fortvivlet Egn!
Dybe Kløfter, hulet af en Regn,
Af en Syndflod skulde fast man tro.
Stride Strømme uden nogen Bro,
Søer, hvori Vandet evigt syder,
Hvor ej nogen Fisk mod Fladen skyder,
Paa hvis Skrænter ingen Blomster gro.

Som til Døden viede Geledder
Skride blege Skygger tungt forbi
Kløften, hvor den unge Kvinde sidder;
Og det klynker, jamrer eller skriger,
Og de favne mod det Tomme hen,
Som de vilde styrte mod en Ven,
Der bestandig deres Favntag viger.

Andre jage, uden Fred og Hvile,
Lukt mod Strømmen, og langs Bredden ile,
Som om Blikket søgte sig en Bro.
Der er ingen. Saa tilbage atter!
Frem paany! Og med en Afsindslatter
Om igen, foruden Rast og Ro.

Nogle komme, smykkede med Kranse,
Skue Søen, juble højt og standse,
Styrte sig saa fra den stejle Skrænt.
Op de dukke, jammerlig forbrændt; —
Knap er Skriget langs med Søen endt,
Førend nye Skygger, smykt med Kranse,
Skue Søen, juble højt og standse,
Styrte saa, hvor Dybets Ild er tændt . . .

Men den unge Kvinde springer op.
Bort herfra; ud hvor den mørke Hede
Synes om Forglemmelse at frede,

Synes Værn mod alle hine Luer,
Synes med de hundred Tusind Tuer
Dødens store, tavse Kirkegaard!

Og paa Heden ved en Busk hun staar.
Se, der sidder bleg, med lange Haar,
Stirrende mod Luften frem en Yngling.
Rolig er han, smuk, men o, hvor bleg.
Var han ogsaa med i hines Leg?
Spørg ham ad! Han sukker. Sorg ham tynger.
Hør, hvor han om Heden for Dig synger:

Junkeren.

Jeg gik mig ud paa Heden
Den brune at staa;
Hejsa kom og dans nu
Paa Hæl og paa Taa!
Dansen lyder langt ud i Heden.
Dér mødte jeg en Jomfru,
Da Mørket faldt paa:
Hr. Junker, I er spraglet,
Hr. Junker, jeg er graa,
Hr. Junker, vi er frie Folk paa Heden!

Hun slog sig i de Hænder,
Hun stamped med sin Fod,
Hun vugged sig i Hoften
Paa Stedet, hvor hun stod,
Hun kasted sine Tøfler langt i Heden;
Hun kasted med sin Nakke,
Højt Brystet stod i Sky;
Aldrig saa' jeg slig en Dans
I Kongens smukke By,
Aldrig blev der danset, før paa Heden.

Jeg mente, at en Jomfru
Kun havde Hænder to.
Fire var i Luften
Over Heden.
Hun græd for lutter Længsel,
Bag Taarer hun lo.
Hr. Junker, nu gaar Solen ned bag Heden!

Hr. Junker, om I red nu
Til Andalusiens Land,
Aldrig saa' I Øjne
Med saadan kulsort Brand,
De brænder som den brune Lyng paa Heden.
Hr. Junker, jeg maa danse,
Og dansed jeg mig gal!
Hr. Junker, jeg er Dansen selv,
Som jeg fra Himlen stjal,
Da Pintsesolen opgik over Heden!

Hr. Junker, hvorfor bærer
I Daggert ved jert Laar?
Sno ind med Silkelidser
Jert lange, lyse Haar!
I staar, som var I Jomfru her paa Heden.
I Aaren siver Mælken
Fra jeres Moders Bryst;
Jer Kind har ingen Blussen,
Jert Øje ingen Lyst;
Jeg døber Jer i Blod som Barn af Heden! —

Jeg rørte ej den Jomfru,
Skønt svarlig var min Lyst;
Saa svandt hun ud i Luften
Over Heden.

Men Dansen kan jeg huske;
Jeg ser det høje Bryst.
Hej, kom! Nu danser Junkeren paa Heden.

Ej kyssed jeg de Læber,
Ej favned jeg det Bryst,
Dog blev det til et Møde
Imellem Lyst og Lyst;
Et Afkom blev af Dansen ud i Heden.
Et stille Barn blev hos mig
Med Øde i sit Blik,
Med Længsel i sit Øje;
Og hvor min Fod end gik,
Dér danser for mit Syn den brune Hede.

Hun vandred bort; hun vandred langsomt frem;
Hun flytted Fod for Fod. Hvorhen, hvorhen?
I Sangen laa en Sygdoms døde Gnist;
Naar Stormen pusted paa den, vilde den
Da ikke fange Liv til sidst? —
Hvor skulde hun vel fly? Hvorhen, hvorhen!
Tilbage! hvor? Til Hjemmet! hvilket Hjem?
Var hendes Moder med det onde Raad,
Var hendes Fader med de kolde Blikke,
Var hendes Søstre med den løse Tale:
Var det et Hjem? — Sig Gud at anbefale
Hun vilde gerne, men hun voved ikke.

Hvor var desuden han?
Hun skulde sikkert aldrig spurgt saadan,
Om ej fra Skolen som en gammel Mand,
Men noget uklar for et Barns Forstand,
Han stod for hende nu. Tilmed i Bønnen
Der stod, at han var streng. Men Sønnen? — Sønnen!

Ja han var mild og god; og hvis hun kunde
Ham møde, vilde hun ej gaa til Grunde;
Det vidste hun, thi ingen han forskød.

Men ak, han var jo død.

De fæle Præster og Kong Pontius
Pilatus havde slaaet ham ihjel;
Det vidste hun. Nu mindedes hun vel,
At atter han af Døden var opstanden.
Men hvor og hvem var han da saa?
Var ikke han en anden,
End da forfulgt han vandred om blandt Stakler
Og gjorde for de Fattige Mirakler,
Som den, der kender bedst hvor Skoen trykker?
Mon ej han nu blev streng, just som sin Fader,
Der straffer tidt, men sjældnere forlader? —

Man ser, hun hildedes i hine Løkker,
Som snæred mangen, der paa meget tror.
Man ser, at hendes Kundskab var ej stor
Paa det, hvoraf saa mangen øser Trøst
I Stormens Tid, naar Skæbnen holder Høst.
Dog tog hun Sagen ærlig, uden Skrømt; —
Hun kunde selv ej for,
At hendes Skolegang var saa forsømt.

Dér stod hun, vidste ud ej eller ind.
I saadant Øjeblik er Kvindens Sind
Et Skib i Drift foruden Styrmænds Følge;
Hvo, som befarer netop Strømmens Bølge,
Har ofte taget det som sikker Prise.
Hun saa' tilbage sig og øjned ham,
Der sang den vilde Vise.

Han nærmed sig. Med fugtig bløde Blikke
Han taled om sit Savn og om sin Smerte,
Han sagde: „Pige, Du fik og et Hjerte.
Del det med mig; vær mig en Søster;
I Savn og Længsel var jeg alt din Broder.
Naar to, paa søskendvis, hinanden trøster,
Da glæder sig Naturens store Gud,
Og vi har vundet os en fælles Moder!“ —

Hun rakte ham sin Haand. Han trykked den;
Men var det og en Broders Haandtryk? — næppe!
Han peged ned mod Hedens brune Tæppe:
„Kom lad os sidde sammen!“ Og de sad.
Hans varme Aande følte hun. Han bad
Om Broderkysset! O, det kommer an
Paa, hvad man beder Kvinden om, hvordan,
Og om man netop vælge kan det Ord,
Som ej gør Gunsten altfor stor,
Som aabner Hjertet, og som lukker Tanken.

Hun bøjed sig — ej uden Hjertebanken —
Imod ham. Se, da fo'r hun op,
Som stukket af en broddet Bi, og stødte
Ham fra sig. Pigens skræmte Øje mødte
Et hastigt Blik, som — ja, hvem husker ikke,
Hos Mænd, hos Kvinder, et af hine Blikke,
Der ligne netop, hvad de aldrig *ere,*
Der skabe Kærlighedens Guddomslære
Saa bitter Modstand ved at drage den
I Dyndet ned, et hæsligt Vrængebilled
For Smudsets Hob, hvis Drift, utilfredsstillet
Af alle Lyster, løfter fræk-fortrolig
Sit Slægtraab imod Elskovs høje Bolig.

Hun fløj af Sted som den, i hvem der bor,
Trods jordfødt Skrøbeligheds fælles Mærke,
En evig Rædsel mod det dybe Spor

I Dyndet af de slappe Sansers Trælle.
Var før hun svag: her var hun dog den Stærke;
Var hun i Nød: ej skulde større Nød
Om større Fald for hendes Fod fortælle.
Hun var blandt dem, som brødefuld dog tror
Paa Kærlighed, som paa den største Magt,
Der fordrer højest Offer her paa Jord.

SYVENDE SANG

Der sidder en gammel Kvinde,
Myndig og klog paa sin Fædrenegaard,
Hvor tusindaarige Ege
Som Skel om Markerne staar.
Den Bygherre var nok en gammeldags Mand,
Grundigt og godt! var hans Mærke;
De Mure trodse saa stærke
Tidens gnavende Tand.

Hun vaager, den gamle Kvinde,
Trods Ansigtsfurernes talende Skrift,
Over det ringeste Arbejd
I Gaardens store Bedrift.
Skønt Sneen i Haaret har filtret sig ind,
Hun savner ej Ungdommens Kende:
Hedt Blodet mærkes at brænde
Bagved den runkne Kind.

Som Ørnens er hendes Blikke,
Dog taler de andet end Ørnens Sprog:
Tidt Overbærenhed løfter
De skyggende Øjnes Laag.
Det Blik, det fortner det ganske Værk;
Flinkt glider Dagen til Ende.
Den Husstand maa vel erkende,
At kærlig Fasthed gør stærk.

Til Gaarden er kommen en Pige.
Paa Hedemarken hun fandtes en Dag;
Men hvordan hun dér var kommen,
Ja det blev kun Pigens Sag.
Fortumlet, forrevet, med blødende Fod
Man bar hende frem for den Gamle.
Hun bød: „Lad Barnet sig samle!“
Og ene man Pigen lod.

Hvad siden de tvende taltes,
Det spurgtes ej over den øvrige Gaard,
Men Pigen blev bragt til Arbejd,
Og Donten var streng og haard.
Hun sattes blandt Tyendet lavest ned,
Den groveste Gerning hun skøtted.
Hun sled og hun slæbte. Det nytted
Kun lidet, hun græd derved.

Hun rensede Køkken og Bryggers,
Med Kluden hun fjernede Støv og Smuds,
Og lærte taalmodig at tie,
Naar Fadebursternen var studs.
Saa førtes hun ud paa Hovmarkens Jord,
Dér maatte hun hyppe og hakke;
Hen over den yppige Nakke
Gik Luftens hærgende Spor.

I Foraarets kulende Vinde
Med Skørtet kiltret for Knæet hun staar,
Huden skaller om Halsen,
Haanden har Vabler og Saar.
Saa kommer en Skylle; den sortnende Sky
Strømmer til Jorden og væder
Med Isnen den Ivriges Klæder.
Hun taaler det uden at kny.

De bløde, forkælede Lemmer
De hærdes til struttende Sundhed og Kraft;
Hun føler fra Fod til Isse
Blodets nærende Saft.
Hun hæver, hun sænker den brunede Arm:
Sommerens Sæd skal lægges,
At Marken af Frugter kan dækkes
Ved Jordens velsignede Barm.

Saa staar hun en Dag derude.
Omkring hende Foraaret jublende ler;
Da hører en Fugl hun fløjte,
Men ikke hun Sangeren ser.
Den fløjter, den synger om Fortids Stund:
„Jeg kender en Prins, som Du kender!" —
Paa Kinden en Taare render
Ned om den bævende Mund.

Dog fluks har hun Værktøjet grebet;
Med Fasthed hun jager de Minder paa Dør,
Og Værket gaar raskt fra Haanden,
Om ej det er gaaet før.
Med Smil i Øjet den Gamle ser,
Mens hen over Marken hun skrider,
Til Pigen. „Ej ej, det glider!"
Hun raaber og vinkende ler.

Saa vige de vaarfriske Dage
For Sommerens Varme saa liflig og lind;
Den Gamle kalder ad Pigen;
Hun træder i Storstuen ind.
Og dér af den Gamle en Gave hun fik
— Hvad var det? — en gylden Hakke.
Hun véd ej, hvordan hun skal takke;
Hun sænker mod Gulvet sit Blik.

„Jeg véd nok,“ saa mæler den Gamle,
„Hvad Fuglen paa Marken har sunget Dig for,
Men lytte til løse Fugle,
Den Lov den er ikke *vor;*
Her gælder det bøde med redelig Daad, —
Ved Hakken Du samlede Kræfter,
Saa lad den Dig tjene herefter;
Med Tiden da kommer vel Raad!“

Og Kornet paa Markerne modnes;
Da spredes de Piger med Seglen i Haand
Over de bugnende Agre;
De skære, de lægge i Baand.
Den unge Kvinde gaar fremmest i Flok,
Hun mejer og lægger paa Skaaret,
Og tørrer sig Sveden af Haaret,
Som filtres i fugtig Lok.

Da ser hun en Fugl over Kornet;
Den fløjter og spiller med Læmpe og List,
Den synger: „Jeg bringer Dig Hilsen
Fra Vennen, som Du haver mist'!“
Hun standser, hun sænker den blinkende Kniv;
Et Blik hun mod Sangeren sender, —
I Hjertet det stikkende brænder:
O kunde jeg lade mit Liv!

Saa hører hun bag sig den Gamle:
„Ret saa; man maa puste paa Arbejdet ud!“
Og Pigen fornemmer om Panden
En duftende Lommeklud.
Hun suger dens Vellugt, den kvæger saa sød,
Hun føler en Haand at glide
Ømt over den bankende Side:
„Mit Barn, Du er endnu for blød!“ —

Da svinger hun Seglen i Haanden,
Hun skærer og lægger paa Skaaret og sno'r,
Og vil ikke lade sig standse,
Før Solen er længst under Jord;
Og tidligst af Flokken om Morgenen op
Hun springer, hvor Kornet skal bindes,
Og sidst iblandt alle hun findes
Paa Læssets højtgyngende Top.

Og Markerne bliver saa nøgne,
Og Fattigfolk sanker blandt Stubbene Straa;
Da kaldes i Kammerset Pigen
Ind for den Gamle at staa.
„Se nu har vi faaet vor Sæd under Tag;
Streng' er jo Høstens Dage;
Nu vil jeg som Terne Dig tage
Omkring mig til Gavn og Behag!"

„Men først vil jeg række Dig Lønnen.
Af Arbejdet Lønnen, saa Arbejd igen; —
Se her en Segl, som er gylden;
Du lægge til Hakken den hen!
Hvo redelig graver og redelig saa'r,
Vil Høstens Velsignelse finde;
Nu ville vi lære herinde
At styre den store Gaard!" —

Og Jævndøgnsstormene suse,
Og Skyen daler og Solen gaar væk,
Og Sneen vælter sin Drive
Højt over Vejenes Hæk.
Da snurrer Rokken og Væven slaar,
Kister og Skabe fyldes,
At Julen kan standsmæssig hyldes
Over den hele Gaard.

De klirrer, de store Knipper,
I Ternens travle, betroede Haand;
Hvo Huset styrer, hun bliver
En allestedsspøgende Aand.
Men ej tør hun huse et hævnende Sind
Fra dengang, hun selv maatte lide;
Alt skal hun se og vide,
Men være for Smaafejl blind.

Og Ilden buldrer i Ovnen,
Og Lampen kaster i Stuen sit Skær;
Dér sidder Fruen med Regnskabs-
Bøgerne, en og hver.
Den Gamle læser den Unges Tal,
Og nikker imens hun skærmer
For Lyset; og saaledes nærmer
Sig Aaret det store Fald.

Den dybe Vinternat sit Nytaarsny
Har tændt, og grønligt Frostens Stjerner blinke.
Da aabnes Husets Dør, og frygtsom, sky,
Paa Tærsklen Ternen staar, med Haanden lagt
I uvis Tøven om den kolde Klinke.
De nøgne Træers Grene skyde sig
I Skyggenet hen over Sneens Flade,
Der lig en stivnet Sluses frosne Skum,
Af Maanen vakt, i Glansen lydløst strømmer.
Alt hviler ellers, under Søvnen strakt,
Og Jorden ligger stille dér og drømmer
Om Løvtag under Træets visne Blade,
Om Sommer under Vintrens Nattevagt.

Dér staar hun stirrende, som om hun saa'
I Natten Syner, hvori Trøst der laa

For Sukket, som det fulde Bryst bevæger.
Og Maanen smiler. Se, da hopper frem
En Ravn paa Sneen, kulsort mod det Hvide.
Den stryger Næbet over Vingens Side
Og borer atter det i Sneen dybt,
Som om den vilde drikke
En kølig Slurk sig af et iskoldt Bæger.

Og Pigen taler til den:

Sig frem, fortæl, Du sorte Ravn:
Hvor er min Herre henne?
Og bærer Du ikke omsonst dit Navn
Som Visdommens Fugl,
Som Gaadernes Fugl,
Du maa vel hans Hjemsted kende!

Og kender Du det, Du sorte Ravn,
Som færdes og flyver saa vide:
For Snevand jeg giver Dig bedre Gavn!
Jeg skænker Dig Vin,
Jeg rækker Dig Vin,
Den dyreste Du maatte lide! —

Og Ravnen svarede:

Du lokker ej, Pige, den sorte Ravn
Med Vin fra din Madmoders Kælder;
Jeg drikker ej Snevand foruden Gavn:
Jeg tørster af Blod,
Jeg længes mod Blod.
Skænk i! og et Svar det gælder. —

Hun tog til Bæltet, tog i Hast en Saks
Og skar i Armens Aare sig. Og straks
Sprang Blodet frem, og ned i Sneen drypped.
Da hopped frem den slugne Ravn og dypped

Det brede Næb i Blodet. Fuglen drak
Hver Draabe, og saa fløj den bort, men sang
I Flugten dette Ravnekvad til Tak:

„Ravnen hugger aldrig
Ravnens Øje ud“ —
Saa præker de dumme Mennesker,
Som kro sig af deres Gud.
Ravnen er en Røver,
Sin Frændes Bryst han kløver
Og hugger hans Pandehud.
Krig er hans Løsen, Strid er hans Bud;
Hvorfor pynte med fremmede Fjer ham ud?

Ravnen er en Vismand.
Den Piges Blod han fandt
Sødest, som ej var en Jomfrus;
Min Putte, taler jeg sandt?
Ravnen er en Kriger,
Galant mod smukke Piger.
O ve, den Elskovs Tant! —
Østen for Sol og Vesten for Maane
Dér bor han, hos hvem Du ønsker at daane!

Hun gik paa Stedet for den Gamle ind
Og kasted ned sig. Under hede Taarer
Hun bad, besvor; hun maatte did,
Langt bort til ham! Den Magt, som Hjertet saarer
Med overmægtig Længsels skarpe Bid,
I Sjælen drev sin Tand. Som Markens Kid
For Løven slængt hun laa dér for den Gamle.
Og krampestrakt, med Sitren i hver Finger,
I Bølger Barmen, Pigens Øre lukt
Var for det Ord: „Mit Barn, Du maa Dig samle!“

„Jeg er jo hans!“ hun raabte, „Bjørnens Brud,
Hans, Prinsens Brud; ja mere nu end før,
Ti Tusind Gange mere er jeg hans.
Mit Kød, min Sjæl, hver Fiber, hver en Sans
Nu raaber om Barmhjertighed!“ — Og atter
En Skælven af det skønne Legem . . .
Her
Den Gamle ved sin Favn den Unge fatter:

„Jeg kunde vredes. Vreden er dog ej
Det rette Ord. Jeg ynkes kunde,
I Fald jeg ikke kendte fuldt den Vunde,
Hvorunder nu Du bløder. Selv jeg sendte
Den sorte Ravn af Sted for Dig at friste,
Men ej jeg vidste,
Dit Saar var end saa aabent. Nu! mit Barn,
Dit Saar vil læges; — lad blot Tiden gaa.
Hos *mig* Du lærer at forstaa,
Hvorledes Tiden, ordnet efter Love,
Vil dæmpe hver en Storm. Bag trygge Skove
Vil Vandringsmanden finde Ro; hvad ej
Han finder ude paa den vilde Vove,
Hvor Skær og Skibsvrag tegner Strømmens Vej!“ —

Men Pigen sled sig løs: „Hvem er da Du,
At ikke Du den Unges Hjerte kender?
Begrav det under Pligters tunge Jord,
Dæk det med Taalmods Værn mod Stormens Spor, —
Det sprænger alle Baand, og højt det brænder
I klare Flammer, naar det tror
At fange mindste Vink fra ham, fra ham,
For hvem, ved hvem, hos hvem det ene kender
Den Salighed at dø
Som for en Gud det hvide Offerlam!

Hvem er Du, skønt din Klogskab er saa stor,
At Du paa Fred og evig Hvile tror
For den, hvis Ansigt end har ingen Rynke?
    Jeg kunde ynke
Dig selv, Du Gamle, hvis min Ungdom ej,
Taknemlig for din Omhu paa dens Vej,
En Skyldner var Dig med en Gæld for Livet.
Dog: kun Station paa Vejen har Du givet!
  Jeg kan ej standse her, saa lidt som Du
  Kan fatte mig, det føler klart jeg nu;
  Thi hvem og hvad er Du? det halve kun, —
  Men Sjælen vil det hele, vil det alt,
  Naar den bær' Elskov i sig, ung og god og sund!" ...

Her rejste sig den Gamle. Høj og rank
Hun stod med Lysnen i den store Stue.
Hun saa' ej vredt. Hen over Brynets Bue
Drog fredsæl Venlighed og Ro og Klarhed
Som trende Søskende, der aldrig skilles.
Hun smiled. Saadan smiled vel den Gud,
Om hvem de skønne Børnesagn fortælle,
    At paa hans Bud
    De stride Vande stilles; —

Hun stod dér, selv en Gud paa jordisk Vis,
Og majestætisk ved sin store Ælde.
„Du nævner Livet!" taled hun. „Min Magt
Og min Begrænsning har Du dermed sagt.
Jeg er, hvad alt Du blev, ved her at være
    Hos mig i Lære,
Og hvad Du skulde blevet helt og fuldt
Ifald der ej var Grænser for mit Rige,
Ifald der ej var Haab og Længsler til,
Som fra min trygge Gaard, Trækfugle lig,
Bort imod andre Verdners Hjemsted hige.

Jeg ser det, med vort Samliv er det endt.
Din Tak jeg tager, men jeg vender den
Imod Dig selv. Din Løn har Du fortjent.
Se her, et gyldent Æble. Løn for Taalmod,
For huslig Færdighed og huslig Ynde.
Du drager bort. Jeg breder selv min Hynde
Paa Bænken, og jeg tænker da paa Dig.
Dog, husk, hvad Du er bleven til ved mig!
Om højt Du bæres nu paa fjerne Vover:
   Man tør ej springe Mellemledet over.
      Der er en Lov
   For Sø, for Mark, for Heden og for Skov;
      Der er en *bunden* Livets Harmoni,
      Som Den maa prøve først,
   Der slukke vil i Evighedens Kilder,
   Hvor stærkest Vældet bruser, Læbens Tørst,
   Og være paa de store Baner *fri*.

Der er en Markvej — mærk! — som man maa gaa,
Før man kan Øst for Sol og Vest for Maane
Den store Længsels Maal for Livet naa'!“

Hun klapped spøgende den Unges Kind
Og vedblev: „Bort Du skal paa Vandring drage,
Men mine Sønner skulle Dig ledsage;
Hvis ikke, frygter jeg, Du vender snart
Og uden Held tilbage.
Du har i Skole gaaet her. Ifald
Du ser i Spejlet Dig, Du vil vel finde
Lidt Forskel mellem denne ferme Kvinde
Og hin, som fandtes ude paa min Hede.
Om Tegn til Rynke skal Du ikke lede;
De *er* der alt. Dog er Du smuk endda;
Men Kvindens Skønhed stammer ogsaa fra
En Kilde, som Du endnu ej har prøvet.
Her har fra Skurevisken Du, fra Støvet,

Ved møjsomt Arbejd svunget selv Dig op.
Slidt har Du med din unge, sunde Krop,
Til Yppighedens glatte Ham
Er af Dig faldet.
Men Du maa se paa Livet fra en Top;
Fra Højden maa Du Tordenbygen følge,
Højt over Dunsterne og over Skraldet. —
Sin *modne* Skønhed maa hver Kvinde dyrke
Ved vidt at strække Øjets Rækkekreds:
Da kan hun følge Manden i hans Styrke
Og tækkes ham — langt over de Halvtreds!" —
— — — — — — — — — — — — — —

Og den venlige Gamle den Unge drog
Ind til sit Hjerte. Hvor varmt det slog,
Det fik da Pigen at vide.
Saa pakked de Guldstadsen varsomt ind;
Den Gamle kyssed den Unge paa Kind:
„Og nu skal Du op at ride!"

Hun kaldte. Da lød der en susende Vind;
I Gaarden ind
Sprængte en Rytter og holdt der;
Og han sagde til Pigen: „Du sætter Dig op;
Men først i Pelsværk fra Taa til Top,
Thi vidt over Verden det koldt er!" —

En Staalhue bar han, med Skind om Rand,
Jernklædt var han, den skæggede Mand;
Et Pilekogger paa Bagen.
Det rasled om Rytter, fra Hest det klang;
For Saddelknappen han Pigen svang:
„Hej!" raabte han saa: „til Sagen!"

Vældig frem de red,
Som en Sky, der glider,

Stor og mørk og bred,
Over Fjældets Sider;
Dybt da Skoven nejed
Dér hvor Hesten fo'r,
Ranke Træer svajed
Efter Hovens Spor.

Bække brused, Floder bølged.
Trav-i-Trav gaar Farten frem,
Uvejrsskyer danner Følget,
Skyer har sit Spjæld paa Klem.
Gennem Sprækken farer Lynet;
Rytteren han rynker Brynet,
Rejser sig i Bøjlen op:
Fremad Ganger, i Gallop!
Og af Sted, medens snart under Torden og Lyn
Hele Himlen i Kaos sig vælter,
Gaar det fremad, og bort i et ravende Syn
Styrter Landskabers brogede Bælter;
Men fra Rytterens Arm
Under Bulder og Larm
Skuer Pigen til Jorden og taler:
Jeg betror uden Frygt
Til din Kraft mig, din Kløgt,
Men — lidt længere ned! . . .
Og de daler.

Og hun ser de store Stepper
Mellem Klipper, mellem Skove,
Hvor en Vildheds Aand har lejret
Sig og lagt sig til at sove.
Under Søvnen løfter brune,
Nøgne Arme Tæppets Flig; —
Der staar Skarer op i Vaaben,
Ud paa Heden, frem til Krig.

Høje Raab og Skrig,
Vildmand Vildmand fælder;
Marken dækt af Lig;
Ingen Ynk der gælder.
Den, som Sejer vinder,
Driver til sit Telt
Dyr og fangne Kvinder
Fra den faldne Helt.

Se hvor Skaren Skarer avler.
Børn omkring i Skarnet kravler,
Folen jager rundt om Engen,
Hvor i Spydkast øves Drengen.

Brune Flokke, stærke Mænd,
Lød paa Brystet, Kniv ved Lænd,
Stolte Miner, Blod i Øjet,
Men i Teltet, sammenbøjet,
  Sidder Trællekvinden.
Ar af Svøbens Snært om Kinden,
Blikket flakker vildt som Vinden.
Hundens Øje, Slavens Røst —
  Pattebarnets Ulvetænder
  Bider i det spændte Bryst.

Midt i mørke Klippeskove
Højt fra Tørvesøens Vove
Hæver sig et Offersted:
Blodbesmurte, mønjemalte
Gudedukkers Læbe griner,
Medens Præsters lovbefalte
Bøddelskare Fangen piner.

Offersteder, Rettersted:
Dybt fra Søens Brønd det sukker,
Skoven sig om Rædslen lukker —
  Guden tier nok dermed.

Og saa suser den frem som en Græshoppesværm,
Denne Flok, som har Præster og Guder,
Som har Trælkvinder hjemme, har Teltdugens Skærm,
Har Heste og Vaaben og Huder,
Men ej Ro paa de skindbredte Puder.
Og den tænder sig lysende Baal paa sin Flugt,
Og med mødende Mænd faar den lettelig Bugt:

Der gaar knusende Lyn fra dens Klinge.
Og den raner sig Land, og den rydder sig Jord,
Og den sætter sig fast og i Bygninger bor
Og la'er Offer af Jorden sig bringe.
Men hvor ryddet og fredet end Landet ser ud:
Der er altid et Sted, hvor en mønjemalt Gud
Af Præsterne rækkes sin Føde;
Og hvor højt over Teltet end Bygningen staar:
Kvinden sig træller til Døde; —
Der er Teltliv i Herrernes Gaard.

Og saadan ride
De to over Jorden;
Fra Højden skuer
Pigen derned.
Hun øjned det større,
Hun aned det mindre, —
Saa spurgte hun Rytteren,
Hvad han hed?

Han ryster paa Hovedet;
Frem han peger,
Hvor knejsende Bjerges
Blaanende Rygge
Sitre mod Luften
I Zigzagstreger:
Did skal vi hen! —

Hun spørger ham hastig:
Er Maalet dér?
Skal dér jeg finde
Min tabte Ven?

Men Rytteren svarer:
En Kvinde spørger
Om altfor meget
Paa samme Gang!
Bag hine Bjerge
Venter min Broder;
Men Vejen til Maalet
Er endnu lang.

Hvor aldrig jeg kommer,
Dér rækker min Broder:
Hans Hest har Vinger,
Hans Aande varmer,
Legende nyder han
Alle Goder:
Lys er hans Vej!
Du glemmer mig snart
For den næste Rytter;
Men Du var modig, —
Det glemmer jeg ej!

Fra Bjergenes Solside jager en Struds
Ned ad den vældige Skrænt, som i Varmen
Gløder med Druer og rødmer med Roser; —
Lyst ligger Landet, en Have for Bjergenes Fod.

Og Strudsen bærer paa Ryggen en Yngling;
Han trykker i Favnen den modige Pige.
Han ler, og med straalende Blikke han peger
Ud over Haven: for Skønhed et duftende Rige.

Hun løsner hans Arm, og han smiler og siger:
Min Broder fra Øst har nok jaget Dig Kulde
Dybt i din Barm, at ikke Du taaler
Varmen, som vifter med Glød fra det brændende Syd?

Hun svarer stilfærdig-den blussende Yngling:
Jeg taaler vel Varmen, som ikke Du kender;
Men alt, hvad jeg ejer, en anden tilhører.
Tal! tør jeg lægge det trygt i Rytterens Hænder? —

Han rødmer og nikker. Hun stirrer mod Jorden:
Byer af Marmor og mørkgrønne Lunde,
Templer paa Højene. Sange fra Dalen
Stige mod Templet og mætte den lyttende Luft.

Hvidklædte Mennesker mylre mod Templet;
Hjerter i Offer og Blomster i Gave
Bringes Gudinden, som nøgen og herlig
Knejser, et blændende Marmor i Marmorets Have.

Solen forsvinder. Med Fakler bli'r Natten
Lysnet; da skingrer i Hymnernes Jubel
Skærende Lyd, og bag Marmorgudinden
Skyder et Kryb, en hvislende Slange, sig frem.

Marmoret styrter, og Morgenen kommer.
Se, paa det nedbrudte Fodstykkes Rester
Troner en Kvinde; Jomfru med Moderens
Blik, som paa Drengen i Favnen hun straalende fæster.

Jubel og Hymner. De stime med Virak,
Vokslys og Blomster, at hædre de tvende.
Alle saa synge de Bønner til Drengen:
Men de har Øjnene vendt mod den dejlige Mø. —

Og Ynglingen nikker og nynner: O Skønhed! —
Men Pigen hun øjner, da Strudsen forstærker
Farten, et Syn, som i Hjertet hun gemmer:
Bagved Gudinden staar Bødler og sortklædte Klerker.

Hun synes, at Rytteren,
Ør af den sødlige
Duft fra Jorden,
Mattes i Blikket; —
Flugten bli'r lav.
Hun ser ham i Øjet:
Du kender ej Maalet,
Ej under Roser
Skal graves min Grav!

Østen for Sol og
Vesten for Maane
Huser min Herre;
Did søger min Flugt.
Kald paa din Broder,
Førend min Aande
Kvæles af Røgelsers
Kvalmende Lugt! —

Med blytunge Blikke
Han svarer: Du Smukke!
Gerne jeg førte Dig
Ned i mit Rige,
Kaldte mig din.
Dog, jeg maa lyde.
Fluks imod Vest da!
Ak, hvilken Fest, ja,
Hvis Du var min. —

Hør det buldrer, hør det hviner!
Dampen sig af Røret piner,
Skriger som en løsladt: fri! —
Men der er en Jammertone
I den Frihedsmelodi.
Evig Hasten, evig Jagen,
Raslen, Susen, Drønen, Bragen,
Skumplen, Støden, blot af Sted!

Penge, Penge! det er Sagen;
Den, som ingen har, han bliver
Bagud, kommer ikke med.

Ad de blankpolérte Skinner
Fremad! Alt det fjerne svinder
Og det nære bli'r til Røg;
Hjernen ør af al den Støj.

Over Floder, gennem Bjerge,
Højt til Vejrs og under Jord,
Hvor en Bande sorte Dværge
Trak den blanke Skinnes Spor,
Ingen hviler, ingen nyder, —
Fartens Dæmon vil Tribut;
Fra dens Kæmpelunger lyder:
Myre, pas paa hver Minut!

Piben skingrer, Buldret standser;
Myrer kravle ud og ind,
Og af Sted paa Flugten danser
Atter Vestens Hvirvelvind.
Pigen føres med paa Flugten,
Træt i Tanken, bleg om Kind;
For det ny hun mangler ikke
Øjet — men det glade Sind.

Vil den kunne føre hende
Til den store Rejses Maal?
Og hun spørger rundt omkring
Dem, som føres med i Toget;
Men de le og svare noget,
Som hun ikke ret forstaar.

Dette Grinebidersprog,
Denne slappe Maskemine,
Nu og da et: Død og Pine,
Jeg skal af og tjene Mønt! —
Hun kan ikke blive klog
Af de Godtfolks løse Tale:
Om de aarevis var gale,
Eller nu først er begyndt.

En har Bibler i sin Lomme
Og Notérbog paa sit Bryst;
Regnestykker, isprængt fromme
Udbrud af en tykmæl't Røst.
Han noterer Kul og Kaffe,
Silketøjer og Tobak,
Samt Avancen, de kan skaffe,
Mens han sukker Ve og Ak!

Men de fleste le ad alting
Med et stille, fedtet Smil,
Mens de bruge Næstens Skulder
Til at tage sig et Hvil;
Og til Hvilen kan de trænge,
Disse trætte Maskemænd,
Som skal tjene mange Penge,
Som skal fare saadan hen.

Der er et, som alle raabe.
„Solidarisk“ er det Ord;
Det gi’er Klang i hele Toget,
Genlyd ad det slidte Spor.
Solidarisk! Du kan flytte
Skuldren din til Ryggen min,
Naar Du vil til Gengæld støtte
Pungen min med Hjernen din! —

Der er Kvinder med i Toget;
Pyntet klædt er Lav og Høj:
Manden maa dog ofre noget
Paa sit bedste Legetøj.
Og de pludre, le og snakke; —
Det er Stadsen, som man syr
— Ordensstads — til Mandens Frakke;
Den er net, men ofte dyr.

Er de unge, kvikke, smukke,
Saa er Sagen ligefrem:
De bli’r Mandens Pyntedukke,
Manden den, som klæder dem.
Ej de nævnes dog Slavinde:
Der er Lov og Ret i Land;
De er Mandens Tjenerinde, —
Undertiden Husets Mand.

Hedder det, at dele Mandens
Arbejdsgerning: mange Tak!
Være Hjertets og Forstandens
Halvdel: det er følsom Snak!
Er de gamle, venneløse —
Nu! der er en Gerning skøn:
Drage Poge op og Tøse
Imod Kost og Ugeløn . . .

Saadan stønner Toget fort,
Saadan larmer det og buldrer;
Mænd med Faner staar og skuldrer,
Byer stige, Skove vige,
Til i Farten alt bli'r lige,
Til i Røg det svinder bort.
Ør og træt den kække Pige
Holder mod sin Svimmel Stand,
Til hun intet Holdepunkt,
Ingen Hvile for sin Tanke,
For sin Længsel finde kan.

Og hun spørger Togets Hest,
Som bestandig fly'r mod Vest:
Ligger Maalet ad din Bane?
Peger Manden med sin Fane
Didhen, hvor jeg længes til? —
Men den løbske Hest slaar Ild
Med sin Hov mod Skinnens Spor,
Og den pruster: Véd jeg, hvor
Folk vil hen, som gaar med mig?
Et kan jeg kun raade Dig:
Vig min Bane, søg min Bro'r;
Se, han suser frem fra Nord!

Og hun steg,
Baaret af Nordvindens vældige Vinger.
Op gennem Luften hun svæved, til Jorden
Laa som et udbredt Tapet kun, hvorpaa den
Dristigste Spøg af en Kunstner har udgydt
Planløse Billeders Mønster i vekslende Spil.

Støjen dernedefra døved ej Øret
Længer. Den blev under Toner begravet,

Toner af stigende Magt, af en evig
Strømmende Højhed og Vælde.
Det bar over Havet.

Op fra det svulmende Dyb, som hver larmende Jorddel
Knytter til Jorddel, men kun med en Bro for den Kække,
Op fra de frejdige Bølger, som aldrig lod lægge
Aag sig paa Nakken, end ikke for Spøg blot engang,
Op fra den bølgende, liljebedækkede Vang
Steg imod Luften til Pigen en svulmende Sang:

Bølgerne.

Naar Lande mod Lande raser i Kamp,
Naar Jorden blir hyllet i mørknende Damp,
For Livet et Dødningelagen:
Da lysner det op
Over Bølgernes Top; —
Vi gemmer herude paa Glimtet, som varsler
Det kommende Liv gennem Dagen.

Naar Skrig efter Rov, naar Fyrsters Begær,
Om end kun en Røst fra ravende Troner,
Brøles fra Svælget af tusind Kanoner,
Og Folkenes Øre blir døvet;
Naar Vanvid er Hersker for Støvet: —
Da stemmer vi op vor ældgamle Sang;
„Frihed!“ den hedder; dens hamrende Klang
Slog som et Sværd gennem Slægternes Gang,
Og Verden blev varm ved dens Toner, —
Den hverver sig Menneskehjerter
Til Fremtidens evige Hær.

Hjerternes Hær under Frihedens Fane!
Op! vi skal varsle din gryende Bane:
Frem imod Afguder, malet paa Dug,
Hugget i Marmor, tilbedt i Smug,
Udraabt paa Gader og Stræder, —
Skilte, som skræmmed de Gode,
Naar Skalke de tjente til Hæder.
Frihed for Manden, som styrer sin Vej
Støt imod Skraalernes hæse Staahej;
Frihed for Kvinden, som sælger sig ej,
Som jævnbyrdig sætter sin Ære
I Manden en Hjælper at være.
Frihed for begge i Aand, ej i Ord,
Frihed, som Brug af de levende Kræfter,
Ikke den Dug, som paa Stangen man hæfter;
Frihed for hver, som i Stillestandstid
Paa det evige Bølgeslag tror.

Bølger vi ere, vi skylle fra Nord,
Sundest og renest er Luften deroppe,
Kølig og stærk. Over Bølgernes Toppe
Svæver en Aand.
Lagde den Vældige Verden i Baand
Forhen, og var som et Lyn han at skue:
Nu staar der Fred over Brynenes Bue;
Fri er hans Fart over Vandene hen:
Frihed han vil for Landenes Mænd.
Stormed han forhen med Hui og med Hast:
Nu er hans Vingeslag rolig og fast;
Tid vil han bruge for Maalet at naa', —
Vi rullende Bølger vil ligesaa.

Bølger vi ere; vi følge hans Flugt,
Ydmyge, anende kun hvor han styrer;
Sange vi synge til samstemte Lyrer:
Lystrer en enkelt ej Taktslagets Tugt,

Da mørknes den Styrendes Øje.
Men naar vi følge hans Vingeslag nøje,
Da bliver Blikket som Nordstjernens Blink.
Bølger vi ere, vi følge hans Vink
Bort imod Maalet, det ubekendte,
Varslende Verden om Frihed —
Naar Verden har Tid til at vente!

Hun hælded sig op til Nordvindens Bryst:
„Skal jeg fare med Dig saa vide?“ —
Han svared: „Saa vide kommer Du ej,
Jeg sætter Dig af paa den halve Vej!“
Hun spurgte: „Ligger da Maalet dér?
Skal dér jeg møde min tabte Ven?“ —
Nordvinden smilede til hende hen:
„Du er en standhaftig Pige!
Lyt! jeg skal give Dig Rejse-Besked,
Sige Dig, hvad om din Ven jeg véd;
Men om Du har Maalet med Maalet naaet,
Det kender jeg ikke saa lige.
Mange det er her i Livet gaaet,
At Skibbrud i Havnen de led . . .!“
„Fortæl blot!“ sagde den kække Pige,
„Fortæl Du mig blot, hvad Du véd!“

OTTENDE SANG

Der ligger et Land saa fjernt fra hvert andet,
Saa ganske for sig;
Det ligger — Gud véd hvor langt over Vandet,
Det ligner ej noget, som forhen Du saa’,
Og dér synes Tiden at være
Gaaet med Uhret i Staa.
Dog lever der Godtfolk, og Godtfolk der dør;

Boliger findes der; Mad og Drikke,
Træer og Marker og Faar og Kør —
Men spørger Du mig: Hvad hedder da Landet?
Jeg svarer: Jeg véd det skam ikke!

Navnet! Ja hvad gør Navnet til Sagen?
Natten er Nat, og Dagèn er Dagen,
Bækkene løbe til Søen ned,
Skyggen er kølig, og Solen er hed;
Man lever i Landet som andre Steder,
Maaske med den Forskel i Folkenes Sæder,
At medens man andetsteds snakker for to,
Saa tager man dér i Landet
Alt med den yderste Ro.
For alt, hvad der ægger, og alt, hvad der driller,
Og alt, hvad der banker paa Døren og stiller
Det Spørgsmaal: om nogen er hjemme?
Man vogter sig som for den Slemme.
Tys! ingen Mindelsers Stemme!
Det gælder for alt sig at skaane . . .

Og Landet det ligger Østen for Sol
Og Vesten for Maane.

Paa Stranden, som skinner med Grus og med Sand
Og lader for Faarenes nøjsomme Tand
Græsset i Smaaduske vokse,
Dér ser man to Faar og en Okse.
Bag Dyrene øjnes en Vogterdreng;
Den Hyrde har redt sig i Sandet en Seng;
Dér ligger han nu og tænker,
Mens Bølgen paa Strandbredden stænker.

Han tænker: — paa hvad? ja Vorherre maa vide
Paa hvad; thi han røber det ikke;
Døsige ere hans Blikke,
Lukt er hans trevne Mund.
   Dog *det* er just Landets fornemste Skikke:
Det viser *den dybere Grund.*

Langs Stranden vandrer en Kvinde
Med Bylt under Armen og spejdende Øje;
Hun standser ved Hyrden og peger
Ind mod de grønnende Høje.
Bag Højene rager et Slot med sin Gavl;
Solen skinner paa Tagets Tavl;
Hun spørger: „Min Ven, hvem bor dér?“ —

Han ligger i Sandet og glor dér.

Omsider strækker han sindig sin Krop:
„Hvorledes? Du skulde ej kende,
— Her rejser han sig over Ende —
Hvem der paa Slottet bor?
Ih nu! der bor,
Med samt hendes Mo'r,
Prinsessen, som er saa uhyre klog,
Som kan alle mulige døde
Og næsten tre levende Sprog.
Der er ej i Slottet den mindste Krog,
Uden der findes en opslaaet Bog,
Og alle kan hun dem læse ...“

„Ej!“ siger den fremmede Kvinde,
„Saa véd jeg Besked om hende,
Saa er hun Prinsessen med Strømper blaa
Og med Glar for sin lange Næse!
Saa huser hun hos sig i Slottet en Prins;
Hun vogter ved Dag og ved Nat ham,

Og Blades og Bøgers skimlede Retter
Paa Bordet saa haver hun sat ham;
Saa tror han, at Verden er lakket mod Slut,
At alle sig haver imod ham forbrudt;
Saa synker mod Bordet hans Hage; —
Men *hun,* som har spundet i Nettet ham ind
Og dryppet ham Gift i hans syge Sind,
Hun vil om trende Dage
Til Mand den Drømmende tage!

Dog, Hyrde, som ligger og strækker Dig dér,
Jeg siger Dig: Kampen er Kampen værd;
Livet raader med evigt Pust,
Havet er stedse med Bølger krust;
Slumrer end Fladen stille,
I Dybet dog Strømmene spille.
Naar Kærlighed kommer og banker paa,
Da er der ej Sag for de Strømper blaa,
Da gælder kun Hjertets forsonende Sprog;
        Hvem er da klog?
        Det skal vi se:
Du Hyrde, jeg kunde for lutter Lykke
        Ad Dig og Prinsessen le!“ —

Og Hyrden stirrer: „Naa, *det* maa jeg sige . . .“
  Der vandrer med Bylten den smilende Pige;
  Fra Stranden ad Højen mod Slottet hun gaar,
  Men Hyrden gaber og strækker
  Sig ned bag de græssende Faar.

Blæk paa Fingren, Støv i Haaret,
Næsen langt for Munden baaret,
Flad for Brystet, ranglet, tør,
Paa Altanen staar Prinsessen
I den aabne Vindvesdør:

Hvem er denne Kvinde hist?
Hvad vil Tøjter her for Porten?
Hvilken Frækhed, hvilken Plage!
Har jeg ikke ti, ja fjorten
Gange sagt . . . Hejda! . . . Hvad nu? —
Svarer hun? . . . Hun siger: Du! . . .
Har man nogentid kendt Mage?

Hun vil tage Tjenest'. Aa!
Nej, jeg kender disse Streger.
Men hvad er der nu? Hun peger
Paa en Bylt. En gylden Hakke!
(Her Prinsessen spidser Mund).
Et arkæologisk Fund? —
Hør, kom op, jeg vil dog snakke
Lidt med Dig . . . . !
Hun kommer op.
Og Prinsessens visne Krop
Skælver; hendes Haand befamler
Hakken. Hun er ivrig Samler,
Kan ej dy sig:
„Vil Du fly mig
Den for — tag kun Munden fuld!
Jeg maa ha' den; den er ægte,
Drevet Arbejd', lødigt Guld;
Jeg vil ej Værdien nægte!“ —

„Ej for Sølv og ej for Guld
Sælger jeg min dyre Skat;
Den er ikke noget „Fund“,
Al den Stund
Jeg har trællet for den længe.

Tjent mig til den har jeg. Penge
Vejer ikke op min Skat.
Den betales med en Nat

Hos din Prins. Ja stir kun paa mig,
Men forstaa mig:
Denne Pris, hvad eller ingen;
Ærlig Handel, det er Tingen!“

„Nej, nu har jeg aldrig . . . ! Skammer
Du Dig ikke? Hvilken Kækhed
Uden Mage, hvilken Frækhed
Uden Maal og uden Grænse . . . !
Ej Blufærdigheden ænse . . . !
Saadan ganske mirnix, dirnix
Sove i min Brudgoms Kammer!“ —

„Frækhed — Skam! Du dømmer ej!
Ej for Sølv og ej for Guld
Sælger jeg min dyre Skat.
Den betales med en Nat
Hos din Prins. Ja eller Nej?“

Her Prinsessens Øje misser
Med en from og fornem Mine:
„Godt! Jeg véd, at Du og dine
Skal ham ej i Garnet faa.
Der skal Engle hos ham vaage,
Skærme for hans Øjenlaage.
Videnskaben fordrer Offer,
Offer har jeg bragt den før:
Giv mig Hakken! Men i Morgen
Jages Du med Skam paa Dør!“ —

Natten er kommen. I Drømme han sidder,
Bøjet over Bordet, som for Bøgernes Vægt
Stønner. Selv sukker han, Prinsen, som gransked
Haabløs efter Haab hos den henfarne Slægt.

Støvet ligger tykt over Bøgernes Blade,
Haanden ligger træt paa de prentede Ark;
Pløjet har han Skrifternes Jord uden Hvile:
Brak ligger Bordet som en usaaet Mark.

Lyset har krummet sin Tande og synes
Læse ham en Tekst; — han er døv, han er blind:
Lærdom uden Hjerte er Jord uden Varme,
Verden er en Ørk uden Solkuplens Skin!

Luk Dig fra Lyset, men sluk saa din Lampe;
Livstræt er Fyrsten kun Tiggernes Drot.
Intet er Liv, hvad i Liv ikke fejled,
Skøgen har sit Solskin, men Du kun Dit Slot! —

Intet han øjner og intet han ænser;
Haanden, som i Søvne, han udstrækker kun,
Og af et Bæger han nipper, naar lønligt
Mindet vækker Liv om den fastklemte Mund.

Ind træder Pigen. Mod Bordet hun iler,
Synker dér paa Knæ ved den Drømmendes Skød;
Øjet er stort, men af Taarer det mindskes;
Ak, er dette Gensyn i Liv eller Død? —

Haanden hun griber; hun føler dens Tryk ej;
Blikket er glansløst og Panden er bleg;
Navne hun ham giver, de kæreste, bedste;
Munden er en eneste haardtdraget Streg.

„Granske," han mumler, „ja, ud maa jeg granske,
Kølig, hvad der aldrig var Ildsluer værd;
Tvivlen! dit Panser skal passe mig ganske,
Troen var et farligt, et tveægget Sværd."

„Ræk mig, Prinsesse, det iskolde Bæger,
Bland mig stærke Draaber; gør Drikken kun streng.
Vin for hver Taabe! Malurt mig kvæger.
Tag mig saa! jeg passer vel snart for din Seng.“ —

Pigen hun skælver, og Haanden hun knuger;
Ak, hun kunde haft den saa tryg i Behold!
Følesløs synker den, vædet af Taarer;
Taarerne er hede, men Haanden er kold.

Morgenen er der. Prinsessen hun kommer;
Haanen ler i Øjet og Stemmen, men før
Ordet er udtalt, stolt over Gulvet
Pigen skrider gennem den vidtaabne Dør.

Det er den tredje Nat. I Kamret staar
Hos Prinsen Pigen. Hun har givet bort
Sit Segl, sit Æble, alt hvad hos den Gamle
Som Løn hun fik, for her at kunne friste
Det sidste Tærningkast. Det er det sidste.

Hun véd det, véd, at hun maa Prinsen miste,
Hvis ej i Nat hun bryde kan den Dvale,
Som byder over ham. Hun har ej mer
At skænke bort. I Gaar, i Nat
Hun bad, besvor . . . hun kan ej bringe ham
I vaagen Tilstand. Kun i Søvne kan,
Og evig om den samme Sag, han tale.

„Prinsessen“ — mumler han — „Prinsessen er
Ej smuk, ej ung, hun daarer ikke Øjet;
Men hun er klog paa Livets store Skrift,
Hun leder Manden hen imod Bedrift,“

— Her falder slap hans Haand hen over Bordet —
„Hun lægger paa hans Tunge Klarhedsordet,“
— Her mumler han en Hoben vildsomt Tøj —.
„Den anden var saa smuk; men Skønhed løj,
Da Styrken tro'de den. Ve mig, jeg brænder!“

Mod Bægret rækker han med begge Hænder;
Da griber Pigen om den bedske Drik
Og slaar den væk; — i samme Øjeblik
Opklares Prinsens taageslørte Blikke;
Han ser paa hende, men endnu
Han kender hende ikke.

Paa Lænestolens Arm hun sætter sig,
Hans Hænder tager hun og ser ham ind
I Øjet med saa ømt og dybt et Blik,
Som prøvet Kærlighed alene ejer:
„Hvad har man gjort Dig dog? Den stygge Drik
Har jo formørket disse klare Øjne.
Tal; kender Du mig? Blot et Ord til Svar! . . .“

Han mumler og til Panden op sig ta'er;
Han ryster paa sit Hoved; intet Svar.
Da river hun, i Hjertets bitre Nød,
For Brystet Kjolen, Linned, alt til Side,
Og trykker mod sin Barm, den marmorhvide,
Hans Hoved. „Føl da!“ raaber hun, „det Hjerte,
Som længe nok har Straffen maattet lide;
Føl, hvor det banker trofast for en Død,
Som det til Live kalde vil, saa sandt
Som det i Livet selv for Kærligheden
Tilbage sig igennem Prøver vandt!“ —

Det var et Sprog; han kendte det og lød
Dets Stemme. Og dér sad hun paa hans Skød.

Han saa' paa hendes Ansigt, og han smiled.
„Jeg tæller dine Rynker,“ sagde han.
Hun lo og gemte sig: „Du slemme Mand!“
Han følte hendes Haand: „Du lille Stakkel,
Du har nok brugt Dig!“ Og hun lo: „Ja bedre
Jeg har vel brugt min Tid end Du!“ —
Og dermed saa' hun hen til Bordet.
Han fulgte hendes Øjne ej, men holdt
I Armens Længde hende fra sig:
„Hvor Du er smuk,“ han hvisked, „smuk som Skoven,
Naar Høstens første Dag med Kunstnerhaand
Har den berørt! Hvor Du er skøn som Voven,
Der fra en Foraarsbæk er mundet ud
I Havet, og nu føler sig som Hav!“
Han favned hende heftigt, og de tav
En Stund. „Nuvel!“ og her sin Haand hun lagde
For Munden ham: „Du maa ej sige det,
Men . . . finder Du mig . . . kan Du virkelig
Mig elske, som Du *nu* mig for Dig ser?“ —

Han rejste sig, gik til Alkoven hen
Og slog de svære Forhæng vidt til Side:
„Min Hustru!“ sagde han. „Med dette Ord
Jeg svarer Dig paa alt, hvad Du vil vide.
Hvad Du har maattet gennemgaa og lide,
Jeg tør ej tænke mig. Tilgiv mig her,
At jeg for hastig den Gang var, at ej
Jeg agted paa, hvorledes Barnet
Endnu med Kvinden hos Dig brødes,
At overbærende jeg ikke drog
Dig til mig, men med Vrede jog
Dig bort. Du fejled, o men jeg betog
Mig Retten til at være den, som dømmer.
Her har jeg siddet som en skranten Drømmer
I Garnet hos . . . Nok, nok derom!
Godt, at Du har holdt ud; godt at Du kom! —

I moden Kærlighed vi to nu mødes.
Ved Lejet bøjer Knæ jeg her for Dig:
Jeg har den Svage været, Du den Stærke;
Sæt nu paa Mødet Kvindens bedste Mærke,
Tilgivelse. Jeg beder: tilgiv *mig!*“

Hun iled til ham: „Nej, og atter nej!
Et er vi nu. Det var vi aldrig blevet,
Om ej i Skæbnens Bog min Vej blev skrevet,
Som den er gaaet, og om ej din Haand
Det var, som bød mig drage den alene.
Lad Kvinden tale længe nok om Hjertet
Fra Ungdom af alt færdigt til at elske,
Om Følelsernes Kilde,
Der ledes sikkert ind i Mandens Strøm,
Blot ved at risle roligt hen
Imellem Blomster, under Grene: —
Hun bliver ham en Elskerinde øm
— Maaske — men aldrig Viv ham eller Ven,
Før borte fra ham hun har Livet levet
Og følt dets Tugt og tjent dets Sold
Og kan dets Renter give ham igen.
En Blomst, en Due, disse skønne Ting,
Hvorom der fables, mens der byttes Ring, —
O ja, det klinger smukt; men Kvinden er
Ej Blomst, ej Due: Menneske hun er.
Tag mig som saadan! Elsk mig, styrk mig, led mig
Som den, jeg er, og den, Du er; men bed mig
Ej om Tilgivelse. Alt har jeg glemt:
Et — at jeg elsker Dig — kun véd jeg!“

Morgenen kommer. Prinsessen hun banker
Paa Døren. Ja lad hende banke!
Døren er stængt med forsvarlig Slaa;
Hun faar vel igen til sin Moder gaa, —
Nu vil der en Prædiken vanke!

Og Prinsen han ler. „Min Hustru staa op!
Solen er højt over Bakkernes Top,
Prinsessen er alt oven Senge.
Nu ville vi klæde os sirligt paa; —
Lad hende kun vente saa længe! ..."

Solen skinner i Kammeret ind.
De ere saa glade, saa ungdomskaade.
„Hør sig mig, Du Bjørn — om Forladelse Prins —
Hvor gaar det vel nu med den mørke Gaade?
Du skulde jo været ved Morgenens Skin
En Bjørn og løbet i Skoven ind ...?“

„Buh!“ siger Prinsen. Hun skriger og ler. —
„Nej, Bjørnen ham ser Du aldrig mer!“ —
„Aldrig?“ — „Nej aldrig!“ — „Hvorledes? fortæl!“ —
„Jo ser Du, Prinsessen har slaaet
Med Bøgerne rent ham ihjel.
Han sad her i Nætter og lange Dage
Og tænkte sig dum og læste sig tam,
Saa var der ej mere Vildskab tilbage,
Og saa ...“
„Saa blev Bjørnen et Lam?“ —

Og atter lo de. For Spejlet hun staar
Og ordner i Hast det bølgende Haar:
„Hvad om vi lukked et Vindu op
Og kasted de støvede Bøger ned —
Der er vel en Brønd i din Gaard?“

„Jeg beder,“ han sagde, „om Skaansel for dem;
De har dog hjulpet saa langt mig frem;
Lad dem kun ligge og mugne
Her i Prinsessens Hjem.

Har *Du* end Øjne og Ører, som gør
Dig Bøgernes Hjælp overflødig:
Tro mig, her kommer saa mange des fler',
Som haver dem haardelig nødig!“

Saa banked det igen, og stærkt, paa Døren.
Og Prinsen lukked op, og ind i Stuen
Tren Moder med sin Datter, begge blege
Af Angst og Raseri. Den Gamle var
En værdig Moder til en værdig Datter:
Støv, Snustobak og Øjeglas og Næse
Og Vissenhed i højeste Potens.
Hun gav sig til at hoste og at hvæse
Og raabte „Tøjte!“ højt paa Græsk, imens
Prinsessen tog sig Teksten for at læse
Sin Ægtemand in spe. Det kan nok hænd's
Der vanked.

Prinsen stod og lo
Og skotted til sin Hustru; stum, med Øjet
Opspilet, stirred hen hun paa de to;
Da løfted Prinsen Haanden op og sagde:
„Tys, det er nok!“ og derpaa lagde
Han Haanden paa sin Rejsepult og taled:

„Jeg har, Prinsesse, Jer det Løfte givet
At vorde Husbond Jer for hele Livet,
Ifald I paa min Bryllupsdag
Mig vilde vise — blot en ringe Tjenest'.
Jeg har kun forhen let berørt den Sag;
Imidlertid: I husker den vel end?
Nuvel? Jeg har fra mine Rejsetider
Lagt til mit Bryllup hen
Her i min Pult en Bryllupsskjorte; men

Jeg ser nu, der er kommen Pletter paa
Det fine Linned — her i Brystet ser I!
Lidt Særling er jeg jo, og jeg har lovet
Mig selv med Ed højtidelig, at *den*
Kun skal mit Brudgomsløfte faa,
Som vasker disse Pletter af igen!“ —

Prinsessen skæved til sin Moder hen.
Den Gamle svared: „Ej, hvad vil det sige!
Løb ud, min søde Pige,
Og kom tilbage her paa Stand
Med Sæbe, Kumme og med Vaskevand!“

Prinsessen løb og kom og sæbed ind
Det fine Linned, skylled det og holdt
Det tæt for Næsen op, og sagde: „Se,
Her har min kære Hr. Gemal sin Skjorte
Saa ren som Sne!“ —

„Nej,“ sagde Prinsen. „Tre
Var Pletterne tilforn; nu er der seks,
Og de er meget, meget sorte!“ —

„Hvad?“ snærrede den gamle Heks,
„Kan ej min Datter, saa kan jeg dog se . . . !“
„Ja, se kun!“ sagde Prinsen. Og hun saa'
Paa Tøjet. Der var Pletter nok derpaa.

Hun svared sledsk: „Min kære, rare Prins,
De véd, at Lærdom følges sjældent ad
Med ydre Praksis. Vær nu mild til Sinds,
Og lad en Moder hjælpe paa sin Datter.
Det er dog ikke Vaskerkonen, som
— Det véd jeg — i Prinsessen mest De skatter!“

Og Prinsen smiled: „Prøv det da, min Kære!
De vil jo dog min Svigermoder være;
Gør kun for Deres Datter her Besked!“ —

Den Gamle tog og sæbed ind og gned
Det fine Linned,- skylled, sæbed, sled
Og vasked, pjasked, gned og skylled atter,
Og saa' imellem til sin blege Datter,
Og turde ikke tage Tøjet op
Af Vandet, thi jo mer hun sled og hev
I Skjorten, desto sortere den blev.

„Nu nok!“ brød Prinsen ud, og vredt han rev
Fra Heksen Tøjet, folded Skjorten ud
Og lo: „Du milde Gud!“ . . .
Han rakte Tøjet til den tavse Brud;
Hun dypped det i Prinsens Vandfad ned
Og tog det op, og hvidt som Sne det gled
Hen over hendes arbejdsvante Haand.
Hun kyssed Halsens Linnings kendte Baand;
Tre Kys hun Brystet gav, og med et Blik,
Et ømt, et talende, hun rakte
Sin Husbond frem den dyre Bryllupsskjorte. —

Da var Prinsessen med Fru Moder borte.

Men han slog Kappen om sin Hustrus Skulder,
    Og op igennem Luftens Bølger gled
    De tvende, og et Tog af Skyer skred
Hen under dem, men uden Stormens Sus
    Og Tordners Bulder.

Tyst var der, hvor det glade Par drog frem,
Men da hun spurgte ham, hvorhen de drog,

Saa svared højt han, og hans Ord de slog
Med Ekkos Genlyd over Skoven:
Hjem, hjem!

Fra Marken steg en Duft af moden Korn
Og blanded sig med Græssets Krydderaande
Fra Kildevoven,
Alt stak bag Højen Maanen op sit Horn,
Og Taagen vugged sig til Dans paa Vang,
Da bares mod dem frem en liflig Sang.

Det var en Nattergal; — *saa* lød dens Toner:

Min Lov gaar som et Baand igennem alt,
Min Trøst er Dug fra rige, varme Zoner,
Som lindrer dér, hvor bitrest Taare faldt.
Al-Kærlighedens Lovsang hører Du,
Fjernt som et Hav, der lægger sig til Ro,
Igennem Nattergalens Tro
Paa det, som samler Livets Millioner.

AF „PEDER TORDENSKJOLD“

1880

INDLEDNINGSDRAPA

Nu, da det Pæne, det pynteligt Smaa,
Breder sig yppigt og blomstrer i Landet,
Nu, da det Djærve maa søge sin Vraa
Og bide Forbitrelsen i sig,
Da ej det tør bide paa andet;
Nu, da det Kraftige kaldes det Raa,
Og Tiden sit Alenmaal henter
Fra Dværge, som den kan forstaa.

Nu, da vi længst har slidt Oldtiden op
Og puttet dens Helte og Kæmper i Skabet:
Madding, som brugtes med afgjort Held,
Saa længe som Folket blev medet
Og flinkt over Maddingen gabed —
Nu, da vi har det saa rart og godt
Og sidder og traller gemytlig som Barnet,
Og klipper os „Mænd“ af kulørt Papir
Og trækker det friske i Skarnet.

Nu, da vi sover — en Mattelsens Søvn
Oven paa knuste Forhaabningers Dage,
Og ingen har Mod eller Evne
At tage det tabte tilbage,
Nu, da vi ret som et Vrag under Strand,
Nagleløs, falder i Stumper og Dele,
Og Maagen raaber sit Nødskrig
Og Kragen sit: „Skidt med det hele“.

Nu — ak min Musa, hvor bærer det hen!
Hvad vil din Stemme? har Maagen ej skreget?
Slug kun din Hulken og sid paa din Strand
Tavs, dér hvor Vragstumpen bliver
Udvasket, skyllet og bleget.
Snart er vel Storvasken endt, kan jeg tro,
Snart er i Sandet det sidste forsvundet,
Saa vil der komme Aarhundreders Ro,
Og af Døden opstandet bli'r Stumpen
Paa et fremmed Museum fundet. —

Dog: det har været et pynteligt Skib,
Pyntelig stort, i Stævnen en Løve,
Skinnende Stykker i Portenes Gab,
Bjørne paa Bakken, paa Skansen en Stab
Helte, saa stolte som nogen,
Hvem Nordhavet satte paa Prøve.
Kuglerne pløjed i Planken sig ind,
Riggen blev slidt af den ruskende Vind,
Mændene faldt og Tømrene knaged:
Pyntelig vajed dog Flaget.

Ret som en sjælden, en Æventyr-Fugl,
Blodrøde Vinger og kridhvid i Brystet,
Fulgte det flagrende Skibet paa Vej
Højt over Dækket og Hytten og Røstet;
Tavs, uden Skrig, som et Vartegn foroven,
Svævede Fuglen med Varsel i Flugten,
Slog med sin Vinge og spiled sit Næb,
Naar den indaanded Krudtrøgs-Lugten.

Under dens Vinger voksed en Slægt,
Under dens Vartegn mylred Bedrifter
Frem gennem Nat, gennem Nød, gennem Skrig,
Gennem Splinternes gabende Rifter.

Sagaen tegned paa Tavlen dem ned,
Folket har slugt de ærværdige Skrifter;
Folket er blevet af Læsningen ked,
Thi Folket . . . ja, Tiderne skifter.

Gemt er, saa siger man, Sagaen blot.
Nej den er *glemt*: den mangler jo Brugen,
Sandheden, Livet. I Stedet er traadt
Smaathakket Ondskab, gemytlig Passiar,
Kævl over Øl og Vrøvl ved Cigar,
Alvor i Smørret og Rugen.
Smørret og Rugen: Respekt for de to!
Det er vor Nerve og det er vor Kilde;
Men vi har lagt os i Smørret til Ro:
Det er *derfor*, vort Folk er saa lille. —

Havet, som maner, Havet, som slaar
Stedse sin Kno paa vor tætklinte Rude,
Vuggen, hvis Gænger evindelig gaar,
Mindende Slægten om Ungdommens Aar,
Kæmpetids-Drøn om vor Pude:
Havet vi glemte derude.
Lunken mod Søen, som raabte: parat!
Strøg vi paa Tavlen, hvad Havet vi skyldte;
Luften med Raab for vor „Landsoldat“,
Vor egen, vor tapre, vi fyldte.

Vel var han værd, at man tog saa paa Vej:
Mandelig stod han og mandig han blødte,
Men som vor „egen“ vi kender ham ej
Dybt nok tilbage, hvor Mindet
Rejser sin ristede Støtte;
Stavnsbunden, hværvet, en Hund for en Nar,
Som paa sit Tysk kommanderte Kadencen,
Blødt under Fanen vor Landsoldat har, —
Men sent først i Folke-Falanksen.

Fødelandsværnet, vor stridbare Slægts
Urgamle Hjem, Du fribaarne Flaade!
Det var jo Dig, som fra Myternes Tid
Med din Saga til Helgoland naaede;
Enten det bar for en strygende Bør
Ind gennem Fjenden til Haandmængets Møde,
Eller Du laa paa den aabne Red,
Lænket som Doggen til Huset, og bed
Fra Dig og sejrende døde!

Folkelig var Du af Fødsel og Vækst;
Aldrig kom Hofkryb og stramme Lakajer
Op paa din Skanse, hvor Vinden
Bort det Forlorne fejer.
Aldrig dit Sprog var „Darauss'ernes“ Tekst;
Tampen paa Dansk eller Norsk var parat;
Junkeren taalte, som Katten, ej Vandet,
Junkeren holdt sig paa Landet
Og banked paa Tysk sin Soldat.

Gasten i Top og Kaptajnen paa Dæk
Kendte hinanden som to Kammerater,
Begge begyndte de som Akrobater,
En var den Bølge, som bar dem,
Og én den, som skylled dem væk.
Én var den Ed, hvormed begge gik paa,
Ens deres Køje og ens deres Skraa;
En maatte lystre, den anden befalte,
Men ét var det Sprog, som de talte. —

Fødelands Flaade, om nu Du er graa,
Hamret af Jernet, et underligt Skue,
Halvt under Vandet, med Skorstene paa
Og i Vommen en gloende Lue;

Ældgamle Flaade, Dig vies min Sang!
End har Du dog Kammerater, som flyde
Stolt over Vandet med vingespændt Fang —
Om de end ej har Brev paa at skyde.

Flaade og Hav, i Kamp eller Fred, —
Medens min Sang, i vort Fødelands Øde,
Maner en lysende Helt fra de Døde
Frem over Nordhavets skvulpende Red:
Eder min Musa har troligt for Øje,
I giver Trøst i det tvivlende Sind,
Medens den skyfødte, fribaarne Vind
Rejser de rullende Høje.

Mærket, som *I* har i Krøniken lagt,
Maa dog vel jage os Blodet til Kinden;
Styrken, som *I* har til Slægterne bragt,
Kan dog vel ikke henvejres for Vinden;
Mane I maa dog en Gang vel til Vagt
Om, hvad der rester, forinden vi synker
Helt i en Døs under Dødslinets Dragt
For Skæbne-Medusaens stivnende
Smil bag de stenhaarde Rynker.

Men har I pustet i Landet et Liv
Atter til Daad fra vor Kævlen og Dvasken,
Rejst til en virkelig Prøve vor Kiv,
Eller gravet den dybt under Sindenes
Flammende Fredsbaal i Asken:
Da skal det kendes i Landet omkring,
Hvordan en Verdenshavs-Bølge sig vælter
Ind gennem Sunde og Fjorde og Bælter,
Rensende, friskende kold; —
Da skal der fødes i Norden
En ny *Peder Tordenskjold.*

PAA KANONER OG POKALER

Den Nordsø vælter sit mørke Vand
Og skyller forbi Kap Lindesnæs;
Der vugger en Skude med Sejl paa Rand,
Den syner som en af de vilde Gæs;
Den nejer med Stævnen, den vipper med Spejlet;
Aldrig en kækkere Vildgaas har sejlet
Hen over Bølgernes Vej —

Og det er Wessel om Bord i Fregatten
Løwendahls Galej.

Og se! hvor Kimingen graaner let
Og Bølgen drejer sit tunge Hjul,
Dér stiger bagved de hvide Skvæt
En anden Sejler, en anden Fugl;
For rebet Kuling de tvende skyder
Af Sted over Søen, som friskere bryder
Med hulende Bølgedrag —

Og Wessel staar paa sin Skanse og kigger
Efter den Fremmedes Flag.

Og Solen lider saa smaat mod Hæld
Og gyder i Havet sit gule Skær.
Da Klokken er halvgaaen seks saa vel,
De tvende er kommen hinanden nær.
Den Fremmede toner en engelsk Stander
Og engelsk Flag; men Wessel han bander
Den Ed, som han lider bedst: —

Nej, Fanden annamme mig, tror jeg ham ikke.
Gutter, nu skal vi til Fest!

Sieur Wessel viser et hollandsk Flag,
Han gemmer sit eget til rette Stund,
Og Krudt og Kugler til glatte Lag
Er lagt igennem Kanonens Mund;
Med et staar Røgen i rundede Borde
Ud fra den Fremmedes Laaringsporte,
Det engelske Flag er væk —

I Stedet spiller de gule Tunger
I Blaat fra den vippende Hæk.

Filur! saa fik Du din Mund paa Gled;
Konstabel, tre Skud; giv Agt, brænd løs!
Til Dæks med Hollænderkluden, hiv ned!
Hejs Kongeflag op og den røde Gøs!
Og Wessel raaber: Hej Gutter, mærk jer,
Om ogsaa den Fremmede nok saa stærk er,
Vi stikker dog vel ikke a' . . . ?

Og hundred Struber fra for til agter
Ham svarer: Gaa paa! Hurra.

Saa brændte de løs, saa langed de ud
Med alle Kanoner og Musketteri,
Og pyntet blev baade Skrog og Klud,
Kun sjældent gik Kugler og Knipler forbi;
Saa bares der Raab med Eder i Følge
Paa Engelsk, paa Svensk og Norsk over Bølge.
Men højest Kommandoen lød:

Sej, Løwendahls Gutter, for Kongen og Flaget
Vi slaar nu paa Liv og Død!

Saa fulgtes de tungt i den hule Sø
Med Undersejl op, i hvirvlende Damp;
Som hidsede Hunde, der rasende gø,
Saa hørtes de under den vilde Kamp;

Saa bed de og flænged hinandens Sider;
Den Stoute, som staar der, den Trufne, som vrider
Sig under det væskende Saar —

Alle saa har de kun samme Tanke:
Til Døden, for Sejer vi slaar!

Og dengang Solen sig lagde til Hæld
Bag Sommernattens det lyse Skær,
Og Klokken var halvgaaen ti saa vel,
Da brased den Fremmede fuldt sine Rær;
Mens Ilden slaar af hans aabne Porte,
Han trækker sig bort, som han ikke burde —
Da raabes der: Gaar Du din Vej?

Og det er de danske Gutter, som prajer
Fra Løwendahls Galej.

Sieur Wessel smiler saa bredt dertil,
Han lider helt gerne sit Mandskabs Mod,
Saa lader han sætte, hvad trække vil,
Og atter langs Dækket der flyder Blod:
De sparer ej Krudtet i Arkeliet,
Det knitrer og knalder af Musketteriet
Igennem Kanonernes Brag —

Men endnu skelnes i Glimtet derovre
Fra Hækken den Fremmedes Flag.

Saa falder Natten, og Kampen dør.
Hver bøder bag Mørket sit Tab i Løn,
Men næppe har Morgenen kastet sit Slør,
Saa kaldes hos Wessel paa Skansen til Bøn.
Først Bibelens Davre — saa Brændevinen,
Og Chefen læser i Andagtsminen,
At begge Dele gør Gavn: —

Nuvel, mine Gutter, en blodig Godmorgen
I Guds og i Kongens Navn!

Og tredje Gang i den hule Sø
Med Undersejl op, i den hvirvlende Damp,
Som hidsede Hunde, der rasende gø,
De styrted sig ind i den vilde Kamp;
De pynted hinanden det bedste, de kunde,
Til Rig og til Skrog var én gabende Vunde:
Saa fik de sig lidet at dy; —

En Kende de hviled og Hullerne stopped,
Og saa tog de fat paany.

Men da de kom sammen den fjerde Tørn
Og dænged hinanden paa Haandskud nær,
Hver Skude ligned en plukket Ørn,
Og Vandet syned af Fuglenes Fjær;
Og Krudtrøgen hvirvled og Stykkerne braged,
Og Wessel han kigger derover mod Flaget:
Ja bi Du kuns en Minut! —

Da springer til Chefen Konstablen og melder:
Kaptajn, det skorter paa Krudt!

Du primer, Konstabel, ved Tordenens Gud! —
Kaptajn, Gud bevare for Løgn min Mund:
Om mere der er end til fire Skud,
Saa hæng under Nokken mig op som en Hund! —
Og Wessel han bider sin Læbe og knuger
Mod Brystet sin Raaber, imedens han sluger
Den Mundfuld, der kom ham paa tværs: —

Vred staar han paa Skansen og hugger i Luften
Med Raaberen Kvart efter Ters:

Saa op da med Roret; Trompeter, her!
Far over i Jollen og læg ham om Bord,
Og bed ham, saa sandt han har Flaget kær,
At fly mig lidt Krudt paa mit ærlig' Ord;
Bedrøver mig meget, jeg ikke kan entre,
Men Søen er hul, jeg vil nødig kæntre
Og rage om Bord i hans Stavn; —

Du hilser fra Wessel, og spørger til Gengæld
Om Chefens og Skudens Navn!

Og sig ham, Trompeter, han slog som en Mand,
Det skal jeg bedyre med Haand og Mund,
Og kunde jeg slæbe ham med mig i Land,
Jeg gjorde det fluksens af Hjertens Grund;
Men vil han mig møde, naar Tid er gaaet
Og atter jeg Lod og Karduser har faaet,
Saa skifter jeg Vind ham og Sol —

Og vil han et Glas paa min Hytte drikke,
Saa er han min Gæst paa Parol!

Da saa man de tvende Chefer at staa,
Enhver paa sin Skanse, med Raaber for Mund,
Og fredeligt Skuderne sammen laa,
Som nyssens sloges af Hjertens Grund;
Saa svang man Pokaler med Hurra i Følge,
Og raabte paa Engelsk og Norsk over Bølge,
Og Vinen den funklede rød —

„Paa Gensyn“ var Skaalen, og Glassene blinked
Og svandt dybt i Nordsøens Skød.

Og se, hvor Kimingen graaner let,
Og Bølgen drejer sit tunge Hjul,
Dér duver nu bort bag de hvide Skvæt
Mod Nord og mod Øst en vingeskudt Fugl;

Med vaklende Stænger to Sejlere skyder
Af Sted over Søen, som toppes og bryder
Med hulende Bølgedrag —

Og Wessel staar paa sin Skanse og kigger
Efter den Fremmedes Flag.

KARL DEN TOLVTES SKYGGE

Højt paa Klippens Kyst, hvor Bølgen bryder
Og med Isslag glatter Murens Fod,
Hvor et snedækt Næs i Havet skyder,
Staar en ensom Gran paa enlig Rod;
Rank og stolt, af hver en Sejler kendt,
Vokset op i Kamp med vilde Vinde
Knejser Granen paa den nøgne Skrænt,
Ret som fordred ud den selv sin Fjende;
    Nordsøbølgen gaar,
    Vinterstormen slaar:
Stedse deroppe den ensomme Vagt vil Du finde;
Der skal jo gives *det* Træ, som just trives i Strid.
Skæbnen kan knække det af; men Skæbnen har Tid.

Kommen er til Norge Helten atter.
Sluppet undervejs af Dybets Gab,
Tordenskjold i Næven Roret fatter;
Han vil ind for Havari og Tab.
Land han søger dér, hvor Granen staar,
Bag om Næsset kaster han sit Anker;
Ude kuler Vinterstormen haard;
Bødes skal nu Skibets Rig og Planker;
    Da, da gaar et Gny
    Over Land og By:
Hjertet i Brystet af Uro ham svulmende banker; —
Trindt som en Susen i Naaleskov Budskabet lød:
Landet er frelst fra Forlis. Kong Karl han er død!

Over Havet hen, hvor Bølgen bryder,
Furet under Slag af Stormens Plejl,
Tordenskjolds Fregat, som jaget, skyder
For et overvættes Pres af Sejl;
Nytte vil han selv som første Mand,
Snild og fyrig, uden Tid at spilde
Dette Budskab om hans frelste Land,
Til Forfremmelse saa kvik en Kilde.
Vintrens Sol gaar ned;
I en Blodrand bred
Vælter sig tungt under Næsset de Bølger saa vilde; —
Men som en flosset Standart, hvori Stormvinden slaar,
Grantræet mørk imod Himlen paa Fjældbuen staar.

Tordenskjold paa Dækket vendt mod Solen
Læner sig til Masten tankefuld,
Skummets Stænk han agter ej paa Kjolen,
Skvættets Styrtning ej i smeltet Guld;
Han har sét det blanke Dæk saa tidt,
Det er Saltvand, véd han, intet andet;
Det gi'er Væde, saadant Bølgeridt —
Nej, hans Øje hænger hist ved Landet;
Der er noget i
Dette Maleri,
Noget, — han véd ej, hvorlunde hans Tanker bli'r blandet; —
Nys kun sin Ivrigheds hidsende Stemme han lød:
Nu maa han tænke paa Karl og hans voldsomme Død.

Se, da synes han af Havet stiger
Stolt og rank en kæmpevoksen Mand,
For hans Øjes Lue Solens viger, —
Op han vokser over Næssets Rand;
Bag ham jager Sky hen over Sky,
Som Kanonskud over øde Sletter,
Skarer storme frem og frem paany
Med et Blink af tusind Bajonetter;

Som om Narvas Sand
Føg hen over Vand,
Vælter sig Stormskridtets Strøm og mod Himmelen sætter; —
Tordenskjold svimler ved Synet, hans Aande bli'r kort.
Da synker Solen i Havet, og Synet gaar bort.

Atter stiger han, den ranke Kæmpe,
Tusmørk-Skygger storme paa ham ind;
Storm og Skyggers Anløb kan han dæmpe,
Men ej Ilden i sit stolte Sind;
Som af indre Brand fortært i Glød
Lyser han, en Bavne højt paa Fjældet,
Spreder Glans om Lande ved sin Død;
Ildaand over Nordsø-Bølgevældet.
Tordenskjold ser til:
Er det Blændværksspil?
Har jeg ej Vidner om Bord, han i Skansen blev fældet? —
Kommer Du dér nu som Aand ifra Graven til mig:
Vel da, Kong Karl; kom om Bord! jeg har Faldreb for Dig.

Karl den tolvte over Havet skrider,
Nærmere mod Skibet — ganske nær;
Og en Susen slaar omkring hans Sider:
Han er ene, selv en vældig Hær;
Kronen, den hvis Guld han aldrig bar,
Med sit Tryk afgnaved Pandehaaret;
Magtens Sødme ej, dens Byrde svar
Nød han, — og nu gaber Pandesaaret.
Ridderligheds Drot,
Kongen uden Slot,
Slagmarkens Æventyr-Søn af en Vingehest baaret,
Landevejsfyrsten, som Fred end i Døden ej fik,
Fæster paa Nordsøens Viking sit prøvende Blik.

Og det var, som Mundens Streg fik Mæle,
Som om vildt det lyse Øje lo:

Hvorfor spaltes ligedanne Sjæle?
Hvorfor var vi *sammen* ej, vi *to?*
Nu bli'r Nordens Hædersbane glat,
Jævn for Konger smaa i Ramsefølge;
Over Manddom lukker sig en Nat:
Kampens Bro'r! Dig skal den ogsaa dølge.
Verden ældet blev,
Mens vor Ungdom skrev
Love dens sygnende Slægt over Land, over Bølge; —
Ungdommen taler af os; dens Tid er forbi.
Tordenskjold, ræk mig din Haand; thi følges maa *vi!* —

Over Skibets Boug sig Søen kaster;
Tordenskjold af Drømme farer op:
Styrmænd, sæt et Sejl endnu! — det haster!
Død og Helved, hjemad i Gallop!
Bort han jager, hvor til Stormens Slag
Bølgen hasper af de hvide Tene,
Medens højt imod den sunkne Dag
Granen knejser stolt og mørk og ene.
Men ved Lysets Skær
Sidder Chefen dér
I sin Kahyt ved Kanonens den skalkede Luge: —
Snak om en Ting! jeg vil nytte det heldige Kast;
Norsk er det Tømmer, jeg har i mit Spryd og min Mast!

Natten efter for Monarken staar han.
Frederik den fjerde har ham hørt;
Rundt omkring paa Slottets Gange gaar man
Hviskende: hvad mon der har ham ført?
I sin Stol Monarken, sunket ned,
Medens Skuldren skyder op sin Bue,
Mumler: Gud, din store Miskundhed . . .!
Og de matte Øjne fanger Lue;

Over Vestens Baand
Kongens spinkle Haand
Famler og trommer paa Brystvattets toppede Tue:
Stort er, wahrhaftig, det Bud, som Du haver os bragt;
Her er Vor Haand; Du kan kysse den — som Skoutbynacht!

TILBAGEBLIK

Da sloges man altsaa i Norden; —

Længst var jo Griffen stækket,
Som havde med Snillets brodérte Kaabe
Purpurets Dumheder dækket;
Lænket til Klippen, den Mægtige
Grubled over de vægtige
Grunde til Dommen saa uhørt streng; —
Han fandt dem ikke; han voved vel ej
At søge sit Fatum i Kongens Seng.

Nu sloges man atter i Norden.
Man vidste vel næppe hvorfor.
To unge Konger i Stolen:
Regeringen kaldte de *vor*.
Vi kede os — det er en kongelig Grund,
Og Krig er et kongeligt Bud.
To Hanekyllinger hoppede ud;
Den ene blev kongelig Hane,
Den anden, rank som en Fane,
Blev Nordens vældigste Kongeørn,
„Tordenens skægløse Gud“.

For Resten i Krigen ej Spor af *Idé*.
Den ene havde en skøn Porte-épée
Og skønne Klæder med gyldne Tresser;
De skulde vises for Hoffets Prinsesser;

Og store Støvler og Kaarder, Kyradser,
Saalunde som for en Krigsmand passer,
Og Krigsfolk nok til at stikke deri:
Generaler, Majorer, Grever, Baroner
Med Adelsskjolde og Adelskroner,
Menschenschrecks-Karle med Eder og Banden,
Med Von'er i Enden og Bukler i Panden —
Et velassorteret, tysk Kompagni,
Som skulde i Marken, før Tid var forbi.

Den anden havde de „Gossar blå“,
Selv havde han avlet dem;
Sverig var Moder til Kuldet,
Ild var den Brudeseng.
Det var nok det eneste Leje, han søgte;
Streng som en Jomfru han aldrig nød
Kongernes Forret i Rige og Land:
Med Kvinderne aldrig han spøgte.
Hans slette og rette Soldaterforstand
Bragte ham liden Lykke i Livet,
Men Evighed efter hans Død.

O lad os ej ligne de Konger sammen,
Nej, Wessel han passer nok bedre i Rammen.
Tordenskjold varper mod Vinden sig op
Og mødes med Karl under Ærens Top;
De fødtes af Faren, de stred kun for Æren.
To Vikingekonger for Flaaden og Hæren
De hører ej med til Historiens „Fyld“,
De øver Bedrifter for Manddommens Skyld,
Som var det den simpleste Sag paa Jorden
At leve blandt Lyn og dø under Torden;
Og Karl, som sover paa Skansens Rand
I Skildvagts Kappen med Sværd ved Siden,
Og Wessel, der svømmer som Ternen paa Vand
Og dykker til Bunds undertiden!

De adles begge af Verdensaanden,
De fødes ej med Diplomet i Haanden.
Saa vidt deres Ørneflugts-Vinger strække,
Saa vidt er de kronede Hoveder begge, —
Og brydes en Gang for Folkenes Dom,
Under kommende, vældige Slægters Strid,
Kongernes Kroner og Adelens Skjolde:
De to vil Kronen beholde
Gennem Myternes evige Tid.

Da Danmark-Norge, hvor Kæmpernes Slægt
Skød sine kraftige Skud fra Stammen,
Er sunket for Enevoldstrykket sammen,
Da Bonden er bleven en fredløs Træl,
Som Herren kan tærske for Morskab ihjel,
Da Hælvten af Landet er suget til Døde
For at skaffe de fremmede Slughalse Føde,
Da Hoffet og Hæren, fortysket til sidste
Lakaj, bliver ved Lakajer at friste,
Da Flaaden, støvet af Snustobak,
Med stive Parykker i øverste Ende,
Har tabt, fra Rangskib til mindste Smak,
Det sidste kriger'ske Kende,
Da Landet for Prunk og Pedanteri,
For Snyltegæster i Stuer og Sale,
Maitresser paa Tronen og smudsig Kabale
Og Naaders og Raaders Spytslikkeri,
Er lige paa Nippet at krybe i
En Abekat-Ham med sin Hale —
Da skyder en Vikingeskikkelse op
Fra Havet og viser sin hærdbrede Krop,
Og raaber paa Norsk: om Danmark
Endnu er at faa i Tale?

Og Kongen han vaagner blandt sine Maitresser.
De høje Herrer de ryster Parykkerne.

Støvet staar over Silken og Smykkerne:
Hvad er dog det for „Excesser“?
Om „Raahed“ man mumler, om „Fusentast“,
Om at „sætte den Karl i Bøjen fast“,
Men lykkeligvis har Kongen Øre
For Friskhedens Stemme bag Forhæng og Døre;
„Damerne“ lider desuden gerne
En ný opdukkende, mandig Stjerne,
Som vækker blandt Desmer og Patchouli
En Luftning af Storm og Fribytteri.
Og Kongen smiler og Damerne sukker,
Misundelsen blegner, Parykkerne bukker.
Den Frejdiges Mod er ham Mur og Vold
Mod Fjenden derude som Fjenderne hjemme;
Og snart skal Alverden til Gavns fornemme:
At Wessel blir adlet som Tordenskjold.

Men alt tilforn har Bedrifter han øvet,
Som nok kunde løfte hans Navn fra Støvet
Og sætte det højt over Hoffets Himmel
— Uden endda at gøre ham svimmel.

Man ser en liden, usselig „Orm“,
En Dæksbaad, krybe fra Klippernes Spalte
Og vove sig ud til en Fart paa det salte,
Hvor graadige Fiske vil bide.
Snart klæber der Blod ved Ormens Side,
Men det bliver Fiskenes Blod.
Den vokser, den vider sig ud til en Slange,
Den følger sin Førers stigende Mod,
Og Føreren stammer fra Flokken,
Som sloges paa „Ormen hin lange“.
Den unge Helt over Havet haster
For bugnende Sejl og buede Master;
Han iler til Kamp, som andre til Dans;
Krigens Skjoldmø han tager i Favn

Og svinger af Sted, til Lands som til Vands,
Ind ad en Fjord og ud af en Havn,
Sin Dame med Kæmpekræfter,
Og knuger lidt ublidt Gudinden,
Naar ej hun vil give efter.
Den Skønne lider da og sin Danser;
— Kvinden vil føle den Stærkes Arm,
Vil heller hvirvles forpustet-varm,
End sidde som Bænkepryde
Under Tonernes lokkende Lyde. —
Hun laaner den Kække sit skærmende Panser.

Kuglerne flyve hans Bryst forbi;
Og træffer de ham omsider,
Saa varer det næppe Uge og Dag,
Før atter paa Søen han rider.
Han kan ikke fældes af ærligt Bly.
Det er, som om Heltens straalende Ry
Skræmmed i Løbet de svenske Skud,
Naar de tage ham til deres Maal.
For Niddingehaand gaar hans Livslys ud;
Paa Snigmordervis, med Forræder-Staal
Han fældes mod Ærens og Tvekampens Bud.
Dog, ligegyldig for Staal eller Bly,
Saa længe han lever, trodser han Døden.

Ingen giver sig Liv paany,
Ingen Undtagelser gælder: —
For Tordenskjold ikke heller.
Og, som han følte den knappe Tid,
Der undtes ham her af de Store histoppe,
Saa skynder han sig fra Strid til Strid,
Styrter som Maagen paa Jagten
Fra Bølge til Bølgetoppe
Og la'er sig i Farten ej stoppe.

Og Farten føder hans kække Humør,
Den giver hans Kind hin sunde Kulør,
Den lægger ham Lunet i Øjet
Og gør hans Hjerte som Barnets
Let opbragt og let fornøjet.
Det hele er ham i Grunden en Fest.
Hos Livet buden som Æresgæst,
Han viser, han véd at sætte
Paa slig en Opmærksomhed Pris.
Han fører sig op paa statelig Vis:
Da Krudtet og Søen og Tiden og Vinden
Forbyder ham længer med Fjenden at slaas,
Saa drikker han Skaaler med Fjenden.

Helst byder han Elementerne Trods;
For Landet og alle Parykkerne fri,
Han føler sig bedst paa Søen,
Men kan, naar han skal — som et ægte Geni —
Haandtere sin Mund og sin Gaffel
Husvant ved Herrernes Taffel.
Af intet bragt i Forlegenhed
Han bruger den samme, staaende Ed
Ved Hoffet og blandt sine begede Børn.
Og er han en Dag i Kalotten vred,
Og har han ej andet Selskab,
Saa gaar han ind i Kahytten
Og snakker Norsk med sin Bjørn. —
Han maatte blive, hvad alt han blev,
Forinden Nornen ham Orlov skrev,
En mystisk Heros, en Sagahelt
For Folket paa begge Sider
Af Øresunds snevre Bælt.
Hans Navn, som bær' Elementerne i sig,
Forsvinder ved Heltens Død som Lynet:
Man ser det flamme; man skygger for Brynet;

Her slog det ned; nu er det forbi!
Men Ophavs-Funken, som lyste deri,
Naturkraften, bliver tilbage;
Den tænder paany den gamle Sage;
Paany vi hører, hvor Drønene ruller
Ud over Havet, fra Bred til Bred:
En Sky, et Glimt og et Bulder, —

Det er Tordenskjold, som slaar ned.

GAMLE GUDER OG NYE

1881

GULD

Der ligger Guld i Barrer,
Som ej er møntet ud;
Der ligger Guld i Barrer:
Der ligger de store Bud,

Om Fattigmands Ret til Livet,
Om Frihed og broderligt Sind;
Det kaldes af Bankens Herrer
For Daarskab og Hjernespind.

Der ligger Guld i Barrer;
En Gang vil det møntes ud,
Da veksles i Styver og Øre
Hvert lødigt klingende Bud.

PERLER

Jeg bringer Dig Smykker, som Guldsmedens Haand
Har samlet fra Tid til Tid
Og kædet og knyttet tilsammen i Baand
Af yderste Evne og Flid;

Jeg bringer Dig Perler, det dyreste Sæt,
Som nogen kan ønske sig: —
De Taarer tilbage, som Du har grædt
I Stilhed ved Tanken paa mig.

MORGEN-PSALMER

I

Ser Du, hvor med Nattens
Skygger Lyset kæmper,
Medens Bølgen lemper
Paa Stranden sit Slag; —
Saadan, medens Hjertet
Sine Luer dæmper,
Tankens Klarhed kæmper
Sig frem imod Dag.

Kom og ræk mig Haanden!
Bedst, naar først man kender
Alt, hvad Livet sender
Af Ondt og af Godt.
Nu kan trygt vi vandre
Sammen som to Venner; —
Bedst, naar først man kender,
Hvor fejl man har traadt!

Føler Du, hvor kølig
Gryets Aande vifter
Over Hjertets Rifter
Med Helsen og Fred?
Se, jeg staar beskæmmet,
Tier om Bedrifter
Mellem Fjer og Vifter
Og blues derved.

Morgnens kyske Dronning
Med det Slør, hun sænker,
Her min Andagt skænker
Naadig Gehør,

Mens min Attraa, lig en
Dødsdømt under Lænker,
Knæler ned og sænker
Sit Hoved og dør.

II

Jeg rejste mig aarle,
Jog Søvnen fra Øjets Laag,
Jeg knæled og kyssed
Andægtig den hellige Bog;
Jeg sad over Middag
Lænket til Bogens Blad,
Jeg slap den mod Aften —
Da var jeg først fri og glad.

Jeg hægted min Kappe,
Jeg gik imod Havet ned,
En Afglans af Solen
Paa Himlen mod Natten stred;
De sagtnende Bølger
Under den skumrende Strand
Fortalte mig Sandsagn —
Da gryed det i min Forstand.

III

Der lød de tusinde Røster
Hen under den dæmrende Strand:
Kom nu Du store Trøster;
Til Hjælpen vi trænge kan!
Der klang igennem de mange
Stemmer et enkelt Ord,
Det lød: vær blot ikke bange,
Jeg raader de manges Kor:

Der hjælpes ej ude, ej inde,
Om selv ej Du hjælpe kan,
Det gælder den vaklende Kvinde,
Det gælder den søgende Mand;
Er Hjertet rebelsk og strider
Mod Hjertet den golde Strid,
Hvad hjælper de prentede Sider? —
Giv Tid, Du Lille, giv Tid!

IV

Jeg vaagner om Natten og skriger:
Messias, Messias, min Gud! ...
Jeg ser mig omkring og gyser,
Jeg synes, man bragte mig Bud,
Jeg synes at øjne, hvordan han ser ud;
Naadigste Gud!
Jeg ser, hvor hans Ildøje lyser.

Han staar dér for Templet med Svøben i Haand:
„Hvad synger I vel om den Hellige-Aand?
Min Aand er i Templet ej inde;
Jeg faldt for de Skriftkloges Rænker og Sværd,
Jeg lærte jo Mennesket Menneskeværd,
Og jeg tilgav den syndige Kvinde.

Hvem kvidrer for Kvinder med glatraget Kind?
Hvem messer saa sødt under Kærternes Skin?
Hvem slaar dér i Prædikestolen?
Hvem tager sig Retten at tolke mit Ord?
Hvem fører de Hungriges Flok til mit Bord?
Hvem bærer mit Kors dér paa Kjolen?“

I Daarer, hvad evner den skriftkloge Mand?
Gak ud ved den store, den ensomme Strand,

Hvor Prunk og hvor Præk blev begravet:
Dér gribes hver Barm af det evige Ord,
Dér taler Messias om Himmel og Jord,
Dér kommer han til Jer paa Havet! —

V

Vi vil ej, sorte Præst, din Torden høre;
Banstraalen blev for misbrugt i din Haand! —
Men heller ej vil ravende vi køre
Af Sted foruden nogen Tøjlers Baand;
Kan Du paa Farten føre os, velan:
Kom, Præst! det er ej Kjolen, som os skrækker,
Men Du maa staa for Fronten som en *Mand,* —
En „gejstlig“ søges ej i vore Rækker.

O her er Tørst langt mer end I kan ane,
Som ordineres og som søge Kald,
Tørst mod en Gud at skrive paa vor Fane,
At skærme os mod Vejens Fejl og Fald;
Den halve Verden vil ej mer' Mirakler,
Den søger i Moralen sig en Gud, —
Den anden Hælvt er eders, men den vakler
Og holdes kun ved Skole-Frygtens Bud.

Hvem mægler os imellem? hvor er Manden?
Vi ser ham saare, saare sjældent kun;
Med Haan og Had vi skæve til hinanden,
Om Næven ikke bruges, bruges Mund.
I træller under Hykleriets Svøbe,
Den fugtler Eder, saa det har en Skik;
Vi, i vor Frihed, vil snart Faren løbe
At blive Slaver under vor Kritik.

Vi huler alting ud, indtil vi ligger
Foruden mindste Las paa Jorden haard,

I lister Eder stedse som en Tigger
Til Eders Paver i Canossas Gaard.
O Gud, og dog er Verden rig og stor,
Og der er Stjerner over Himlens Bue,
Og Stolthed, Frihed, Kærlighed paa Jord,
Saa længe blot *ét* Hjerte varmt kan lue.

Kom, Hjerte, da! lad lyde dine Toner,
Se Dig i Verden under Sange om,
Lad dem kun spotvis kaldes Illusioner:
Tilbage Spotten gaar, hvorfra den kom.
Ej Frelsen kommer ved en Psalmebog,
Ved Mikroskopet kommer den ej heller; —
Der bor en Frelsens Kraft i Hjertets Sprog:
Det er Tilegnelsen heraf det gælder.

VI

Jeg stod paa den vildene Hede,
Min Hustru var død,
Mine Børn var brændt,
Fjenden havde min Hytte tændt,
Mine Venner — ja hvor var de henne?
De gamle Guder i Gruset laa,
Man skulde dem vanskeligt kende, —
Jeg sank paa den vildene Hede,
Og op imod Himlen jeg saa'.

Den brunrøde Lyng med Klokkerne ringed,
De ringed det Svundne til Jord,
Da var det, min Sjæl blev stærk og bevinget,
Og Sang mig fra Læberne fo'r,
I Ensomhed saa' jeg min Gud og mig selv,
Al Flitter og Væv berøvet,
Jeg vendte mit Blik fra det trøstløse Hvælv
Og løfted mit Knæ fra Støvet:

Du er ej deroppe; ej Røgelseduft,
Ej Bønner, ej Løfter, ej Eder
Kan finde Dig hist i den tomme Luft,
Hvor Barnet kun efter Dig leder:
Du er i mig selv, Du vokser med mig,
Du stiger med mig mod det Høje,
Du vil ej, at nogen til Knæfald for Dig
Af Præstetvang lader sig bøje.

Du var i det bedste, som Livet bød,
Alt ædelt har Du befrugtet,
Du var i min Moders velsignede Skød,
Du har mig som Yngling tugtet;
Du slog mig de dybe, de brændende Saar,
Du aved mig op under Smerte;
Jeg bærer Dig hos mig, ihvor jeg gaar:
Samvittigheds Gud, i mit Hjerte!

Dér har Du din Kirke, din Lovsang, dit Kor,
Dér har Du dig tusinde Præster,
Men fri er din Menighed vidt over Jord,
Ved Bogstavet aldrig den fæster;
Du kalder et blomstrende Kærligheds Flor
Af Mørkemænds smuldrende Grave,
Og bænker den fattigste Skælm om dit Bord
I den jordiske Paradishave.

Hvad spørger vi vel om de Templer af Sten?
De styrter, det vide vi, sammen
Med Krucifikser og Helgenben,
Med Orgel, med Bønner og Amen.
Hvad spørger vi vel om den store Bog?
Det bedste deri lod Du skrive,
Samvittigheds Gud, paa dit evige Sprog:
Til Støv vil det øvrige blive.

Saa kom da, du vildene Hede, saa kom!
Jeg ridser min Grund mig og ser mig ej om,
For Spaden jeg Staven vil bytte;
Jeg skaffer mig Plads,
Jeg rydder mig Plads,
Behold Eders Gud i sit Tempelpalads, —
Jeg dyrker min Gud i min Hytte.

DET TABTE PARADIS

Naar den svindende Sol med et bristende Skær
Af de Roser, der falme, den Flora, som dør,
Paa sin møjsomme Vandring er Vejgrænsen nær,
Se da løfter en stakket Minut den sit Slør:
Og der væves i Sløret paa tryllende Vis
Overjordisk et Landskab, en hængende Have;
Det er Gudernes Straf, det er Feernes Gave:
Vi stirrer, vi kender —
Det tabte Paradis.

Paa Marken staar Adam med Skovl og med Hakke;
Han staar dér, hvor Jorden skal lystre hans Lov,
Og han løfter mod Glansen den bøjede Nakke,
Og ser gennem Taarer den blaanende Skov;
Og det var, som dens Led i det glødende Hegn
Sprang op, og han kendte de Mærker og Tegn,
Hvorefter han Vej kunde finde;
Og han knuger sin Skovl i den senede Haand,
Nu var det, som brast alle Lænker og Baand: —
Han har været i Haven derinde.

Han har elsket derinde, som Fuglen, som Løven,
Som Barnet uskyldigt, som Manden bevidst.
Til Arbejd! og bort med al drømmende Tøven;
I Spænd over Skovlbladet bues hans Vrist.

Hvad sang saa den Fugl paa den skælvende Kvist?
Den sang om den Tid, hvor din Sjæl ej var tung,
Hvor Blomsten var dugfrisk og Eva var ung.

Da var det Berusning, om blot hun var nær,
Et Smil var en Vellyst, et Haandtryk var Døden,
Og, død under Kys, i Forklarelsens Skær
Opstod Du som Sol gennem Morgenrøden;
Med hende, ved hende, som Fyrste Du nød
Hver skyldig Tribut af dit Vidunderrige,
Herren i Himlen Du Broderkys bød
Og omgikkes ham som din Lige.

Og nu? — Du kan strække din Haand efter hende,
Og fælles i Gerning og fælles i Brøst
Kan du kalde ved Navne din Ledsagerinde:
Hun jubler ej mer ved din kaldende Røst.
Du jubler ej selv; denne Sved paa din Pande,
Den Sol, som Dig bager paa Skyherrens Bud,
Den mægter af Barnet en Tvivler at danne:
Du selv er din Herre — og Nøden din Gud.

Paa Marken staar Eva; hun stryger tilbage
Det viltrede Haar, som vil Arbejdet hindre;
Lidt smal er den bleven, den svulmende Hage, —
Hun bøjed sig gerne lidt mindre;
Da sidst hun i Bækken bag Krattet sig saa',
Da dækked hun Barmen og fælded en Taare:
At elske sin Skønhed og se den forgaa,
Ja sligt kan en Eva vel saare.

Hun tænker paa Haven, paa Træet ved Gangen,
Paa Æblet som hang dér og smiled saa rødt,
Hun tænker paa Herren — lidt mere paa Slangen
Og atter paa Frugten, som fristed saa sødt;

Hun tænker paa Adam, paa Brystmusklens Hvælv,
Paa Skægget, som spired saa morsomt om Munden,
Hun tænker paa, hvor han var barnlig i Grunden,
Saa tænker hun, dybest og mest, paa sig selv.

Og Skumringen falder, og Adam han vinker;
I Tavshed ad Marken til Hjemmet de drager,
Hvor Hytten er rejst mellem Hede og Ager,
Og Bækken bag Krattet fredsommeligt blinker;
I Tavshed, — alt længst har de Forraadet tømt
Om Udsæd og Høsten, om Regn og om Blæsten,
Om Faar og om Fæhold. Naar før de har *drømt,*
Saa *virker* de nu — og tier for Resten.

Og tungfodet skridter ad Stien han ud
Og tørrer med Bagen af Haanden sin Pande,
Og bøjet hun gaar dér paa Skyherrens Bud,
Bekymret og blaa under Øjnenes Rande;
Det mørknes alt mere og mere mod Vest,
Der synker en Sky over Aftenrøden, —
Det er, som om Haabets hensmeltende Rest
Forsvandt nu og slugtes af Døden.

Da springer dem Barnet i Møde. Det jubler,
Det danser imod dem med legende Hop,
Det udstrækker Hænderne, iler og snubler,
Og falder og rejser sig leende op;
Af Tvivl ikke tynget, af Sorg ikke bøjet,
Det giver dem Navne — de bedste paa Jord; —
Et Paradis spejler sig gyldent i Øjet
Med Adgang for begge: for Fa'r og for Mo'r.

Og Adam han slipper sin Skovl og sin Hakke,
Og Eva hun glemmer i Barnet sig selv,
Til Hest sidder Barnet paa Faderens Nakke
Og klemmer sin Fod mod hans Brystmuskels Hvælv;

Og Moderens Blik imod Rytteren ser, —
Hvor er det nu alt, som har knuget og smertet?
Vidt over Heden tre Mennesker ler;
Velsignet den Latter fra Hjertet!

DE KOM OG BØD MIG

De kom og bød mig Tvivlens Sværd
Og Spottens skarpe Lanse;
Nej Tak for saadan Ledingsfærd,
Saa heller Letsinds Danse!
Hun kiltred op sig, under Sang,
Gudinden, højt paa Marken
Og sprang for mig, som David sprang
For Israels Folk om Arken.

Jeg gav min Tid, jeg gav mit Guld
Den skønne Bajadere;
Hun løb fra mig med Barmen fuld,
Og aldrig saas vi mere;
Hun vinked med den Haand saa hvid
Og skjulte Barmens Ynder:
Du bliver kun til evig Tid
En Drømmer, ej en Synder!

HVEM KALDER PAA MIG?

Hvem kalder paa mig, naar jeg søvnløs drømmer
Med Haanden under Kind og Øjet lukt,
Mens lune Bølger over Sjælen strømmer,
Og Hjertet fristes af den søde Frugt —
Af denne Frugt, som Slægtens Kor berømmer,
Hvis Navn i hundred Lignelser blev brugt,
Som Helgener forsværger og fordømmer,
Som med saa mangen Helgen-Ed fik Bugt?

Hvem kalder paa mig? Er det Dig — træd frem:
Jeg frygter ej din pantersvøbte Skulder,
Ej Armens mejslet faste Marmorlem,
Under hvis Hud Vulkanens Lava ruller,
Ej dette drukne Øjes vilde Glød,
Hvori Foragt om Kap med Attraa lyner,
Ej denne Læbe, druefugtig, blød,
Bag hvis Karmin Emaillerækken syner.

Knug andre i dit Favntag. Jeg er kold,
Jeg vil ej med i Bakkustoget larme;
Din Barm, om end saa mælkespændt, er gold,
Jeg suger af de Læber ingen Varme;
Dæk eller blot for mig dit Knæ, din Læg,
Jeg lader ej mit Valg af sligt bestemmes:
Var Du en af mit Køn, en Karl med Skæg,
Jeg kunde næppe mere for Dig væmmes.

Hvem kalder paa mig? Er det Dig — hvordan?
Steg fra de Døde Du med disse Blikke,
Som lukker sig for Viden og Forstand,
Som Offerskænk til Bedehuse tigge?
Kom Du at hviske mig din Vuggesang
I Øret, som til Verdensloven lytter,
Vil Du primsigne mig endnu en Gang
Med Tegnet, som vor Jord til Skyen flytter?

Klag andre for din Nød — om den er Nød;
Jeg modstaar disse drømmeriske Øjne,
Den Haand, som deler Naadens Vin og Brød
Ud alle Dage, hellige og søgne;
Min Helligdag, er *den*, hvor Videns Sag
Blev os den Tro, som gav Forstanden Æren,
Hvor Hverdagskitlen vifted som et Flag
Og kaldte faste Mænd til Arbejdshæren.

Hvem kalder paa mig, naar jeg søvnløs drømmer,
Mens Haanden i et Viljestag er lukt,
Naar alt er mægtigt i mig, alting strømmer,
Og intet kunde med det Væld faa Bugt —
Naar, seende, min Sjæl om alting dømmer
Saa klart, som var mit Øje aldrig brugt,
Naar Pladsen *En* kun — Døden selv — jeg rømmer,
Mens Tanken griber Livets gyldne Frugt?

Hvem kalder paa mig da? O det er Dig,
Som, Barn af friske Guders unge Tanker,
Til Mandens bedste Kraft hengiver sig,
Mens al din Styrke i hans Pulsslag banker,
Som trodser Tid og Rum, og i et Smil
Husvaler ham for, hvad han maatte lide,
Som i dit Favntag kalder ham til Hvil,
For at han siden hedere kan stride.

Som kvindevarm og kvindestolt er et
Med Al-Naturen, hvoraf Navn hun tager,
Som i hans Gerning lig et dybt og bredt
Flodløb igennem Landene sig drager,
Som mere lykkelig og klog end han,
Der altfor lidet paa sin Rigdom spared,
Har ham sin hele Viden og Forstand,
Men først og sidst sit Hjertes Guld bevaret.

Velsignet Du! velsignet denne Stund,
Hvori vort Mødes skjulte Liv begynder!
Lød der Musik fra nogen Guddoms Mund,
Det var fra din, Du Herlighedsforkynder.
Bleg falmer Attraa, blegt hvert Billed staar,
Som rejstes for og ved Religioner:
Du kalder paa mig; fra din Røst udgaar
Den Lov, som mestrer Livets tusind Toner.

ILLUSIONER

1.

Hun førte vore Lege an,
Hun gav mig Lov at kysse sig;
Vi leged „store“, hun var Mand,
Børn var vi begge, yngst var jeg.

Det blanke, mørke Øje lo,
De brune Lokker krused sig;
En Alfefod i Dukkesko.
Hun var en Alf — en Dreng var jeg.

2.

Fra Universitetet kom
Tilbage jeg en Sommerkvæld.
Hvor var vor lille Landsby tom,
Hvor var der i mit Bryst et Væld

Af Storhedsdrømme, Stolthed, Mod,
Af Ungdomslængsel, Haab og Lyst!
Hun mødte mig, og Fod for Fod
Sank Strømmen i mit unge Bryst.

Hun saa' paa mig, som tog hun Maal
Af alt fra Hals til Vristen ned,
Og som et smidigt Klingestaal
Hun læned sig mod Vængets Led.

Saa brød en Strøm af Spørgsmaal løs.
Jeg stod som en, der Syner ser;
Hun var et Syn, jeg var en Knøs,
Som havde bedste Karakter.

3.

Til Trods for bedste Karakter
Og akademisk Borgerbrev
Der var saa mange, mange fler
End jeg, som andres Vers afskrev.

Der var et Digt, som dybest skød
Af Hjertets fine Spirers Gem,
Som for mit indre Øre lød —
Det skulde jeg ha'e taget frem;

Men gemt det laa, og glemt det blev,
Og hendes blanke Øjne lo
Til, hvad jeg taled, hvad jeg skrev, —
Og saa var Kærester vi to.

4.

Den skønne, korte Nat saa tidt
Tavs lytted til vor Elskovs Sprog,
Mens paa et Blomstertæppe hvidt
Vi sad i Hyldebuskens Krog.

Og Hylden dufted, Duggen faldt,
Og Nattergalens Trille steg,
Og i dens Toner leved alt:
Al Elskovs Alvor, al dens Leg.

Jeg lytted til den skønne Sang.
Hun lo og tog et Blad i Mund,
Og over Væng en Trille klang, —
Det var en Efterligning kun.

5.

Fra Byen med en Gøglertrup
Min Ungdoms Elskede løb bort,
Da Marken stod i Stub ved Stub
Og Høstens Dag var tung og kort.

Med Tombaksguld om Fod og Arm,
Med Roser slynget i sin Lok,
Med nøgen Hals og nøgen Barm,
Løb bort hun med en Flitterflok.

Og efter dem jog Byens Blæst
Det gule Løv fra Vejens Hæk, —
Da fik den brune Skov sin Rest
Og Hyldens Busk sit sidste Knæk.

6.

Hvor Grifler og hvor Træsko smaa
— Mens ude drøner Stormens Brum —
Til Ramsens Korsang Takten slaa
I Skolestuens trange Rum:

Dér sidder jeg i Kvalm og Træk
Foran en støvet, tom Reol
Og Landkort klattet til af Blæk,
Bag Pulten i en lu'slidt Kjol.

Nu ja — i Verden gives fler,
Som ej til videre det drev,
Trods allerbedste Karakter
Og akademisk Borgerbrev.

7.

Hun tog, hvad man kan tage vel,
Naar i et Liv man griber ned.
Hun slog mig ej min Sjæl ihjel, —
Tilbage blev min Kærlighed.

Den bøder paa min slidte Kjol,
Den løfter Ramsens træge Ord,
Den fylder vel en tom Reol,
Den slaar sig ned om Skolens Bord,

Den føder dem, de stakkels Smaa,
Med mer end Katekismus-Kost,
Den leder dem, naar de skal gaa
Paa Vejen ud i Slud og Frost.

8.

Hun kom tilbage, pjaltesvøbt,
Saa syg og ussel, svag og træt;
Det Flitterguld var dyrekøbt,
Den Nøgenhed med Blod begrædt.

Til Flækkens Sygehus jeg gaar,
At høre, hvad hun skrifte vil;
Det sidste Blik hun paa mig slaar, —
Jeg trykker hendes Øjne til.

Jeg trykker til det Øjepar,
Som smiled til min Kærlighed,
Hvori min Verden fordum var,
Hvori min Ungdoms Sol gik ned,

9.

Hun førte vore Lege an —
Og nu er hun saa tavs og bleg,
Og nu er jeg en stille Mand; —
Ja, der var Alvor i den Leg.

Længst Ledet faldt, hvorved hun stod;
Nu kysser Orme denne Mund,
Nu raadner denne Alfefod.
Ja, kald det Illusioner kun:

10.

Men heller staa ved denne Grav
Paa Byens Fattigkirkegaard,
Og takke for, hvad Livet gav,
— Om Prøven end blev nok saa haard;

Ja tusind Gange heller *det,*
End om min Taare aldrig randt,
End om jeg kold forlod den Plet,
Hvor Saar og Pjalter Hvile fandt.

Kom, Silke-Præsters Pjalte-Gud,
Daglejer-Sektens Kongebarn:
Lær mig det store, svære Bud,
At elske Jord — og Støv — og Skarn.

NATTEN

EN RADERING

Ind i det uhyre Rum, hvori Tanken sig taber,
Ind i den vældige Nat,
Som af Lyset, af Solen, forladt
Bestandig det gryende skaber,
Borer min Tanke sin Naal. Kom Staalstift, tag fat!

Hvor er vort Hjem? hvorfra kom vi? hvorhen skal vi drage?
Hvor er den Lov, som har skabt os, som kalder tilbage
Dette vort Ler,
Ak, kun en Mester, den største, kan drage
Stregernes Skrift, saa vi ser
Klart gennem den i det kommende Liv og mod Livet tilbage.

Intet vi øjner. Et Krimskrams saa synes os Livet,
Gaadefuldt, trist,
Grusomt, naragtigt, en Byrde; — men *et* er os givet:
Kærlighed, Kvindens og Barnets; *den* bliver til sidst.

Det dufter af muldnende Træer; en Aaande saa blød
Strejfer min Kind,
Det drysser med Taage, — saa kommer i sitrende Stød
Bygernes Vind;
Det skvulper, det klinger, det klager fra ukendte Vover —
Saa bli'r det tyst:
Besejret af Kærlighed, dysset af Duften, jeg sover,
Nat, ved dit Bryst.

I Drømme sig smelter hver Lyd og hver Duft
Sammen og danner én skælvende Tone;
Den dirrer igennem den svangrede Luft,
Kranser min Trone,
Min Tilflugt, min Havn,
Og jeg signer, o Nat, under Bønner dit Navn,
Og mit martrede Hjerte faar Fred ved din Favn.

Hvem er Du ved Dagen? — Hvad spørger jeg vel:
Lykke og Held
For den, hvem Du aabner dit salige Rige.
Er Du mon Viv — er Du Pige?
Stille! Jeg hører Dig sige:
Spørg ej derom!

Jeg vugges af Arme; — de stod for en Dom
Af Hellas og Rom;
En Linje, som i Michelangelos Leda,
Blændende Pragt som Correggios Jo,
Marmor og Fløjl:
Og i Marmoret lever hver blodmættet Aare
— Det er ej en Nat, som er Dug kun og Taare —
Og Fløjlet, det lilla, er Menneskehud,
Som da Eva i Ur-Kunstens Klædning stod Brud.

Og din Barm var et Hav, og mit Hoved en Snekke,
Vragdømt, forladt,
Og den trykked sig ned i det vigende Dække;
De løfted og sænked sig, samstemte, begge, —
Tror Du vel, at
Jeg har glemt, hvad mit Hoved fra Dybet fik høre:
Kærligheds sølvklare Klang i mit Øre,
Havbundens Højsang til Evigheds Ære,
Trofaste Nat!
Som den Boble, min Hjerne, paa Voven med Lyst vilde bære.

Det var ej Vellyst dette. Bart vort Sprog
Er paa de Ord, vi netop skulde bruge;
Uhyre Mængder kan det daglig sluge
Af Tanke-Tegn fra hver en Vraa og Krog,
Men kommer Øjeblikket, hvor vi trænger
Til Tegnet — saa er Ordet der ej længer.

Og var det Vellyst dette Ord, som dadlet
Blev af hver Pog, som Skoleramsen husker,
Af hver Pedant, hver Hykler og hver Fusker —
Ifald det Vellyst var: nuvel, saa kom
Du Tankens Tegn! Du staar vel for den Dom,
Hvorved vort Hjerteslag din Ordlyd adled.

Du saa paa mig, igennem mig, helt ind
I Sjælens Lønbo. Hvilken ussel Stymper
Er Manden dog, der pukker paa sin Magt!
Se hvor han under dette Blik sig krymper,
Mens i de rette Folder han faar lagt
Sit Ansigt, at det ej skal ham forraade, —
Og dog er han saa lidet kun en Gaade
For dette klare, kloge Forskerblik.

Dér hviler han, berøvet hvad han fik
I Skænk fra Skaberhaanden: det brutale
Begær, som han bestandig ferniserer
Med sine Rets-Kravs Talemaader over.
Han tror, at det er ham, som dissekerer
Den hele Verden! Ak, imens han sover,
Mens stemt hans Magt er til et Minus ned,
Saa bøjer Nattens Kvindesmil sig over
Hans Søvn og ser ham i hans Nøgenhed.

Og dette Smil, hvor er det kærligt-lyst;
Hvor er hun, trods hun lider ved hans Luner,
Saa fuld af Skaansel, mens hun nænsomt-tyst
Punkterer paa hans Bryst sin Elskovs Runer!
Hun lægger ham til Rette Lejets Hynder
Saa varsomt, som kun Kvindehænder véd,
Og denne blinde, trætte, svage Synder
Tilgiver blindt hun — i sin Kærlighed.

Da vides ud hans Syn, da sukker han,
Da klinger for hans Øre Livets Sage,
Den evige: om alle disse Svage,
Der ved Barmhjertigheden frelses kan;
Han blues ved de Ord, som tidt han brugte:
Skælmer og Skøger, som man strengt skal tugte
Med Ris og Svøber bagom Bolt og Dør;
Han ser dem alle, som han aldrig før

Har paa dem set; en Legion af Stakler,
Der under Livets Byrder møjsomt vakler
Did, hvor Al-Kærligheden gør Mirakler.

Ved Dagens Lys en halvtudvisket Grund,
Hvorpaa et Net af Streger krydsvis dragne,
Et Væv af Traade, med en Skytte slagne,
Der føres af en uvant Finger kun —
Ved Natten bølger op den sarte Bund,
For skjulte Fødselsveer den sig vaander:
Det er en Kunstners Pust, som paa den aander;
En Hymne nynnes gennem Mestrens Mund.

En Hymne! Ved en snehvid Barm jeg laa,
Og Natten slog sit Forværk blødt ud over
Min Nakke, medens Lyd af fjerne Vover
Hendøed under Taktslag, sagte, smaa;
En Hymne! Kunde jeg dens Ord forstaa,
Da vilde jeg den største Mester blive;
Nej, kun dens Skrifttegn kan jeg her afskrive,
Dens Tankers Love kan jeg ikke naa.

VOR MODERS SAGA

JUNKER VAAR

Der gaar han i Lunden
Med Ferskenduns Kind,
Med Blomster omvunden,
Med Skalken om Munden,
Med Barnet og Ynglingen parret i Sind,
Med Luth over Lænden,
Med Sløjfer og Baand,
Og i Øjnene frigjort de hundrede Længslers vidtvagabonderende Aand.

Han spejder og titter;
Hver Sangfugl paa Kvist
Han spørgende fritter:
Hvor var Du vel sidst?
Ja ti Du kun stille
Og duk Dig, Du Lille,
Jeg véd nok, hvorom Du saa bønligen bad,
Jeg véd og, hos hvem Du bag Løvskjulet sad!

Han bøjer til Side
Hver Blomst paa hvert Straa,
Han følger de hvide,
Som kærlige glide
I Møde de ømme, de ventende blaa;
Hans Øjne har Taarer,
Det er ikke Graad:
Det er Længsel fra hundrede Blomster, som holder den sitrende Øjerand vaad.

HUN KOMMER

Se, hvor hun træder den Sti saa grøn;
Sin Vej gennem Knopper hun bryder,
Ser sig om i Løn,
Vender sig paa Stand,
Længes, og sin Længsel fortryder;
Spørgsmaalet spiller om Læbernes Rand:
Hvem er denne Mand?
Mon han kysse kan? —
Hun aner ej, hvad kysse betyder.

Barmen sig vugger saa frisk bag Lin
Og spænder sin tvedelte Bue,
Munden er saa fin,
Panden er saa klar,
Ædel er den Jomfru at skue.

Luthen blir stemt, som ved Lænden han har;
Øjets blanke Glar
Dugges ved hans Svar,
Og Kinden faar saa sælsom en Lue.

HAN SYNGER

„Slyng mig Floras Blomsterkæder
Om et hedt og stormfuldt Bryst;
Intet mig som Blomster glæder,
Duften selv er dejligst Lyst;
O, men presse dem til Munden:
Dér er Glæden dybest funden;
Spørg den mindste Fugl i Lunden,
Som fik Sangerkald og Røst!

Stæng os Paradiset, Guder,
Gem det for Jer egen Mund!
Mosset her har bløde Puder
Til et paradisisk Blund.
Træt af Salighed at nyde
Hist, hvor Nektarstrømme flyde,
Jupiter har vidst at bryde
Jordens Blomst paa Jordens Grund.

Skal vi bie, til den falmer?
Skal vi følge den til Jord
Under Grædekoners Salmer
Med en Vinter i vort Spor?
Nej, en Daare den, som nøler;
Plukkes skal den, før vi føler
Frostens Pust, som Haanden køler,
Plukkes, mens den staar i Flor!“

FUGLEKVIDDER

Træerne løves,
Saa tætte, saa tætte;
Knopperne kløves,
Det siver med Saft;
Den tavlede Spætte
Hun banker med Kraft:
Kan I gætte
Det Syn, jeg for nylig har haft?

Blandt Svaler og Mejser og Irisk og Sisken
Der bliver en Tisken:
Nej hør, er det sandt? —
Jo, Spætten dem fandt!
Det er dog for frit;
Kvirrevit, kvirrevit;
Ja Vaaren har narret os andre saa tidt!

Og Himlen sig hvælver saa skyfri og blaa,
Der kommer mod Aften ej Stjerner derpaa,
Saa lys over Skoven,
Saa blank over Voven —
Det er, som om Solen ej ned vilde gaa;
Kun Tusmørke falder,
Og Skumringen kalder
Til Sengs de Store, til Reden de Smaa.

Til Stillits og Dompap og Drossel og Lærke
Man intet kan mærke,
De sover saa sødt;
Saa stiger der blødt
En Trille fra Gren, —
Der er *én* lille En,
Som fløjter og synger i Kvælden saa sen.

Lyttende Taager
I tystnende Skove.
Kærlighed vaager,
Dertil blev den kaldt.
Sælsomme Love
For Kærlighed gjaldt: —
Fik vi sove,
Før alt vi erfarede . . . alt?

HAN ER BORTE

Han er borte. Vildt hun ser i Vejret,
Springer op og vrider sine Hænder,
Iler hid og did, indtil hun kender
I den bløde Jord
Trykt hans sidste Spor;
Og en Brand i hendes Side brænder.

Se, det Løv, som bæved nys for Vinden
Dunlet, med en Dugglans over Fnugget,
Er nu som med Fernis overtrukket, —
Og den første Taare furer Kinden.
Løvet blev et støvet, stygt Tapet,
Skovens Sal, hvori hun sprang som Hinden,
Staar nu tom, iklædt en falmet Dragt, —
Er da dette hændt, er dette sket?
Ja, i denne Sal blev Ofret bragt.

Hendes Navn den Falske skar i Linden.
Saften siver end af Barken ned,
Myg og travle Fluer gør Besked,
Suger sig en Rus af Træets Sødme.
Dette Syn er snart den værste Tort,
Med et Skrig hun jager Sværmen bort,
Mens paa Kinden flammer Skammens Rødme.

Og med bøjet Hoved bort hun gaar,
Støvet drysser, Solen brænder stille,
Grelt dens Straaler gennem Løvet spille,
Fluen suger atter Træets Saar.

MARKED

Hun er kommen herhid, hun véd ej hvorfor,
Hun véd ej hvorfra, ej hvorlunde . . .
„Hej, Piger, den hældende Kvæld er nu vor,
Her mødes de Glade, de Sunde;
Her mødes de Karle med Skæg under Hage,
De Mænd, som end lyster en Dans sig at tage,
De Gubber, som endnu paa Mosten vil smage;
Kom, kom! en Svingom!
Her bli'r man bekendt,
Her bli'r man et Par, inden Dansen er endt."

Hun er vildet af Trængslen og døvet af Larmen,
Hun puffes, hun stødes, hun rendes paa Armen,
Hun jages, hun fanges, hun river sig løs . . .
„Ej, ej, hun er knibsk; det gaar over min Tøs!"

Hun vil flygte; hun véd ej et skjulende Sted;
Saa rives hun med
Ind i Strømmen;
Og Musikken, den Trolddom, faar Fødderne bragt
I valsende Takt, —
Hun er Hesten, som gaar under Tømmen.

Og det suser for Øret, og alt hendes Blod
Fra Hoved til Fod
Vil med, vil bedøves, vil glemme;
Og hun hvirvler og hvirvles; saa lyder en Stemme:
Hejsa, til Side; her kommer
Den velbyrdige Mand, Ridder Sommer!

RIDDER SOMMER

Ridder Sommer han er sig saa mægtig en Mand,
Hans Gaard er god, og jævn hans Forstand,
Fyldige Kinder, en sund Appetit;
Han er ude i Dag, han vil more sig lidt.

Derhjemme paa Borgen saa ensom han sad,
Lidt døsig han blev, — han er slet ikke lad,
Han er oppe ved Gry, før Fanden fik Sko paa,
„Stræb!“ er hans Ord, og det kan man tro paa.

Hans Enge blev slagne, hans Hø er i Hus,
Hans Folk sidder bænket om Fad og om Krus;
Han har Folkehold nok, han har Terne og Dreng,
Men tom er en Plads ved hans Bord, i hans Seng.

Han er redet herhid ad den støvede Vej,
Det Marked forsømmer vor Ridder ej;
Han ser hende danse med Karl og med Dreng,
Han tænker paa Pladsen ved Bord og i Seng.

Da lyser hans Øje, i Kredsen han staar,
Han krummer sin Arm og han spænder sit Laar;
En Daa-Hind er hun, og en Kraftkarl er han,
Ridder-Sommer, den rige, velbyrdige Mand.

PAA BORGEN

Hun sidder paa hans Borg, hun er hans Frue,
Hun styrer Huset — og han styrer hende;
Han har en stræbsom, stille, lydig Kvinde,
Og der bli'r Smaafolk i den Vuggestue.

Og Tiden gaar; — dens Kendelse er gyldig:
Hvortil hin Ungdoms Hurlumhej og Jagen?
De lever smukt, ved Natten som ved Dagen;
Hun modnes, bli'r helt munter og lidt fyldig.

Men stundom, naar i Sengekamret skinner
Den store Maane gennem̄ de smaa Ruder,
Hun løfter langsomt sig fra Lejets Puder
Med trætte Øjne og med hvide Kinder.

Hun ser paa ham. Hvor fast og trygt han sover!
Hvor stærk og bred og tillidsfuld han ligger,
Paa alt i Verden, og sig selv, saa sikker, —
En Mand! Og hendes Øjne løber over.

Hun ræddes ved sin Graad; dog maa hun græde,
Som mægted intet hende mer forlyste.
Formaar da Børnekamret ej at trøste?
Jo, Børnene; og mest blandt dem den Spæde.

Hun lister sig derind, og Maanen falder
Paa de smaa, kære hvide Dukkesenge,
Og over Vuggen, rolig paa sin Gænge, —
Paa denne Verden i sin Uskyldsalder.

Men denne Verden, rig paa skjulte Goder
For den, som søger og som kan dem finde,
Den er endnu ej hendes; hun er Kvinde,
Men hun er endnu ikke fuldtud Moder.

En Del af hendes Hjerte blev derude,
Hvor Maanen sig en Trylleverden væver
Af Duggens Spind. Se, hvor den Verden bæver,
Som vilde Alfe-Fødsler dem bebude!

DROST HØST

Tog de dem for over Eng og Kær
— En formelig Hær
Med Opbud af Bryder og Bonde —
At lege paa Heden med Spyd og Sværd;
Hvem ligger dér?
Ridder Sommer med Dødshugs Vunde.
Saa visner det Straa, saa falmer det Løv
i alle gulnende Lunde.

Drost Høst har undsagt den Ridder bold;
Den Ridder ligger saa tavs og kold,
Mens Vinden i Sivene fejer.
Drost Høst slaar op med den Haand saa hvid:
Nu ville vi ride til Borgen did,
At stryge den Fane der vajer!

Drost Høst er saaret, den blege Mand,
Men Øjet lysner som Hedebrand
I Jævndøgnsnætternes Øde.
Vær hilset, Viv, paa den smukke Gaard;
Om Badskær'kunsten din Haand forstaar,
Jeg skal ej af Skrammen forbløde!

Saa mangen Skramme blev helet brat,
Naar bløde Fingre fik taget fat
Og gydt den Balsam, de kunde;
Den dybeste Skramme var den, *jeg* slog:
Der findes, Ridder, som her jeg vog,
Ej Badskær'kunst for *din* Vunde —
Saa visner det Straa, saa falmer det Løv
i alle gulnende Lunde.

BELEJRING

Hun ser ham i Øjet,
Hun vil læse sig til
Hvad sandt er, hvad løjet
I det fangende Spil.

Med Herreskjold vandt han
En herreløs Gaard;
I Fruerstuen fandt han,
At Kampen end staar.

Sit Glavind han lægger
For Fod hende hen;
Et Bæger hun rækker
Til Tak ham igen.

Om Bægret han fatter,
Om Fingrene med:
Et Kys blot! og atter
Jeg drager af Sted! . . .

Han ser hende fjerne
Sig harmfuld i Sind;
Hun lukker med sin Terne
Sig hos Børnene ind.

OPGØRELSE

Han har vundet, — hun har givet tabt;
Ingen Blomster dog den Sejer kranser.
Hvorfor ej? — Spørg Aanden, der har skabt
Elskov som den sarteste blandt Sanser.

Han har sunget hende for sin Sang;
Højt af Strengelegen blev den baaren;
Han har taget hende paa sit Fang,
Hun har favnet ham — og tænkt paa Vaaren.

Hun har ejet ham en kort Minut;
Hun har delt med svundne Dages Kvinder;
Hun har følt det — og saa har de brudt,
Og alene hun igen sig finder.

Men forinden har hun set ham bleg,
Farveløs at trygle sig for Fode, —
For at svige, som han andre sveg,
Skuffe hende, 'fald hun paa ham troede.

Og forinden har hun selv saa varm
Givet hen sig — til sin Ungdoms Minde,
Tro mod Elskovstrangen i sin Barm:
Gaaden, som hun er, den modne Kvinde.

Hendes Hjerte har jo valgt en Gang,
Siden har hun Markedsskæbnen fristet,
Og paany har Hjertet fulgt sin Trang —
Ak, at dette Hjerte ej er bristet!

Men endnu det sender uforsagt
Fra sit Slusekammer disse Strømme,
Med en uindskrænket Herskermagt,
Dette Væld, som Døden kun kan tømme.

Skal da denne Strøm, saa dyb og bred,
Være Stormflodsloven undergivet?
Skal den styrte om og rive ned?
Kan den ikke bygge op for Livet? —

VED ARNEN

Hun sidder ved Arnen,
Og Ilden den flammer,
Det lyder som Jammer,
Naar Luen ta'er fat.
Den Skærsild maa læres:
Før Veddet fortæres,
Vi faar det ej lunt i
Den kommende Nat!

Det knitrer, det knager,
Det stønner, det klager,
De kantbrændte Flager
Fortæres, forgaa;
Men under en Askehob,
Sølvspættet, graa,
Der lever en Glød, som
Skal længe bestaa.

Paa Ovnbænkens Hynder
Hun sidder og nynner
En Sang, som begynder
Med flammende Ord;
Den døbtes ved Ilddaab,
I Gløder den faldt,
Den svinger sig op i
En Føniks-Gestalt:

Vort Liv, vort Liv!
I Vellyst undfanget, i Dødssmerter født,
Paa Stier og Veje letsindig forødt,
Opsamlet og værnet med Kunst og med Flid,
Et Fnug gennem Luften, en Tusinddels Tid:

En Døds-Runes Gaade
For Mand og for Viv,
En Rædsel, en Naade —
Vort Liv, vort Liv!

Far hen, far hen,
Du fængende Leg mellem Kvinder og Mænd!
Kun én Gang er Flammen en Altarilds Brand;
    Ve vor Forstand,
At ej den kan Loven begribe!
Vi styrer og styrer mod Længslernes Land: —
Hvad blev der til Rest af en Storm over Sand,
Over Hav af en kølfuret Stribe?

Giv tabt, giv tabt!
Du Hjerte, lig Ilden, til Selvoffer skabt;
Lad Manden som Stormvind i Verden uddrage:
Der bliver for Kvinden en Vagtpost tilbage;
    Den skal hun holde
    I Natten saa vild.
    Arne, Du kolde,
    Hun tænder din Ild;
Ej som en dødsofret, hvid Vestalinde,
Ikke som Siegfred, og ikke som Viv,
    Men en Kvinde,
Der er *Moder* til Slægternes evige Liv.

AF FOLKETS SANGE

FOLKEHØJSKOLE-SANG

Jeg stammer fra den lave Vraa,
  Men træder i min Sko
Saa frit som dem, der højt paa Straa
  I Greveslotte bo;

Dog vil jeg længer frem, frem;
Til Kundskab staar min Hu;
For Kundskab har en større Glans
End nogen Grevefru.

Den Junker bryster sig til Hest
I Sadlen dér saa stolt,
Men hvad ham fattes, véd jeg bedst,
Som har ham Bøjlen holdt;
Han kommer ikke frem, frem,
Han bliver den, han er;
Forstand han har paa Hesteføl,
Men ej paa Mennesker.

Jeg sætter mig paa Bænken hen,
At høre paa den Mand,
Som, selv belært af bedre Mænd,
Opklarer min Forstand;
Saa gaar det sindigt frem, frem
Ved Sange og ved Sagn.
De fanger mig for Kundskab ind
Med Ligheds-Lov til Agn.

Hvad tungt der knuget har min Sjæl,
Det luftes ud ved Sang,
Og fri for Klimpen under Hæl
Jeg lettes i min Gang;
Men jeg vil længer frem, frem,
Saa langt som jeg kan naa;
Til Mandedaad og Frihedsdyst
De Sagn kan ej forslaa.

Jeg lære vil af Videnskab,
Hvad den mig lære kan,
Beregne mig Gevinst og Tab
I mine Fædres Stand;

Jeg flytter Maalet frem, frem
Ind i den nye Tid:
Vorherres Rige er som vort,
Om Grænsen staar der Strid.

Han rækker os ej Naadsensbrød,
Før vi er helt slidt ud,
Han spørger os kun ved vor Død,
Om vi har fulgt hans Bud?
Og Buddet det er: Frem, frem
For Livets store Ret! —
Og sig mig, hvilken Bondesøn
Bør ikke lære det?

I VÆRKSTEDET

Fra Morgen tidlig til Aften sent
Det gaar med Høvl og med Hammer;
Vi har det ikke saa pænt og rent,
Som Folk i et pynteligt Kammer;
Men Pynten savnes ej heller stort,
Naar Arbejdet blot bliver propert gjort:
Og det skal de pæne Folk vide,
Som ikke for Føden skal slide.

Man si'er jo nok, at vi fanges nemt
Af en eller anden „Frister“ —
Ja vist, den lyder jo meget slemt,
Den Titel: Socialister;
Men Retten for Store og Retten for Smaa
De kan saa daarlig hinanden forstaa:
De pæne Folk maa nok „stemme“ —
Men *vi* burde helst blive hjemme.

De har jo sørget for os saa godt
Med baade Asyl og Skole
Og Raadsforsamling paa Kongens Slot —
De køber os af vore Stole;
For *de* har Tid til at sidde ned,
Og *de* véd grundigt om alt Besked:
Vi Haandværksfolk kan kun vrøvle —
Og saa er det bedre at høvle.

Se, deri turde de fejle lidt,
Thi Værkstedet, det er vor Skole,
Og indbyrdes snakker vi sammen tidt
Om andet end Borde og Stole;
Og Børnene, de, som vi har og faar,
Dem vil vi dog se i lidt bedre Kaar:
Og *derfor* er det vi søger
At skaffe os Blade og Bøger.

Det er ej den Føde, som finder Vej
Til finere Maver og Ganer,
Men et er sikkert: vi sluger ej
Som forhen de „røde“ Romaner;
De Revolutioner med Mord og Brand,
De ligger ej længer for *vor* Forstand:
Vi omstyrter *dog* ikke Troner,
Vi danner „Associationer“.

Vi maler ej Fanden paa Væggen mer’,
Vi bruger vor Bogtrykkersværte
Med større Omsigt og bedre Manér —
Præcis som de „Fine“ os lærte;
Vi høvler og limer og synger en Sang,
Og gaar vi fra Teksten imellem en Gang:
Nuvel, der er meget, sóm rester —
Først bliver man Svend, og saa Mester.

KILDESPRING

Se, hvor Kilden springer,
Sikker paa sig selv;
Hør, hvor frisk den klinger,
Skovens Urgrunds-Elv;
Altid samme Stemning,
Samme sikre Spil:
Ingen Verdens Dæmning
Stopped Springet til.

Trampet er der blevet
Paa dit Muldjords-Hjem:
Banen har Du skrevet
Udenom og frem;
Andre Løb blev boret
Dig til Spot og Spe:
Sligt har Kilden moret,
Bragt den til at le.

Lad kun Hakken ligge,
Kast kun til Jer Brønd;
Godtfolk, ser I ikke,
Jeg er Jordens Søn,
Døbt i Døbefonter,
Som I aner ej; —
Spar kun Eders Sonder,
Godtfolk, gaa Jer Vej! —

Og dit Væld Du nærer
Ved en Moders Barm,
Paa hvis Kraft Du tærer,
Som gi'er Staal din Arm;
Hvor dens Aarer spille,
Bølger alt af Sted, —
Dér, hvor Du staar stille,
Staar alt andet med.

Stærke Væld, som rolig
Taber Traaden ej,
Men fra Urgrunds Bolig
Vandrer støt din Vej
Gennem Labyrinter,
Gennem Sand og Skarn,
Sommer, Vaar og Vinter —
Jordens eget Barn;

Kast din Glans henover
Tidens Usselhed,
Dyk i dine Vover
Al dens Sygdom ned;
Læg dens dybe Vunde,
Lær den blot én Ting:
Tro paa Folkets sunde,
Friske Kildespring!

REJSEBILLEDER

1882

I VÆRTSHUSET FALKENS HAVE I LIER

Det lunes i vor Urtegaard,
Og saffrangul den Krokus staar
Saa prydeligt i Græsset;
    Hver Spire fro
    Faar Lov at gro,
Hver Blomst tør hæge sig i Ro,
Hvor ingen Le bli'r hvæsset;

    Hvert Kreatur,
    Paa Mark, bag Mur,
    Af Længslens Arm,
    Saa stærk, saa varm
    Uvægerligt bli'r favnet;
O Düffke, Düffke, Due hvid,
    Det var den Tid
    Saa foraarsblid,
Saa sød — saa tabt — saa savnet.

De Store træller for den Lov,
Som mejer Mark, som plyndrer Skov,
Som krøger dem til Stakler:
    Smaafugl i Vang
    Med Spil og Sang
Tør tro og leve samme Gang
Paa Kærligheds Mirakler;

Men Ørnen fandt
Paa Klippens Kant
En Udsigt gold,
En Vind saa kold,
Og Tjørnens Tornekrone; —
O Düffke, Düffke, Due god,
Om alt dit Blod
Blev Sonebod —
Du kan ej Loven sone.

Jeg lægger Fløjten for min Mund;
Med Taarer i mit Øjes Grund
Jeg tolker Kongens Længsel;
Hans fuldtro Ven
Tog Døden hen.
Jeg er hans ringe Kammersvend,
Smaafugl i Ørnens Fængsel;
Jeg hvisker kun
Det Suk, hans Mund
Saa mandigstolt
Tilbageholdt,
Saa tidt det drog paa Veje; —
O Düffke, Düffke! Tiden randt,
Dit Minde svandt;
En Dronning vandt,
Hvad Duer ej kan eje!

DYBE STRENGE

1884

GUISEPPE GARIBALDI

Dødshymne. (1882 Juni).

Giv Gud, der satte Folk paa Frihedsvagt,
Hvor „Frihed“ snart er ens med noget slemt —
Giv denne Læbe noget af den Magt,
Han ejed, som til Kæmpe blev bestemt!
  Læg, Lærde, paa Jer Vægt hans Ridderfærd
  — Den er nu snart for Pindekløvning glemt —
  Og vip ham op: Hans Vægt er dog nok værd
    En Hymne til Døds-Klokkens store Klemt.

Ring over den Ridder, Du store Klokke,
Som støbtes af ædlest Metal!
End toner dit Ærts for de fylkede Flokke
Med Ild bag den størknede Skal;
End svinger din Knevel, mod Væggen den slaar
Og fylder det drønende Rum,
  Og Lydbølgen hen over Folkene gaar,
  Mens Krønikens Skribler staar stum.

Vi fatter ham ikke. Han fatted vel ej
Sig selv, da han højest var steget,
Men Friheden fandt ham en Dag paa sin Vej
Og kaared hans Sværd til sit eget;
De gabed og maabed, sligt var ikke set,
Det stred mod vor Tids Proportioner,
  Men medens de maabed, var Underet sket:
  Et Korstog mod Kors og mod Kroner.

Han kom og han kaldte; de fulgte, han sejred;
Et „Æventyr“, — vel da, lad gaa!
Men dengang han Værket med Festdagen fejred,
Ej *Kronen* han satte derpaa;
Den skænked han bort med fyrstelig Haand
— Til Legetøj var han for stor —
  Og gik saa, en Republikaner i Aand,
  Til Øen at dyrke sin Jord.

Sig, Fremtid, hvad bebuder Du
For Verdens vide Lande?
Vort gamle Sekel luder nu
Mod Jord med furet Pande;
Det er saa træt, det er saa tungt,
Det tvivler om, at noget Ungt
  Skal Byrden for det lette.

Det glemmer, at det selv sprang ud
Af svære Fødselsvaander,
Det husker kun sit Kongeskrud,
Men ej de „frie Aander“;
En Kongerækkens Skaalsalut
Det mindes vel, men ej det Krudt,
  Som løfted det paa Tronen.

Gik alle Konger frem paa Rad
I deres Magt og Vælde,
Hvad havde Seklets Krønik-Blad
Om deres Daad at melde?
Den Højhed avler Højsind ej,
Og Smiger strør en blommet Vej
  Til Magtens Fløjelssæde.

Nu staar der ungt og gammelt mod
Hinanden op i Skarer,

Og Blod der strømme vil, ja Blod,
Før Regningen de klarer;
Men fra hvert sondret Lejrtelt
Endnu man hædre kan én Helt:
Den Gamle fra Caprera.

Han rummed Kongetanken bag
Sin Condottiere-Pande:
Han rummed Folkets „fødte“ Sag
I alle Verdens Lande;
Han fødtes af, han led for den,
Han voksed med og stred for den:
Den sejred i hans Sejre.

Sig, Sekel, hvad Du haaber vel
Af dem, som „gamle“ bleve?
Du kan slaa Enkeltmand ihjel:
Hans *Sag*, den skal nok leve;
Den lever Fejl og Fald til Trods,
Den overlever *Jer* og *os:*
Den ligner Garibaldi.

Sært var de blanded' de stride Strømme,
Sært i hans Blod;
Man kunde forskelligt hans Planer dømme,
Men ikke hans Mod.

I Hytten „vor Fader“, paa Fyrsteborgen
„den Fusentast“! —
Men Tanken om Folkenes Fremtidsmorgen
Holdt *han* kun fast.

Hans Bøger var slette, hans Taler kunde
Faa Hjertet rørt;
„Børn!“ de begyndte; de endte saalunde:
„Hold Krudtet tørt!“

Han elsked Kvinden — som Vikingen gjorde
I Hedenold;
Hans Sjæl var under den røde Skjorte
Kun lidet kold.

En Helt! — imod ham de Skønne dansed
Med aaben Favn;
Men blandt de mange staar palmekranset
Anitas Navn.

Han haded Præster — men holdt i Ære
De store Bud;
Kirkens Slave han vilde ej være,
Men Barn af Gud.

Sit Folk han elsked; *dets* Gud han signed
Paa Sejrens Vej;
Han elsked Dyr — kun *deri* ligned
Sit Folk han ej.

Da sidst paa Øen en Fremmed havned
Forslaget did,
Da græd „Generalen"; et Barn han savned —
Sit Gedekid.

Det klæder sig i Sorg, det store Folk,
Der griber let til Bøsse, let til Dolk,
Imens det fylder Lampen for Guds Moder —
De lader hende sørge for hver Dag,
Men ellers sørge det er ej en Sag
For Verdens Kælebørn, Italiens Poder.

At rapse sig lidt Sukker hist og her,
Det siger intet; men des større Skær
Af Glorie staar om *ham* som aldrig rapsed,

Som tugted op med Jernhaand dem til Mænd,
Som sendte for Profossens Haand dem hen —
Thi hvad bli'r der af Børn, som ej blev klapset?

De staar med Blikket hæftet mørkt mod Jord,
De fatter ej den Sorg, den er for stor —
Saa fylder Øjet sine Døbefonte
Og sprænger Vievand paa Slægtens Ar,
Mens Læben dirrer ved det Skud, som bar
Sin Riffelkugle fejl paa Aspromonte.

Saa drøner Salverne ved Heltens Grav;
Der er ej nogen Sjæl, ej høj, ej lav,
Som ej har kunnet holde Sørgetalen:
  Den Ædleste, som leved i vor Tid —
  Den Tapreste, som stred i nogen Strid —
  Italiens Frelser — Frihedsgeneralen!

Men og fra de fjerneste Zoner, hvor Fanen han
    højt folded ud
Og samled de faa mod de mange for Frihed, der
    sendes ham Bud;
Og alle paa Jorden, hvor ej Despotiet fik
    slukket hver Gnist,
Om blot de kan tælle til to, har Besked om
    den Vældige vidst.

Saa vidt den magnetiske Traad over Verden sin
    Staalkæde snor,
Saa vidt vil der sænkes en Fane for Helten, som
    stedtes til Jord;
Han var jo den Strøm af de sælsomme Kræfter, der
    trodsende Sted
Og Tid gennem Sindene fo'r og rev Hjerterne
    stormvakte med.

Det gik over Pampas' de grønnende Bølger, hvor
Hesten er Skib,
Hvor aldrig en Dampvogn har anspændt sin Lunge og
udstødt sit Pib;
Det bar op ad Floder, hvor Solen bli'r ræd for
den skyggende Nat,
Der ruger bag Urskovens favntykke Stammer og
Kæmpeblads Krat.

Han sejred paa Havet, paa Floden, paa Sletten — og
sejred han ej:
Saa stod der et Blodspor saa vide, hvor Fjenderne
fulgte hans Vej;
Atlanterhavsbølgen har fulgt Condottieren og
fejret hans Dyst
Og rullet hans Saga forud for ham selv til
hans Moderlands Kyst.

Dér flagred hans Kappe, den hvide, mens Rødskjorter
sprang paa hans Bud
Og sletted med jægervant Bøsse hver østerrigsk
Blaabukse ud;
Og Pavens Lakaj, Maccaroniens Konge, sit
Land maatte fly,
Mens, baaren paa Hænder, mod Himlen steg Folke-
Diktatorens Ry.

Hans Mærker staar blandt Appeninernes Kløfter, hvor
Aloen gror,
Hvor Præster og Smaakonger rydded et Hi sig i
Bødlernes Spor;
Hans Mærker gaar nordpaa, hvor Bildungs-Germanen bød
Frankrig Goddag:
Han, Republikaneren, tog ved Loiren med
Preussen et Tag.

Han staar som et Under fra fornstore Tider, et
straalende Spejl
Af Racens fuldtvirkende Kræfter, af alle dens
Dyder og Fejl;
Han staar som en Gaade for Tiden, der dækker med
Smaavitser helst
Sin ormædte Sjæl, — en Naiv, som har Troen paa
Ur-Grunden frelst:

Paa Folkets og Folkenes Ret! — Han kan synes os
fjernt nu at staa,
Men knalder et Skud for den Sag, som til Tusind gør
frygtløse faa,
Da ser vi med Haanden paa Sværdet en Mand under
Frontlinjens Flag:
Det er *Garibaldi,* som rykker i Marken paa
Frihedens Dag!

GRUNDTVIGS HUNDREDAARSDAG

Hollandske Kyst, Vlissingen; Septbr. 83.

Her, hvor de store
Floder falder i Havet,
Førende med sig
En Flaade af Skibe,
De store, brede,
Rige Vandveje,
Der øger Oceanets
Vældige Kredsløb —
Her vil jeg digte Barden hans Drapa.
Ned ad Floden
Stævner en Fuldrigger,
Kølen dybt i det skjulte,
Flaget højt mod Himlen,
Kurs mod Havet
Det uendelige;

En Flaade følger
Af Schuyter og Pinker,
Pramme og Lægtere,
Kuffer og Tjalker,
Tjenere under
Den store Handelsdrift,
Følgesvende
For Fuldriggeren.

Da Havet er naaet,
Løfter Skibet
For Brisens Aande
De hvide Sejlvinger;
Skibet løftes
Paa Dønningens Bredryg,
Bort det glider
Mod fremmede Verdner —
Kuffer og Tjalker,
Schuyker og Pinker,
Hele det tjenende
Fladbunds-Følge,
Standser ved Tærsklen,
Tør ikke følge.

Men end i Natten,
Da Disen falder,
Skimtes derude
Som en lysende Gnist
I Mands Hjerne
Skibslanternen
Den roligt brændende;
Det er det store
Skib, der skrider
Sin Kæmpegang over
Dybdernes Verden —
Og Følget paa Floden

Rokker og nikker
I Takt til Ebbens
Faldende Bølger:
Hil Dig, Høvding!

Han var af Legem
Som Egen i Skoven,
Men ingen Træmand,
Der *staar* kun paa Stedet;
Lige til Grænsen
For Afsind gæred
Drifter og Syner,
Stærke, dunkle,
Dybe, sælsomme,
I Kæmpens ynglinge-
Friske Hjerte.

Var der end Taager:
Nuvel, man kan leve
Hjertevarm, barnefro
Og dog som Mand
I Taagens Verden;
Nu raabes med: Klarhed!
Som Rejer paa Gaden —
Men *hvem* ser klart?
Mon de, som fryser?

Triste, blodarme
Smaa Filosofer,
Der presser en syrlig
Drik af Visdommens
Græs-grønne Druer:
Vent, til de modnes,
Hvad eller gør som

Den Gamle, der brygged
Jævngod Most af
Folkets egen
Duftende Æblegaard.

Han var en Tænker,
Som Luther var det;
Pindehuggerne
Skød han til Side
Og planted sin brede
Pegefinger
Paa Folkesprogets
Levende Bogstav:
Ordet er Livet!
Som Præst, som Gransker,
Som Digter var han,
Hvad nu fast synes
En Borgstu' Fabel;
Nu spidses Pennen,
Og Ordet sigtes,
Mens Læben snærpes
Sursød-bitter:

Hans Bonde-Læbe
Lod Ordet flyde,
Og Pennen dansed,
Mens Guder og Helte,
Hedenske, kristne,
Alfer og Nisser,
Bidende Slagord
Fra Sagatiden,
Profetier
Fra Testamentet,
Spøgende, lune
Legestu' Løjer

Dansed med Pennen
Og flød med Ordet
Som Blomster, der flyde
Ned ad en Strøm
Og spredes i mange smaa krusede Hvirvler.

Jeg lodder ej Dybden
Af Præstens Tro;
Dertil staar jeg udenfor selv.
Stundom syntes
Han mig Profeten:
Ildsluer bølged
Under hans Bryn,
Og det var som en Reformation
Skulde avles paany
Af denne Præste-Skjald;
Men ofte saa' jeg
Profeten svinde
Bag en Sky af Skjaldeord,
Sære, folkebetagende,
Men dunkle.

Stundom tænkte jeg:
Synd og Skade,
At ej denne Gubbe
Fremstod for tusind Aar siden;
Odins, Thors og Frejrs Præst,
Der førte sit Folk
Med Sværd i Haand
Til Hærtog mod Roma.
Og atter, naar Skægget
Skred som en hvid Elv
Ned ad den side, sorte Fløjelsdragt
Og han hæved den tunge Arm
Og Haanden halv knyttet:

Da saa' jeg en Elfenbenskrumstav
Krystet af Haanden,
En Ærkebisphue
Trykket om den brede Pande;
Ringen paa den kødfulde Finger
Funkled og lyste
Band og Velsignelse
Skiftevis over de vaklende Sjæle,

Men han var Bisp i Danmark
Lang Tid efter Hedenold,
Lang Tid efter Pavevælde,
Og, ak,
Lang Tid endog efter Reformationen.

Her fra den fremmede Strand
Lader jeg Blikket glide
Tilbage til mit Land:
Velsignede Du!
Lidet som Du er,
Sønderrevet af Havet,
Sønderrevet af Fjendens Haand,
Sønderrevet snart af Dig selv —
Velsignede Du!
Taaren staar i Øjet,
Naar jeg tænker paa din Fremtid —
Blød, yppig, bøjelig,
Snart som en Jomfru,
Der, krænket af Voldsmand,
Sønderriver sit eget dejlige Bryst.

Han elskede Dig,
Den gamle Barde,
Der elsked Kvinden
Som han elsked Gud;

Ingen har sagt Dig
Sit Livs Kærlighed
I saa varme, store,
Mildtbevægede,
Stoltmanende
Ord, som *han*.

Derfor vil Du mindes
Ham længe, længe.
Kvinden elsker ikke
De kolde, klare,
Slebne, aaleglatte
Mænd med Tvivl i Hjertet.
Falde kan hun
For deres Kunster,
Men hun hader sin Forfører
Selv under hans Favntag.
Ej heller hun elsker
Den plumpe Bejler,
Der bøjer hendes Vilje
Ved at sulte hende ud,
Medens han viser hende
De fyldte Fade
I hans eget Hus.
Kvinden vil have Hjertet; —
Han havde Hjerte.

Og fremfor alt:
I hvad han saa'
I hvad han granskende,
Troende, digtende
Viste frem for sit Land
Som sin Sjæls Foster:
    Hans Syn var *stort*.
Stort han saa'
Paa nyt, paa gammelt;
Hans Liv blev ført

— Under Ungdommens Kamp,
Manddommens Virken,
Oldingens Hæder —
Bredt, lyst og rigt.
Nu kløver vi vor Bøgeskov til Pindebrænde.
Hil Egen, som staar
Uanfægtet gennem Tiden
Med Træ i sig
Til en Fuldrigger!

KÆRLIGHEDSERKLÆRING

Ja — hvo, som ej har tvivlet,
Har ondt nok ved at tro!
Tidt maa den fulde Tryghed først
Paa Mistillid bero:
Vi lodder Elvens skjulte Grund,
Vi frygter Lagets løse Bund,
Der staar en Angst i Blik, om Mund:
Saa rammer ned vi Pælen,
Og saa — saa slaar vi Bro.

Mit Land, mit Land! som klinger
Igennem Snik og Snak,
Dit blotte Navn i Splidens Aar
Først maatte ligge brak;
Du var, kanhænd's, den lange Tid
Lidt emsig drevet op med Flid,
Med Bismag af en Sødmads Bid:
Saa blev Du strøet med Sennep —
Den Sennepskage trak.

De Godtfolk skal ej hades,
Som brugte denne Kur;
Nej, de har *deres* Gerning gjort
Og skifter efter Tur;

Nu smager dobbelt godt det Ord,
Helt sødt det paa vor Læbe gror,
Helt trygt det i vort Hjerte bor:
  Helt dejligt gaar vort Dagværk
  Paa Hvilens gode Lur.

Mit Land! Du ringer Dagen
  Ind med dit dyre Navn,
Og her staar Per og Povl og jeg
  Og aabner Dig vor Favn;
Vi længes mod et Favnetag,
Vi fejrer Dig din Navnedag
Og hejser højt vort Havneflag —
  Som naar fra Stranden øjnes
  Den kendte Skudes Stavn.

Og stolt som saadan Snekke,
  Fuldbarmet, lys og stor,
Du glider frem og nærmer Dig
  Med Skumbræm i dit Spor.
Der er ej Dis, som dølger Dig,
En Verdensmyte følger Dig,
Et Saga-Brus ombølger Dig:
  Du kommer som en Elsket
  Med „alting vel“ om Bord.

Vær hilset her i Havnen
  Af Per og Povl og mig:
Og har vi noget dyrt Klenod,
  Det vil vi skænke Dig;
Med *Haabets* Løv i Frierhat
Vor *Tro* vi byder Dig i Skat,
Og saa: al Ufreds Færd, Godnat! —
  I *Kærlighedens* Solskin
  Din Dag indhyller sig.

LANDSKABER

AFTENSTEMNING

Stille staar den brune, dunkle Lund;
Ingen Rysten paa de tunge Kroner,
Intet Vindstøds brudte Klagetoner,
  Intet Suk mod Død,
  Intet Gisp, som brød
Freden, af den nære Nat besvoret;
Intet ensomt Pip fra Fuglekoret,
Intet Glam bag Kristen Hegnsmands Led;

  Intet uden Intets dybe Fred.

Og det Sind, som knust og isnet skjalv,
Om det mægted „Intet“ at udmaale,
Søger let og glad mod Stjernens Straale,
  Ser paa Nattens Hav
  Ej den aabne Grav,
Men det Fyr, som mangt et Skibbrud hindrer;
Stjerner over Lundens Kroner tindrer,
Stjernesmykkers hundred, tusind Led:

  Kronjuveler — kongelige Fred!

MORGEN

Nu vaagner paa Grene til Hvisken hver Sisken
  og Dompap og Stær
Og Irisk og Mejs' og Musvit og den øvrige
  kvidrende Hær;
Først snakkes der sammen om Vind og om Vejr,
De Sager de ligger jo Smaafolk saa nær;
Men eftersom Taagerne svinder, og Solen
  Til Frembrud gør Tegn,
Saa stiger en jublende Trille mod Himlen
  Til Tak, at det ikke blev Regn.

Endnu har Naturen ej ombyttet Morgenens
Flors Negligé;
Det er, som om Engnymfen vimsed i Skørternes
Bølge-Plisé;
Saa stryger hun Haaret fra Kinden og sætter det
Op med en Kam,
Og staar i den bleggrønne Robe og ser sig
I Vandmøllens spejlblanke Dam.

Det ser ej den Møller, som tumler derinde
ved Kværn og ved Drev,
Ej Møllerens Kone, som bærer til Smaakræet
Mad i en Slev;
Paa Vinden og Vejret det kommer ej an,
Thi Møllen den maler, naar blot der er Vand:
Men Møllerens Søn, som til Præst skulde læse,
Men næppe blev Degn,
Han skriver et morgenfriskt Vers til den Nymfe,
Der skærmer hans Fødestavns Egn.

MIDDAGSHVILE

Ind gennem Gavl-Gluggen stjæler sig Humlen,
Gavlen er fælles for Stald og for Lo: —
Lyd af Umælendes langsomme Gumlen,
Snorken af dem, der gaar ellers paa to.

Fluer, der surrer om Møddingevandet,
Glasskaar, der lyner i Middagens Sol;
Ovre fra Fattighuslængen en blandet
Larm af en Væv og en skratten Fiol.

Luften og Støvet staar stille med Føje;
Anden, som fejl paa sit Bagben har traadt,
Maa nu med Møddingen lade sig nøje;
Badet er lunkent, men vaadt er dog vaadt.

Ællingeflokken gaar ene til Kæret,
Duvende frem med den dunede Krop,
Ryster saa Ryggen og spjætter i Vejret,
Næbbet i Bunden og Bagdelen op.

Sort som en Djævel, med Poterne runde,
Sniger en Hankat fra Hæk sig til Hæk,
Øjner en Stillits, som synes at blunde,
Springer . . . og lister sig slukøret væk.

Varme og Fred: det er Middagsidyllen.
Drengen, som sidder og fletter en Krans
Evighedsblomster paa Bænken ved Hylden,
Sveder i Stilhed og fløjter en Dans.

NAT

Dit Fodtrins Lyd dør hen, dør ned i Uld —
Vandrer! om nu Du gled og faldt omkuld,
Det hørtes ej: blødt fik Du Lov at hvile.
Tø-Sneen har paa Vej og Marker lagt sig,
Vidt gennem Mørket ud har Tæppet strakt sig
Og maatte maales med Kvadraters Mile.

Hvor blødt at hvile! Hvilken opredt Seng!
Stolper af Ibentræ med ravnsort Himmel,
Sparlagnets svære, folderige Hæng
Med Kantning af en fnugget Kniplingsstrimmel!

Og blødt, som Lejet selv, gaar Luftens Drag
Ind mod din aabne Mund og væder Tungen;
Det søger Sindets dybest gemte Lag
Med Lægedom for Hjertet og for Lungen.

Hvor blødt at hvile! Hvilke blide Drømme
For dem, som under Verdens Lyst og Ve
Fik lært at holde Pulsens Slag i Tømme —
En Søvn, saa kysk som Nattens hvide Sne.

VED ARNEN

Thi hvad vi tror, og hvordan end vi former
Det Billed os, hvori vi til er blevet:
Naar gennem Skoven Luftens Aande stormer,
Naar Havets Bølger ruller over Revet
I Brand og Braad, og dog paa Loves Bud:
Saa er det Gud.
Naar Foraars-Kimen løfter Lerets Dække,
Naar Spiren aabenbares i den Sprække,
Som slaas i Moderjordens skære Hud —
Naar alle Blomster, som med et, begynder
At udbaldyre Kildeskræntens Hynder,
Naar Fugle-Orglet søndagsstemt forkynder,
At nu staar Vaaren over Landet Brud:
Saa er det Gud.
Naar Sommerskyen over Kornet sejler
Og dybt i Søens Blik sit eget spejler,
Naar fra det høje, rene Himmelblaa
Det var, som om et Øje mod os saa'
Og vilde forske vore Tanker ud:
Da er det Gud.
Og stiger Høstens Maane stor og rund,
Orakel-Præsten lig fra Templets Grund,
Frem for vor Undren i sit Guldmors-Skrud —
Og naar, mens Vinternattens Mørke ruger
Og Frostens Tvivl vort bange Hjerte knuger,
Og naar — som nu — for Ovnens aabne Luger
Ved Haabets Ild vi holder trøstigt ud —
Og naar vor Krøltop, som har leget Skjul

Med Søskendkoret, lig en Skovens Fugl
Frisk kæder Sangen fra den sidste Jul
Til Sangen, som om Sommer bringer Bud —
  Saa kald Dig Tvivler, kald Dig Troens Mand:
  Det staar for Hjerte klart, som for Forstand,

  At her er Forsyns-Tanken, her er Gud.

DE BEDSTE TIMER

De bedste Timer; — var det dem, jeg nød,
Da frem min Knop til Blomster-Glæde brød,
Da første Gang jeg Skaberfryden følte?
Nej, nej; det var ej dem. En Angest kølte
Den hede Fødsels Fryd: Is i min Rus!
Thi lig en Nattebrises Dødvindssus
Hovmod og Trods om Blomstens Bæger spøged:
I samme Nu var Blad og Stængel krøget,
    Min Blomst var brudt,
    Min Knop var død,
En Snevold over Kunstnervaaren føget.

De bedste Timer har jeg levet sammen
Med Dig, almægtige Natur!
Himlen var Maleriet, Jorden Rammen,
Jeg selv et lidet Straa, der brudt itu
Sank ned, svandt bort i samme Nu,
Og hverken Hovmod eller Klage,
Nej, kun en Taare, Duggens, blev tilbage —
    Mit Hjertes Graad,
    Min Livsens Dug,
Erindrings Taaren over skyldfri Dage.

I KLOSTER!

Sig, tænkte Du tit ej at træde,
  Træt af den Verden, der saared din Fod,
Ind i et fredlyst Kloster
  Og gøre for Livet Bod?

Du tænkte dog ej paa Tonsuren,
  Ørkesløs stod ej din Hu til at staa
Kronraget, stum i din Celle
  Og lade Dagene gaa.

Du tænkte vel nok at synge
  Sangen for Naadens velsignede Vin,
Sangen om Verdens Forsoning —
  Men ikke paa Munke-Latin.

Du tænkte vel selv at øge
  Brødrenes Stemmer i stigende Takt,
Koret om Menneskehjertets
  Verdensforløsende Magt.

Kan hænde, Du tænkte omsider,
  Træt af den Verden, som saared din Fod:
Hjertet er selv et Kloster,
  Hvori vi for Livet gør Bod!

DET ABNORME — DET NORMALE!

Jeg giver hundred Nætters Elskovsrus
For én Dag tilbragt ved et køligt Krus
Fra Kilden, som bag Havegærdet risler.
At omgaas Slanger er en farlig Sport:
Du vender uforvarende Dig bort —
  Og Slangen stikker, mens den kælent hvisler.

Jeg giver alle „Slangers“ Gift og Sødme
For ved et Barne-Blik at kunne rødme;
Jeg giver alle Laurbærkranses Duft
For at indaande Markens Muldjordsluft.
Af Byen elsker mest jeg Forstadsmuren:
  Kunst er min Glæde, men min Gud Naturen.

Og over al Berømmelse og Ære
Jeg sætter det, som Barn blandt Børn at være,
At løsne med dem helt for Glædens Sluse,
At tegne dem paa Tavlen Mænd og Huse
  Og sætte Krans paa Tag med et Hurra! —

  Den Bifaldsjubel, som mig møder da,
  Den kan, som Muldjordsduft, min Sjæl beruse.

HYTTERNES SANG

Se os, her ligger vi jordløse, smaa;
Konge-Vejs Kusken paa Hestene skynder —
Vandrer! ifald Du vil Livet forstaa:
  Lyt til de Sange, som Hytterne nynner!

Her blev vi kastet, paa bedste Beskub,
Langs med den Aare, som Byerne nærer;
Intet vi ejer: med Rub og med Stub
  Slugt har os Byen, som alting fortærer.

Intet? — Jo nok: gennem Slægterne hen
Arved vi Pligten til Smaafolk at være,
Arved, med Trykket paa Nakken, igen
  Retten og Evnen til Byrden at bære.

Retten har krøget vor Ryg imod Jord:
Da fik vi Øje paa Ormen dernede,
Saa' hvor den krøb i sit lerede Spor,
  Saa' hvor den sanked taalmodig til Rede.

Og som en Lærdom vi drog af det Dyb,
Svælget, som os og den Blindfødte skiller,
Livet, som os fra det usselig' Kryb
Milevidt højt — og i Solskinnet — stiller.

Mødte vi siden, med Knald og med Larm,
Konge-Vejs Herren, der aged til Hove,
Da skød vi Huen paa Stand under Arm, —
Herren var naadig, det maatte vi love.

Forrider-Svøben, den traf os jo nok,
Spandet fo'r frem under Prusten og Snøften:
Men vi fik Tid, over Sten, over Stok,
At retirere vort Liv ned i Grøften.

Skete det da, som vi krumbøjed stod
Gennem de lange, de solhede Dage,
Grøftende Marken, at Fod kun for Fod
Herskabs-Karossen kom støvet tilbage:

Løberen var der — men Løberen gik,
Kusken holdt Pisken — men borte var Skraldet;
Foroverbøjet, med Tab i sit Blik,
Herren derinde — i Unaade faldet.

Hytternes Herre — som vi kun en Træl —
Hvortil den Jagen og Vrinsken og Snøften?
Er Du, som Ormen, til Livet i Gæld:
Hvorfor, Hr. Orm, køre Godtfolk i Grøften?

Vandrer! her huser vi, jordløse, smaa;
Tiden er rullet med Støvbølger over
Konge-Vejs Banen, den langstrakte, graa —
Slægtled paa Slægtled langs Vejgrøften sover.

Hyttefolk er vi. Der spired en Vaar,
Frihed paa Markerne; Sæden staar frodig —
Frihed for den, som har Fæhold og Gaard:
  Hyttefolk er vi, vi venter taalmodig.

Hører Du, Vandrer, en Afregningsdag
Larm over Gærdet, med Eder og Banden,
Kærlingejammer og Mandfolkeslag?
  Ja, det er *os*, som er hjemsøgt af Fanden.

Brændevinsdjævlen, det skabede Dyr,
Er os fra Kroen i Kroppene faret:
Ingen kan holde paa Voldsmanden Styr.
  Vandrer, dér har Du paa Ufreden Svaret.

Dog, Du bør vise Retfærdighed os:
Hytten af Hundredaarstrykket fortæres,
Men for hver en, hvor om Flasken man slaas,
  Finder Du fem, hvori Arbejdet æres.

Vend Dig ej straks og gaa bort til din By.
Fremtiden gror selv paa jordløse Steder;
Sønnerne vore vil synge paany
  Sangen om Fædrenehytternes Hæder.

Sønnerne findes blandt Dommer og Præst,
Kunstner og Forsker, hvor Aandslyset skinner —
Friheden tog dem fra Vejmandens Læst,
  Aanden paa Konge-Vejs Banen dem finder.

Dér, hvor den Junker med Firspandet jog,
Styrer en Kunstner sin Gang mod den gamle
Hytte, hvor Fa'r fra sin Kakkelovnskrog
  Ivrigt mod Dørklinken søger at famle.

Se, hvilket Møde! Vor Mo'r er i Graad,
Næppe for Glæde kan Sønnen hun kende,
Søsteren bruger sin Naal og sin Traad,
  Kinden i Solglød, ved Vinduet henne.

Foraarets Blæst over Gavlvæggen gaar,
Hitter en Sprække, hvori den kan tude,
Mens i Koncerten som Medhjælp den faar
  Graaspurve-Koret i Hækken derude.

Se os, her ligger vi, jordløse, smaa;
Konge-Vejs Kusken paa Hestene skynder —
Vandrer! ifald Du vil Livet forstaa:
  Lyt til de Sange, som Hytterne nynner!

JEG VILDE SAA GERNE VIDE!

Jeg vilde saa gerne vide,
Hvad Livet inderst i Kærnen bær';
Jeg gik til en uænset Side,
  Fjernt fra den stimende Hær.

Forbi mig drog de med lydende Raab,
    Hob efter Hob,
Med Førere, Vaaben og Mærker;
Føreren syned dem, Taleren ildned dem,
Alle Ting ægged dem, ingen Ting mildned dem,
  Signet de blev af Troldmænd,
  Lægmænd, Læger og Klerker.

Jeg knæled paa Græssets Hynder,
Mit Øje søgte med Angst mod Jord:
Jeg var som en domfældt Synder,
  Hvis Liv paa et Vink beror.

Men *hvad* og *hvorledes*? Jeg bad, besvor: —
    Ord efter Ord
Fra Vejen hen over mig larmed;

Da saa' jeg en Rede, hvor Markskellet skraaned,
Et Agerhøns-Boelsted, af Plovklingen skaanet,
En Moder jeg saa', som mod Kulden
Sit Kuld under Vingerne varmed.

Jeg følte med duggede Blikke,
Hvad Livet inderst i Kærnen bær'.
Jeg *saa'* det — jeg hørte det ikke
Hist fra den stimende Hær.

MORGEN- OG AFTENSANGE

Jeg stod om Morgnen i Børnenes Kammer;
Lyst det paa Solsiden laa,
Og dér var en Lille, som lallende stammer,
De to, som kan pludre og gaa.

De vækkes af Solen, de vaagner med *den,*
Til Hvile med Solen de gaar,
De kravler af Seng og til Sengs igen
Med Guldglans om lysegult Haar.

De lyder ej Love, de kender ej Pligt,
De lærte ej Bønner af Bog:
De kvidrer som Fuglen et selvlavet Digt
I Fuglenes barnlige Sprog.

Ved Morgen og Aften i Børnenes Kammer
Jeg sørger for stedse at staa:
Jeg hører den Lille, som lallende stammer,
De to, som kan pludre og gaa.

De beder en Bøn. Hvem lærte dem *den?*
Og hvordan fik Stemmen den Klang?
De Spørgsmaal, de kommer bestandig igen —
Hvor lærte vel Fuglen sin Sang?

TUSIND OG EN NAT

1889

SULEIMA

EN UNGDOMSFANTASI

Suleîma! Solen skinner
paa Boderne i Bazaren
og paa saa mange skønne
tilslørede, slanke Kvinder —

og ganske vist, jeg finder
dem værdige at betragtes,
alle de rige Boder
og alle de skønne Kvinder.

Men som jeg ilsomt kaster
Tæpper og Tøjer til Side,
og mens jeg lader de Skønne
i Rækker forbi mig glide —

Saa kommer, Allah maa vide
hvordan, en mægtig Forlængsel
og drager mig om bag Hjørnet
hen mod et gitret Fængsel. —

Suleîma! Solen skinner
paa Boder og Torv og Gade,
hvor alle Mennesker flokkes
og alle tilsammen er glade.

Men Du, Du sidder i Skyggen,
Sørgmodig og bleg og stille —
og jeg kan ej sprænge dit Gitter,
hvor gærne jeg ogsaa vilde!

Du ser mig — og farer sammen
og rejser Dig op og forsvinder.
Jeg lister mig bort til Bazaren,
hvor Solen paa Boderne skinner.

Dér véd jeg et Sted i Bazaren
en Bod, hvor en Kilde springer,
hvor Strengeleg og Pokaler
om Kap med hinanden klinger.

Dér lyder de persiske Sange;
og Harun al Raschids Ry
hviler i Vin-Duft over
Bagdads fortryllede By.

De persiske Sagn sig slynger
Om Harun al Raschids Ry
og løfter det højt i Solglans
over den vin-kære By.

Og hver en hjerte-skudt Sanger,
som slaar sig ved Kilden ned,
kan drømme sig til Alverdens
Lykke og Dejlighed . . .

Tusind og en Nats Dage
Vil aabne ham deres Favn;
ved *dette* Bryst kan han hvile
og hviske Suleîmas Navn!

Suleîma! Bazaren vil blive
mod Aften forladt og øde —
der findes ej Plads, som kan egne
sig bedre til Stævnemøde.

Længst har Kræmmeren lukket,
alt er gaaet til Ro;
her i Krogen bag Boden
er akkurat Plads til os to.

Du lister Dig ud ad din Løndør
— hver fangen Kvinde har *sin* —
jeg sprænger ej noget Gitter,
jeg skænker Dig for min Vin!

Den skjulte jeg under min Kappe,
dengang jeg Tavernen forlod;
nu tømmer vi Kruset tilsammen
her bag Kræmmerens Bod.

Den rige Kræmmer, Suleîma,
det er just den Troldmand, som
holder en Pige fangen
ved en inappellabel Dom!

Vi døber ham om til Khalifen —
den Daabshandling er ikke lang;
saa nynner vi to gennem Natten
Suleîmas og Osmans Sang.

Suleîma! — græder Du, Kære?
hvor kan Du vel lade sligt
gaa Dig saa nær til Hjerte —
Det er jo kun Sagn og Digt! —

Jeg sidder her ved din Side,
min Arm er lagt om dit Liv,
omslynget jeg holder din Midjes
skælvende svaje Siv.

Barn! er Du virkelig bange —
hvad er der? Morgenen gryr.
Du knuger Dig sitrende til mig:
og *det* for et Æventyr!

Mattere bliver dit Øje
og blegere bliver din Kind;
jeg synes, Du svinder i Gryet
til en legemløs Skygge ind . . .

Jeg ser vel endnu dit Øje,
men aldrig aned jeg sligt,
at den, jeg kendte saa nøje,
kunde svinde hen i et Digt!

Jeg véd, jeg tør ikke klage,
maa blive alene her,
tør ikke kalde tilbage
den, som var mig saa kær!

Ene tilbage jeg sidder,
som lammet paa Sjæl og Krop,
til Solen over Bazarens
Boder og Telte staar op —

Til Menneskevrimlen flokkes
i Stræder, paa Torv og Gade
rødmusset, morgenfriske,
spillende levende glade.

Der aabnes et Sted i Bazaren,
en Bod, hvor en Kilde springer,
hvor persiske Sagn og Sange
om Harun al Raschid klinger.

Dér sidder jeg selv og synger
Suleîmas og Osmans Sang.
Det er nu saaledes med Digternes
Handlen og Liden engang; —

thi den, som ved Minderne lider,
imens han dem kunstfærdigt sigter —
og former blandt Slaggerne Guldet —
en *saadan* kaldes for Digter!

OSMAN SYNGER

I

Just forleden kom en Sang
  mig med et paa Tungen,
  frisk den lød, og til dens Klang
      blev Pokalen svungen!

Rød var Vinen, lind og sød
  løb den over Tungen;
  over Glutten paa mit Skød
      blev Pokalen svungen!

Daare, som gav Alvors Ord
  deres Løb paa Tungen,
  naar Pokalen fyldt og stor
      over ham blev svungen!

Just forleden brat en Sang
  standsed mig paa Tungen:
  om min Hals Suleîma hang —
      ingen Sang blev sungen!

II

Nu hvælver sig Nattens Himmel
med Stjerner i Kuppelens Tag;
hvem spørger vel Nattens Stjerner smaa,
hvad Vinden blir næste Dag?
Er Vinen først skænket i Bægerets Skaal,
hvem lader den urørt paa Bord?
og hvor er det Hjerte, som lukker sig til
for Elskovens første Ord?

Der blæser blandt Ørkenens Dale
den hede, fortærende Vind;
der vaagner en Storm ved et Gæstebud
i Dybden af Mandens Sind.
Du tror den en Zephyr fra Rosernes Land,
hvor Freden bag Druerne gror:
o stol ej paa Freden! Der blæser en Storm
fra Elskovens første Ord.

SULEIMA SYNGER:

Bag ved de høje Bjerge
der ligger den dybe Sø;
i Søen staar der et Guldslot,
i Guldslottet findes et Kammer —
dér hviler Kut-Alkulub!
Hun er den fagreste Pige,
som Solens Øjne har set;
en Troldmand har bygget det Guldslot
og Lejet til hende redt.
Forsvarligt har den Troldmand bygt det Kammer for sin Skat.
Kut-Alkulub! Kut-Alkulub! hvor lider vel din Nat!

Bag ved de høje Bjerge
der gemtes Kut-Alkulub;
hun vogtes som Perlen i Kapsel,
som Sværdet i Stridsmands Skede,
  som Liget i Jordens Skød!
Hun drikker af slebne Skaaler
den Vin i langlige Drag:
da føler hun Hjertet vaagne,
det bløder ved sine Slag.
Og er jeg som en Perle gemt dybt i den dybe Sø,
Kut-Alkulub! Kut-Alkulub! langt heller Døden dø!

SANGENES BOG

1889

TILEGNELSE
TIL EDVARD OG NINA GRIEG
(MED „SANGENES BOG“)

Tag disse friske Sange,
Læg dem ved Eders Bryst,
Hvad enten saa Hjertet skælver
Af Vemod eller af Lyst!

Men disse friske Sange,
Som nu iblandt Folk skal gaa —
O Gud, hvad har de mig kostet,
Og hvor de har gjort mig graa!

Jeg elsker dem derfor dobbelt:
Jeg trykker dem til mit Bryst
Med Manddommens dybe Vemod
Og Ungdommens fulde Lyst!

FORAARSREGN

Det klinger som fra fine Instrumenter,
Og bøjer Du det grønne Blad til Side,
Saa ser Du Parkens Alfer, hvor de glide
Med spæde Hænder over Strengelegen:
O Strengeleg! min Ungdoms dyre Minde!
Da gik jeg som berust af Vaarens Bad
Og sang hen for mig selv saa sjæleglad,
Og lyttende stod Busk og Blomst og Blad,
Mens Fuglen flagred til sin Elskerinde.

Det klinger nu, som da, fra fine Strenge,
Det suser sagte gennem spæde Blade;
Se, Busken ryster sig, og en Kaskade
Af Perletoner triller over Gruset:
Jeg føjer Taarer selv til Regnens Toner!
Kom, kom hver Alf, som skjuler sig bag Blad;
Den Foraarsregn gør sund, gør sjæleglad,
Om end en Vemod dirrer i det Kvad,
Som Træet nikker til med tunge Kroner!

DER VÆLDER LYD —

Der vælder Lyd —
af Ensomheden ud,
Af Skovens dybe, frygtelige Skygger;
Planter og Dyr, og alt, som drager Aande,
De mindste Væsner, som i Luften bygger,
Stenen i Mulde, følesløs og kold:
Alt synes grebet af en ukendt Vaande
At give sig en navnløs Angst i Vold —!

O vé mig: hvilket Syn faar jeg at skue!
Hvad rejser sig bag Træer og bag Klipper?
Aander, som favnes og som Taget slipper,
Øjne, som stirrer med en lysræd Lue,
Hænder, som vrider sig i Feberglød,
En Mund, der vil velsigne, men forbander,
Sælsomme Slyngninger, hvis Skrifttegn danner
Min Ungdoms Saga —
som jeg troede død!

Er jeg da stedse givet i dens Vold!
Har jeg ej dukket mig i bitter Vaande?
Har jeg ej troet mig følesløs og kold,
Fri som de Væsner, der i Luften bygger?

Blev ikke netop Ensomhed den Fryd,
Hvori jeg dybt betaget drager Aande
Urørt af Minders legemløse Skygger!
Hvorfor da ængstes? —
Tys! der vælder Lyd!

JULE-SNE

Jeg vandrer gennem Skoven
Ved Juletid!
Der falder Sne fra oven
Saa vinterhvid:
Saa vinterhvid den frosne Dug
Neddrysser lydløst, Fnug ved Fnug,
Og smelter paa min Haands den varme Flade,
Mens Foden træder mellem visne Blade.

Jeg ser paa Haanden de Taarer staa —
Det er som en Hulken jeg hørte:
Nu blir vore Minder, store som smaa,
Gennem Skoven for Vinden førte.
Skal alt da hvirvles for Vintren hen,
Skal Sorg og Adskillelse raade? —
Nej, Jule-Sneen er Menneskets Ven,
Den gemmer hans dybeste Gaade.

Paa Haanden et Fnug — en Draabe saa hed —
Vi stirrer med tindrende Blikke:
En Taare, som gennem vor Tanke gled —
Ak, andet er det vel ikke!
Men krymper vi os under Verdens Nød,
Mens Tiderne ældes og strenges:
Den frosne Taare, den falder saa blød
Paa alt, hvad som savner og længes.

Jeg vandrer gennem Skoven
Ved Juletid!
Der falder Sne fra oven
Saa foraarsblid:
Saa foraarsblid de bløde Fnug
I Faldet smelter som en Dug,
Der naadigt alle skjulte Spirer væder —
Mens alle Minders Kilder sagte græder.

JEG TAKKER DIG, MIN FADER, AT DU IKKE VAR RIG

Jeg takker Dig, min Fader, at Du ikke var rig,
Da jeg lagde ud i Livet til Orlog og Krig,
At prøve, hvortil Vaabnene dued.
Der var saa mange Farer, som trued.
Til Farerne derude kom Længslerne derinde:
Lokkende er Druen, og skøn er Jordens Kvinde;
Hvem har ej strakt Vaaben i den ulige Krig? —
Jeg takker Dig, min Fader, at Du ikke var rig!

Og havde jeg i Haanden haft det klingende Guld,
Da havde jeg vel rustet min Skude
Til Gilde og til Gammen med Silkebolster ud,
Af Venner og Lakajer og Spillemænd fuld,
Og taget mig en dejlig Synderinde til Brud,
At hvile, ved Roret, paa min Pude!
Saa havde vi os smykket som Grækere til Fest,
Og ladet Stævnen styre, hvor Stævnen kunde bedst —
Og saa var vi vel bleven derude.

Jeg takker Dig, min Fader, at ikke dit Guld,
Da jeg lagde ud paa Rejsen, og Lykken blev mig huld,
Har øget de Farer, som mig trued.
Trang har gjort, at Vaabnene dued.

For Kunstnersjælens Fyrstesans har Farten dobbelt Fare:
Jeg hører dem, de kommer, den vinløvsmykte Skare.
Bort med eders Kranse! Kunst betyder Krig! . . .
Jeg takker Dig, min Fader, at Du ikke var rig.

MED ET BROGET BLAD

Saa' Du det Blad, som Blæstens Haand afrev,
Som daled ned blandt andre gule Blade,
Som funkled kort i Solen, og saa drev
Bort for sin Rest af Liv et Steds at lade;
Som blev til — ja hvem véd til hvad — til Muld,
Til Støv, til Luft; thi ingenting forsvinder:
Saa Du det Blad? Dets sidste Glimt af Guld
Opfylder mig med Livets gyldne Minder.

At spire, vokse ud, at dø — at glemmes,
Det er det Skabtes Lov; men af *den* Lov,
Som mange finder haard, jeg ikke skræmmes;
Hver af os er et Blad i Livets Skov,
En Evighed der er, men for det *Hele!*
Vi kan ej haabe, Du saa lidt som jeg,
At tælles med som noget stort; ak nej,
Vi er kun Værkets bitte, bitte Dele.

Vi tør ej se paa dem og ængstlig grunde
Paa disse Ord: hvorfra? hvorhen? hvorfor?
Er ikke *hele* Livets Ære *vor,*
Saa længe vore Tanker fødes sunde?
Naar de, som har undfanget os i Gaar,
Naar de i Dag skal lægges under Mulde,
Saa læger Livet os Skilsmissens Saar:
Thi vi, som fødtes, atter føde skulle.

Vi har den spæde, sarte Spires Tid,
Det friske Vaargrønts Tid og Somrens Tider;
Vi hører som en Kildes Rislen blid,
Hvis Bølgetoner gennem Hjertet glider:
Det hører aldrig op, har ej begyndt,
Det risler Dage, Nætter, tidligt, silde
For den, som gennem Livet har sig skyndt,
For den, som aller sindigst gik og stille.

Dyk hvert et Mismod ned i dette Væld,
Sænk selv hver større Sorg i disse Bølger,
Om til Naturens Lov Du staar i Gæld,
Om Du til Golgatha bag Korset følger:
Der er en Forsyns-Tro mod Aarets Fald
Før Stormen stemmer op i Toner vilde.
Se *stort* paa Livet! og af Livet skal
Du aldrig trykkes ned og gøres lille!

VØLUND

Smedet i Bolt vil jeg sidde
Med Værktøjet Dag og Nat
Og hamre mig ud af Guldet
En Billedverdens Skat.

Bryder da Tiden isønder,
Hvad selv jeg troed en Skat —
Saa lægger jeg mig til at sove
Den ensomme lange Nat.

Tramper da nogen deroppe
Hen over min Gravstens Brædt
Og siger: Han var ikke Mester! —
Saa giver jeg Manden Ret.

Kun naar de siger: min Kunst var,
Saa vel som mit Hjerte til Fals —
Saa rejser jeg mig og raaber:
Nej, det er Løgn i jer Hals!

Og atter stolt jeg mig strækker,
Med Blus paa min blege Kind —
Og Vinden suser deroppe,
Den evige, støtte Vind.

DEN RØDE VILDE VIN

Et Sus af sagte høstlig Vind —
Et Blad, som strejfer let min Kind
Og falder mig for Fode;
Dér ligger det paa Gruset blødt
Og ler til mig saa purpurrødt
Og gør mig — ja jeg véd knap hvad —
Saa ungdomsvarm til Mode:
Du Tid, hvor hun var min, ja min,
Med denne Vækst, saa svaj, saa fin,
Med denne Mund, som bød mig glad
De aabne Læbers Rosenblad —
O røde vilde Vin!

Du Tid, for Dig jeg bøjer mig,
For Minderne, som føjer sig
Tilsammen ret som Blade;
Og rask jeg plukker mig en Krans,
Før Stormen spiller op til Dans
Og hvirvler Livets Løv hen ad
Den aabne Høst-Estrade:
End er hun nær, end er hun min,
End venter hun mig svaj og fin

Og byder mig saa frisk og glad
De aabne Læbers Rosenblad —
O røde vilde Vin!

Af Dig jeg perset har en Drik —
Men ej for flygtigt Øjeblik
Med bitter Smag om Munden;
Den „vilde“ Vin gav Druehøst,
Og Druen gløder i mit Bryst
Og gør mig — ja jeg ved knap hvad —
Saa varm til Hjerte-Bunden:
O Glød for Dig, som end er min,
For denne Vækst, saa svaj, saa fin,
For Munden, som mig rækker glad
De friske Læbers Rosenblad —
Du røde vilde Vin!

NAAR LINDEN BLOMSTRER

Sagte gennem Luften strømmer
Denne Vellugt honningsød,
Og som duftberust jeg drømmer
Med en aaben Bog paa Skød;
Sagte vender Vinden Bladet —
Hvor Parfumen dog er stærk!
Hvad er mig, naar Linden blomstrer,
Selv det lærerigste Værk?

Linden blomstrer, Luften gløder
Tordensvanger, mæt af Sol;
Blomst ved Blomst mit Øje møder
Mens jeg vugger i min Stol:
Havens Flora, just som Aaret,
Højest i sin Fylde naaet —
Yppigst Farve, modnest Mængde
Af hvad der blev tænkt og saaet!

Modne Tanker — farvetunge:
Rosen svømmer i sit Blod,
Ældre Slægter, ganske unge,
Podet Par paa samme Rod!
Hyldens tætte Skærme skygger
For en nattebleg Jasmin —
Hvor de hvisker, hvor de længes:
Hver om sit, og hver mod *sin!*

Dér er Gangens Perspektiver
Lukket af en Hasselhæk,
Hvor en Gud sit Væsen driver
Mens han holder Folk for Gæk!
Nu velan! paa Luftens Strømme
Lad os sagte glide hen;
Lad mig, medens Linden blomstrer,
Drømme Tiden om igen!

Sommerferier: Perspektiver
Af en navnløs Herlighed —
Sorgløs Lykke, planløs Iver,
Tyveaarig Kærlighed!
Blandt Kusiner og Veninder,
Kinden brun og Øjet blankt . . .
Hvor det Perspektiv kan lokke,
Skygge-dybt, og solblink-langt!

Intet Tryk af Verdenssmerte,
Ingen Slange under Hæl,
Ingen Frygt for Rim paa „Hjerte“,
For Begreb som „Gud“ og „Sjæl“;
Ingen Verdens Ting i Vejen
For at føle sig som Prins —
Navnlig naar Kusine Anna
Er som Fætteren til Sinds!

Ingen Løfter, ingen Eder
— Som skal brydes næste Dag —;
Hjerte kun mod Hjerte leder,
Længslen er saa ung som vag:
Fantasien er saa stærk, at
Selv Naturens haarde Lov
Bliver blødgjort og ophæver
Bandet over Mark og Skov.

Da blir til en Urskov Lunden,
Højen til et dristigt Fjæld,
Persiens Roser klæder Bunden
Langs med Engens Grøftevæld:
Og en Duft af Honningsødme,
Tung og mættet, strømmer ud —
For Prinsessen knæler Prinsen
Hviskende: min søde Brud!

Se, Alverden mig tilhører;
Det er *Dit* i samme Stund
Som jeg sitrende berører
Med et Kys din bløde Mund! —
Og den fine Taille skælver,
Mens jeg Armen om den slaar;
Og af Persiens Roser kranses
Brudens blanke, blonde Haar! —

Rige Dage, lyse Nætter
I en fortsat Drømmestand;
Tæpper, hvor man Foden sætter,
Skjult Musik fra Søens Strand:
Det er Voverne, som nynner
Om den første Kærlighed,
Uden Nag og uden Brøde —
Derfor Livets Herlighed! . . .

Ak, hvorfor skal Bladet vendes
I det lærerige Værk?
Hvorfor kan ej Livet endes
I Parfumen dødlig-stærk?
Hvorfor strømmer gennem Luften
Denne Vellugt honningsød,
Naar dog Øjet træffer Bogen,
Som er aaben paa mit Skød?

Dér staar skrevet: Livet fordrer
Hvermand vaagen til hans Værk;
Myndig Tale, strenge Ordrer —
Rejs Dig, Mand! vær sund og stærk!
Efter hver en Ferie — Skolen,
Disciplin og kærlig Tugt:
Linden blomstrer; men den sætter,
Som hver Blomst, for Livet Frugt!

DEN UNGE ØRN

Hun vented mig. Det skumred;
Igennem Skoven jeg løb
Og standsed, og dukked mig varsomt
Og frem over Grønsværet krøb.

Det blev saa levende Løvet
Omkring et Bøgetræs Fod;
Stammen var nøgen, men Smaakrat
Ymped sig op ad dens Rod.

Jeg gisned, det var en Grævling —
Maaske Mikkel Ræv paa Spil —
Jeg frygted et Daa-Lam i Fare
Og tænkte: skal Du slaa til?

Jeg bøjed det dunkle Løvværk
Til Side paa maa og faa —
To tindrende klare Øjne
Fra Skjulet imod mig saa'.

Det var et Barn af den Konge,
Som bygger i Kronernes Læ —
Det var en Ørneunge
Flagret ned fra sit Træ.

Flagret var den fra Reden,
At prøve Vingernes Spil:
Flyvelysten var kendbar,
Men Evnen slog ikke til.

Vel var Ørnen kun liden
Mod Stammens granvoksne Mast,
Men hvor var Hovedet trodsigt
Og Blikket tindrende hvast!

Og vel var jeg selv en Kæmpe
Imod den umyndige Fugl —
Men hvor den maalte min Ringhed
Fra Løvværkets dunkle Skjul!

Saaledes vi maalte hinanden —
Jeg saa' imod Træets Top,
Jeg kunde ej, selv om jeg vilde,
Hjælpe den Undvegne op. —

Hun vented mig. Det skumred.
Jeg fortned atter min Gang;
Hun vented mig dér, hvor Skoven
Ud over Hulvejen hang.

Saa sad vi dér under Løvet —
Min Tale var gaaet i Staa:
To klare, tindrende Øjne
Dybt i mit Øje saa'.

Jeg læste i disse Øjne
Det faste, det stolte Mod ...
Og jeg fortalte om Ørnen
Hist under Træets Fod.

Om Fuglen, som ej forsager,
Som ikke til Rædsel véd,
Som frygter ej Nutid og Fremtid
I sin Umyndighed.

O Elskov, Du Ørneunge!
Som ikke til Farer véd,
Som Menneskefrygt ej kender:
O kongefødt Kærlighed!

AF LANDEVEJS-SALMER

I

Din Dug er atter bredt paa Jord,
Dit Krus er atter fyldt —
Og atter bænket ved dit Bord
Jeg lægger Stav og Rejsebylt
Og glemmer, hvad der blev forskyldt,
Og bøjer mig og kysser Dig —
O Mo'r, vor gamle Mo'r!
Og knuger Du mig i din Favn
Og nævner mig ved Sønnenavn:
Saa føler jeg, hvor stærk, hvor stor,
Hvor vennesæl, hvor fordomsfri,
Hvor rig Du er, o Mo'r!

Den, som mod Kundskab hungrer hedt,
Du rækker mild din Bog:
Den, hvem det alt er lige fedt,
Fordi han blev et sølle Skrog,
Hvem ingen ænser i hans Krog,
Ham skjuler Du i Skyggen dér
Hvor Orm og Orm er et!
For Dig blev Tyv og Skøge ej
Hint Skræmselssyn paa Godtfolks Vej:
Du ammed op hvert lidet Nor,
Og søler det sig til, saa har
Du Linnedsvøb, o Mo'r!

Din Lovbog skal ej ændres om
Hvert halve hundred Aar;
Din Formel er ej kold og tom:
Din Ting-Stav stedse plantet staar,
Og kranses baade Høst og Vaar,
Og vinker os og trøster os
Mod Menneskenes Dom!
Dit Smil er bredt, din Graad er blød,
Den falder i dit eget Skød:
Og vidt Du spreder Rosers Flor
Ud over Graven, som vi grov
Os selv — vor egen Mo'r!

Lad Øjet op fra „Støvets" Jord
Til Himlens Telttag se:
Her i dit Telt er dækt vort Bord,
Og huser Hjertet Angst og Ve,
Saa gemmer Ranslen Kniv og Ske;
Vi bænker om din Fri-Disk os
Og langer til — o Mo'r!
Vel fik vi Brev som Vandringsmand,
Men række Himlen, hvo som kan:

Vi bliver her paa denne Jord,
Forgaar med Dig, staar op med Dig,
O Mo'r, vor gamle Mo'r!

V

En Betler jeg mødte; han bad om en Skærv:
„Ak, Tiden er ond for Haandens Erhverv!“
Jeg rakte ham Haanden; han greb den og saa'
Opmærksomt paa Aarerne, store og blaa.

„Dit Liv blir stakket; din Tid er kort!“
Jeg gav ham en Skærv; saa humped han bort.
I sydende Ildstrømme Solen sank,
Og dér stod Maanen saa kold og blank.

Og Græshopper gned deres Giges Streng,
Og Dampene drev paa den vaade Eng;
Jeg stirred i Rummet, det store, det blaa:
Da var det, som selv mine Pjalter jeg saa'.

Jeg følte mig et med den Tigger fra før —
Saa vandred jeg bort til min Elskedes Dør.
Men Døren var stænget, Slaaen var lukt,
Huset var stille og Lyset slukt.

Da lo jeg og slog paa en tænkt Mandolin
Og raabte: „Jeg bringer Dig Sange og Vin;
Jeg bringer Dig, hvad der er herligt og smukt!“ . . .
Huset var stille og Døren var lukt.

Jeg satte mig ned paa det Tærskeltrin,
Jeg havde ej Sange, jeg havde ej Vin;
Bøjet, med foldede Hænder, jeg saa'
Opmærksomt paa Aarerne, store og blaa:

Ja ja, det vil komme — hvornaar det saa sker;
Den Form, som jeg ejed, jeg ejer ej mer:
Da driver min Sjæl som en Damp over Eng,
Mens Græshoppen gnider sin Giges Streng.

Da suger ej Rus jeg af Livsvæden Saft,
Jeg pukker ej mer paa min selvgode Kraft:
Som Aftenens bølgende Graad over Eng
Jeg trænger mig ind til min Elskedes Seng.

Jeg trænger som Dug mig i Kammeret ind:
Dér ligger hun voksbleg i Fuldmaanens Skin,
Med Øjnene aabne og Munden lukt,
Hun tænker paa, hvad der var herligt og smukt.

Hun tænker mig hverken i Tiggergestalt,
Ej heller som den, der evnede alt;
Hun ænser ej, hvad hun for *min* Skyld led:
Hun tænker mig et med sin Kærlighed! . . .

O Tanke, som endnu tør kaldes from:
Der kunde digtes en Verden derom!
O Verden af drømmende Kærlighed:
En Højsang, en Salme derom jeg véd!

SULEIMA

I

Jeg er en Softa, en tyrkisk Student,
For sine Viser og Vers bekendt.

Længst sprang jeg over Moskeens Mur
Og saa' mig om i Vestens Kultur.

Dog spotter jeg derfor Korânen ej —
Beskeden jeg gaar blot min egen Vej.

Og da der var gaaet en halv Snes Aar,
Saa havde jeg opspist min Faders Gaard.

Jeg blev en be-blækket- og støvgraa Skriver,
Kadien var mig min Arbejdsgiver;

Og jeg fik Mad og min Hund fik Mad;
Jeg og min „Trofast“ var lige glad:

Om Loven var ret, om Loven var vrang —
Da saa’ jeg Suleîma for første Gang.

Det var mig, som om en Vision jeg fik:
Og jeg var Poet fra det Øjeblik!

Igennem Verdens Kulturen jeg saa’,
Østens den brogede, Vestens den graa;

Jeg forsked, jeg grubled, jeg trælled, jeg sled —
Raadvild jeg sad i mit Ansigts Sved.

Da saa’ jeg dybt i mit Hjertes Bund:
Og jeg var et Menneske fra den Stund!

Suleîma! Dig hører mit Hjerte til!
Og nu kan det gaa mig, hvorledes det vil.

Kadi kan skælde mig Huden fuld:
Jeg sidder stolt og vogter mit Guld!

Jeg digter til Bryllup og Barselfærd,
Jeg skriver for Penge og Penges Værd.

En stakkels Poet maa digte for Brød:
Jeg hæver min Løn i Suleîmas Skød!

Ved Dagen min Kaftan er støvet og graa:
Om Natten tager jeg Festdragt paa!

Usét flyver jeg til min Brud:
Mit Ungdoms-Regnskab sletter hun ud!

Hun skænker mig Vin, hun rækker mig Brød:
Velsignet være dit hvide Skød!

II

Helt ofte, naar i den stille Nat
    Skriverens Lampe brænder,
Min smertende Pande føler et Tryk,
    Et blidt, af to bløde Hænder.

Intet jeg ser; mit Øje blev skjult,
    Jeg kan kun en Hvisken høre:
Det er som om Poesien sin Sang
    Aanded ind i mit Øre!

Jeg søger at gøre mit Øre fri,
    Jeg strider imod og stræber:
Da lukkes min Mund af et duftende Kys
    Fra to varme, fugtige Læber.

Saa stiger en Tak i den stille Nat,
    Mens Skriverens Lampe brænder:
Det er min Sjæl, som velsigner i Sang
    Suleîmas velsignede Hænder!

III

De klamres indenfor Islam,
De kives i hver en Tro.
Verden er fuld af Sekter og Schismer —
Hvornaar vil den komme til Ro?

De taler, medens der strides,
Om alt det, hvorpaa de *tror*.
Det gælder at *elske nogen*
Paa denne kivagtige Jord!

IV

Lad Hafis i sine Gazeler
Besynge sin Elskedes Ynder —
Lad mig imod Digternes Digter
være den ringe Begynder:

Lad Hafis være den Største
I Sangernes kronede Lav:
Han synes mig tidt at drukne
I Vinens og Kærligheds Hav!

Bestandig Roser og Druer,
Gæstebud og Serenade:
Jeg synes, hans Elskede drukner
I alle de Rosenblade!

Vi *ser* hendes Barm at bølge,
Vi *ser* det smægtende Øje —
Men ej, hvad bag Blikket dølges
Og Barmens de bølgende Høje!

Lad Hafis være den største
I Sangernes kronede Lav:

Jeg er kun en Perlefisker
I Vinens og Kærligheds Hav.

Suleîma! *en* Skat har jeg fundet
— skønt end kun en ringe Begynder —
Og det er din *Hjertensgodhed,*
Perlen blandt dine Ynder!

V

Bosporus! din Bølge sukker,
Naar med Knitren Solen slukker
Faklen i det vaade Skød!
Men fra modsat Side Maanen
Udaf Æthrens dybe Blaanen
Strækker Lampen valmurød.

Og det er i Valmudrømme
Bølgen vugger sig til ømme
Toners skære Farve-Lyd!
O Suleîma! denne Bliven,
Denne Flygten bort og Given
Hen sig i den tavse Fryd:

Denne Længsel, som vil stige,
Denne Attraa, som vil hige
Frem og frem til større Fryd —
Dette uudsigelige
Valmusvangre Drømmerige —
Kender Du til Bølgens Lyd?

VI

Det var slig en Nat, Du sukked,
Da vi sammen havde drukket

Bægrets søde Indhold ud —
Og Du blegned, mens Du hvisked:
Fly! Jeg er vor Paschas Brud!

Fra mit Øje rev Du Bindet —
Dine søgraa Øjne skinned
I en dunkel Febergiød,
Og de hvide, bløde Arme
Sank som visne i dit Skød.

Blodet svulmed mig i Vrede,
Og jeg greb om Knivens Skede,
Halvt jeg drog dens Klinge ud —
Iskold laa min Haand om Hæftet,
Og jeg stønned: Paschas Brud!

Saadan sad vi dér i tavse
Dødsminutters tunge Pause —
Kniven faldt mig for min Fod;
Men i begge vore Sjæle
Damascenerklingen stod.

Det var Dig, som Klingen førte,
Det var mig, som om jeg hørte
Draaber pible fra dit Skød!
Og en Hulken rysted begge,
Og som blodig Graad den lød.

Det var slig en Nat, vi sukked,
Da vi sammen havde drukket
Bægrets søde Indhold ud.
Og Du blegned, og jeg mumled:
Var Du endda Dødens Brud!

VII

Du Vægter foran Tavernen —
Luk op, luk op, luk op!
Ser Du ej Midnatsstjernen
Over Moskeens Top?

Ser Du ej Stjernen smile
Til lykkelig Kærlighed? . . .
Aa, skaf mig et Kogger med Pile:
Skyd ned! skyd ned! skyd ned!

Hvad raser jeg? Stjernen sidder
Urørt paa Moskeens Hat.
Suleîma min Elskede hedder —
Hun hedder ej *min* i Nat!

Slaa Døren ind til Tavernen!
Luk op for det hellige Hus:
Saa la'r vi Moskeen og Stjernen
Tumle om Kap i en Rus!

Saa la'r vi min Vittigheds Pile
Skyde paa Kærlighed!
Paa alt, som kan sukke og smile . . .
Vi skyder Alverden ned!

Jeg prygler den lurvede Vægter,
Jeg prygler hver kvindefødt Mand,
Jeg bliver en Gudsfornægter . . .
Jeg drikker mig fra min Forstand.

VIII

Tys! der lyder Instrumenter —
Harpe, Luth og Fløjte-Spil,

Og den store, gule Maane
Smiler vemodsfuldt dertil.

Gennem Maanesmilet vugger
Serenadens sorte Baad,
Medens Harpe, Luth og Fløjte
Fælder deres bløde Graad.

Smilet falder paa mit Ansigt,
Graaden bæver i mit Bryst —
Ak, det er, som om jeg kendte
Min Suleîmas blide Røst.

I et Hav af Blomsteraande
Vugger sig den bløde Graad,
Og paa Bosporus forsvinder
Serenadens sorte Baad.

Stands! jeg byder, hvad jeg ejer,
For det fulde Tone-Væld!
Jeg vil sætte mig for Livet
— Ja for Evighed — i Gæld!

Jeg vil sælge mig som Slave,
Jeg vil taale Slag og Hug:
O naar blot min Sjæl forsødes
Ved den Blomsteraandes Dug!

Jeg vil slide paa Galejer,
Ro i Paschas egen Baad:
O naar blot i Nat jeg læskes
Af den bløde Fløjtes Graad!

Denne Nat, blot den alene,
Vil jeg vie Mindets Lyst:
Jeg vil drømme om Suleîma
Gennem hendes egen Røst!

Standser Lyden, endes Natten,
Bryder Morgen-Dagen frem,
Vil jeg søge mig i Ørknens
Sand et Eneboer-Hjem!

I ØRKNEN

I

Jeg saa' i et Udsalg forleden
Et rørende gammelt Billed:
Døden og Kærligheden
Tilsammen det forestilled.

Kærligheden som kradsed
Et Navn paa et Drikkehorn!
Døden — med Timeglasset —
Som saa' paa de rindende Korn!

Ak, mangen Gang naar hun rakte
Mig Bægerets bredfyldte Horn,
Af Timeglasset det smagte
Og af de rindende Korn.

Jeg saa' her i Ørknen forleden
Et Luftspejl, et Skyernes Billed:
Døden og Kærligheden
Tilsammen det forestilled!

II

O Dug, som laa paa hendes Øjenbryn,
Hint Gry, da Elskovs første Nat var svunden,
Og som jeg tørstende paa Morgenstunden
Drak i et Kys! Hun rødmed ved det Syn.

Mat søgte hendes hvide Haand at fjerne
De fine Perler fra mit stride Skæg,
Men slapt sank Armen mod den nære Væg.

Forræderiske Perler! Atter nærmed
Jeg mig de Bryn, som, imod Daggry vendte,
Sødt røbed Nattens hellige Legende.

Da aabned halvt i Søvne hun sin Mund
Og løftende mod mig den skønne Hage
Tog i et Ildkys hun mit Rov tilbage —
Og jeg var mærket Mand fra samme Stund.

Er ikke Morgnens Dug et dejligt Syn?
Ak jo — men af Erindring overvunden
Fortrækker til et Smertensskrig sig Munden:
Jeg ser de Perler paa Suleîmas Bryn!

III

Den Dag, jeg første Gang Dig saa',
Da saa' jeg kun, at Du var fager:
Blødt dine Vipper paa Kinden laa
Som Kornets de smidige, lette Straa
Hen over en sommerfrisk Ager.

Den Stund, jeg første Gang Dig saa',
Hvert Træk blev i mit Hjerte tegnet:
Blankt var dit Øje, det dybe, graa,
Det svulmed af Længsel som Skovens Aa
Ved Vaar, naar det nylig har regnet.

Men fra den Stund, hvor først jeg laa
I dine Armes hvide Vugge:
O mine Drømme! saa tænkte jeg paa
Den Verden af Godhed i Dig jeg saa' —
Og glemte, Du kaldtes den Smukke!

Hen over mig to Øjne graa
Jeg ser igennem gyldne Drømme:
Skygget bag Vippernes bløde Straa
Af Hjertensgodhed svulmer en Aa
Med dybe, medlidende Strømme.

Begrav mig i min Drøm, Du Smaa!
Til dine Kinders Vaar er blegnet:
Jeg lærte at elske det knækkede Straa,
Jeg kysser i Ørknen de Blomster smaa,
Som af Graaden blev gennemregnet.

IV

Umuligheden af at leve,
Den syntes mig fast soleklar,
Da endnu Mærket af min Ungdoms
Forvildelser jeg paa mig bar.

Jeg spiste — men blev aldrig mættet,
Jeg drak — men følte stedse Tørst,
Jeg sov — men tænkte selv i Drømme
Kun paa mit eget, sidst og først!

Nu kan jeg hungre — blir dog mættet,
Den Vin, Du skænked, var saa klar,
Saa ren, at den udslettcd Mærket,
Som jeg af Ungdoms Daarskab bar.

End længes jeg — og end jeg lever;
I Selvforglemmelsen jeg bor:
Umuligheden af at elske,
Kun det er Ondet paa vor Jord!

V

Det forekom mig alt saa ligegyldigt:
Om man var Ulv, om man var Lam,
En Lede jeg ved Mennesket fornam,
Hver Gang der spurgtes: skyldigt? — ikke skyldigt?

Der er ej Gud, der er ej Djævel til.
Men der er tidt en Himmeriges Lyst
Og tidt et Helved i vort Bryst . . .
Der er dog altsaa Gud og Djævel til!

VI

Syg af at tænke sad jeg for mit Telt
Og saa' ud over Ørknens vide Felt
Op i den ubevægelige, stille,
Dødstavse Luft — til det blev ganske silde.

Og et for et steg Stjerneøjne frem
Og saa' medlidende ned til det Hjem,
Jeg kaldte mit — jeg Lus i Lammeskindet —
Atomet — og dog i sit „Jeg“ forblindet.

Og uudholdelig blev Tanken mig:
Det er bestandig Dig — og atter Dig —
Og hvorfor Dig? Da nærmed sig en Fremmed
Og hilste; og jeg bød ham Gæstehjemmet.

I Natten sad vi dér. Han saa' mig lide,
Han forsked ej om Grunden til min Kvide,
Men sagde langsomt: Ven! der er et Bud:
Udholde maa vi — det maa ogsaa Gud! . . .

Og som fra Bunden af en Brønd jeg stirred
Igennem Natten op, dér hvor den dirred
Af anstrengt Viljes Kraft, den stakkels Stjerne —
Som holder ud hist i det fjerne Fjerne!

TILBAGE

I

Kommen er jeg tilbage
Til Stambuls den gamle By;
Staden er mig saa gammel,
Mængden er mig saa ny.

Fremmed for Folk og Hunde
Blandt Hundene helst jeg gaar;
Min Trofast døde i Ørknen,
Hans Fæller jeg bedst forstaar.

De skal ikke aagre og schakre
Fra Morgen til Aften sen;
Gør de kan hændes et Krumspring —
Nuvel, man er Hund for et Ben!

Det er som om disse Øjne
I Ansigtets rynkede Skind
Stirred mig medynksfulde
I mine Øjne ind.

Da bliver hver Sten mig paa Gaden
En gammel og kær Bekendt;
Du By med de tusinde Øjne,
Nu er jeg tilbage vendt!

Langs Bolværket Bosporus sukker,
I Haverne Blomster staar:
Hvad de og hvad Bølgen fortæller,
Som Sting gennem Hjertet mig gaar.

Hvor Nerien rødmende sænker
I mørknende Myrter sin Duft —
Hvor Bosporus glatter sin Bølge
Ud i den solblanke Luft:

Dér ligger en Sang og blunder
I Morgnens disige Ro:
Om Natten rejser sig Bølgen
Og Nerien — begge to!

De dufter, de synger, de sukker
Tæt klynget til Nattens Favn:
Suleîma har rejst sig fra Puden
Og kalder paa mig ved Navn! —

Nu er jeg kommen tilbage
Til Stambuls den gamle By.
Staden er mig saa gammel —
Længslen og Sorgen saa ny.

II

Saa løft for sidste Gang dit smukke Hoved —
Løft dette blege Ansigt op mod mit:
Blev over Tærsklen traadt mit sidste Skridt,
Hvor mange har jeg da igen at træde?

Bleg siver Dagen ind, med Duggens Væde
Og Gryets Guldstænk i dit bløde Haar:
Den løste Fletning tungt en Knude slaar
Før den i Bølger paa din Barm nedruller!

O hvem tør atter fatte om din Skulder,
Og hvem tør løse Knuden op igen,
Og hvem, hvem vil Du kalde for din Ven,
Naar den, Du ejer, nu er langvejs borte?

De klare søgraa Øjne bliver sorte,
Og blegere og blegere din Kind:
Hvem er Du da? er Du en Aand, en Djin,
En Fe? hvem er Du, gaadefulde Væsen? —

Du kan vel svare mig: Jeg er en Kvinde,
Ej mer, ej mindre, magtesløs og svag,
Som ser med Angest mod den nære Dag,
Der river Vennen fra hans Sjæls Veninde!

Saa svarer jeg Dig: Var Du kun en Kvinde,
Ej mer ej mindre, magtesløs og svag,
Saa havde Du forraadt mig mangen Dag —
Den Lov er jo for Kvindekønnet givet.

Men Du er en af dem, de faa i Livet,
Hvem ej Forfængeligheds tomme Tant,
Smiger og Gaver, til din Elskte bandt —
Derfor er jeg Dig tro igennem Livet!

Den bløde Lok, som paa din Barm nedruller,
Er ikke i sin Fletning mere fast
End Baandet, som mig binder . . . Før det brast,
Stod Døden dér og kaldte bag min Skulder!

Han — Døden — hader al Bestandighed
Og elsker derfor Rus og Sanse-Lyst:
Højt ler han til det hvide Kvinde-Bryst,
Hvorved saa mangen Ed blev frejdig aflagt!

Men er end mangt et Løfte blevet gravlagt
Kun korte Timer paa dets Fødselsstund,
Og spidser Døden spodsk derved sin Mund:
Der er de Følelser, hvorved han blegner!

Der er den stærke Følelse, som tegner
Saa skarpt og dybt, mod Rus og Sanse-Lyst,
Sit Præg i Mands og Kvindes Blik og Bryst,
At Døden véd: den Skrift bestemmer Livet!

Saa løft for sidste Gang, Du, som har givet
Min Sjæl dens Indskrift, løft dit Blik mod mit:
At jeg velsigne kan det første Skridt,
Som ledte mig herind til Dig — og Livet!

AF FARENDE SANGE

OUVERTURE

Der strømmer atter Vaarluft gennem Skoven,
Paany vil Fuglen parres, Knoppen briste —
Aa, om jeg vidste, om jeg vidste,
Hvor længe jeg endnu har Livets Lejde:
Da gav jeg Død og Djævlen Krig og Fejde,
Da skulde Haanden smidigt Lyren stemme,
Da skulde sitrende min Sjæl fornemme
Den Vellyd, som omkring og i mig bølger —
Og i den Klang, forneden som foroven,
I Kildens Hvisken og i Fuglens Latter,
Med et der lød et Skrig, et Fødselsraab:
Det var min Ungdom, som saa' Lyset atter,
Min Ungdom, som Naturen bar til Daab!

En ny, en kraftig Ungdom! Kom med Skaalen,
Med Tvættevandet og med Linneddugen!
Ah, dette Gys fra Issen ned til Saalen,
Som maaler Festens Rus paa Arbejds-Ugen!
Kom saa med Vinen, kom med Blomsterdynger:

Jeg tømmer Døbefonten — og jeg synger.

VALBORGS-SANGEN

Hejsa, ta' nu din fillede Hat,
Saa gammel den er og hullet:
Smid den først imod Loftet op
Og dask den atter i Gulvet!

Højt at flyve, det kender vi til,
Vi, som har sadlet Pegasen;
Men før Du véd det, saa slaar han Dig af,
For han er et ondskabsfuldt Asen!
I Morgen er Valborgs Dag.

Hoa; stille, min lille Hest!
Har jeg først Foden i Bøjlen,
Saa rider jeg op for Himmerigs Kro
Og kaster til Gaardskarlen Tøjlen.
Taagerne ruller sig sammen i Klump
Og skinnende klar ligger Dagen;
Saa spørger Karlen: hvem har vi vel dér
Med Stok-Fiolen paa Bagen? —
I Morgen er Valborgs Dag.

Spillemand er jeg af Lyst og Fag,
Og jeg har laant mine Strenge,
Og jeg har borget min gamle Hat,
Og jeg har slet ingen Penge.
Paa Ryggen dingler min Stok-Fiol
I Bændler saa rosenrøde,
I Hatten blev stukket en Hejrefjer,
— Agraffen blev sat hos en Jøde!
I Morgen er Valborgs Dag.

Min Kærest' bandt mig de Bændler om,
Og kyssed mig bag mit Øre;
Hvor vidt jeg svæver, hvor højt og langt,
En Stemme jeg stedse kan høre;
En Røst, som hvisker: Flyv højt og langt,
Benyt kun din Friheds Dage,
Flyv selv ind i Himmerigs glade Kro
— Men glem ej at komme tilbage:
I Nat er det Valborgs Nat.

JEG HAVDE MIG EN HJERTENSKÆR

Jeg havde mig en Hjertenskær,
Og hun var blond . . .
Sæt Kruset frem og drik!
Hun skænked mig sin bedste Vin,
Jeg strøg dertil min Violin;
Og Tiden randt, og Dage svandt
Og Nætter med — o Gud!
Den Vin var stærk, saa stærk og sød,
Og til mit Hoved den mig gik,
Men Hjertet svared med Musik,
Og udi Dur og Moll henflød
Saa mangt et Døgn . . .
Drik ud!

Jeg havde mig en Hjertenskær,
Nej det er sandt . . .
Hvad rummer Kruset vel?
Hun rakte mig sin bedste Vin,
Jeg strøg dertil min Violin;
Men som en Kvæld mit Strengevæld
Just toned bedst — drik ud!
Da skurred Gitterlaagens Klang;
Flygt, Elskte! bad hun; thi den Vin,
Jeg skænked Dig, den var ej min! —
Saa kyssed jeg for sidste Gang
Den Skaal, og gik . . .
O Gud!

HVOR STEDES NU MIN GERTRUD

Hej, Krofa'r, Krofa'r, Vinen frem,
Den bedste Most, Du ejer!
I Gaar var jeg saa sort i Hu
Som nogen Skorstensfejer;

I Dag er jeg saa hvid og skær
Og lys i alle Tanker:
I Dag jeg byder ind til Gæst
Hver, som paa Døren banker.
Hvor stedes nu min Gertrud!

I Dag er jeg Alverdens Ven
Og Konge i et Rige,
Som strækker sig fra Skænken ud
I det Uendelige!
I Gaar laa jeg, en Las, paa Jord,
I Dag gaar jeg paa Rejser:
Og jeg vil ha' en Krone paa,
Som selve Romas Kejser!

Du, Krofa'r, Du er Rigets Marsk,
Du, Kyper, Lehnsbaronen!
Blæs, alle Spillemænd, imens
Jeg sætter paa mig Kronen:
En Ædelsten saa klar som Vand,
En rød som Blodrubinen —
Det hele Rigsklenodie har
Et Farvespil som Vinen.

Saa drager vi af Borgen ud
Med Pauker og Trompeter,
Et Lande-Tog saa stout og stort
Som saare sjældent sét er.
Ind ad den gamle Rigs-Stads Port
Paa Torvet frem vi rider:
Og Byens Laug og Stadens Raad
Gør Front fra alle Sider.

I Grams blir kastet Skillemynt,
Guldæblerne de springer,
Og Gadedrengene faar Prygl
Mens alle Klokker ringer;

Da træder frem en gammel Raad
Med Byens unge Piger,
Og pegende paa Kredsens Rund
Han rømmer sig og siger:

„Her — Ihro Gnaden — er et Flor
Af lutter unge, smukke
Og uberørte Blomster smaa —
Behag nu selv at plukke!“ —
Men Majestæten smiler bredt,
Slaar op med Haand og siger:
Gud signe Stadens Laug og Raad
Og Byens unge Piger!

I Gaar min Lykkes Sol gik ned
Bag Aftenskyer sorte:
I Gaar min Hjertenskær blev vred
Og fra vort Stævne borte;
I Gaar var jeg saa sort i Hu
Som nogen Skorstensfejer —
I Dag! o Lykkens Kejser Du!
Min Hjertenskær jeg ejer!

Hej, Krofa'r, Krofa'r, Vinen frem!
Paa Stadens Fred og Helsen
Vi drikker Raadet under Bord
Og alle Laug paa Pelsen;
Og har den gamle Rigs-Stad gjort,
Hvad Borgerskabet orker —
Frisk iler jeg til Stævnet hen
Mens hele Byen snorker . . .
Hil være Dig, min Gertrud!

„MIN VIN — MIN KAARDE — OG MIN ELSKERINDE!“

Naar forhen dumpt det Egetræs-Panel
Gav Genlyd under djærve Stemmers Latter,
Naar Muskateller, krydret med Kanel,
Gik rundt — og Hvermand tog deraf sin Del
Saa stor, at *vi* nu knap dens Halvdel fatter;
Da rejste sig en Galning fra sit Sæde
Og snoed Skægget, tungt af Druens Væde,
Og sang, mens alle Øjne saa's at skinne:

„Min Vin —- min Kaarde — og min Elskerinde!“

Den Galning fandt sin Død — kanske lidt brat;
Men vi: hvem siger os, at *vi* skal spares?
Var ogsaa Du og jeg Karl for vor Hat,
Der kunde dog en mørk og sludfuld Nat
Os noget menneskeligt vederfares;
Hvor vilde da Farvellet frejdigt lyde,
Den Afsked, som vi Livet vilde byde,
Den Sang til Ungdomsblodets friske Minde:

„Min Vin — min Kaarde — og min Elskerinde!“

Ak nej! Vor Vin — den taaler ingen mer,
Og taales den, saa gi'r den ingen Latter.
Og Kaarden — bæres kun af Officer;
Og Elskerinder — gives ikke fler,
Nu da vi støt til Borger-Dyden skatter!
Og dog! min Sang! spring op fra Hjertets Sæde,
Løft Dig, beaandet under Purpurvæde,
Og proklamér — for Døve som for Blinde:

„Min Vin — min Kaarde — og min Elskerinde!“

LAD MIG DØ — NAAR JEG DOG EJ KAN LEVE

Lad mig dø — naar jeg dog ej kan leve,
Leve paa Højden med det, som jeg højest tilbeder!
Hvad er vel Løfter og Eder?
Mundsvejr og Ord i det Tomme.
Lad mig forgaa, før min Kærligheds Højtid er omme!

Nej, det er fejgt; — man kan leve,
Leve paa Højden med det, som man højest tilbeder,
Ej gennem Løfter og Eder,
Mundsvejr og Ord i det Tomme:
Elskov kan leve, om ogsaa dens Vaartid er omme!

Elskede! Bladene drysser;
Ser Du de to, som har redt sig i Fællig et Leje!
Fælles om Mindernes Eje,
Frugtstøvets Vaarnætter ømme,
Tvungen til Kyskhed de veksler dog Kys end i Drømme.

Sansernes Brus kan forstumme,
Blodet kan sagtne sit Løb, som en Bæk gennem Lunden,
Kysset, som duftsvangrer Munden,
Kan i sin Blomsterkalk falme:
Hjertet dog nynner i Høst-Takt sin Sommerdags Salme.

KILDEN

Hvorfra tror Du Kilden kommer,
Som forfrisker Dig og mange?
Hvorfra tror Du disse Sange
Tager deres Udspring vel?
Gennem dybe Lag i Jorden,
Gennem Sand og Kiselgrus,
Ja selv gennem sumpigt Søle
Strømmer Kildens rene, køle
Springvæld i det blanke Krus!

Se, den vover dér i Dybet,
Gennem Sand og gennem Søle,
Paa det klare, rene, køle
Springsvælds gode Ret at tro.
Mens den risler tyst i Jorden
Drømmer den om Sang og Duft;
Stærk ved egen Kraft den stiger,
Indtil Tryk og Mørke viger
Og den favner Lys og Luft!

Og nu Du, som sætter Læben
Tørstig til det blanke Bæger,
Du, som ved mit Spring Dig kvæger:
Tænker Du paa Sumpen vel?
Nej, hvad der blev skjult i Jorden,
Hører Mørkets Saga til;
Den har ogsaa Ret i Livet,
Men den større Ret blev givet
Dagens, Lysets fulde Spil!

FJÆLDSANGE

(AF: „FJÆLDSANGE OG ÆVENTYR“ 1885)

UD OVER FJÆLDSØEN

Elskede, saa dybt er ej dit Øje,
Intet Blik saa dragende jeg véd,
Som den Fjældsø, hvori fra de høje
Brinker vi har stirret sammen ned:
Himlens lyse Sky gled tyst derover,
Tyst et Vindpust krused Fladens Vover,
Hen ad Strømmen Baaden sagte gled;

Lodret Granens Mast fra Klippeøen,
Lodret Kirkens Spir stak ned i Søen,
Lodret Solens Straaler faldt derned —
Men om de fandt Bund, jeg ikke véd.

Vi sad to ved Fjældets Brink og saa',
Hvor det Grønne tabtes i det Blaa,
Hvor den Sky, som under Himlen sejled,
Sine Vingers Glans dernede spejled —
Til en blaagrøn Dis for Øjet laa,
Til en egen lønlig Magt betog os;
Og fra Brinken vi tilbage drog os,
Og mit Blik ind i dit Øje gled
Uden Angest, uden Svimmelhed . . .
Elskede, hvor dybt er dog dit Øje,
Og hvor trofast er dit lyse Blik!

MORGENHILSEN

Godmorgen! langs ad Bjergets Sti,
Godmorgen! Du, som gaar forbi;
Hver Orm i Hul, hver Fugl saa fri —
Imens vi stiger, synger vi:
Vel mødt i denne Morgen!

Og Fjeren nikker i min Hat;
Hvem tror I vel, det Tegn har sat?
Paa Skellet mellem Dag og Nat,
Just dengang Taagen skiltes brat,
Min Hjertenskær mig smykked.

Men hvem er da min Hjertenskær?
Hun skjuler sig ved Dagens Skær,
Men er mig dog bestandig nær
Og titter frem bag Klippens Træer
Og følger mig paa Vandring.

BJERG-SALME

I

Og dengang han steg gennem Kløften ned,
Da hørte han Børnene støje —
Langs Dalen et smilende Solglimt gled
Og dugged den Vandringsmands Øje.

Han havde deroppe ved Stjerneskin,
Hvor Snetæppet Fodtrinnet dæmper,
Med aandelig Længsel i Menneskesind
Søgt Selskab blandt Alpernes Kæmper.

Han havde ved Morgenens første Gry
Følt Verdensskabelsens Øde,
Da Bjerggiganten stak frem bag Sky
Zeustrækkene kolde og døde.

Saa var han steget derned i Læ,
Hvor Fjældets Dyrkning begynder,
Dér hang en Kristus paa Korsets Træ
Som en hudflettet, blødende Synder.

Han steg gennem Kløften til Hytterne ned,
Da hørte han Børnene støje: —
Morgenens Sol over Dalen gled
Med Tindren i Smaafolkets Øje.

II

Javist var det Kristusbilled
Baade gammelt og grimt at se.
Knap var af Træsniderkunsten
Et tarveligt Glimt at se,

Men barnlige Hænder i Gave
Havde, med rørende Sans
For Smaablomsters fineste Farver,
Om Sømnaglen vundet en Krans.

Der sukked de hvide Bellis
Ved Guld-Akelejernes Bryst,
Og Gøgeurternes Læber
Rødmed med hviskende Røst,
Forglemmigejernes Øjne,
Dugget af Perler smaa,
Bedende op mod det stakkels
Træsniderkunstværk saa'.

Javist er vort Gudebilled
Til Tider et tarveligt nok,
Men *noget rører* sig hos os —
Det *noget* er „arveligt“ nok:
Med Øje for Blomsternes Farver
Og Øre for Blomsternes Sprog
Vi hænger vor Bøn i Gave
Paa en rusten Sømnagles Krog.

NU SLAAR ØRNEN MED VINGE

Nu slaar Ørnen med Vinge,
Stigende fylder den Lungen med Luft,
Mættet af Engenes krydrede Duft
Lader den Hærskriget klinge —
Nu slaar Ørnen med Vinge.

Skyerne kløves af Brystet,
Toppen med spaltede Tinder er naaet;
Dér hvor den springende Stenbuk blev flaaet,
Luften af Skriget blir rystet —
Skyerne kløves af Brystet.

Højere stiger den Stolte,
Gletscherne synes kun Lærred paa Eng,
Bjergkæmpen bliver en maabende Dreng,
Fjældskredet hoppende Boldte —
Højere stiger den Stolte.

Aa, hvor dog Jorden er lille!
Menneskemyren har knebent om Plads;
Hvad er nu Hytte? og hvad er Palads?
Svaret det klinger helt ilde —
Gud, hvor dog Jorden er lille!

Nu slaar Ørnen med Vinge;
Staal er i Fjedrenes spændende Fang,
Vidt gennem Rummet i brændende Trang,
Som skulde Lungerne springe,
Lader den Hærskriget klinge . . .

Nu slaar Ørnen med Vinge!

SØNDERJYDSKE SANGE

(AF: „DANMARK LEVE!" 1885)

I

Gammel Gaard paa gammel Grund,
Vidt til Væg, skøndt lavt til Lofte,
Velkomstsmil om Alvorsmund,
Hjertet varmt bag Vadmelskofte;
Denne Patriark er *Mand,*
Mærket ej af Tidens Vunde:
Det er Danmarks Hædersstand,
Det er Landets Odelsbonde!

Denne Viv er mild i Ord,
Stærk af Sjæl, om ej af Lemmer,

Fredens Alf bag Arnen bor,
  Ude, inde Du det nemmer;
Bænket under gæstfrit Tag
  Intet artigt Bud Dig tvinger:
  Ordet farer vel i Mag,
  Tanken løfter sig med Vinger!

Op ved Gry i Stald og Lo,
Arbejdsdragt og Arbejdshænder,
Aftnen er til Gammens-Ro,
  Hvor den muntre Lampe brænder;
Bondesønnen skifter Ham,
  Lader regnvaad Kittel tørre,
  Holder Dovenskab for Skam,
  Men Vankundighed for større!

Bondens Datter, som hans Søn,
  Sparer ikke sunde Kræfter,
Oppebærer Arbejdsløn —
  Slaar saa Bogens Sider efter,
Dykker sig i Kundskabs Bad,
  Fin Natur og grove Hænder:
Det er her — ja spørg kun ad —
  Hvor vor Grænse-Baune brænder!

Og den kaster Blink mod Syd,
  Og det fanges op dernede,
Hvor den samme Streng gi'r Lyd,
  Samme Hænder Baalet-frede;
Hvad er Skellet? kun en Pæl
  Rammet ned af Magtbuds Hammer:
  Hellig Ild fra Sjæl til Sjæl
  Over Landegrænsen flammer!

II

Vi venter, vi, der har et Haab,
Som bærer os igennem trange Stunder,
Vi venter, vi, der fik en Snevands Daab,
Hvori de kælne Spirer bukker under:
Vi venter med taalmodigt Sind,
Og skulde Rosen falme paa vor Kind,
Den Jomfrupryd vor Enkestand ej ænser:
Vi sætter først vor faste Tro til Gud,
Og saa til Folke-Rettens store Bud,
Der flytted Troner — og kan flytte Grænser.

Vi elsker, vi, der har en Skat,
En Helligdom, som Nonnen i sin Celle,
Vi freder om den, vaagen, Dag og Nat,
Som skulde Vagtens Gerning Livet gælde:
Vi elsker af et barnligt Sind,
Og farver Kærlighedens Blus vor Kind,
Vi véd knap selv, hvorfra den Skælven kommer:
Vi elsker Modersmaalets søde Klang,
Vor Favn i Fængslet aabnes for den Sang,
Der flyver hid til os fra Danmarks Sommer.

O Tak til Dig, vor Gud, der gav
Os Tro og Haab og Kærlighed til Livet;
Vi staar ej ved en dyb og aaben Grav,
Kun ved en Kløft, hvis Maal af Mand blev givet:
Vi huser intet hævnfuldt Sind,
Men menneskeligt flammer paa vor Kind
Den Rødme, som er Urets tavse Dommer:
Hen over os kan Tidens Bølger gaa,
Men én Gang vil de samme Bølger naa
Didhen, hvorfra Forargelsen nu kommer!

UNGE VISER

1892

DANNEVANG

I

I Magsvejr søgte jeg engang
Ind til det gamle Dannevang —
Stemt var jeg for en blid Idyl:
Men det var ikke *Jeres* Skyld!

Den Andedam, I freder om,
Den har I gjort saa fersk, saa from,
Saa ganske kemisk ren for Salt —
Det var kun Jeres Ro, det gjaldt!

I denne Ro, i denne Fred,
Hvor blev I, hver, saa from, saa fed,
Saa selvtilfreds, glat som en Aal —
Det, altsaa, var Idyllens Maal!

Men der er Stormvejr, der er Staal,
Og der er Vin i Flasken end,
Og der er Svaner, der er Mænd,
Som heller lod sig slaa ihjel
End . . .
Andedam, farvel, farvel!

II

Jeg elsker Dig, mit gamle Land,
Jeg elsker Dig saa højt jeg kan —
Og paa den rette Maade:
Alt, hvad min bedste Kunst formaar,
Jeg yder Dig af Hjerte — naar
Det tjener til dit Baade.

Men evigt synge om dit Flag
Og evigt holde Fødselsdag
Og støde i Basunen:
Nej, dertil er min Kunst for god . . .
O Fødeland, om Du forstod
At finde selv Kapsunen.

Og lægge den paa *deres* Mund,
Som hver en Tid og hver en Stund
Har i Trompeten truttet:
Jeg elsker Dig, mit gamle Land,
Men holder som erfaren Mand
Til Raade lidt med Krudtet.

Jeg elsker Dig, mit gamle Land,
Og elsker Dig saa højt jeg kan —
Og paa min egen Maade.
Af alle mine Hjertesaar
Den bedste Kunst, som jeg formaar,
Skal tjene til dit Baade.

Og hvis Du synes, at jeg slaar,
Og at jeg stundom Holmgang gaar —
Nuvel, *Du* har mig givet,
O Fødeland, min Sjæl saa varm,
Mit sunde Mod, min raske Arm,
Mit Vikingpræg for Livet!

SANGE UNDER PESTEN

INTROITUS

Tys! — i natlige Gyder,
Hvor Dagen knap finder Asyl,
En underlig Rumlen lyder . . .
        Ti dog, Hund, med dit Hyl!
Jeg lægger min Haand bag Øre,
Jeg lytter . . . naa Gudskelov!
Det er kun mit Blod, jeg kan høre,
Det er kun . . .
        Det er mit Hjerte:
Jeg troed', mit Hjerte sov!
Mit Hjerte har Rum for alle
Natlige Gader og Gyder,
Hvor Livets Stempelslag lyder —
Hvor Livet synes at kalde
De sælsomste Stempelslag frem;
Hvor Dyden og Lasten har samme
Naturlovbundne Hjem,
Hvor . . .
        Tys! jeg hører det rumle —
Ja, jeg maa se — jeg maa frem!

Derhenne — om Hjørnet — dér dukker
En kæmpestor Skygge op —
En kæmpehøj Mand, skønt han bukker
I Vinkel sin langlige Krop:
Han trækker en Kærre bag sig —
Og ser sig med Søgen omkring,
Som vilde han give i Lag sig
Med . . .
        — Snak! det er ingenting!

Fantasier, min Herre!
Hovedløs, blodløs Dunst —

Som stammer fra altfor megen
Syslen med Digtekunst; —
Hvor kan den rumle, den Kærre?
Den svæver jo paa sine Hjul
Højt over Gydens Brosten . . .
Og Manden, som trækker den, Manden —
aa, han er en Spøgefugl!

— — — — — — — — — — — —

O, ve mig, ve mig! jeg hører
Ham banke paa Dør med Kno —
Og ve mig, jeg ser hvor han kører
Med Lig fra hvert Hus, hver Bo!

Og levende bliver Gaden —
Befolket med talløse Lyde
Som under en Borgerkrig.
Tys! et rallende, rullende Skrig:

Pesten er kommen til Staden —
Han begynder i denne Gyde!

LYSTIG

Hvorfor jeg er født? jeg véd det ej:
Min Fa'r og Mo'r
De delte Bord,
De delte vel og noget andet;
Ej, ej, saa pipped den lille Dreng
En Dag som en Fugl i sin Moders Seng
— Det kunde nu ej være andet.

Hvorfor jeg skal dø? jeg véd det ej;
Min Fa'r og Mo'r
Blev lagt i Jord,
De delte saa kønt med hinanden;
Ej, ej! nu kommer den sorte Pest
Og spiller til Dans og byder til Fest
— Det nappes vi om med hinanden.

VÆRTSHUS

Finkel, Mjød og Mumme væk —
Slag i Værtshusbordet;
Krofar's Tønde har en Læk,
Krofa'r frafaldt Ordet.
Hvad? er han død?
Det var en Tort,
Seks Mænd i Kitler bar ham bort
alt hvad de orked bære — —

Værtinde, kom og tag hans Plads,
Og tøm hans Krus og fyld vort Glas
I disse Tider svære!

Lyset oser — Tan'en krum —
Tavs er Værtshusstuen;
Er Madammen bleven stum
— Undskyld, hvor er „Fruen“?
Snak, er hun død?
Lige derved,
Ovenpaa ligger hun i Sved
— Angsten har Tag i Kroppen! — —

Værtinde, tag min Lommeklud,
Tør Frygten af din friske Hud,
Imens vi løsner Proppen!

Finkel, Mjød og Mumme væk —
Vin paa Værthusbordet!
    Krofa'rs Skude fik en Læk,
    Kromo'r fører Ordet!
        Aa, hun er død,
        Ramt af et Slag,
Snuppet af Angsten i et Tag
— Op har hun Aanden givet! — —

Saa kom Du Krofa'rs Datter sød,
Du frygter ej den lede Død,
    Du elsker mig — og Livet!

KYPER, SÆT MIG VINEN FREM PAA BORDET

Kyper, sæt mig Vinen frem paa Bordet!
Kunderne? — naa, de er alle væk . . .
Sæt mig Flasken frem, men ikke den, som
    Har en Lugt af Svovl og Smag af Blæk.

Kyper, sæt mig Vinen frem paa Bordet,
Den fra atten Hundred og halvfjers,
Den, hvorom jeg gerne kunde gøre
    Mer end atten Hundred gode Vers.

Mine Kunder? — ja hvor er de henne?
Mine Penge — de er svunden ind.
Kunder — Penge: Pokker har dem taget;
    Men jeg har Kulør endnu om Kind.

Endnu Livets Rose for mig blomstrer
Som den aander op i Sommerluft,
Endnu andagtsfuld dens Blad jeg kysser,
    Endnu fryder mig dens skære Duft.

Hvorfor jeg er frisk og end i Live? —
Ja den Ting jeg nemt forklare kan:
Jeg har stundom drukket gode Vine
    Sjældent eller aldrig drukket Vand.

Denne By har haft de gode Tider,
Men den har ej brugt dem med Forstand;
Den har lagret mangen ædel Drue,
    Men den har forsømt sit Drikkevand.

Denne Farsot, som nu hærger Staden
Og gør Godtfolk utryg vidt om Land,
Den er *ikke* Løn for gode Vine —
    Den er Straffen for det slette Vand!

DØDEN OG APOTEKEREN

Og Apotekeren lo bag sin Disk
    Og gned sine snavsede Hænder:
Nej Mage til Pest og til Kundekreds
    Jeg ej i min Levetid kender!

Her kommer de stimevis styrtende ind,
    Som gjaldt det Livet, de Taaber,
Forlanger Karbol til at vaske sig med,
    Og koleradræbende Draaber.

Og alt skal de faa — til højeste Pris;
    Hæng i! det er hele Sagen.
Døden han skyer et Apotek —
    Den Ting er vel klar som Dagen!

Men Døden greb ham og lo dertil:
    Du har jo, Taabe blandt Taaber,
Forglemt i din Travlhed at vaske Dig selv
    Og ta'e dine egne Draaber!

FORÆLDRELØSE

Jeg ser dem paa Gadehjørnet at staa,
Jeg ser dem, de fader- og moderløse Smaa,
Jeg ser dem — og holder for Øjet:
Én vakler og véd hverken ud eller ind,
Én staar der som Støtte, med Taarer paa Kind
— Én leger saa sorgløs fornøjet!

Du barnlige Leg under pestsvangre Sky,
Du sorgløse Sjæl i den mørknende By,
Du Spurv i de hjemsøgte Gader:
O, havde jeg Evne, som Hjerte jeg har,
Jeg tog Dig og hjem til min Hybel Dig bar,
Jeg blev Dig en Moder og Fader!

VI STOD I DET LILLE KATOLSKE KAPEL

Vi stod i det lille katolske Kapel
— Jeg husker den Aften saa nøje —
Og sortklædte Kvinder paa Skamler vi saa'
    Knæ for en Verdensmagt bøje.

Ad brogede Ruder det døende Skær
Af Dagen brødes med Kærten
Paa Altrets Bord, hvor Madonna græd
    Tyst under Verdenssmerten.

Ja denne Madonna stirred jeg paa
Dér bag Alterets Kærte:
Jeg syntes, at Døden var ingenting
    Tæt mod en Kvindes Hjerte.

Og havde jeg Synd mod min Vilje gjort —
Jeg syntes, før Styrken forlod mig,
Hun vilde for mig i Forbøn gaa
    Hos dem, der ikke forstod mig!

Saa vandred vi ud af det lille Kapel
— Jeg husker det, o saa nøje —
Vi læste en Fred fra en stille Bøn
Dybt i hinandens Øje.

DER GIK ET PAR ELSKENDE —

Der gik et Par Elskende paa Vejen og sang,
Mellem tætte Gærder befriende det klang;
Ingen Udsigt aaben —
Landet kaldt i Vaaben —
Pesten fo'r med Svøben om:
O den Sang, den glade Sang,
befriende den kom!

Der leged en Børneflok i Hulvejens Spor,
Mellem mørke Skrænter lød Børnestemmers Kor;
Hver en Udsigt lukket —
Ild paa Arnen slukket —
Hytten rummed kun én Gæst:
Død laa Fa'r og syg laa Mo'r,
I Hytten var der Pest.

Der gik et Par Elskende paa Vejen og sang,
Mellem mørke Skrænter lød Børnelatters Klang,
Altid Udsigt aaben —
Strakt de blanke Vaaben —
Spirer bag ved Dødens Hæl:
O den Sang, den glade Sang,
Hvor lød den i min Sjæl!

DE LEVER OP IGEN

De lever op igen. Jeg hørte nyligt,
Hvor forhen var saa dødsens stille,

En øvet Haand Tannhäuser-Ouverturen
For aabent Vindu spille.

Blod, Lidenskab og Raseri,
Smerter, som Kunsten dem fortolker,
Paany den næsten lammede Natur
Med friske Væsners Liv befolker.

Saa kom da, Kunst, igen og gør din Gerning;
Jeg er jo Kunstner selv, jeg rører Strengen
Og stiller Tavlebordet op og kaster
Om Mesterskabet højest Terning!

„DIE LIEBE, NUR DIE LIEB' IST LEBEN"

Se, Maanen staar saa gul og rund
Og spejler sig i Flodens Grund,
Langt borte gøer en Lænkehund,
Nu kommer Mødets gode Stund
„Nach langer Tage Noth und Streben." —
Forglemmende den Dag, som gik,
Jeg lytter til en fin Musik,
Der bølger over Flodens Grund,
Hvor Maanen smiler gul og rund:
„Die Liebe, nur die Lieb' ist Leben."

Jeg ejer kun mit lyse Mod,
Min Arbejdskraft, mit sunde Blod;
Jeg tror, nej *véd,* Du er mig god,
Jeg ejer Dig, mit Rigsklenod,
„Als Lohn für saurer Tage Streben."
Lad Døden rive Rækker bort,
Den røver ej, hvad der er vort;
Lad Sygen slaa i Støv os ned,
Den fælder ej vor Kærlighed:
„Die Liebe, nur die Lieb' ist Leben!"

SEPTEMBERDAGENS PIGE

Frisk er din Kind,
Din Holdning rank,
Elastisk hvert et Skridt, Du gaar;
Din Hud er blank,
Lyst er dit Sind,
Og lyse dine gyldne Haar;
Du staar dér i en blommet Kjol,
Saa smuk, det la'er sig sige,
Som kom Du fra den kære Sol,
Ja lukt fra Himmerige:
Septemberluft, Septembersol,
Septemberdagens Pige!

En Engel? — nej,
Aa Gudskelov:
Et Væsen uden Livsbegær
Og Livsbehov,
Det er Du ej —
Men Du er næsten englekær!
Jeg ser Dig dér i blommet Kjol,
Og jeg kan bare sige:
Du er mig som den kære Sol
Fra selve Himmerige —
Septemberluft, Septembersol,
Septemberdagens Pige!

SPADSERETUR

Den Morgendug, den flygted bly
For Solens varme Straaler —
En opskræmt Alf, som ikke ret
Galanterier taaler;

Min Nat svandt hen med Mose-Drøm,
Tørskoet kan min Skat nu gaa
Igennem Engens Græs og Straa:
Du smudser ej din Kjoles Søm,
Ej Sko'ningen, ej Sko'ningen
Og ikke Skoens Saaler.

Nej se dog hvilken Herlighed! —
Jeg ser ej efter Foden . . .
Mit Udraab gjaldt saa smukt et Syn
Som sjældent her paa Kloden:
En Himmel som Neapels Bugt
Knap spejler bedre i sit Skød,
Ultramarin og persiskrød
Og guldgul som Orangens Frugt,
Den luende, den luende,
Der just er bleven moden.

Men hvortil Farveskala, som
Dog intet Billed giver?
Stik, Maler, kun Paletten ind,
Mens Digteren beskriver:
Og Du, Poet, bliv ej for hed,
Kast heller Burrer paa din Skat,
Og navnlig én paa hendes Hat,
Saa vender hun sig gru'lig vred —
Og stikkende og stikkende
I Billedet Du bliver!

Det er, som alt var nyt og friskt
Igen fra Edens Have,
Som Mennesket var Fugl og ej
En stakkels Muldjords Slave;
Betragt kun denne Bondeklods,
Som graver rapt Kartofler op

Og rusker lystigt deres Top,
Og ser til os og ler til os,
Mens seende og leende
Vi nikker til den Brave!

Vor Latter — den har ingen Grund,
Og det er netop Sagen;
Hver af os er saa let og glad
Just som Septemberdagen;
At Sommerheden avled Død,
At Sot gik over Landet hen,
Deraf er ikke Spor igen
I denne Morgen blid og sød,
Hvoraf vi er, hvoraf vi er
Saa jublende betagen.

Og se, her har vi Hytterne,
Hvor Sygen har huseret —
Nu straaler de i Solens Glød
Som nyligt ferniseret;
De grønne Skodder vidt paa Gab:
En Kattekilling sidder dér
Og misser imod Solens Skær
Og slikker sig sin Rosenflab
Og hopper ned og piler af
Med Halen ret i Vejret!

Og Grisene — med Tryner paa
Og Halen snoet i Krøller —
De roder ret gemytligt om
Som smaa forsorne Bøller;
„Disinfectionen“ er forbi,
Og Angsten med, og alt det Kævl
I Bladene, og alt det Vrævl
Om Pas og Sundhedspoliti,

Hvoraf vi fik, hvoraf vi fik
Ret lovlig mange Skyller.

Se Børnene — de er klædt paa,
Men vasket er de ikke,
De maaber — ja men ej som før
Med sælsomt sløve Blikke;
De maaber — og de vender dem
Og fniser lidt, og ser igen
Højt skrigende til Siden hen,
Hvor Hundehvalpen vralter frem
Og lopper sig og hopper op
Og vil saa gerne slikke.

Og dér er Landsbykroen, hvor
Jeg tidt en Dram har drukket,
Mens „Fa'er“ har kløet i Nakken sig,
Og „Mo'er“ saa dybt har sukket;
„Det var for dem saa svær en Tid,
Og Dansesalen — den stod tom,
Og Sygen — ja om ej den kom,
Saa spøged den dog hid og did,
Og Kro og Keglebane var
Saa godt som stængt og lukket!“

Nu staar Gendarmen her og ta'er
Sig støt en Snaps til Øllet,
Han har slugt Støv paa Landevej,
Nu faar han Halsen skyllet;
Saa rider han — og fjernt vi ser,
Hvor Lyngen rødner Bakkens Kam,
Hans brede Ryg, hans Holdning stram,
Og saa hans hvide Bandolér,
Og Sablen — aa ja Sablen blank
I Solen som forsølvet.

Vidt strækker sig det Bakkedrag
Med Skov af Birk og Naale,
Hvor Lyngen Sammenligning fast
Med Blichers kunde taale;
Og Luften er saa tynd og ren,
Og gennem Luften let og lind
Henbølger Edderkoppens Spind
Og fanges af en fremstrakt Gren
Og hænger dér, som spiddet paa
Solgudens spidse Straale.

Og Fuglen slaar med Vingen Knips
Og kløver Ætrens Bølge,
Som kunde heller ej en Fugl
Sin Morgenglæde dølge;
Og Vandløb blinker hist og her,
Og Kirketaarne, ganske smaa,
Som Milepæle synes staa
For Folk, som før fandt Vejen svær,
Men nu til sidst vil frem, vil ud,
Naturens Vink at følge.

Vidunderlige Friheds Væld,
Som blir af alle krævet,
Af Smaa og Stor, som Bægret har
Til Læben tørstig hævet!
O jeg er Elsker, jeg er ung:
Jeg *elsker* Dig, Du Kildespring,
Som overrisler hver en Ting,
Om den er smudsig, mørk og tung,
Med Haabets, Haabets Profeti:
Forbandelsen er hævet!

VALKYRIE-RIDT

Der vælder atter Vaarluft hid
Fra Vestens fjerne Banker:
De stolte Skyer taarner sig
Som kæmpevoksne Tanker;
Og mod den gyldne Kongeborg,
Højt over Jordens Nød og Sorg,
Med Spydet ved sin Side,
Med vidtopspilet Næsebor,
Den hvide Barm saa fuld, saa stor —
Jeg ser Valkyrien ride. — —

Aa rid og rejs ad Valhal til
Med dine runde Skanker,
Og sving dit Spyd og hug din Hæl
I Hestens drøje Flanker!
Din fjerne, gyldne Kongeborg,
Højt over Jordens Nød og Sorg,
Den er ej, skal Du vide,
Det Maal, som jeg kan ønske mig,
Og min *Valkyrie* er Du ej,
Hvor raskt Du saa kan ride!

Der vælder atter Vaarluft hid
Igennem mine Tanker,
Jeg sluger Havets Brise ind
Fra Vestens fjerne Banker;
Og ved min Side svaj og rank,
Med Øjestenen skælmsk og blank,
En Holdning uden Lige,
Med stolt opspilet Næsebor,
Den høje Barm bag Kjolens Flor —
Gaar hun, min kække Pige.

Hvordan — vi gaar til Fods, vi to?
Nej vi skal op at ride;

Hej, Staldknægt, før min Ganger frem
Med Bøjlen ved sin Side!
Og saa, min Glut, kom her — tag fat —
I Sadlen op, med Fjer i Hat
Og Sløret ud for Vinden —
Til Per Adieu, til Povl Godnat,
Nu sprænger vi af Sted, min Skat,
Med Livets Blus paa Kinden!

Du fører flinkt din Ridepisk,
Jeg fører flinkt min Slire,
Vi hugger ind — og alt imens
Jeg spiller paa min Lire;
Min Stræng har Klang som Buesnor,
Med højt opspilet Næsebor
Du sluger Tonens Brise —
Hop, hej, holla! af Vejen dér,
Vi kommer som et Herrens Vejr
Valkyrien og min Vise!

SMAA ELSKOVSVISER

I

Jeg har i Slotte huset,
Jeg har i Villa boet —
Og Folk har til mig snuset,
Og Børn har paa mig gloet:
— Respekt de havde for min pæne Bolig;
Nu sidder jeg ganske rolig —
Og fattig, som da jeg var ung;
Trappen op til min fjerde Sal
Den falder mig slet ikke tung;
Alene jeg sidder og slider
Ganske som før . . .
Nej er det Dig, Theresina, som banker paa min Dør?

II

Alle Klokker bringer fjernt
    Bud fra gamle Dage;
Alle Blomster vender sig
    Og ser med Suk tilbage;
Hjertegræsset skælver svagt
    Under Aftnens Brise; . . .
Stille, Hjerte! Skælv ej Du
    Som denne lille Vise.

III

Alle Kilder aabner sig,
Alle Bække mumler,
Over Sten og over Stok
Rislevældet tumler —
    Tumler bort til Skoven, hvor
    Slank og svaj en Pige staar:
Er Du Alfen? spørger jeg;
    Svaret er en Latter:
    Fa'r min var en Arbejdsmand,
    Alfen er hans Datter!

GAMLE GUDER

I fik perset Kraften ud
    Af de gamle Guder —
Men de vaagner op igen
    Klædt i Dyrehuder.

Højlys Dag — *den* undgaar de —
    Frygter Politiet:
Men om Natten er de for
    Alskens Frygt befriet.

Som en diable boiteux
Gaar de om paa Gaden,
Løfter Taget af hvert Hus —
Ler ad Hovedstaden.

Sædelighedspoliti,
Dommer, Præst og Læger:
Se dog at faa Helge hængt —
Ham hos Øhlenschlæger!

Har I ham, og Holberg med,
Faaet sat i Blokken,
Samt en Aarestrup lever't
Ud til Gabestokken;

Har I Brandes' Bøger brændt,
Samt en lille Vise
Af Svend Trøst — saa kan vi os
Lykkelige prise!

Ingen vil da spørge mer:
Vægter, hvad er Klokken?
Hele Landet er jo sat
Fast i Gabestokken!

I fik perset Kraften ud
Af de gamle Guder —
Men de vaagner op igen
Klædt i Dyrehuder.

Og ved højlys Dag — o ve! —
Færdes de paa Gaden;
Man kan høre dem at le
Over hele Staden.

LINEDANSER

Jeg har gjort saa mange Krumspring
— Har da *I* slet ingen gjort?
Hvert Parti — jeg har det prøvet,
Vejet, fundet det for let.
Hejsa, hop! Saltomortaler
Er min Kunst og er min Ret.

Mens I maaber, mens I gaber,
Gaar det i jert Hoved om:
Bare man dog kunde springe
Som den Ka'l paa Linen dér! —
Nu velan, saa prøv da Linen,
Den staar aaben for enhver!

I kan putte mig i Fængsel,
Slutte mig i Gældsarrest —
Hospitalet — Kirkegaarden —
Intet fælder mit Humør.
Jeg kan *dø,* men mens jeg lever
Er jeg fri, og fri jeg dør!

O MORTEN, MORTEN LUTHER!

O Morten, Morten Luther,
Som løb fra Klostrets Kutter
Og tog en Nonne i din Seng
Og fik med hende Tøs og Dreng
— Men ikke mange Penge;
Det Kloster havde spæget Dig,
Men siden hen Du kvæged Dig:
I Sengen med din Nonnelil,
I Kirken med din Hus-Postil,
Ved Bordet med din Grydelil
— Og drak en Flaske Vin dertil
Og sang til Luthens Strænge:

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Leben lang!“

O Morten, Morten Luther,
Med *Dig* din Lære slutter!
Din Efterfølger gaar i Seng
Med Fruen hellig, hvas og streng
— Og helst med Fruens Penge;
Og Kirken den har avet ham
Og Ris til Bagen lavet ham:
I Sengen har han liden Fryd,
Ved Bordet præker han om Dyd
Og blir „Missionens“ Kirkepryd
— Men lige godt vi slaar til Lyd
Paa Luthers gamle Strænge:

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Leben lang!“

Ja, Morten, Morten Luther,
Der findes endnu Kutter —
Der findes ogsaa Tøs og Dreng,
Som gerne delte Bord og Seng
— Men mangler dertil Penge;
De Kuttemænd vil spæge dem
I Stedet for at kvæge dem;
Og med den svære Hus-Postil
De nægter Dreng og Pigelil
At varme sig ved Amors Ild,
— Saa svarer de: gør hvad I vil,
Men *vi* slaar Luthers Strænge:

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Leben lang!“

NIELS

(ET HJEMSENDT DIGT)

Til Dig, min Dreng, ej nogen Krans,
Som Kirkegaardens Graver
Officielt nedlægger, hvor
Spadserende forbi Dig gaar
I Dødens Blomsterhaver!

Du er ej død! Vi dør ej, Ven,
Fra Moder og fra Fader,
Om og forlængst vi flygted bort
Fra denne Samfunds-Livets-Tort
Paa Torve og paa Gader.

Du var for fin, for klog, for god
Til at ta'e Part i Farcen,
Som den nu spilles her og dér
Hvor Ulve gaar i Faareklæ'er
Og Helten er Komparsen.

Den grimme Død — den kan slaa til
Med sine Bølle-Næver:
Den vrister fra os ej et Skrig,
Om og vi ser det hvide Lig,
Mens Hjertet i os bæver.

Med oprejst Hoved vil vi staa
Og *se,* hvad Præsten siger,
Og *høre* disse tomme Ord,
Som Dag paa Dag énstonigt fo'r
Bort over Dødens Riger.

Han véd ej Trøst, den fromme Mand:
Var han end nok saa ærlig
Og øved nidkær sin Métier,
Vi kan dog kun forbi ham se
Og finde ham besværlig.

Men kunde, vilde han en Dag
Ta'e Bladet frit fra Munden:
Saa skreg han al vor Pinsel ud
Og bragte Himlen den som Bud
Om *hvad* vi er i Grunden.

Om hvordan vi međ Stolthed staar
Belæsset tungt af Lænker,
Om hvor vi frygtløst gaar i Strid,
Og hvor vi ler, trods Trælleslid,
Og om hvor frit vi tænker!

Det tør han ej, det vil han ej —
Nuvel, saa lad ham fare;
Gud har ej mént med ham ret stort,
Har derfor kun til Præst ham gjort,
Til Jagthund ej — til Hare!

Men Du, min Dreng, som elsked alt,
Hvad der var Liv paa Jorden:
Alt hvad der fløj og sprang og løb,
Selv det, som bugted sig og krøb —
Du bedste Dreng i Norden!

Du tapre Gut — med Hjertet stort
Og Sjælen endnu større:
Du har dog *éngang* narret os,
Da Du Dig selv, vort Savn til Trods,
Fik anbragt paa det Tørre!

Dybt saa' Du ned i Livets Strøm
Med yngling-rene Øjne;
Det Mudder, som vi vader i,
Det gøs Du for — Du vilde fri
Dit Liv for disse Løgne.

Fra denne „Samfundslivets“ Sump,
Fra disse skidne Vande,
Den Malstrøm, sort af Hykleri,
Af Vold og Kneb — Du vilde fri
Dig bort til lyse Strande.

Ak, Niels, Du er da i Behold,
Vi vil ej paa Dig skænde;
Men naar vi er paa Nippet selv
Til Kvælning i vor Mudder-Elv:
Da skal et Pust vi kende!

En Yngling-Aandes rene Pust
Paa vore Kinder blæser;
Vi ser et Smil, et Fredens Smil,
Hvori den dybe Pauses Hvil
Kamp-mødige vi læser.

Og mer end *det:* vi ser en Flig
Af Fjernheds Forhæng glide
— Med Billeder af Slægt paa Slægt,
Der kæmper *uden* Lænkers Vægt —
Tyst for vort Blik til Side.

Da griber atter vi vort Spyd,
Vort Skjold, vor Skovl, vor Spade,
Og følger kamp-beredt vort Kald
At rydde denne Augias’ Stald,
Før vi vort Liv maa lade! —

O Niels, vor Dreng, Du er ej død —
Din Skælm, se hvor Du smiler!
Med Blomster i din spinkle Haand
Jeg ser Dig, ser Dig i min Aand,
Mens for en Stund jeg hviler.

Du rækker Blomster ud mod os —
Men ingen Sørgekranse:
Duft-søde Blomstersjæle smaa;
Nu kan vi til vort Arbejd gaa . . .
Hej! Skjold og Skovl og Lanse!

PROLETARER

ROT JER SAMMEN

Rot Jer samen, rot Jer sammen,
Tætte Rækker, faste Mænd,
Ikke bare rød i Kammen,
Rødt er godt — men rot Jer sammen,
At I ej skal plaffes ned!

En for en kan de os fælde:
Hele Rækker skydes ej;
Ingen Tid til os at tælle,
Rot Jer sammen — det skal gælde
Som vort Løsen for vort Liv.

Luften har de os forpestet;
Vi vil Udvej — Væggen ud:
Sten og Bjælker, hvad der fæsted,
Alt skal ud — alt, hvad der rested
Af det gamle Samfunds Skur!

BYG OP

Ja — vi bygger op igen,
Flittig paa Naturens Bud:
Andre Huse, andre Stuer,
Større Broer, større Buer,
Andre, bedre Alterluer
For en ny og bedre Gud.

Rive ned — det gør just *de*,
Som har knægtet os saa længe:
Der er Pest ved deres Penge;
Deres Vaaben — kun en Flænge,
Kun en Rift . . . . og se hvor længe
Vi bar Giften i vor Sjæl!

LOVE

Man bygger — javel — med Love
Baade Hus og Land og By;
Hil være den gamle Statsbo —
Saa længe den virker som ny!

Da svajer de friske Kranse
Over det skinnende Tag;
Da sværger de varme Hjerter
Tro til det ledende Flag.

Men falmer de friske Kranse
Over et mosgroet Tag,
Og ældes de bankende Hjerter —
Hvi hejse det gamle Flag?

Man bygger paa levende Love
Baade Hus og Land og By;
Men Loven er til for at brydes —
At der kan skabes en ny!

RAAD JER SELV!

Raad Jer selv, I unge Mænd
Og unge friske Kvinder;
Aldrig tro paa den gamle Tekst,
At Sandhed i Midten man finder!

Det daarlige findes i Midten blot,
Det klumper sig sammen om Fanen:
Dugen er falmet, Stangen er mør ....
Aaben er Rendebanen.

Derude — vidt over Mark og Sti —
Fjernt fra den alfare Bane,
Dér findes Maalet, dér glimter Blus,
Dér vifter den stolte Fane!

Saa rend og spring, I unge Mænd
Og unge friske Kvinder:
Sandheden tænder sit Højtidsblus
Paa varme, forpustede Kinder.

VI HAR LÆRT AT NØJES

Vi har lært at nøjes — aa, med lidt,
Vi, som er rige, blot vi ser hinanden;
Lad Bourgeois'en tære paa sit Fedt,
Vi la'er ham tære — og vi gi'er ham Fanden! —

Slaar ikke Himlen ud sit Telt for os,
Mens vi paa Skyen ser, hvor frit den sejler?
Er jeg ej, selv lidt Klynkeri til Trods,
Din kække Sanger og din raske Bejler?

Hvad vil vi mer? Vi lever dette Nu:
Det friske Liv fra Haanden og i Munden;
Jeg slider Dagens tunge Slid — og Du,
Du møder mig med Smil mod Aftenstunden.

Lad Solen bage, og lad Regnen slaa,
Lad Bygen hælde over os en Skylle:
Vi er jo Proletarer ... naa, lad gaa,
„Simpelt" er dette Liv, men aldrig *sølle*.

Lad Verden slaa sin Bedsteborger-Lov
Som „Lov for alle“ op paa alle Porte:
Vi kan ej *læse* — vi som, med Forlov,
Kun ejer Kroppen og til Nød en Skjorte.

Om ogsaa Skolegang var til for *os*,
Saa glemmes A. B. C.’en mens man sejler.
Fribytter er jeg — al Dressur til Trods —
Og som Pirat til Musens Gunst jeg bejler!

DER GENNEMSTRØMMER MIG EN ILD

Der gennemstrømmer mig en Ild
Og frem i Sang den bryder:
Jeg véd, at jeg kan fare vild
Og tage fejl og Bugter slaa —
Men o hvor elsker jeg de Smaa,
Med deres Liv i Lyst og Ve,
Med deres hundred Lyder!

At holde op for dem et Spejl
Af deres Last og Lyder:
Nej nej, langt heller tog jeg fejl
Og fremdrog deres Heltemod,
Hvormed de Livets Kamp bestod,
Den Kamp, som ej enhver kan se,
I deres trange Gyder.

Der gennembæver mig en Fryd
Og ud i Ild den bryder:
Jeg véd, min Sang kan slaa til Lyd
Og mangt et aabent Øre faa
For dem jeg elsker, for de Smaa,
Med Bristen, som enhver kan se,
Og med de skjulte Dyder!

Det er min Ungdoms egen Ild,
Som frem i Sang nu bryder:
Den, véd jeg, kan ej fare vild
Og tage fejl og Bugter slaa —
Thi jeg er et med disse Smaa,
Jeg deler deres Lyst og Ve
Og deres hundred Lyder!

FINIS!

Og naar jeg en Gang skal puttes i Jord
— Jeg haaber det varer ret længe —
Saa ligger jeg dér med mit Renommé
Og uden en Styvers Penge.

Og saa vil der rundt om min Baare staa
— Foruden Familje og Venner —
I hundredvis af fattige Folk,
Hvem ingen „personligt“ kender.

Hvad har jeg da gjort, at de møder dér
Saa mandstærk i Kirkegaardshaven
Og lader en halv Dags Løn gaa i Løb —
For at følge en Digter til Graven?

Positivt har jeg kun lidet gjort,
Jeg har jo kun brugt min Stemme
Og sunget saadan — at de „pæne“ Folk
Har valgt at holde sig hjemme.

Men *skal* der rejses en Sten mig engang
Derude i Kirkegaardshaven,
Saa blir det ej *den*, jeg kasted paa
Det fattige Følge om Graven.

Thi kunde jeg selv ikke skaffe Brød
For alle de hungrende Munde:
Min Sang har dog smeltet til Tider kan hænds
En Sten, som skaffe det kunde!

SANGE AF SKUESPIL

SANG AF „GØGLERE" (1893)

Det var først paa Somrens Tide,
Duft og Lys og Farver over alt,
Saa kom Fluen frem — ja Gud maa vide
hvor den kom fra, det blev ej fortalt;
det er nok: den var der; frisk og fyndig
op og ned i Verden svirred den,
alt var godt og ingen Ting var syndig,
ingen Paragraf forvirred den.
    Den arme, arme Flue,
    den arme, arme Flue,
den arme Flue kendte ej til Verdens Lov og Skik.

Hvor Fontænen kaster Straalen,
laa en Jomfru, blank med snehvidt Bryst;
Fluen tænkte: det er Sukkerskaalen!
Og af Skaalen suged den med Lyst;
rigtignok har Marmor ingen Sødme,
men fra den Tid syntes Fluen om,
hvor den saa' en Jomfruhals at rødme,
ømt at kysse, hvad til Syne kom.
    Den arme, arme Flue,
    den arme, arme Flue,
den arme Flue kendte ej til Verdens Lov og Skik.

I sin Armstol halvt indsovet
laa Bor'mestren drejende sin Ring,
Fluen tænkte: det er meget vovet,
men — den Mand bestiller ingenting!

Og da Fluen var et flygtigt Væsen,
og da intet Lovsted paa den bed,
fløj den op og stak Bor'mesternæsen —
Og han vaagned med en arrig Ed.
Den arme, arme Flue,
den arme, arme Flue,
den arme Flue kendte ej til Verdens Lov og Skik.

Ak, men saa kom Vintrens Tide,
Duft og Lys og Farver var forbi,
da fik Fluen anden Ting at vide,
den var færdig med sit Føjteri;
hen bag Ovnen krøb det arme Væsen,
men trods Ilden blev den ikke varm,
den stak ingen mægtig Mand paa Næsen,
og den kyssed ingen Jomfrubarm.
Den arme, arme Flue,
den arme, arme Flue,
den arme Flue fik sig lært omsider Verdens Gang.

TO SANGE AF „BRAV KARL“ (1897)

MAJ-VISE

Se, det summer af Sol over Engen,
Honningbien vil fylde sin Kurv,
og der pusles ved Bordet og Sengen
af den fattigste Sisken og Spurv:
og der jubles hele Dagen,
men mod Kvælden blir alting saa tyst —
Vaaren synger sin Sang, det er Sagen,
og mit Hjerte blir Voks i mit Bryst.

Der er Sølvklang i Majbækkens Vove,
gyldent Skær gennem Aftenen lang,

hver en Grøft bliver blomstrende Skove
  langs den kornrige, bølgende Vang:
disse Bølger, o, de stiger
med min Sjæl over Solskyens Rand —
rundt i Verden er dejlige Riger,
  ingen Vaar som en Maj i vort Land!

RHINSKVIN

Kunz vòn Koblenz sad for Kruset,
skilte Skæggets Bølger ad:
denne Vin gør ej beruset,
den gør stærk og fri og glad!
Vi har nok af Himmeriger,
nok af Sfærers Harmoni —
nej fra *Jordens* Indvold stiger
stolt og bred *den* Melodi:

Paa min Pukkel Solen bager,
Saa jeg runder mig med Lyst —
Kornet gulnes paa min Ager,
Skove grønnes paa mit Bryst;
lige ømt mit Blod omfatter
Diamant og Guld og Skarn —
men min kongelige Datter,
Druen er mit Hjertebarn.

Paa sin Rankes lette Vidje
følger hun sit Moder-Kald —
og saa svulmer hendes Midje,
og saa brister hendes Skal!
Og de Børn hun Solen føder
gaar fra Haand til Haand med Lyst —
og i hendes Indvold gløder
samme Ild, som i mit Bryst.

Kunz von Koblenz endte Talen,
og sit Krus om Bordet bød,
og han sang ned gennem Dalen,
der, hvor Rhinens Guldstrøm flød:
paa mit Dagværk giv mig Hvile,
i min Hvile gør mig glad;
jeg kan dø — men lad mig smile,
naar vi to skal skilles ad!

TRE SANGE AF „DET GRØNNE HAAB“ (1903)

MIN BARNDOMS HAVE

Jeg var en stille lille En,
som helst løb om alene,
jeg elsked Voldens Skraaning skjult
af høje Træers Grene;
og nederst var en fredet Plet,
dér groed Siv og Rør saa tæt,
og vilde Roser gynged let
op ad en Gærdestav —
det var min Barndoms Have ved
den gamle Fæstningsgrav.

Dér sad jeg ensom mangen Gang
og stirred over Vandet,
jeg mente det var Øresund,
jeg vidste ikke andet;
og Vandet blev saa stort og smukt,
jeg syntes det var Køgebugt,
men naar jeg sad med Øjet lukt,
blev det et Verdenshav —
aa, Du min Barndoms Have ved
den gamle Fæstningsgrav!

Dér var min egen Verden bygt
paa lyse Drømme-Skyer,
dér fandtes intet ondt og slet
som i de store Byer;
dér var man langt fra Larm og Støj,
dér syntes jeg at Tiden fløj,
og Himlen var saa ren og høj,
og Jorden blev saa lav —
ak, Du min Barndoms Have ved
den gamle Fæstningsgrav!

Og over Havet Maager gled,
de tavse og de vilde,
men mellem Rosens Grene slog
Rør-Sangeren sin Trille;
den sang — jeg blev saa glad derved:
at Livet var Lyksalighed:
naar andre blot lod En i Fred,
og man var god og brav —
aa, Du min kære Have ved
den gamle Fæstningsgrav!

GALGEN-HUMOR

Det sang og klang, da hun fødte mig,
min egen stakkels Mo'r;
hun var for lille, jeg for stor,
saa blev hun lagt i sorten Jord,
og jeg — blev ingenting.
Ingenting, ingenting:
det Hele er kun en Overgang,
og alt er ingenting.

Det sang og klang, da jeg gifted mig,
det skulde jeg lad't vær';
de Kys de koster Mad og Klæ'r,
en Brud er hele Verden værd,
en Kone — ingenting.
Ingenting, ingenting:
det Hele er kun en Overgang,
og alt er ingenting.

Det sang og klang bag den Værtshusdør,
dér var jeg første Mand;
blandt Venners Flok jeg førte an,
men Værtshus-Vid er Spildevand,
og Venner — ingenting.
Ingenting, ingenting:
det Hele er kun en Overgang,
og alt er ingenting.

Det sang og klang i det Pengeskab,
dengang jeg brød det op;
jeg tænkte mig ved Lykkens Top,
jeg greb i Dynger Guld — nej stop:
der var slet ingenting.
Ingenting, ingenting:
det Hele er kun en Overgang,
og alt er ingenting.

Det sang og klang, da de førte mig
til Galgen høj og stor;
jeg tænkte paa min stakkels Mo'r,
saa følte jeg den Hampe-Snor,
og saa' — slet ingenting!
Ingenting, ingenting:
det Hele er kun en Overgang,
og alt er ingenting.

HJEMMETS SANG!

Du kan føle Stuen trang,
Tiden tom og Dagen lang
dér hvor Lyset først Du saa' paa denne Jord;
og fra Horisontens Rand
vinker Æventyrets Land,
og Du løfter paa din Hat — og gaar om Bord.
Om Du finder paa din Vej
Æventyret eller ej,
altid vil Du følges af et dæmpet Savn:
fjernt fra Verdens mindste Krog
hvisker Mindet i et Sprog,
som en Moders Ømhed døbte med sit Navn.
Ja, i Bølgetoner bløde,
fra det første Livets Møde
indtil senest Aftenrøde,
strømmer ud den milde Klang,
Fuglerøst i svale Skove,
Vindens Sus i Kornets Vove,
Havets Længsel toner gennem Hjemmets Sang.

Og Du føler denne Fred,
som naar Solen ringes ned
under Kornets Vipper bag ved Kæmpens Grav,
som naar Skyggen paa sin Gang
langs den gylden-grønne Vang
blaaner hen og blandes i det dunkle Hav.
Og i Nattens Dæmringsstund
blotter Strandens Bøgelund
Stammens blege Bark og Elverpigens Favn —
og bevæget staar Du dér
i det blide Drømme-Skær,
og din Læbes Hvisken aander Danmarks Navn.

Og i Bølgetoner bløde,
som ved Elskovs første Møde,
vælder Minder, rige, søde,
frem ved Navnets gyldne Klang:
Barnets Leg bag Kornets Vove,
Pigers Sang i stille Skove,
Mandens dybe Længsel gennem Hjemmets Sang.

I den Fred er godt at bo:
Hjemmet er ej Gravens Ro,
Livets Pulse banker dér som udenlands;
hvad et Slægtled lagde ned,
købt med Blod og døbt i Sved,
staar af Jorden op i nye Somres Glans.
Paa den lille Plet af Jord
kan hver Vilje vokse stor,
Evnen vinde Mester-Rang og Verdensnavn:
Ploven vender Danmarks Muld,
Agren blinker med sit Guld,
Haabets Lærke søger lukt mod Himlens Favn!
Og paa Bølgetoner bløde,
gennem Slægters Slægters Møde,
imod Fremtids Morgenrøde
stiger Længslens stærke Klang:
Fuglerøst i svale Skove,
Vindens Sus i Kornets Vove,
Havets Storhed strømmer gennem Hjemmets Sang!

RECITATIV AF „HR. OLUF HAN RIDER“ — (1906)

DEN DANSKE SOMMERNAT

Det kalder — —!
Og dæmrende lukkes den dampende Lund,
og Grenene mørknes saa fage;

og bævende bøjer en Jomfru-Nakke
sig frem under Højskovens blaanende Bakke,
og Buskene aabnes — der kaldes bag Krat:
og Du vandrer dig ind i den Sommernat,
véd ej, naar Du vender tilbage.

Jeg hører et Sommer-Sagn kalde —
o Guder, hvor gør det godt!
Mangt Løvspring har jeg set falde,
i mangen en Høstdans traadt;
de fagreste Blomster blev flyet til Jord,
fo'r hen, som de leved, og laa som de faldt,
og Frostnætter sukked og Stormene svor . . .
Jeg hører et Sommersagn kalde,
og se, hvor jeg genfinder alt:

Den dampende Eng og den mørknende Lund,
den rygende Mose, den gyngende Grund,
de søvntunge Grene, de drømmende Trær,
Verden i guld-gyldent dæmrende Skær! —
og en rødmende Sky over Skoven.
Lunden en Ø og Engen en Sø,
kvinde-bløð runder sig Voven:
dér bølger de Skygger, som Skumringen søger,
de skyes ved Dagen som Hekse og Skøger —
men levendegjort har de Buske og Krat:
ved *dem* blir der Sagn af den lyse Nat.

Du Danmarks dejlige Sommernat,
som binder den farende Vandringsmand
med lønlige Traade til Længslernes Land —
hvor Engen er Taage, og Taagen en Sø,
hvis Vover af Lidenskab skummer —

vort Land og vort Liv kan vel tykkes for fladt,
tidt synes vi skabt for at sove og dø,
men saa fanges vi ind af den lyse Nat —
og *tvende* Verdner den rummer:

Den ene blev Natten, virket i Flor,
hvis Flig bagom Eng-Taagen ender,
som endeløst Mands-Skæbnen væver og snor
i den hvide Elvermøs Hænder.

Hendes Blik har den Lokken som rindende Vand,
hendes Hjerte er koldt som en Kilde,
hendes bølgende Lænder optænder en Brand,
som intet i Verden kan stille.

Hendes Barnehaand er som en Handske af Staal,
den slipper ej dér, hvor den knuger:
hendes Bryst er som Aakandens Tvillinge-Skaal,
hvorunder det Bundløse suger.

Hendes Bryster er som et Barne-Lig,
hvorover hun rugende vaager,
hendes ildrøde Haar er en Blodstrøm af Svig,
hvori Ridderen levende koger.

Hun er Foster af Sejden, begærende-øm,
som i Mosen kan ligge og lure —
Foster af blodrige Slægters Drøm
bag den Herregaards Munkestens-Mure!

Hun er dejlig er hun — og skøn hendes Dans
som et Liljeblad vendt gennem Vinden:
den dristigste Drøm, som en Sanger har drømt
om det Skjulte i Natten og Kvinden!

Den anden Verden har Bud imod Dag,
med Angst for det Skjulte, som ligger dér bag —
har Higen mod Daad,
har lyttende Øre for tjenlige Raad
fra Guld-Gryets dæmpede Kalden —
har Stjernens Øje og Rosens Mund,
der lukker sig op fra det korte Blund
under Duggens friskende Falden:
en Lysnen i Blikket, saa trofast og rent,
saa hjertelig følt og saa ærlig ment —
en Jomfru, der lægger sin Ære og Kind
frygtløs i Ridderens Favntag ind,
mens Hanerne galer fra Halden!

Jeg hører et Sommer-Sagn kalde —
O Guder, hvor det gør godt! . . .
Du Skovens vældige Herre,
der bruger din Kraft i det endeløst Hele
og splitter den ej til de ringeste Dele:
O, Tak for den Renhed, den Skønhed, hvis Skær
er over hvert Straa og de stolteste Træer —
og sænk den dybt ned i de ydmyge Hytter,
hvor Mor til det aandende Barnebryst lytter
angst for den Helsot, som truer.
Spred den, hvor Lasten har Lege-Stuer,
gyd den hen over Forbryderens Kniv,
læg den formildende over hvert Liv,
der raser — og véd ej hvorfor!
Livet er *dit,* men Døden er *vor:*
vrist den ud af vore Menneskehænder,
og hæv os, o Skovenes Hersker og Herre,
til Sommernat-Sagnets forløsende Fred:
Freden, som aldrig ender!

DEN HELLIGE ILD

1899

EDITH

I

Der fløj en Fugl over Sti,
Stille jeg bad i den dæmrende Lund:
Flyv i min Favn og læg paa min Mund
Din smeltende Røst!
Den kvad: min Sjæl blev Sang i dit Bryst,
Mig selv fanger Du ej!

Der sprang en Hind over Sti,
Stille jeg bad i den dæmrende Lund:
Snehvide Syn i Længslernes Stund,
O dvæl hos mig, dvæl!
Jeg saa' dens Blik, jeg saa' i dens Sjæl,
Den sky, flygtende Hind.

Saa vide færdes min Fod,
Flyttes hvor Mennesker græder og ler;
Fuglen jeg hører, Hinden jeg ser,
Saa vide jeg gaar.
Til Lægeurter kender mit Saar —
Kun Sang, sød som mit Savn.

II

Jeg rejste mig med Suk og Savn
Fra tidlig Morgenblunde;

Hvad skreg den da, den fule Ravn? —
Skrig kun, Ravn:
Der driver gylden Morgendug i alle grønne Lunde.

Hej, hvem har sét min stille Graad
I mine glade Sange?
Paa Stranden ligger flakt min Baad —
Bi kun, Baad:
Der driver gylden Morgendug ad alle gule Gange.

Jeg trækker Guld-Dug paa en Snor,
At vinde om min Vunde —
Da faar min Baad vel nye Bord:
Frisk om Bord!
Der driver Bris af Morgendug fra alle svale Lunde.

Jeg slaar min Luth i Fremmer-Stavn
Fjernt fra de stille Lunde —
Jeg synger sønder Suk og Savn:
Ediths Navn
Skal vække alle Hjerter op, naar alle Hjerter blunde!

III

Nu ringes røden Høst-Sol ned
Langs Havets øde Kyst —
Jeg drømmer om den rige Skat,
Jeg vandt mod Livets Høst:
Naar jeg var stærk, jeg ejed Dig,
Da jeg blev træt, Du plejed mig:
Din Ungdoms Flor, din Tankes Flugt,
Alt gav Du villigt for mig hen —
Det har saa mangen Kvinde gjort,
Og gør det glad, i Høst og Vaar,
Alt for sin bedste Ven.

I stærke Storme randt vort Liv,
Jeg mindsked nødigt Sejl;
Du taalte alle Fartens Tørn,
Og dertil mine Fejl:
Bad jeg om Raad, Du svared mig
I Ømheds Sprog og vared mig,
Med Haanden klemt om Skudens Ror,
Mod Rev og Braad og blinde Skær —
Det har saa mangen Kvinde gjort
I Stormens Stund, i Bygens Kast,
For den, som hun har kær.

Men Du blev for mig *Poesi,*
En Verden underskøn,
Hvor Høstens Frugt er gylden-rød,
Og Vaaren eviggrøn:
Fjernt fra Dig — hvor jeg savned Dig!
Nær ved mig — o hvor favned jeg
Din slanke Vækst, dit ranke Sind,
Din Sjæl, saa følsom, fin og klog —
Og *derfor* ridser jeg dit Navn,
Dit gyldne Navn, med Plektrets Staal
Ind i vort bløde Sprog!

GURRE

Lidet spørger den Jæger ad,
Hvad Vejrlig han faar til at jage:
Af Kvistene fyger det vaar-grønne Blad,
Som drømte om sollyse Dage.

Af Kvistene fyger det ny-skabte Løv,
Dets stakkede Liv blev ej længer:
Ad Vejene danser det hvirvlende Støv,
Og Regnen bag Skyerne hænger.

Et Kuldegys gaar gennem Skov og Krat —
Saa ondt maa den Jægersmand friste;
Det bliver den vildeste Valborgs Nat,
Mens alle Vaar-Knopper briste.

Der suser et Vejr gennem Skov og Krat
I mørknende Midnatsstunde:
Kong Volmer jager den Valborgs Nat
Med sorte glammende Hunde.

Kong Volmer jager, med Staal paa Stang,
At dulme den sviende Vunde:
Der suser et Vejr gennem Gurre-Vang
Af Svende og halsende Hunde.

Saa dødsens-bleg og saa livsens-varm,
Med sammenbidt lysende Tænder,
Den Herre klemmer mod Brystet sin Arm,
Mens Øjet i Feber-Blus brænder.

Han knuger med Haanden om Hjertets Saar:
Hvi skulde man *To* kunne love?
De lagde mit eneste Lam paa Baar —,
O Tove, min snehvide Tove!

Hver Pebling bliver om Næbbet bleg,
Naar Præsten om Helved fabler —
Jeg kender en *Mø*, som i Vaande skreg,
Bedækket med glødende Vabler.

Min Sjæl er Flammer, min Hu er Had,
I sydende Smerter jeg brænder:
De døded min Brud i det hede Bad —
Det Helved tilfulde jeg kender!

Men Duggen driver om Kinden vaad,
Mens Ridtet gaar gennem Lunde,
Og Gurre Sø er et Hav af Graad,
Deri vel min Sorg finder Bunde.

Og Jagten er som den Leding vild,
Hvori man sin Kval kan døde —
Og op fra Engen staar Tovelil
Og svæver i Dans mig i Møde.

Velsignede Lunde i natsort Krans
Om Gurre-Søs blinkende Vove:
Velsignede dulmende Elverdans
Med Tove, min elskede Tove! —

II

I Volmers Flok er et Spillemands Kor,
Som følger de halsende Hunde:
Eja, hvor stryger den Bue-Snor
Over Gigens smertende Vunde.

Og raser den Jagt over Bondens Jord
Om Kap med de glammende Hunde,
Des vildere raser den Bue-Snor
Over Gigens blødende Vunde.

Kong Volmer slaar op med Haanden hvid
Og støder sin Stang i Jorden:
„Mig lyster at høre en Spillemands-Strid —
Hvem synger vel bedst her i Norden?“

Saa sadled de Herrer og Svende af
Ved Gurre-Søs skvulpende Vove;
Kong Volmer et Tegn de Spillemænd gav . . .
Da sang de *alle* om Tove!

Kong Volmer bliver som Aske graa,
Han rynker den furede Pande:
„Hvem Djævlen har bedet Jer synge saa —
Fluks rømmer mig Riger og Lande!“

Kong Volmers Aasyn blir hvidt som en Væg,
Hans Blik som den mørknende Vove:
„Syng mig for Satan om Kejserens Skæg —
Men aldrig en Tøddel om Tove!“

„Syng mig om Elskov som Tidkort og Tant,
I Fugle, der aldrig blev bunden:
Men nævner I den, som mit Hjerte bandt,
Den visseste Død er Jer funden!“

„Syng om de Fruer, som svøbes i Maar
Med Kronen baldyrt paa Skarlagen:
Men nævner I Toves det guld-gyldne Haar,
Jeg lader Jer stryge til Kagen!“

„Syng om min Leding, om Pest og Død,
Om Dyrtid for Ridder og Bonde,
Om Kræmmerens Rov-Lyst og Danmarks Nød,
Om Præster og alt af det Onde!“

„Syng mig om alt — jeg skal lønne Jer Sang,
Som Konger ej plejer i Norden:
Men nævner I Tove en eneste Gang,
Jeg gør Jer et Helved af Jorden!“ — — —

Da mæled den graanede Spillemand:
„At samle de Riger og Lande,
Det bringer man ej for en Slik i Stand,
Det koster den furede Pande.“

„Som I, Herre Konge, ej undlade kan
Paa Danmark Jert Liv at vove,
Saa kan ej, Kong Volmer, en Spillemand
Undlade at synge om Tove.“

„Din Pande, Kong Volmer, er furet og bleg —
Hvad gjorde de Haar vel saa hvide?
Ak, den, som skal synge om Fruer-Leg,
Maa kende til Hjerternes Kvide.“

„Ej synge sig Yndest i Herreborg
Ved Smisken for legende Fruer —
Nej synge om Tove og Volmers Sorg,
Trods Pisken og Galgen ham truer!“

„Og har han først mistet i Tiden, som randt,
Baade Helsen og Gunst ved Hove,
Og dertil den Hjertenskær, som ham bandt —
Da kan han kun synge om Tove!“ — — —

Kong Volmer sad dér med Haand om Stang,
Han stirred mod Spillemanden:
En Taare i Øjenlaags-Frynsen hang —
I Tavshed de saa paa hinanden.

HEINE I HAMBORG

Fortæret — af det Liv, der lægger øde,
Fortvivlet, kaad, løgnagtig, sandhedskærlig,
Vittig som Satan, modig som en Jøde,
Kysk, kynisk, fræk, naiv — en Helt, en herlig,
Paa sin Madras — den Levende blandt Døde:
O, Ven og Broder, hvilket Stævnemøde!
Jeg blotter Hovedet og slænger Hatten
I Hamborgs mørket „Fleet“ . . . .
nu kommer Natten.

Nu kommer Tiden for Minervas Ugle,
Og Tiden for de løse Galgenfugle,
Tiden for Glædespigen i Alkoven,
Tyven paa Gaden, Røveren i Skoven —
Tiden for den, som sidder dybt bedrøvet
Og gransker — uden Vej i Labyrinten —
For den, som Gigens fulde Spil har prøvet
Og som er endt med grundigt Krach paa Kvinten.

Se Maanen — denne Ven for dem, der lider —
Se hvor den halvfuld-melankolsk sig spejler
I Alstren, hvor en graahvid Svane sejler
Ensom i Nattetiden hen ad Fladen!
Millionærer rundt til alle Sider —
Der er jo Dynger Guld i Hansa-Staden! . . . .
Men kun en Sviptur herfra ned til Havnen:
Der klumper Folket sammen sig i Huler,
Som ydmyg for hvert „velklædt“ Blik sig skjuler,
Mens Politiet vagtsom til Dig skuler,
Du, som saa sent har Bord og Seng forladt — —
Og Glædespigen aabner Dør og Favnen:
Velkommen, Fremmede, i Hamborgs Nat! —

Jeg er ej fremmed her, min lille Pige,
Har intet Bud til Dig og dine Lige;
Men tag min Skærv og sig mig om Du véd,
Hvor *han,* min Broder i Landflygtighed,
Hvor han i Himlens Navn vel nu er henne? . . .
Er han, som jeg, Genganger her i Staden,
Kan han ej faa sin Fodsaal løs fra Gaden,
Maa fredløs rundt til hver en Plet han rende,
Hvor han fik Lykkens rige Skat i Hænde
Og maatte veksle den i ringest Styver? . . . .
Sig mig, Du arme Tøs, som aldrig lyver,
Fordi Du aldrig mer' behøver skamme
Ved nogen Sandhed Dig . . . hvor er han henne?

Hun studsed, tog min Skærv, lo og forsvandt —
Og Maanen gik bag Sky, og Ebben randt,
Og Natten med, i *Heines* By til Ende.

En herlig By — endog paa Vrangens Side:
Velnæret, ved de stærke Lemmers Sved,
Hvor Heldet kommer hurtig op at ride,
Men ogsaa dumper brat i „Fleeten“ ned,
Hvor Kapitaler vindes — og forødes,
Hvor haardt mod haardt i Livets Stævne mødes
— Arbejderhæren mod Millionæren —
Hvor Handel er et Kraft-Begreb, et andet
End det at ligge taarbæk-dvask paa Landet —
Hvor „gamle Huse“ Staden dominerer,
Men Præster og Soldater ej regerer,
Hvor en Patricier endnu trodser Junkerne —
Hvor Livs-Moralen er at øge Bunkerne,
Og Lasten ler ad Dyden i Spelunkerne.

En herlig By — om just ej for Poeter:
Og her gik *han*, som Købmand, pænt i Stykker,
Her blev han halet op af Krachets „Fleeter“
Af en Bankier — om ikke af en Brygger;
Her elsked han — ulykkeligt — og led,
Og sang — saa skønt som faa i Verden véd —
Og vrænged ad sin egen Kærlighed,
Og lærte ung, Alverdens Pak at hade,
Og drev, som Laps, ned ad den travle Gade,
Og øved sig i lækrest Ret at nyde,
Og gav sig uden Kunstgreb til at rime,
Og rev sin Sjæl itu i Nattens Time.
Og slængte Stumperne hen til en Tøs
— *God som han selv* — i Hamborgs skidne Gyde.

Ja, kære Frøkner uden Plet og Lyde —
Saadan, *saadan* blir Poesien til:
Harmonisk-klassisk toner Salens Spil
— I Hjertets Dybder bobler Heksens Gryde;
Graad dugger Øjet, mens Poeten smiler:
Med Evighedens Palmer i sin Taske,
I Haanden Narre-Bjælde eller Flaske,
Blomsterbestrøet mod sit Fald han iler —
Sin egen Ligdragt han med Taarer væder,
Hvis Kilde sprang i Paradisets Egne ....
Saadan gik det Poeten alle Steder:
Saaledes fuldt og særligt Heinrich Heine!

Og heftes tilmed „Jøden“ paa hans Kappe,
Da er selv Palmerne til ringe Nytte:
Hver Israelit tror ham at kunne klappe,
Hver Kristen tror at *skulle* paa ham spytte.
Igennem Lidelser, en Gud knap kender,
Han lærer Livets bitre Skaal at drikke:
Vildt krammer Lykken han i sine Hænder,
Hvis Nagle-Saar en Hund knap gider slikke.

Dog, netop saadan elsker og forstaar
Vi ham — som *den,* der *hele* Livet rummer:
Dets Fest, hvor Vinen over Bægret skummer,
Dets Konge-Vælde og dets Stodder-Kaar;
Den lange Smertens Nat gør Sengen haard
For Lazarus, som Slægtens Løb noterer;
Vi fatter ham og elsker i hans Sange,
Hvad der paa én Gang ægger og gør bange,
Forarger og vort Snerperi kurérer ....
Der er kun En, som aldrig ham forstaar:
Spækhøkeren — som Verden nu regerer.

Spækhøkeren, som ingen Ting forstaar,
Men med sin Viden alt vil oversavle,
Som breder sig i Villa, Slot og Gaard
Og maler frækt sit Navn paa alle Gavle,
Som støtter Tronen, holder Hæren oppe,
Ser ned paa „Folket“ fra sit Hovmods Toppe,
Bestemmer Kunstens Kurs, forsimpler Festerne
Og bygger Kirkerne og fodrer Præsterne.

Mod ham — mod dem, som Seklets Løb betegner,
Idet de søger hvert et Løb at standse
Og, snedigt, Mængdens Slavesind beregner —
Svang Heines faste Haand den lette Lanse.
O, hvor de skreg — og gav sig til at danse,
Og hyled op: at han var til at *købe!*
Da fik man føle Strimer af hans Svøbe,
Man fik hans blodig-røde Vid at mærke —
Syg laa han dér, men hvor var han den Stærke!

Se, Maanen — denne Ven for dem, der lider —
Se, hvor den halvfuld-melankolsk sig spejler
I Elben, hvor en lastet Skude sejler
Ensom i Nattetimen hen ad Fladen . . . .
Hvor gør sligt Syn fortrolig mig med Staden,
Hvor bringer det mig nær til dem, der slider:
Jeg hører Livets sunde Stempelslag,
Jeg ser dem ta'e de djærve, drøje Tag
For Brød til Kone og til alle Ungerne —
Mens Gnisterne fra Kæmpeskorstens-Piben
Rækker ad Rederiets Jern-Ring Tungerne.

Ja, Du er stærk, min syge Ven og Broder,
En vældig Forgangsmand med løftet Klo:
Naar i et „Vinter-Æventyr“ Du lo,

Naar denne Latter skar igennem Staten
Fra Øst til Vest og skræmmed Potentaten
Og rejste Børsterne hos Politiet —
Saa følte „Arbejdsmanden“ sig befriet!
I denne Spot og denne blide Sværmen,
I denne Røren rundt dybt ned i Bærmen,
I disse Tigerspring og Kattebugter
Hver vejrbidt Proletar en Broder lugter
Og vejrer Stunden, da et Slag skal slaa's,
Som si'er Sparto til Bolt og Ring og Laas!

Og den vil komme, Stunden — det har Heine
Profetisk anet og brutal forkyndt:
Og har Smaa-Skjalde slaaet hos ham Mynt,
Og har han skabt Kopister allevegne —
Nuvel, de fylker jo det store Kor,
Som blæser Lur mod Vest, mod Syd og Nord ....
Jerichos Fald vil næste Sekel bringe!
En Dag, en *Sejers-Dag* vil helt og fuldt
Orkestrets Brus, med hundredtusind Struber,
Kalde dem frem fra Værksted og fra Gruber,
Fra Sø og Land, de stolte, stærke Sønner,
Som fordrer Jorden af vor gamle Mo'r ....
Og da vil Heines Navn i dette Kor,
Hvem ingen rustne Slavelænker tynger,
Lovsynges som Befrier og Forynger:
Vaarpustet gennem Seklets Stank og Tørke,
Lucifer, Du, i Mørketidens Mørke!

BELLMAN BLANDT SKÆRENE

Edith! mens ude fra Nordsøens Vover
Regnvejrsgusen sætter blandt Skærene ind,
Og mens min Skipper sin Middagssøvn sover,
Blader jeg i Bellmans det gulnede Bind:

Vidunder-Verden i Lampernes Skin,
Nys havde Edith og alting jeg mistet —
Nu har hun selv sig i Drømmerens Sind
Ind gennem Bladene listet!

O Du, som lever dit Liv i det Stille,
Du, som gerne gemte Dig bort fra det alt —
Du kan just le ved den sprudlende Kilde:
Svenske-Livet døbt i det attiske Salt;
Hvor har Du Sans for hver snurrig Gestalt,
Som i sin Finkel-Rus tumler og laller,
Græder og hikker og raaber Gevalt,
Smiler og nikker — og falder!

Hvor har Du lét — med de blændende Tænder,
Hovedet tilbage og Blikket i Glans —
Trommet paa Skødet med spillende Hænder
Takten til den spøgende vin-lette Dans;
Hvor har Du fulgt dem, til Lands og til Vands,
Nymfer, Bierfidlere, Eks-Musikanter —
Hvor har Du kronet ham stolt med din Krans,
Skjalden for glade Bakkanter!

Du, som til Hælvten er Barn af det Rige,
Dér hvor kun en Bellman kan fødes og dø,
Du, som for mig ér den stolteste Pige
Rundt om hele Jordens den sælsomme Ø:
Du, som har nynnet saa mangen en Kvæld
Sammen med mig disse perlende Sange —
Se, vi forenes igen ved det Væld,
Kilden til Fest for saa mange!

Dog: ikke Vinen, men *Livet* er Traaden,
Den, som sammenholder det luftige Spind;
Tyst under Jubelen frempibler Graaden —
Bellman søger ærligt i Sjæls-Dybet ind:

Derfor de Toner, hvis dobbelte Klang
Fremlokker Sukket, mens lystigst han rimer —
Det véd just *Du*, som har viet hans Sang
Mer' end blot ledige Timer!

Edith, jeg ser Dig, min vuggende, slanke,
Jomfru-ranke Ven med din Fredman i Haand —
Ringe paa Fingrene, skinnende blanke,
Bluselivet smykt med et flagrende Baand —
O, som dit Hoved paa Halsen er sat:
Dérom slaar Guldhaaret Krøllerne vilde,
Dérover smiler en blomstrende Hat,
Dérunder Øjnene milde!

Kære; der aander af hele dit Væsen
Netop denne dobbelte Klangs Poesi:
Du, som er folkesky, tilknappet, kræsen —
Du, som vanker ensom omkring i det Fri;
Øjnene søger — de véd næppe hvad:
Vemodet fulgte din Vej alt fra lille —
Saa kan Du blive saa lysende-glad,
Atter saa skyggefuld-stille.

Edith, vi mødtes, hvor Glæden sad bænket
Sommernatten kort mellem Lampernes Skær,
Bellman blev sunget, Bourgognen blev skænket —
Morgenrøden kyssed de søvntunge Træer:
Hele Naturen blev vækket derved,
Verden blev Klang, da Signalet var givet:
Du blev min Sangmø, min Søgen fandt Fred —
Jeg var din Sanger for Livet!

Eder og Løfter — de bandt os ej sammen,
Bundet er min Sjæl til din Sjæl, hvor jeg gaar:
Enten saa Stormbølgen knejser med Kammen,
Eller Baaden bak midt i Dødvandet staar!

Dagene viger — og Nætterne dør,
Dagningen *bliver* — den er jo dit Mærke:
Gryet har sænkt i min Digtning sit Slør,
Vemod gjort Stroferne stærke!

Aldrig jeg skiller min Vej fra din Verden,
Den, hvori jeg vandt mig min dyreste Skat,
Men jeg blev født til den rastløse Færden,
Sluge maa jeg Vej-Støv ved Dag og ved Nat:
Vejen — det evige oprørte Hav,
Støvet — det Salt, som fra Styrtsøen regner:
Fremad jeg maa i det anspændte Trav —
Eller jeg sygner og blegner!

Alt af det bedste, jeg evned at give,
Alt er kun Refleks af dit Væsens Natur:
Sligt at forklare, betegne, beskrive ....
Nej, jeg støder Haand mod Umuligheds Mur.
Edith! Dig vilde jeg skænke et Navn,
Vilde vor Elskov en Bautasten bygge —
Og jeg er strandet i Fiskerens Havn,
Dér hvor et Fjæld kaster Skygge!

Sig mig, hvad tror Du en Bellman har prøvet,
Kastet ud i Livsbølgens Jubel og Kval,
Uden at strejfe af Vingerne Støvet,
Uden at fornægte sin Sjæls Ideal?
Hjertensgod, højsindet, elskelig-mild
Har han dog Blomster langs Vejen lagt øde —
Ak, det er derfor den „hellige Ild“
Slaar fra hans Støv os i Møde!

Længst er han død — men hans Aske vibrerer
Bævende, hvor fint-stemte Hjerter er *hans*,
Skjalden — hvis Karikatur figurerer,
Dér hvor Pøblen træder en platfodet Dans.

Sligt kan han taale — han lér kun derad,
Men i hans Latter der dirrer en Smerte:
Naar han har traadt, for at skabe et Kvad,
Tungt paa et blødende Hjerte.

Edith! Jeg kan ej — jeg tør ikke mere . . .
Strengen vilde briste, ifald jeg blev ved:
Storm-slagen maa jeg paany navigere,
Til engang jeg finder den signede Fred.
Havet og *Dig* har jeg valgt som mit Maal,
Bølgen faar rulle mit Skjaldskab saa vide,
Til jeg, mod Kvæld, i det skinnende Staal
Staar som en Helt ved din Side!

ROBERT BURNS

Den nøgne Fugle-Klippe hist,
Som svøber sig i Taage-Plaid,
Som staar i Skotlands Farver klædt,
En vejrbidt Lods, en Alvorsmand, en krigersk Metodist:
Den nynner paa sin Forpost-Vagt,
Og Maage-Koret stemmer i —
Det er en Højlands Melodi
Til Bølgens Skvulp i Takt;
Det er en ægte Folke-Sang,
Saa jævn, saa dyb, saa varm, saa stærk,
Den digted Robert Burns en Gang,
Det er hans Liv, det er hans Sjæl,
Hans friske Manddomsværk.

Den slanke Miss, som tripper hist
Langs Princess-Street med Paraply,
Saa ligefrem og dog saa bly,
Beskeden Dragt, et Eva-Smil, en Lady først og sidst:
Hun nynner i Familjens Skød,
Og Søskend-Koret stemmer i —

Det er en Højlands Melodi,
Saa vuggende, saa blød;
Det er en ægte Folke-Sang,
Og „Highland-Mary“ hedder den,
Den digted Robert Burns en Gang,
Det var hans Hjerte og hans Sjæl,
Som dirred i hans Pen.

Den simple Mand, som drikker hist
I Whisky-Shoppen støt og tæt,
Og føler Livets Byrde let,
Lidt mere Sol, lidt mere Lys, kanske *for* let til sidst:
Han nynner paa en Visestump,
Og Drikkebordet stemmer i —
Det er en Højlands Melodi,
En djærv, men ej en plump;
Det er en ægte Folke-Sang,
Som vælder af en rig Natur,
Den digted Robert Burns en Gang,
Det er hans sunde Mod paa Trods
Af Skæbnens Moll og Dur.

Det Monument, som knejser hist
I Princess-Street mod Himlens Sky
Og hævder Walter Scott et Ry,
Som støtter sig til Scenens Kunst, men smuldrer dog til sidst:
For saadant Mode-Monument,
For det blev Skotlands Sangfugl fri —
Der er en Højlands Melodi
Som gør et Navn bekendt;
Der er en ægte Folke-Sang,
Til den skal der en Folkets Mand,
Den digted Robert Burns en Gang,
Og ingen har sit Liv i Kunst
Sat om saa frit som *han*.

O Robert Burns, snart her, snart hist,
I Dagligstue, Whisky-Shop,
I Folkets Dal, paa Folkets Top,
Jeg følger Dig, jeg elsker Dig som Fælle først og sidst:
Paa Orlogs-Skibets Middags-Vagt,
Mens Maage-Koret stemmer i,
Jeg nynner paa en Melodi
Til Bølgens Skvulp i Takt;
Det er en ægte Folkesang,
Saa jævn, saa dyb, saa varm, saa stærk,
Den digted Robert Burns en Gang,
Og Held det Land, hvis Liv fandt Form
I saadant Manddomsværk!

Jeg sender dette Digt i Land
Med Lodsen, som fra Borde gaar,
En vejrbidt Ulk, hvis stride Haar
Er kæmmet som af Stormens Kam og graat som Bølgens Vand:
Han nynner paa en Visestump,
Vi veksler Blik, jeg falder i —
Det er en Højlands Melodi,
En jævn, men ej en plump;
Og mens han gaar fra Skibets Stavn,
Jeg nikker til den Gamle ned,
Og nævner *Robert Burns* ved Navn —
Og det var som om Solens Smil
Langs Skotlands Kyster gled!

MELLEM DE YDERSTE SKÆR

Det lyner. Himlen flammer;
I Havet slaar dens Vrede ned:
Jeg sidder i mit Kammer,
Min Pande dækt med Sved.

Og drønende følger det Slag paa Slag,
Som om det stunded mod Dommedag —
I Porten, som Skyen har hvælvet,
Jeg synes at se ind i Helved.

Det stormer. Havet bruser
Med uheldsvanger Varselrøst:
Hver Sø sin Bringe knuser
Mod Skærets haarde Bryst.
Det er som den bitreste Livets Kamp,
Der leges i Fraadens kogende Damp —
Umuligt at ride for Anker,
Utrygge de fasteste Planker!

Jeg ræddes. Fiskerhuset,
Der stod sin Tørn i Ny og Næ,
Det vakler som beruset
Og tvinges halvt i Knæ.
Og Fiskerens Datter, saa „stout og stø“,
Der ror som en Mand i den vilde Sø —
Med Katten og Bønnebogen
Hun gemmer sig sky i Krogen.

Saalunde Dagen lider,
Med Brøl fra Stald af Kalv og Ko;
Saa følger den omsider —
Naturens trætte Ro.
Det klarer, men svagt, over Klipper og Skær,
Saa slapt hænger Bladet fra Buske og Træer —
Og Lyngen, i Kvælden den røde,
Brænder som Lys over Døde.

O Edith, mine Tanker,
Der tumled paa den vilde Sø:
Hos Dig de kaster Anker
Fjernt fra den nøgne Ø.

Jeg synes, at dér hvor Du færdes og bor,
Maa være den skønneste Plet paa Jord —
Jeg synes at se Dig sove
Bag palme-viftende Skove.

Det lysner. Himlen spænder
Sit Sølv-Tag over Ediths Haar:
For dine hvide Hænder
Gror Blomster, hvor Du gaar.
Og spraglede kredser de Fugle smaa
Som flyvende Smykker i Luften blaa —
Der klinger fra Vej og Stier
De jublende Melodier.

Da rejser jeg mig trøstet —
Her i mit trange Fisker-Bo,
Af Tordnen gennemrystet,
Det var som nogen lo:
Et Ekko fra dit glade Sind
Før Taarens Dug stod paa din Kind —
Jeg strækker mine Hænder
Did ud, hvor Verden ender.

MIN FREDS-PIBE

Som ung, hvor var Du skør og bleg —
Og tvivlende jeg paa Dig keg:
Hvor længe holder *den*?
Men Du blev brun, og Du blev brændt,
Og Du gik ud, og Du blev tændt;
En Verden gik itu for mig —
Men *hel* beholdt jeg Dig!

Den stille Nat for Døren staar
Og banker sagte paa,
Og listende sig ind paa Taa
De Sorger gennem Stuen gaar,
Og de vil slaa sig ned hos mig —
Men det vil ikke jeg!
Nej, stille sætter jeg mig hen
Og stopper Dig, min gamle Ven,
Og tænder Dig og kender mig
Beroliget igen.

Igennem dine Dampe gik
En rytmisk underbar Musik,
Og Modet steg, som Asken faldt,
Mit Vers fik Glød, mit Vid fik Salt,
Du blev — jeg siger ikke alt,
Men *næsten* alt for mig.
Ja, Du blev brun, og Du blev brændt,
Og Du gik ud, og Du blev tændt:
En Verden gik itu for mig,
Men *hel* beholdt jeg Dig!

Paa Bordet brænder Lampen mat,
Om Lampen fletter Time sig
Til Time i den lange Nat:
Hvor var jeg dog i *den* forladt,
Om ej Du var hos mig!

Ud fra din Aske Luer gaar,
Som kranser mine blege Haar,
Op fra din Damp en Verden staar,
Med Skove skyggefulde blaa,
Hvor Sagnets Fugl sin Trille slaar,
Og Stjerner ler paa Blomsterstraa;

Og se — mit snevre Rum blir stort,
Min Stue har en hvælvet Port,
Ad den gaar jeg, med Glød om Kind,
I mine Ungdomsdrømme ind —
Og aldrig ud igen.
Ja, hun, som har mig skænket Dig,
Min brune, brændte gamle Ven,
Hun véd, hvad hun har gjort!

Selv var som ung jeg skør og bleg —
Og tidt jeg paa min Rejsning keg:
Hvor længe holder *den*?
Men jeg blev brun, og jeg blev brændt,
Og jeg gik ud, og jeg blev tændt:
O, vi har taget mangen Tørn
Tilsammen, gamle Ven!

Og skal jeg forud gaa for Dig,
Og skal Du overleve mig:
Lad som den sidste Naade, da
Tre gode Drag mig paa Dig ta',
Og tænke paa den Haand saa hvid,
Som gav mig Dig, min gamle Ven . . .
Og gaa saa ind, hvor ingen Pibe
Mer' gaar ud igen!

STORMSVALE

Stormsvalen bygger — man véd ej hvor;
Ingen har sét af dens Rede Spor:
Fredløs og hjemløs og brødløs den flyver
Med Vingen i Spænd som en klodsrebet Klyver.

Man siger, at Stormsvalen aldrig kan dø,
Den er et „Gespenst“ af den evige Sø:

Den elsker det salte, det vaade, det vilde —
Den hader det trygge og alt, som staar stille.

Den følges af Maagen, men *følger* den ej,
Den skær' gennem Luften sin ensomme Vej:
Naar Skibene reber de sidste Klude
Og Maagen gaar hjem — saa er Stormsvalen ude.

Naar Havet ser ud som det tænkte paa Svig,
Naar Solen bag Skyen bli'r bleg som et Lig,
Naar Skibssiden bæver og Braadsøen fyger —
Den Stormsvale hen over Toppene stryger.

Til Døden staar Havet i bundløs Gæld,
Alting er Vekslen, Forbi og Farvel —
Men Stormsvalen støt paa sin Vagt man finder,
Naar Skibet med Mand og med Mus forsvinder.

Stormsvalen bygger — man véd ej hvor,
Ingen har set af dens Rede Spor:
Hjemløse Flyver, saa vær Du mit Følge
Mod Frihedens Land bag den fredløse Bølge!

O, HVEM DER HAVDE ET VIKINGESKIB!

Mod Orkney-Øerne drøner det hult,
  hvor ur-trodsigt Fjæld-Siden staar,
og selv samme Brænding mod Sten-Væggen slaar,
  om Havet er oprørt, om Havet er smult,
    i Dag som for tusinde Aar;
og Rov-Maagen styrter med Skrig gennem Skummet
  og griber sit Bytte og svinder i Rummet,
    som om den paa Storm-Vinger fo'r:
O, hvem der havde et Vikingeskib
  med hundrede Kæmper om Bord!

De skulde være som Skarphedin bygt,
saa stejle som Fjæld-Sidens Mur,
skulde legende blæse den mægtige Lur,
og kende saa lidet til Fare og Frygt
som selve den vilde Natur —
skulde være som Gunnar fra Lidarende,
hvis Ord og hvis Sværdslag som Lyn kunde tænde
langs Dragernes Stavne og Ror:
O, hvem der havde et Vikingeskib
med hundrede Kæmper om Bord!

Da skulde vi fare saa vide omkring
og sætte de Buer i Spænd,
og lande, hvor nu der er Lavmaal paa Mænd,
og stævne de Konger for Folkenes Ting,
hvor Sværd fører Ordet for Pen;
da skulde vi spørge de Konger i Norden,
om *vi* eller *de* skulde rømme Jorden —
o, frigjorte, fribaarne Nord!
Ja, hvem der havde et Vikingeskib
med hundrede Kæmper om Bord!

Da skulde det blive til *deres* Mén,
som rider den hellige Læst
og giver al Frihed i Norden sin Rest —
da skulde vi gribe ved Vingebén
hver hylende Mørkemands-Præst;
paa Hel-Hesten skulde han op at ride,
saa fik han vel Vejen til Hel-Hejm at vide,
mens selv vi til Valhalla fo'r:
O, hvem der havde et Vikingeskib
med hundrede Kæmper om Bord!

Mod Orkney-Øerne drøner det hult,
hvor ur-trodsigt Fjæld-Siden staar,

og selv samme Brænding mod Sten-Væggen slaar,
om Havet er oprørt, om Havet er smult,
i Dag som for tusinde Aar:
Nordmand og Islænding, Sveer og Daner,
hvi afbrød I Brændingens brusende Baner,
naar spørges der Nyt vel i Nord . . . .
O, hvem der havde et Vikingeskib
med hundrede Kæmper om Bord!

BROGET LØV

1901

PRÆLUDIUM

Smaafuglen i Lunden blir tavs,
  naar Aftenen falder og Høstnatten stunder —
derpaa man i Skumringen grunder,
  om Livet er Guld eller glimrende Snavs?
Hvi avled min Fa'r mig,
  hvi fødte min Mo'r mig,
hvi løb jeg grassat langs de vildsomme Stier,
  indtil jeg blev gammel og graa? —
  den Fugl er vel klogest, som tier.
Men jeg løfter min Luth, og jeg svinger mit Sværd:
endnu er vel Dagen en klingende Sang
                og et klirrende Kaardestød værd!

Jeg ler ad det brogede Spil,
  med Ridder og Dame, med Svende og Piger;
jeg smiler, naar Bølgerne stiger,
  jeg er iblandt Mængden kun en, som ser til —
Om Damen skal skændes,
  om Borgen skal brændes,
hvad rager det mig, jeg som sidder paa Bænken
  og tømmer min Kande i Ro —?
  jeg tømmer og takker for Skænken.
Og saa løfter min Luth jeg og drager mit Sværd:
endnu er vel Dagen en klingende Sang
                og et klirrende Kaardestød værd!

Smaafuglen i Lunden fik Røst —
men Næb fik den ogsaa og Kløer og Vinger;
som Falk den i Luften sig svinger,
i Højden faar Sangfuglen Staal om sit Bryst —
Mod Borgen, som knejser,
et Opbud jeg rejser:
fortvivlede Karle langs Veje og Stier,
saa langt som et Hær-Skrig kan naa' —
en Sanger er altid *Befrier*.
Og han løfter sin Luth, mens han drager sit Sværd,
thi altid er Dagen en klingende Sang
og et klirrende Kaardestød værd!

SOLGLØD I SKOVEN

Den sidste Solglød paa de ranke Stammer ......
Hvor er der tyst! —
Bag mig den store Globus stille flammer,
et vildsomt Ildhav i et roligt Bryst,
og langsomt gaar jeg fremad, Fod for Fod,
fra Lyset bort, ind i den dybe Skygge,
hvor tryllebundne Minder bo og bygge ......
ind i den Verden, jeg som Barn forstod,
og hvor jeg drømte mig al Trolddoms Lykke,
fri for den virkelige Verdens Jammer,
dens tunge Kranse og dens dyre Skrammer ...
den sidste Solglød paa de ranke Stammer!

Og jeg forstaar det atter alt saa nøje ......
Hvor er her tyst! —
Dryader paa min Vej sig sagte bøje
med spinkle Hænder om det fine Bryst;
og hist, hvor Hjertegræs om Kæret bæver,
de hvide Slør i Elverdans sig hæver,

mens undrende jeg ser — en Arm — en Fod!
I blide Bølger vugges varmt mit Blod,
og Alfer vipper glad paa Kildevoven,
saa fjernt fra Livets Hæslighed og Jammer ......
o Gud, hvor er det skønt i Aftenskoven
det sidste Sol-Kys paa de ranke Stammer!

FORAAR I DANMARK

Først et Sus — som om en Verden
skjalv i sine skjulte Fuger:
stærke Vinter-Natte-Lag,
hvor en Kreds af blonde Guder,
klædt i Staal og Dyrehuder
— Drikkehorn og lange Drag,
Kærnen frisk, barbarisk Skallen —
vied ind en Valborgsnat
med en Stor-Rus rundt i Hallen.

— Og saa brister Skovens Mos:
Spirer bryder, Stængler skyder,
Skyens Dug sin Aande gyder
gennem Træets nøgne Krone
og med aabent Barneøje
ler den første Anemone!

Myldrens Myldren — lilla — hvide:
Tusind i en Haandevending,
og Smaafugle la'er sig glide
silkeblødt igennem Luften,
for at kende henrykt Duften,
for at se det aabenbare
Under, som én Nat har skabt.

Alfer! nu til Bøgen rapt!
den maa ikke staa og mule,
der skal laves grønlig-gule
Kræmmerhuses gyldne Tutter
med en Frynse, fin som Tanken,
der kan vække Hjertebanken
som de Dun, der lysner Smilet
om en kruset Pigemund.

Og det lysner og det lér,
og det kvidrer og det jubler,
medens Bøgene sig kupler
siden-svøbt langs Fjord og Sund;
Dagen er en livsglad Undren,
uden Hensigt, uden Grund:
Aftnen er den store Andagts
billedfyldte Drømmestund.

Over bløde Dæmringshøje
sænkes Dagens klare Skær —
mægtige Gestalter stiger
op bag Aftnens sorte Træer:
som et Fortrav af de Tanker,
Sommernattens Glød skal forme —
paa en Grund af Vinter-Storme
fra de vilde Guders Hær!

DET GAMLE KRISTIANSHAVN

Solen skinner paa Kristianshavn,
paa alle de røde Tage,
paa alle de „Pladser“ fra Arilds Tid,
som endnu findes tilbage.

Da dufter det ... o, jeg skulde vel le,
men Vemod er blandet deri:
der dufter fra Værfter, fra Vold og Kanal
en forunderlig Poesi.

Paa Kristianshavn, med den grønne Vold,
en skælvende Foraarssol skinner,
paa Udsigten ud over Kallebodstrand —
paa alle Barndommens Minder.

Paa Knippels- og Lange- og Snurre-Bro,
paa alle de Folk, som gaar der,
paa „Jødens Bule“ — som man rev ned —
og paa Børnehuset, som staar der.

Halvt hollandsk lever den lille By
— fra Stor-Staden skilt ved en Strøm
saa bred som Langebroen er lang —
sit Liv i en Fortids Drøm.

Patricier-Husene drømmende staar —
ja *dengang* var Pladserne fulde
af vimplede Skuder, med himmelhøj Rig,
som rundt om Jordkloden skulde.

Men Smaamanden, han som i Kælderen bor,
hvor sjældent en Solstribe skinner,
han tærer med særlig Trofasthed paa
de gamle og kære Minder. —

Solen skinner paa Kristianshavn,
paa alle de røde Tage ...
langt derfra kan man ønske sig
i den trange Kælder tilbage.

Ja, den, som er faret Halvkuglen rundt,
med Bagage af Længsler og Minder,
kan synes, at Danmark er saadan en Kælder —
hvori en Sol-Stribe skinner.

FJÆLD-LUFT

Hovedpiners Ring om Panden
fra Evropas Storstadsluft —
nej, for Fanden:
Fosse-Dur og Furu-Duft;
storme Jotunheimens Tinder
i et Overmaal af Kræfter,
skaale med Vorherre selv,
slænge Bægret i en Elv,
og paa Ho'det ned derefter.

Stille! læg din Sølv-Sordine
paa de altfor spændte Strenge;
over Fjældemurens Flænge
glimter Maane-Nyet lyst:
som en Tempelild, der tændtes
i en Højhed fjern og stille,
dér hvor Evighedens Kilde
svaler Mærket, som indbrændtes
i et voldsomt Sangerbryst.

O, jeg stod en Kvæld deroppe,
hvor den store Stilhed raader,
stirrende mod hvide Gaader:
Tinder klædt i sølvblaa Sne;
Solen sank, og Skyggen strakte
sine bløde Kvindearme
skærmende mod Dagens Varme,
mens et Kildespring mig rakte
Læskning imod Tørstens Ve.

Vift mig, Kvældens Brise, Panden
sval i Højfjældsverdnens Luft —
saa til Randen
Bægret fyld med Vinens Duft:
Elve suser, Fosser bruser,
Bjergets Barm sin Spændkraft maaler,
Lien smiler jomfrufin —
det er Norges gamle Vin
skænkt for mig i nye Skaaler!

HØJFJÆLD

Ved Højfjælds-Kampen, hvor Klippen knejser,
som om den for en Konge stod paa Vagt,
hvor Glæden dvæler, mens Sorgen rejser
paa Brisens Bølger bort i Danse-Takt:
dér kan man samle, dér kan man sigte,
hvad Livet gav, og give det igen
med Smil i Sjælen i Form af Digte
for alle glade, sunde Sjæle hen.

Her flygter Grænsen, mens Maalet bliver:
bag Vidden ses et Drømmeland at le,
og Hjertet svulmer og Haanden skriver
med Gylden-Pen et Kvad i sølvblaa Sne;
og Morgnen straaler og Kvælden rødmer,
og Natten slutter Dagen i sin Favn
og aander ud al den Fryd, som sødmer
Erindrings-Drikken med det stolte Navn.

Erindrings-Vinen, min Ungdoms Drue:
Du gløder endnu lige sund og sød,
med Tørstens Læsken, med Længslens Lue,
som da Du først Dig for min Læbe bød;

og endnu funkler paa Bordet Kummen,
  af Guld og Kobbers Blanding bravt legért,
og Vinen syder med Elvens Skummen
  i Skaalen, buget, billed-ciselért.

Dér grov min Mejsel i Fletnings-Bugter
et Løvværks Vildnis ud, et underbart,
og Nordens Blomster og Sydens Frugter
med Dyr og Halv-Dyr parred sig bisart;
der var et Virvar, der blev en Gæring,
  en Vildskab tidt iblandt de vilde Skud:
til Gengæld var der ej Spor af Tæring —
  her havde Død og Doktor intet Bud.

Centaurer tumled sig over Sletten
og pisked Flanken med den stærke Svans,
mens Alfer rørte sig knapt af Pletten,
mens blomster-svaj de tren i Brisens Dans;
de kaade Fauner, de spidsed Munden,
  og kløed Bagen ved det Syn, de saa —
hvor kysk, urørlig i Søvn paa Bunden
  Vandliljen lig en hvid Undine laa.

Undine, Hvide, med Smil bag Øjet,
hvori *min* Længsel drømmer kysk og ren —
Du var mig Fred, naar der mest blev støjet,
naar Faunen kaadest sprang paa Bukkeben:
jeg kender Livet i alle Bugter,
  jeg elsker alt dets Jag, dets Op og Ned,
men skal jeg plukke min Digtnings Frugter —
  Vandliljen skænker jeg min Kærlighed.

Endnu kan jeg af mit Hjerte hade
— ungt, stærkt — den Hob, som træder Sjælen ned,
men daarligt kan jeg i Digtning lade
mit Mismod løs Løb i al dets Voldsomhed:

grant ser jeg Livs-Nøden, Kampen, Kvalen,
  jeg *kunde*, o ja, male Graat-i-Graat,
men *dem* om det, de som dyrker Dalen —
  jeg bor paa Højfjældsvidden i et Slot.

Ved Højfjælds-Kampen, hvor Klippen knejser,
som om den for en Konge stod paa Vagt,
hvor Glæden dvæler, mens Sorgen rejser
paa Brisens Bølge bort i Danse-Takt:
dér kan man samle, dér kan man sigte,
  hvad Livet gav, og give det igen
med Smil i Sjælen i Form af Digte
  for alle glade, sunde Sjæle hen.

BRAAVALLA-BRÆNDING

Og det var min brave Fiskermand Will,
    han bragte Avisen om Bord,
dér stod det at læse med iskolde Ord,
at *Frankrig* var dømt — og mod Afgrunden fo'r,
    at endt var det Fjællebods-Spil,
at Publikum gyste og Gøglerne skogred,
at Præsternes Presse for „Heltene“ logred,
    de Helte, der løb fra Sedan . . .
Aa, glimrende Farce, hvor sort bliver hvidt,
hvor Dumheden holder med Lavheden Trit,
og Dommerne kysser Hr. Hanswurst i Halen
    og synker for Kaarden i Knæ! —
        Hal Skøderne, Will,
        nu luver vi til:
    der er Braavalla-Brænding i Læ!

Dit ærlige Hjerte, min Fiskermand Will,
    maa krympes ved Frankrigs Forfald:
men Livet, min Gut, bag den ormædte Skal,

har modnet det Fængstof, hvis drønende Knald
er Slut-Sats paa Tids-Farcens Spil.
Ej Frankrig alene, men Verden blev gammel
og bunked' til Hobe en Samling af Skrammel
med „Gud“ og med „Fanen“ i Top . . .
En tomhjærnet Harlekin svinger sin Briks,
en skørteklædt Præst gør for Alteret Kniks,
og under en Syndflod af Skriftbud og Lovbud
gaar Folke-Forstanden i Knæ . . .
Men hører Du, Will
— hal Skøderne til —
der er Braavalla-Brænding i Læ!

Der venter, Du vejrbidte Fiskermand Will,
en Dom bag hver Dommer paa Jord;
nu synes det Dødvand — men mærk Dig mit Ord:
fra Dybet en rullende Brænding der gror,
naar „Æren“ er helt sat paa Spil.
I Folkehavs-Dybden er ikke blot Fanden,
nej, *Gud* er paa Spil — og med Rynker i Panden
han indvarsler Verdens Sedan . . .
da blegner bag Sminken den gustne Prælat,
Salon-Generalen og Knejpens Soldat:
et Ragnarok stunder — hvor Retfærd skal sejre
og omjuble Frelserens Knæ!
Ja, Fiskermand Will,
jeg sværger Dig til:
der er Braavalla-Brænding i Læ!

RUS OG KRIG

„Afhold og Fred“ — hvor drøveligt et Ord,
Spidsborger-Løsnet under Degne-Kappe.
Rus maa der til — her paa Guds grønne Jord,
om den skal vorde Himmeriges Trappe!

Vorherre var i Rus, dengang han skabte
sit skønne Paradis for Mand og Kvinde,
det Paradis, som Menneskene tabte,
dengang „*Moralen*“ kom og *Dyden* gik —
Dyden, som ingen gensaa’ nogensinde.

Og „Fred“? Et klangfuldt Klemt paa Valgtribuner,
Et fattigt Fif, hvorved man selv sig narrer.
Værsgod! trut løs i Bedemands-Basuner,
men glem ej, at det kolde blanke Staal
gør Hjertet ædelt, mens det Brystet arrer. —
Er det „at spare Livet“ Livets Maal,
saa lad os alle trøstigt vegetere —
sluk Sjælens Ild, bliv Munk og tag Tonsuren:
lad os gaa konsekvent *imod* Naturen
idet vi la’er det „stærke“ Køn kastrere!

Nej, *Rus og Krig!* — saa sandt som Lidenskaben
er Alfa og Omega her paa Jorden
trods Bønnebogen, ja trods Videnskaben,
der holder paa de stærke Drifter Orden
og klækker kunstig Børne-Yngel ud.
Naar Manden først er bleven *helt* en Klud,
og Kvinden ser i Kluden „Idealet“,
saa kan de Freds-Apostler jubilere —
saa er vi fri for hver en Slags Forskrækkelse,
saa eksisterer Mord og Brand ej mere,
men vi kan rolig dø paa Hospitalet
af Kræft og Alderdom og anden Svækkelse.

Krig er „Forbandelsen“ — det véd vi alle:
fordi den bliver ført af Dynastier,
som for „uroligt Blod“ sig klogt befrier,
som, selv *in salvo,* lader Fanen hejse
og ser med Sindsro Hundredtusind dejse,
ja kanske hele Landets Ungdom falde!

Men Krig er *ogsaa* de Revolutioner,
der skaffer Frihed og afskaffer Troner:
Krig er det varme, dyre Hjerteblod,
hvori en Folkestammes Liv slaar Rod,
hvorfra der spirer Aandens stolte Sejer —
alt, alt det bedste, Menneskene ejer!

Og „Rus“? Et Skræmme-Ord for svage Sjæle,
for dem, der „drak“ — og som paany vil drikke,
naar Bussemænd og Maren-Ammer ikke
med Riset gaar parat bag deres Hæle.
Skal *Vinen* da i Gabestokken staa —
skal Dyds-Dragoner stedse passe paa,
om Værtshusdøren blir paa Timen lukket —
fordi Dragonen mulig *selv* har drukket,
hvad en Apostel ikke bør og maa?
Aa, *Hykleriet* har de hundred Masker
at skjule Kødets Skrøbelighed bag —
men om man knuste alle Verdens Flasker,
blev Afholds-Sagen ej en „hellig“ Sag.

„Rus“ — siger Byron — „er af Jorde-Livet
det bedste!“ Han har Ret den stolte Britte:
Rusen blev os som Modvægts-Gave givet
mod al den sørgelige Usseldom,
som fra et helt forarmet Samfund kom,
hvis Lov og Ret er snart til Pjalter slidte.
Og naar en skønne Dag ud af vor Midte
en *Mand* staar frem, der slaar sin Tid i Synet,
fordi han er beruset af den Lykke
at turde gaa og staa *foruden Krykke* —
da vil det glimte fra hans klare Pande
som fra en Jupiter, der tumler Lynet,
mens han indblæser Menneskene „Aand“ —
og da vil *frie* Mænd og Kvinder sande,

idet de sprænger Lav- og Dumheds Baand,
at for at bygge Fremtids Verden op
og plante Fredens Banner paa dens Top,
maa *Krig* og *Rus* gaa forud — Haand i Haand!

AQUA VITÆ

Jeg var saa ked af at leve mer',
— hu ha, leve mer:
for jeg sejled i Modvind og Møjvind og sløj Vind
— nej Tak for mig!
Med Mandfolk og med Kvindfolk jeg naaed lige vidt,
der var kun et, som trøsted mig, det var Akvavit —
Gud signe Dig, du ædelige Brændevin!

Saa grov de mig i den kolde Jord
— hu ha, kolde Jord,
men jeg havde i Kisten min Flaske til Trøster —
— og Tak for den!
Saa gik jeg til St. Peder og bad ham lukke op,
han langed til min Lærke og lugted til dens Prop —
Gud signe Dig, du ædelige Brændevin!

St. Peder gjorde saa bred en Mund
— aa, saa bred en Mund;
og han gik til Gudfader og bad ham at smage
— naa, Tak for mig!
Gudfader saa paa Flasken og mumled for sig hen
han lugted og han smagte: Dig kender jeg igen —
Du Livsens Vand, du ædelige Brændevin!

Jeg glemte dig i den gode Tid
— aa, den gode Tid:
der var Fred uden Krig, der var Tro uden Præst
— det var Fest paa Jord!

men nu er det fortvivlet, saa alt er blevet sløjt
ved alle disse Bønner og hellig The og Pøjt.
Gud signe Dig, du ædelige Brændevin.

Og rundt omkring stod de Engle smaa
— hi hi, Engle smaa:
og de frøs uden Skjorte og sang, saa det knaged:
— Halleluja!
Saa fik de Lov at smage — da lød det himmelvidt:
Gud Fader lad os hente al Jordens Akvavit
— Det Livsens Vand, det ædelige Brændevin!

Saa fo'r de Engle til Jorden ned
— hui, til Jorden ned.
Men hvert Værtshus var lukket og Hoffet med Præsterne
stod Vagt derved;
det nytted ej, at Englene viste deres Kort,
man kendte dem slet ikke, man jog med Skam dem bort
— for det er Djævlene, som drikker Brændevin!

O GALGETRÆ, O GALGETRÆ

Ved Bakkens Hæld jeg lægger mig
for Vind og Slud i Læ;
mod Aftenrøden strækker sig
et tørt og bladløst Træ;
jeg ser derop fra Grøftens Kant —
hvor Himlens Graad i Leret randt,
af muggent Løv, der lugter:
o Galgetræ, o Galgetræ, Du lille, strunke Galgetræ,
hvor bær' Du stolte Frugter!

Jeg stemmer Næven under Kind,
min Albu dybt i Muld —
et Storm-Kast, som om Bygens Vind
rev Bakkens Træ omkuld;

nej støt og sikkert Træet staar,
mens Stormen blindt med Svøben slaar
og Vovens Bagdel tugter:
o Galgetræ, o Galgetræ, Du støtte, stolte Galgetræ,
Du vokser og bær' Frugter!

Da syn's jeg, mangen Hædersmand,
som har til Højhed trængt,
mod Horisontens røde Rand
paa Træets Knag er hængt;
ej ej dog! hvilket lifligt Syn,
mens lattermildt de lave Lyn
langs Fjordens Rand sig bugter:
o Galgetræ, o Galgetræ, Du evig-glade Galgetræ,
hvor bær' Du modne Frugter!

NU SKULDE VI BRUGE STYRKEN

Nu skulde vi bruge Styrken,
som for tredve Aar siden
af Forsmædelsens Jern-Aag
smedded Staalet til Striden;
nu skulde vi mønstre Garden,
som kampbegejstret mødte
og med Roser slynget om Panden
ad tornede Stier blødte.

Ak, vi som nu er mærket
hver paa sin Vis af Striden,
hvor var vi velsignet unge —
og hvor er det længe siden!
End følger vort brændende Øje
Ideernes stormende Faner,
men Garden er blevet en Freds-Vagt
af hædrede Veteraner.

Og langs med Veje og Stier,
  hvor Tornen slynger sin Ranke,
  hvor Ungdommens Hær-Skrig hørtes,
    og Vaabnene blinked saa blanke —
der tælles en Række Tuer,
  hver Tue saa ydmyg og lille:
  Gravhøje, om hvis Kæmper
    der blev saa underlig stille.

Højtidelige Stilhed —
  som paa et Ekko venter:
  en Tavshed, fra hvis Alvor
    vi Mod til Livet henter!
At Ungdommen evig bløder
  for Frihedens sejrende Tanke,
  det holder os Veteraner
    i Ryggen ubøjelig ranke.

Ved Kvælden falder Baalet
  mod Nattens Komme sammen,
  men i hver Gnist der gløder
    den Sjæl, som avled Flammen;
spørg ej efter vore Smerter
  i Skuldre eller Lænder,
  men se os ind i Øjet,
    og se, hvor dybt det brænder!

Trods Smerter vil vi haabe,
  trods Svaghed ville vi sejre,
  om end først fjerne Slægt-Led
    den store Fred vil fejre.
O, lad os bruge den Styrke,
  vi vandt os for tredve Aar siden,
  til at stole paa den Ungdom,
    som nu bliver Garde i Striden!

VISION

Blandt Venners Flok til Højbords sat
en kærte-klar Sylvesternat
— hvor klang Krystalpokalen! —
jeg rejste mig saa lys i Sind,
ret i min Ryg, rød om min Kind,
og gennem Kærtehavets Skin
saa' jeg mig rundt i Salen.

Det flimred over Gildesbord
og der faldt overgivne Ord
— hvor lød de ungdomsfriske!
hvor svulmed denne Lattersø
med Indfalds-Blink, som under Ø
en Stime viltre Fiske.

„Vær hilset!“ raabtes der, „Du Nat,
som krammer ud din Rigdoms Skat
— ihvor den saa er funden —
som øser op og slænger hen
i Grams til Festens Spillemænd
den sidste Hvid paa Bunden.

„Vær hilset, Nat i Kroningsdragt!
som kaared til din Hirdmands-Vagt
os frie frelse Svende:
Vær hilset, Drot, med et Hurra,
med *Livets* Raab: „vive le roi“
til dine Dages Ende!“ — —

Og Raabet klang; Pokaler fo'r
i Vejret rundt om Gildesbord —
saa blev der tyst i Salen;

En Kvinde, klædt i mørke Flor,
skred dronning-værdig, rank og stor
ad Døren ind fra Svalen.

Den aabne brede Svalegang
og Salen blev med et saa trang,
lavt syntes der til Lofte;
og hver en Svend i Hirden stod
som mangled Mæle han og Mod
og famled paa sin Kofte.

Hun vinked ad mig — og jeg skred
langs Bordets tavse Rækker ned,
hvor Glæden var forstummet;
jeg fulgte hende modstandsløs,
halvt i en Gru, halvt i en Døs,
derud — i Himmelrummet.

Omkring os Mulmets dybe Nat
af hvert et Stjerne-Blink forladt,
som kan saa dag-mildt skinne:
saa traadte hun mig ganske nær,
og i et dæmpet Fosforskær
stod rank den blege Kvinde.

Hvem — hvisked jeg — hvem er da Du?
og skal mit Hjerte briste nu,
som brast al Livets Glæde?
her er saa mørkt, hist var saa lyst,
her er saa afgrundstomt og tyst,
som Døden var til Stede!

Hvad kan Du give mig igen,
som Gengæld for hver svoren Ven,
der venter mig i Salen?

Har Du mon Vin at byde paa,
som den, vor gæve Gildes-Skraa
lovhjemled med Pokalen?

Du er en Dronning, skøn og stor,
men klædt i mørke Sørge-Flor,
med Alvor i dit Øje!
for *ham,* hin Drot i Kroningsdragt,
hans Rigdom, Sundhed, Mod og Magt,
jeg ene Knæ vil bøje!

Hun kyssed kun til Svar min Mund.
Da blev der fra den samme Stund
en Vemod i mit Indre.
Hun svandt — men i et Forforskær
fornam jeg end, som ganske nær,
to Øjne mod mig tindre.

Og det var en Sylvesternat —
jeg kom tilbage, jeg blev sat
til Højbords dér i Salen;
da drøned Vennernes Hurra;
naa stem kun i: „vive le roi!"
jeg hvisked: „vive la reine!" — og . . . ja
saa tømte jeg Pokalen.

SOMMER-DRØMME

Jeg drømmer mig en Sommerkvæld
tilbage
til Landet, hvis smaa Kildevæld
er svage,
det Land, hvor ingen Fjælde staar
ur-trodsigt gennem tusind Aar,
men hvor en Munk i Enge gaar
de lange Sommerdage.

Hvad synger han, den Munk saa graa,
for Sange?
han kan dem alle, korte, smaa
og lange;
han nynner, gør han, fin og klog,
imens han sætter Orm paa Krog —
han nynner i mit eget Sprog
de blide danske Sange.

Han sidder dér den Sommerkvæld
og fisker,
mens Siv som Sus af Kildevæld
smaahvisker;
og mens han grunder sindigt paa,
hvad Fisk han skal paa Krogen faa,
hans Nynnen ved den blanke Aa
en Ungdomsdrøm opfrisker.

Dér gaar jeg selv ved samme Aa
og langer
mod Iris ud — saa gul og blaa
den pranger . . .
jeg nynner med i samme Sprog,
og Munken smiler, fin og klog,
thi se — han paa sin Medekrog
mit danske Hjerte fanger.

VIGGO DREWSEN

Og vi skulde gaaet — saa tænkte jeg, Ven,
her i de løvfældte Skove
og gransket Filosofiens Spor
ved den evig grublende Vove!

Du prøvede Ven, du rolige Mand,
mildt dømmende, hærdbrede Kæmpe —

ser jeg nu for mig din Riddergestalt,
min Taare jeg kan ikke dæmpe.

Dér! — det er Graaden, som skæmmer en Mand:
Du ynded jo aldrig en „Scene“,
men Øjet, som smiled ad sligt, det er slukt —
jeg gaar her ved Stranden alene!

De løvfældte Skove gav fattig Blomst,
den Krans vil jeg ikke Dig binde,
men her er min Sang til Bølgens Akkord
og Suset af Kattegats Vinde.

Hør! — det er Skvulpet fra Hornbæks Strand
og Suset fra Ellekilde;
ej sandt, de Toner, dem kender Du grant.
saa hjemligt rørende milde?

Og se, Du stærke, Du rolige Mand,
Du prøvede, hærdbrede Kæmpe:
der staar Du — og holder for Øjet din Haand,
din Taare Du kan ikke dæmpe!

O Ven, hvad er vel vor Filosofi?
hvor kan vel vor Viden forklare,
at dem, vi elsker, dem skilles vi fra,
for ene og vide at fare?

Dog tys! . . . Du nikker, med Finger for Mund,
til din yngre, urolige Fælle,
som vidste Du nu langt mer, end jeg,
men turde det ikke fortælle.

Og bort mod en Baggrund af Taager dulgt,
over Havets storladne Scene,
skrider din høje Riddergestalt —
jeg staar her paa Stranden alene.

Saadan jeg saa ham — i dette Blik
var ingen Angest at kende:
trofast og modig hans lutrede Sjæl
jeg saa' gennem Øjnene brænde.

Et Særsyn i denne forhutlede Tid,
hvis Gravsang nu daglig lyder:
en Ridder, som falder i sit Kyrads,
et Spejl af de mandigste Dyder!

JOHANNE LUISE HEIBERG

Nu drages med Sort det lyse Hus,
Remisen for Thespis' Kærre;
nu dækkes med Hæder, nu sænkes i Fred
Johanne Luise Heiberg ned
jævne sin myndige Herre.

Og Telegrammer og Blomster og Vers
vil smykke de sirlige Stuer,
hvor Husets Værtinde ved mangen Fest
var selv den livligst ydende Gæst,
Fruen for alle Fruer.

End ser vi den stadselig ranke Vækst,
som *aldrig* svajed for Vinden,
et „Vil", som altid aarvaagent var —
og det asiatiske Øjepar,
som stred med Etatsraadinden.

Hun sad mod Stolens det høje Læn,
en sløromvunden Sibylle,
og stirred tilbage, som ned i en Grav:
Virak, Triumfer og Titel den gav —
og levned en bog-prydet Hylde.

Og dette skal siges, naar Sørgeflor
nu slynges om Thespis' Kærre:
Fru Heiberg havde til Scenen bragt
en Vidde i Spil, i Naturen en Magt
— uden sin myndige Herre.

Og dette vi hørte, vi lyttende faa,
som gæsted de sirlige Stuer:
et Ord, som havde Frimodigheds Klang,
en egen, betagende Sandhedens Sang
af Fruen blandt Dannelsens Fruer:

„Ret aldrig vi vinder en Kunst igen,
naar spidsere bliver vor Evne,
naar Fantasien fornægter sit Mod,
naar „Artighed“ sætter paa Scenen sin Fod
og Sippethed Sippethed Stævne!

„*Nej, Kunsten begynder i Dyrehavs-Bod,*
blandt Gøglere findes dens Moder;
den fødes til Liv i en Kælderhals,
drejer sig i en Sagtevals
efter de sirligste Noder!

„Og stiger den, tryg paa sin egen Natur,
og rækker den svimlende Tinde:
den glemmer, trods Virak og Gaver, ej
sin Mo'r, som *rørte* den første Dejg
i Vaffelbutikken derinde!“ . . .

Saa taled hun, „Musers og Gratiers Pryd“,
som havde af Guldskaalen drukket
og kendt, hvad Malurt paa Bunden laa:
det var, som ud i det Fjerne hun saa' —
og vendte sig bort — og sukked.

Nu drages med Sort det lyse Hus,
Remisen for Thespis' Kærre;
og dækt af Hæder, og sænket i Fred
lægger den rige Natur sig ned
jævne sin henfarne Herre.

Og Telegrammer og Blomster og Vers
smykker de øde Stuer.
Hun rakte os Haanden ved mangen Fest;
vi rækker vor Krans, som taknemmelig Gæst,
til Fruen for Scenens Fruer.

C. BERG

Novembermulmet spændte ud
sin Skærm, saa klam, saa tung, saa graa,
— og Brystet stønned — Herregud,
skal da hvert Haab om Lys forgaa?
Skal intet staa med fast Kontur,
skal Træ og Busk og Hegn og Mur
hensvømme i et Valle-Hav,
hvor Aaret grov sin Grav.

Nej — lad saa Skærmen sænke sig
ned over ham, som stout og bred
saa daarligt mægted tænke sig,
at alt gik ned og stedse ned:
Den sidste store Bondekraft,
som dette Bondeland har haft,
om Klokken ringer nok saa dump,
dør ikke i en Sump.

Nej lad kun Mulmet spænde ud
sin Skærm saa centnertung og graa,
just denne Klokke bærer Bud:
at Lys og Kraft kan ej forgaa!

Den Død, som strakte Kæmpen hen,
den holder Mandtal mellem Mænd:
der svulmer op et vaarfriskt Hav,
hvor Berg gik i sin Grav!

Og vi, som stod den Høvding nær,
der drog saa let sit sidste Suk,
vi — Ven og Uven blandt den Hær,
der skifted med ham Smil og Hug:
Vi, som jo ynder Genbyrds Tvist,
vi fandt ham, hvor vi tog ham sidst,
og „Enhedsmærkets“ Øgenavn
blir ham en Hæders-Bavn!

Det, som hos ham var bredt og trygt,
det bør vi søge hos os, hver
som gribes stundom bitter-sygt
i Livets strenge Landnamsfærd.
Af hans Naturbunds rige Jord
vi ejer mer’, end selv vi tror:
Ja blot vi stoled trygt derpaa,
saa var der Land at naa! —

Et Enhedsmærke var den Mand,
hvem ingen Taager gjorde graa,
som ej November var i Stand
med sine Livs-Tvivl ned at slaa;
han var et Fjæld, en fast Kontur —
kun Døden nedbrød denne Mur,
men Bruset fra et Junihav
ombølger Kæmpens Grav.

Og vifter det en Solskinsdag
med friske Briser over Vang,
og smælder højt de hundred Flag
til glade Stemmers Frihedssang:

Saa staar han for os bred og stor,
den Mand, der synger for i Kor,
den Mand, i hvem en Sanger bor,
som selv paa Teksten tror.

JULIUS LANGE

De store, de stolte Skikkelser,
de tælles nu grumme snart —
Døden langer med Leen ud
paa en saa avindsyg Art:
knoglede Mand — til at hugge ned
var Du vel aldrig sen —
men op vil vi rejse vor fældede Ven
den stolteste Bautasten.

En Søjle, saa rank og bred og høj,
sat paa en Sokkel god —
saaledes som Julius Lange selv
i levende Live stod;
og Skrift skal hugges i Stenen ind,
at vidne for Slægternes Mænd:
han var blandt de ypperste Danske,
som førte Tale og Pen!

Faa fik sagt fra en Lærestol
om Kunsten saa vægtige Ord —
færre har leget med lettere Vid
for Venner om jublende Bord:
et Tænker-Hoved med skarp Profil
paa den herligste Mandsgestalt —
Blikket var dybt, og i Talens Strøm
et Havbrus af attisk Salt!

Skønhedsbegejstret Du saa' med dit Smil
paa al denne Hurlumhej —
som vedkom Stilling og Fad og Brød
aldrig i Verden *Dig,*
en fredsæl Mand, men en Fægter god,
naar Du mente, der maatte ta'es fat;
en lydhør Hjælper i Venne-Nød,
tunghør mod Skvalder og Pjat.

Saa kom de Sorger, de banker paa
den fastest lukkede Dør —
Du maatte vel ogsaa op fra din Stol,
at give de Gæster Gehør;
men mandig stred Du endda din Strid,
tro mod dit Ideal,
dit Ler kunde brydes, din Aand stod støt
blandt Guder i Marmorets Sal.

Dèr ville vi lade din Higen i Ro,
dèr søgte Du Maal og Ret
for Kunstens Evner og Livets Tro
ved de Eviges lyse Banket:
i Straaleglans af Hellas' Kultur
som Gudernes hædrede Gæst,
dèr vandrer nu Julius Lange ind
ved det *Menneskeliges* Fest!

SOPHUS SCHANDORPH

Højt i din Himmel, o, Fader Evan,
hvor Dagen er stedet til Ro,
og Solnedgangs-Skæret har Druernes Glød —
dér ligger en smuk liden Kro.

Dèr finder man intet elektrisk Blus
og ej Telefon eller sligt:
tolv Tællepraase, som aldrig gaar ud,
gør deres lysende Pligt.

Og Døren gaar op, og Døren gaar i:
hvad Gæsterne ønsker, bli'r bragt
af smaa Kellnerinder som Englebørn
i deres mest himmelske Dragt.

For Bordenden sidder, med fint-spidset Mund
og Kinden lidt hektisk rød,
Bellman — med Kniplingsmanchetter paa
og en langhalset Luth i sit Skød.

Og næst ham, med tindrende Øjne blaa,
Johannes Ewald har Plads;
saa følger Knud Lyhne og Aarestrup — ja,
selvfølgelig hver med sit Glas!

For Resten ej Forskel i Rang eller Stand:
her drikker i ophøjet Ro
Carl Bagger og Wessel, og Mantzius med,
og Lars Mathiesen — for to!

Da triner den smaa Kellnerinde frem,
med Smilehul i sin Kind,
og melder, at Sophus Schandorph er død —
da raabes der lydt: Lad ham ind!

Alle har rejst sig, med fremstrakt Glas,
— i øvrigt i ophøjet Ro —
og Mantzius fører sin gamle Ven
ind i den himmelske Kro. — —

Javist har han Ret til at bænkes dér,
hvor Aarestrup viser ham Plads,
og Bellman hilser med Slag paa sin Luth
og dypper i Bollen sit Glas.

Med Vinløv din skaldede Isse skal snoes,
og „Bellman“ skal tone igen,
den Tone, Du elsked og kendte som faa —
min vin-glade, sang-kære Ven!

Vi red jo tilsammen en Tid vort Ridt,
og Pegasus traved helt godt,
og Folk fik i Næserne Smaasten og Grus —
da nøs de og raabte: hvor „raat!“

Det Ord har de brølet helt højt og helt tidt
ud af deres Vids A B C;
men ej fik de ned-brølt dit gode Humør:
Du lo, og *blev ved med at le!*

Nu vel, denne Latter, min gamle Ven,
hav Tak for dens Djærvhed og Kraft;
den skabte Dig Venner . . . Gud give, Du blot
én Fjende til Slut havde haft!

Thi *det,* som skal mærke en Mand for hans Tid
og skænke ham Hundred af Aar,
er ikke blot Venner, der smykker hans Hus,
men Fjender, der smæder hans Gaard!

TIL MIN MO'R

Fjernt over glimrende Skyer,
som svinder lig Æren og levner ej Spor,
fjernt over Higen og Attraa og Ønsker —
dér har jeg en Grav, og der har jeg en Mo'r.

Langt borte mod Aftenens svindende Røde
dér suser, naar Dagen til Hvile blir bragt,
lig tonende Skygger i Bølger saa bløde
to ranke Cypresser paa vemodig Vagt:
en blødende Himmel, saa fattigmands-lav,
et Fyrste-Slot over de sejrende Døde —
langt borte mod Aftenens svindende Røde
  dér hviler min Mo'r, hvor de grov hendes Grav.

Fjernt over Træthed og Mismod,
som stiger lig Skygger af Skumringens Spor,
fjernt over Legems-Lyst, Sundhed og Stridsmod,
  dér har jeg en Grav, og dér hviler min Mo'r.

Jeg gaar ej didhen, naar min Arm er som Staal,
naar Panseret dækker mit voks-bløde Bryst,
naar Jubelen kvæler hvert Suk i min Røst:
jeg elsker den svangre, den fødende Jord —
  jeg glemmer den Grav, hvor de gemte min Mo'r.

Men spirer der Harm, hvor man saaed mig Had,
og drysser der Orme af Laurernes Blad, —
o Mo'r, Du som Menneske-Skæbnen mig gav,
  jeg beder i Ydmygheds Stund ved din Grav!

Da er der en Verden af Længsler og Minder,
som binder mig ømt til den Bedste blandt Kvinder:
da føler jeg alt, hvad min Sjæl fik i Eje,
som samlet og helt fra de spredende Veje,
som Laan fra et Liv, der mig Livs-Lykken gav —
  da strømmer der Taarer, o Mo'r, paa din Grav.

Fjernt over alting, som svinder,
alt, som gør lille, og alt, som gør stor,
fjernt over Dagen og Lyset og Døden
  jeg ejer en Grav, og dér lever min Mo'r!

AF DEN BLAA GROTTE

SARKOFAGEN

Han søgte et Tilflugt i Sønderled,
træt af at tumles i Slaget:
et Hus, for hvis Dørposter Solen sank ned
og hvor Vinranken klatred' mod Taget;
en Have, som lo mod en himmelblaa Dag,
hvis Hvælving flød sammen med Havet —
i Haven, blandt Roser, en hvid Sarkofag,
bag hvis Laag laa en Venus begravet!

Og alt han fik — Hus, Have, Sarkofag:
Guldæbler gløded' mod den lyse Dag,
og Spillemænd gik Herrens Hu til Haande;
der klang Musik til Havens Gæstebud,
saa blev det mørkt — og se, en Blomst sprang ud:
Fru Venus selv, i Nattens Blomsteraande!

For Døren til hans Hus, i Maanens Skær,
stod som en Statue hun rolig dér,
og Trappens Trin var koldt af Duggens Aande;
men hendes store Blik brandt af den Lyst,
der drager Mennesket til Nattens Bryst,
som gemmer Glemslens Fryd og Mindets Vaande.

Han søgte tilbage til Nordens Strand,
vilde atter tumles i Slaget,
hvor Vintrens Bersærk i sit Skjold sætter Tand
og hvor Sne-Uglen skriger fra Taget;
hvert Minde om Syden, dens Nat og dens Dag,
ved Daad skulde vorde begravet —
og han styrted' den marmorne Sarkofag
med Fru Venus' Lig ud i Havet!

AVE MARIA

Ave Maria! Nattens bløde Vinger
bærer vor Bøn,
bærer den hid op, hvor Madonnas hvide Finger
løftes imod Læben, som rundes om et: Tys!
Før os for din Søn,
Moder, som har født ham i Tvivl og i Smerte:
bøj dig mod vor Pande og sign os med dit Kys —
ogsaa vi har Tanker, som nager os i Løn,
ogsaa vi har Længsel mod det store Frelser-Hjerte:
Ave Maria! før os for din Søn!

Hellige Moder! ingen Tanke rummer
Underet det evige, Fødsel og Død;
Vaar eller Vinter — Verdens Kløgt forstummer:
hvem kan granske Gaaden i Guds-Moders svangre Skød?
men i mangen Vaar-Nat, guddommelig stille,
blaa som Havets Dybde og skær som Fjældets Sne:
O, hvor tørster Læben mod Erkendelsens Kilde,
O, hvor svulmer Hjertet, som om vor Spændkraft vilde
Livets fulde Jubel, betalt med Dødens Ve!
Du, kun du har stirret i den bundløse Sø,
født en Gud til Verden — og set ham Døden dø.
Ave Maria!
— — — — — — — — — — — — — — — — —

VAGABUNDUS

1910

FORÊT DE FONTAINEBLEAU

Det er, som man aabned en Sluse
langt borte — dybt inde — helt nær —
jeg hører et Æventyr suse
igennem de stolte Træer:

Igennem de mossede Stammer,
med Roden i Mindernes Muld,
en dalende Sol-Rose flammer —
Aandernes Bedekammer,
Søjler af blødende Guld . . .

Skoven om Fontainebleau!

Du Rose, som skinner dérborte,
langt borte — dybt inde — helt nær —
sig, frygter Du Natten den sorte
med Sorg som de mørknende Træer?

— Jeg føler ej Sorg eller Smerte,
jeg kender ej Frygt eller sligt:
thi Rosen er Frankriges Hjerte,
dets ædleste, varmeste Digt.

Trouvérer har vanket herinde
iblandt de fortryllende Træer,
har lovsunget Frankriges Kvinde —

derfor dette glødende Minde,
det dunkelrødt-blødende Skær

i Skoven om Fontainebleau!

I VILLA BORGHESES HAVE

I Villa Borgheses Have
under Pinjernes løftede Tag
jeg plukker den første Foraarsblomst
paa Aarets den sidste Dag.

De skøre, skælvende Blade,
med Smilet paa Bægerets Bund:
Solen og Lyset har manet dem frem
fra Jordens drømmende Blund.

Jeg fører de skøre Smaablade
op til min bævende Mund:
det er, som jeg følte et drømmende Kys
fra Alfen paa Bægerets Bund.

Man samler sig hundrede Venner
saa vide om Land og Hav:
aa, mødte min eneste Fjende jeg her,
kanske jeg et Haandslag ham gav!

Dog nej: de Venner, man vinder
under Himlens løftede Hvælv,
for *dem* har man Styrke og Kraft i Behold —
sit Haandslag beholder man selv!

Velsignede Nytaarshilsen
under Pinjernes løftede Hvælv:
min Styrke, min Kraft til al Verden —
og Alfens Kys for mig selv!

AVE MARIA

Ave Maria! — langsomme, milde
Klokkebølger følger den vigende Dag,
indtil i Kvælden de indsuges stille,
søvn-lagt under Pinjernes mørknende Tag.

Lyt! imod Mulmets sig nærmende Stunder,
fjernt fra Konfessionernes Dogmer og Tro,
aander med lægende Fred for alle Vunder
selve Naturens gud-lignende Ro.

Alle de, der modløse lider og længes,
hele Sorgens Afkom til de sildigste Led,
alle de, der trykkes, og alle de, der trænges —
alle kan faa Del i den signende Fred.

Fængsels-Hospitalernes kvalfyldte Stuer,
ogsaa I kan svales i en dulmende Frist —
medens den Despot, som for Hævn-Guden gruer,
vælter sig paa Purpurlejets glødende Rist!

Bedetimen stunder — den indre, den stille,
Følelsens enfoldigste Samvær med sig selv,
perlende Minuter, som Draaber fra en Kilde,
den, der rinder dybest under Hjærnens høje Hvælv.

Ave Maria! — langsomme, milde
Klokkebølger følger den vigende Dag,
indtil i Kvælden de indsuges stille,
søvn-lagt under Pinjernes mørknende Tag.

ATTER I NORGE

Jeg kommer som en vej-kendt Mand
til Norges gamle stolte Land.

Jeg lægger mig paa Aftenstund —
men ud mod Nat jeg vaager.

Jeg lægger mig som Barnet trygt
op mod dit brede Fjælde-Bryst —
didop hvor Fossen koger.
Jeg glemmer Uro, Frygt og Sorg
ved denne faste Klippeborg —
jeg sover ved dit Moderskød,
mens Du, o Norge, vaager!

Og trylle-bundet grant jeg ser,
hvor Trold i Bakken sært sig teer —
og Nøkken græder, Huldren ler,
og Tomte-Gubber, fler og fler,
af Klippekløften myldrer frem
og rejser Hedenskabets Hjem
paa stærke Furu-Støtter
fra Norges ur-graa Skove.

Og vilde Konger, vrede Mænd,
som lidet græd og sjældent lo,
med Stang i Haand og Sværd ved Lænd
bemander Drageskibets Bug
og kløver Saltets Vove.
Da rødner Solen Sydens Strand
dybt ned i Frankens Skove;
da skælver trindt Evropas Land,
fortæret af en fred-løs Brand —
men paa det fjerne Norges Kyst
staar Kvinden med sit høje Bryst
og presser Haanden mod sin Barm:
her glemmer Helten Had og Harm,
her skal i Fred han sove!

Jeg vaagner op ved Glimt af Dag —
jeg øjner Norges stolte Flag!

Jeg ser det vakte, nye Land,
hvor hver en Vilje vaager.

Jeg ser et Hjem, paa Evner bygt
af Kunst og Videnskabens Mod,
mens Vidder stormes, Fod for Fod,
didop hvor Fossen koger.

Et Land jeg ser, hvor Frygt og Sorg
bort-preller mod den faste Borg
af Frihed — —
o, jeg ser et Land,
hvor Fremtids Genius vaager!

ATTER HJEMME

Skønhedshungrig, aldrig mættet,
livs-ombrust, omsider trættet
ved det store Drivhjuls Støj:
langt og dybt i Verden fremme,
længsels-draget — atter hjemme
her, hvor Himlen er saa høj!

Under Himlen disse søde
Stemmer saa velsignet bløde —
med lidt Pip-Fugls Karakter:
her hvor tro det Store gemmes,
men hvor ingen Smaating glemmes,
og hvor — ak — saa lidet sker!

Dog, det Lidet er indrammet
af et Tæppe, guldregn-flammet,
med Syreners Bræm besat:

og fra Sø og Sund det lufter,
og fra Hyld og Lind det dufter
    mindetungt i dug-blank Nat.

Og just derfor disse Kinder,
    friske, som hvor Freja spinder
    Sommer-Silke paa sin Rok,
med en Skælmskhed uden Lige,
som om Smilet vilde sige:
    ude sker der mer end nok!

Ja, ved Himlen, ude skændes,
    kriges, brændes, endevendes —
    ude sker der altid nyt:
gamle Former sønderbrydes,
evigt nye Broncer gydes,
    hvor det røde Blod er flydt.

Ogsaa *vi* har Blod bag Huden:
    og vi ser igennem Ruden
    mod den stolte Tordensky,
hvor den majestætisk flammer,
hvor den sigter, hvor den rammer —
    og gør Luften ren og ny.

Atter hjemme — hvor der skreves
    meget skønt, og hvor der leves
    tidt paa Skønheds Legetøj;
dog, vi *har* de gode Kræfter,
vi er de, som følger efter —
    thi vor Himmel er saa høj.

Atter disse bløde, runde
    Toner skabt af Folkemunde
    i et tusindaarigt Ler:

hvor de hundred Smaating glemmes,
mens det Store trofast gemmes,
om end nok saa lidet sker!

JAPAN, HOLD UD! —

Hold ud, hold ud!
mod den store, almægtige, russiske Gud —
hvis Øre er lukt for Armeniens Bønner,
hvis Øje er bortvendt fra Runebergs Sønner,
hvis „Hyp!“ følger Fangernes lænkede Kæde
med Blodstriben bag den sibiriske Slæde:
mørkt er dit Aasyn, Rædslernes Gud — —
Tapre Japanere, modige Japan, hold ud!

„Et Helved er Krigen“ — tillands som tilvands,
og ingen vil Djævlen med Lovsange fejre:
men hvis der skal slaas, lad Kulturen da sejre —
den er kun værdig til Lavrernes Krans!
Solgudens Sønner, Ø-Rigets Børn,
født under blomstrende Frugttræers Grene
der, hvor en Buddha, alvorlig og ene,
maaler hvert Zig-zag af Czarernes Ørn;
Buddha, som kender til Menneske-Nøden,
ukendt med Korset og „Angsten mod Døden“,
Geishaers Fader, Menneskets Ven,
Visdommens, Kunstnernes, Livs-Lysets Gud —
send dine Børn mod Barbarerne hen:
Tapre Japanere, modige Japan, hold ud!

„Hold ud, hold ud!“
det er Mandsmodets, Frihedens, Fremsynets Bud —
i Fjor steg Champagnen som Volgas Vande
med Skum op til Hof-Generalernes Pande:

i Aar skal hver Regning med Blod likvideres,
saavel, hvad man fik, som hvad blot kan „noteres“ —
mørkt blir dit Blik, Moskoviternes Gud:
Tapre Japanere, modige Japan, *hold ud!*

MEDUSA'S HOVED

Oktober 1904.

Som en dobbeltvinget Dæmon i rasende Hasten
fo'r Ekspres-Toget videre — afsted, afsted, afsted:
dette Kapløb med Tiden i Slingren og Kasten,
denne raslende Torden — som om Lynet fulgte med;
dette lov-bundne Vanvid, at komme først til Maalet —
som om Maalet for Livet var lutter Tid og Sted!
Og saa bremses der med Hvinen af Jernet imod Staalet:
og saa rases der videre . . . og alle er vi med!

Men den gamle franske Herre sprang op fra sit Sæde,
og han slængte bort Avisen og greb mig ved min Arm,
og han banded højt, som vilde han Konduktøren æde,
mens han raabte mig i Øret gennem Vanvidets Larm:
„Vi er gale — allesammen — vi er døve, vi er blinde,
vi er Børn, som la'r os byde, hvad Løgn der blir fortalt,
selv de Klogeste er bare Idioter inderst inde,
vi er alle med i Spillet — og vi maa betale Alt!

Ikke ét af disse Blade vil ta' Bladet fra Munden,
ikke En vil sige Czaren og Mikadoen: Stop!
Hvad er Russernes Mujiker — ja, hvad er Japaner-Bonden,
det er Ho'der uden Hjærne, det er bare Kød og Krop;
og mod Kroppen raser Kødet, og de stikker og de skyder,
og de maser paa som Helte, og de vader dybt i Blod —
men at spørge, hvad det gyselige Slagteri „betyder“,
og „hvor længe“ det skal vare — ja hvem har det Heltemod?

Jeg skal sige Dem, min Herre — vi er gale allesammen,
af Naturen er vi modige, ved Kunsten gjort fejg' —
og vi bærer alle Byrden og vi deler alle Skammen,
vi er æltet af vor „Presse“ til en kødklumpet Dejg:
den er „oplyst“, Gudbevares, vi har Hjerte i Brystet,
vi har Meninger og Mening, vi kan se det Heles Vel —
men saasnart Kanonens Torden har Verden gennemrystet,
blir vi vellystfyldte Vilddyr, som slaar meningsløst ihjel!

Det er Galenskab, min Herre .... men den Paastand er ej vovet,
at det bærer frem mod Bedring, fordi Spidsen snart er naaet:
denne Vanvids-Krig har fostret Medusas sande Hoved —
et Symbolum, hvori der Forraadnelse er gaaet!
Det er stinkende — men sandt; det er grufuldt at beskue:
men sæt at Folket vendte det imod den rette Kant .....
sæt at Magtens Indehavere fik set den høje Frue:
hun virker jo forstenende — min Herre, ikke sandt?“ —
En Kurve — og et Skifte-Spor — en Slingren og en Kasten,
en Larm, som rev isønder baade Ord og Mening med .....
Som en dobbeltvinget Dæmon i rasende Hasten
fo'r Ekspres-Toget videre — afsted, afsted, afsted!

FORAAR!

Nu nok af Rædsler, du Jordens Herre,
der træder dine Trælle ned som Straa
og af det Værste har skabt et Værre,
som Tanken vægrer sig ved at forstaa!
At sligt du nænner — vi aldrig fatter,
et Angstskrig bæver fra de tusind Hjem:
lad om dit rygende Altar atter
en menneskelig Tanke spire frem! — —

Kend denne Duft af den unge Vaar,
som bølger mod dig fra Skoven,
hvor Solens Glans, som i Kvinde-Haar,
kærtegner Bøge-Frynserne foroven;
mørk staar du selv som en Afguds-Klods —
vi vader mellem tusind Anemoner,
hvis Øjne tindrer, din Fod tiltrods,
med Alfe-Skælmer i de lilla Kroner!

Saa er da Underet sket igen
og Mørkets Saga til Ende!
Livsbølgen gaar gennem Lunden hen,
hvis Stammer ej takseres kun til Brænde;
de Gaade-Nødder, som Vintren gav
vor Grubler-Tand forgæves til at knække,
de rasler bort for den Tryllestav,
som funkler over Løvets visne Dække.

Men hvem, hvem svinger den Tryllestav,
som vækker Liv af det Døde
og skjuler Rædslernes vilde Grav
og ham, Barbaren, som har lagt os øde?
Er da Natur-Aanden delt i to,
som uforsonet fører Verdenskrigen?
Vi véd det ej — og faar aldrig Ro
for al vor Spørgen og i al vor Higen.

Men ét vi véd, at vort Haab er grønt,
om alting svides i Tørke,
at vi vil vriste alt Stort og Skønt
af alt det usleste gemene Mørke;
at under Jordskælv og Flammedød
og Kvaler, som knap Helved kan udklække —
bestandig bryder af Jordens Skød
den Blomst, hvis Stængel ingen Haand kan knække.

Det er et Liv, saa velsignet ungt,
hvis Nu sit næste forynger:
og alt bli'r let, hvad der før var tungt,
alt pipper, pludrer, fløjter, nynner, synger.
Det er den unge naive Vaar
i Celler, Spirer, Kviste, Straa og Stilke:
en yndig Pige paa atten Aar,
som danser gennem Verden klædt i Silke!

Se hende danse, du Jordens Herre,
der træder dine Trælle ned som Straa
og af det Værste har gjort et Værre,
som Tanken vægrer sig ved at forstaa.
Om du da lyster — hvad ej vi fatter —
at slagte Folk og knuse deres Hjem:
vendt fra dit Aasyn vi aander atter,
naar hun, den første Vaardag, danser frem!

DANSK FÆDRELANDSSANG

Du danske Mand! af al din Magt
syng ud om vor gamle Mor!
En Krans af Hav og Fjord blev lagt
om Huset, hvor hun bor:
Mod grønne, side Strande
gaar stærke, stride Vande
og over Kornets Guldglans staar
Vikingestenen Vagt.

Syng ud — og Sorg fra Fortids Nat
blir Smil paa hver Glædesdag,
vor Himmel skifter Farve brat,
men aldrig Folkets Flag.

Som Danmarks blide Kvinder,
har røde-hvide Kinder;
saa lyser Livets Friskhed
fra Frihedens dyre Skat.

Vort gamle Land! af al vor Magt
vi øger din Rigdoms Ring,
gaar fremad sejgt og uforsagt,
om ej i store Spring.
Og furer Ploven Landet,
saa skurer Kølen Vandet:
Støt staar den danske Sømand
paa Havet sin Vikinge-Vagt.

VIGGO HØRUPS DØD

Der rejser sig
i vort Bryst,
bævende af bange Syner,
det store Spørgsmaal:
  Hvorfor?
Og det banker og banker derinde
i Vennernes Hjærner og Hjerter:
  Hvorfor miste ham nu,
    da han skulde leve?

Men med det fortryllende
fine Smil
om de Læber, der aldrig
har udtalt en Dumhed,
med Livs-Ironiens
Blink i det frygtløse Øje,
og med det mandige, trofaste Hjerte,
træder Viggo Hørup
  ind i den store Tavshed.

Han kendtes af de Færre, han undveg de Mange,
Ingen har han røbet sit lønligste Maal;
hans Indre gav Rum for de blødeste Sange,
mens Pennen i hans Haand blev det skarpeste Staal.

Han elsked, hvad han elsked, var Lunkenheds Fjende,
det Spirendes Talsmand, det Nyskabtes Tolk,
holdt Rævene i Ave, stænged Ulvene inde
og opdrog en Hovedstad — og dermed et Folk.

Ak, Broder, hvad nytter det at rime til din Hæder —
se, Ven efter Ven langs vor Livs-Vej gik tabt,
om man kvæler sin Graad, om man flænger sine Klæder,
de Døde farer bort og de rider saa rapt.

De Døde rider fort. Men man *husker* de Døde:
Livs-Bitterheden graver de Levende ned,
mens de Tabte i Tusmørkets Stund giver Møde
og Hjerte-Vunden brænder, og Panden staar i Sved.

Da gribes man af Lyst til at løbe væk fra Livet
og følge efter Vennen til den stille, brede Strøm,
hvor der aandeagtigt suser en Brise gennem Sivet,
hvor det Hele munder ud i en stor og rolig Drøm.

Jeg rejser mig
med udstrakte Arme —
vil følge den dyrebare Ven,
men standses af Noget,
jeg ej kan give Ord.

Fjernt ser jeg hans Smil,
det fine, fortryllende,
som da han gik over Lystoftes Marker,
glad ved at indaande Jordens Duft —
ene med sig selv.

Klarere, dybere, mildere
ser jeg ham smile:
og det straaler i Øjet,
det trofaste Hjertes Blink —
og om Tindingen bærer han
Lidelsens Sejerskrans,
hvis Blade bævende vifter
i Evigheds-Brisen . . .

Og jeg ved, hvad der skiller os —
en liden Stund endnu.

VILHELM MØLLER

Igen et Tab! — saa tungt som brat:
og atter mod vort Livsløbs Nat
en Minde-Støtte blinker mat
med Navn paa sleben Flade.
Vi ridser trofast Navnet ind,
et Venne-Navn af Venne-Sind
og kranser det i Høstens Vind
med Vaarens fagre Blade:
Fest var vor Vaar, dens Dag var Strid
for Brød, for Liv, for Ideal —
dens Nat var Ild, dens Kvæld var sval:
en Skønheds Tid — „Fru Belli"'s Tid!

Den delte Du, vor tabte Ven,
af al din Hu, med Ord, med Pen,
utrættet, om og om igen,
som den, der Maalet øjned:
Var Du ej helt af Fører-Blod,
helt ejed Du din Tro, dit Mod,
og dybest i din Hjerte-Rod
dit Retsind Striden højned.

Ja, det var Fest, da vi brød frem,
kun rige ved vort Ideal;
„højt“ boed vi, høj var den Sal,
som nævntes Vilhelm Møllers Hjem!

Det „Hjem“, det var Studentens Bo —
men ej slog man sig dér til Ro
om Richardt’sk Vin i Hostrup’sk Kro
med Ravnekrogs-Tirader;
fra Gulv til Loft stod Bøgers Hær,
og over *den* et Verdens-Skær
af Fremsyns Staal og Tankers Sværd
til Hug og til Parader:
Du havde lært Dig Hug og Stød
flinkt i Evropas Fægtesal —
men Danskhed var det Ideal,
Du fulgte til din Død!

Vor Ven! Du fik ej Livets Sol
som Daabs-Skænk paa din Vugge-Kjol’,
end mindre Manddoms Lærer-Stol —
skønt meget du os lærte:
Vor hele Slægt i Breschen stred,
dér regner sparsomt Lykken ned,
men Skjoldet sang og Sværdet bed —
skønt Kampen os fortærte:
Vor Vaar var dog en festlig Strid
for Livets høje Ideal —
og nu mod Høstens Aften sval,
hvor skøn vor Kvæld — vor Friheds Tid!

KNUT HAMSUN

Der blev saa pynteligt i Nord,
hver luged prompt sin Have:
bag Trillebørens Knirke-Spor

hvor vidste Mænds og Kvinders Kor
at rive og at grave!
Og Skoven var som Haven selv,
dér lød ej Fald af Fos og Elv —
der blev saa tamt i Nord.

Da kom dit store, vilde Kor
med He! Hallo! og Piskesmæld,
med Narre-Hvin og Vismands Ord —
og Svøben faldt og Følget fo'r,
det red sig fast ihjel.
Fra Sadlen flagred Fugle-Garn,
fra Haanden fyged Drage-Sæd:
og Sæden faldt, og Natten med,
og Spiren fandt ej Hvile-Sted,
thi dybt i Skoven sad et Barn,
— et vild-ført Barn, og græd.

Dit Hjerte, Knut, hvor har Du gemt
det dybt i Skoven inde!
Dit Fugle-Garn, hvor har Du skræmt
med det i natlig Narre-Skæmt
Dig selv og mangen Kvinde!
Thi Kvinden ruger i Dig selv,
dér raser hun som Fos og Elv —
saa godt hun har sig gemt.

Din Sjæl er Nattens vilde Kor
— vi vrinsker ved hvert Piskesmæld —
men tyst af Dragesædens Spor
hvidt dæmrer frem et Blomsterflor
i Elver-Taagens Væld.
Lad flagre, Knut, dit Fugle-Garn,
lad fyge Digtets Dragesæd . . .

Du røber os et fredlyst Sted,
det, Natten skyr og Vinen med:
dér har Du gemt din Moders Barn,
som under Hjertet græd!

EDVARD SØDERBERG

Jeg naaed kun til Hospitalets Dør —
da stod der en Mand i Porten,
huløjet, gusten, knoglet og tør,
saa underlig tom under Skjorten.

„Hvem søger Du her?“ — „Edvard Søderberg!“
Han retted sig ranglet i Højden:
„Gadens Sanger gik bag om det Bjerg,
hvor Kæmper og Dværge gaar fløjten!

Dér skærer han sig i de susende Siv
en Syrinks med frosthvide Hænder
og bader sit stakkels forpinte Liv
i den Solglans, som aldrig ender.

Evigheds-Uret staar altid paa ét,
og Kukkeren kvidrer i Værket —
der lyder ej Jøl, dér oser ej Fedt
fra Slippen og Landemærket.

Dér koster Klæderne ingenting —
i Tidernes Gry har man tabt dem,
og alle smaa Fugle springer omkring,
omtrent som Vorherre har skabt dem.

Gratis faar man det daglige Brød
og Kaffe med Fløde og Sukker:
dér leger Fa'r Lazarus Skjul med sin Nød —
og Lille Merry med Dukker.

Dér vokser Dyden sig stærk og robust
— og Lasten saa spinkel, saa spinkel:
Livs-Stimulansen er *Livet* just
uden den ringeste Finkel.

Livet i Glæde og Herlighed
— ingen Hovedpine og Anger:
dér aander den svalende Sommerkvæld Fred
over Gadens tungsindige Sanger!“ — —

Gadens Sanger! Min stakkels Ven,
din Titel har Smaafolk Dig givet:
men alt, hvad man faar, maa betales igen —
intet er gratis i Livet.

Dog *det,* at du selv forpint og i Nød
har tusind Smaahjerter glædet,
hvor forhen kun Trippevals-Tonerne lød —
det gør Dig til Mester i Strædet.

Om større, om mindre? Dit Sangspil var rent:
mig kosted det ogsaa en Taare.
Jeg bragte Dig Blomster — jeg kom for sent;
jeg lægger dem ned for din Baare.

I NOAHS ARK

Og det regned og regned og regned igen,
og ingen kunde skelne Skov fra Mark,
og Noah parred Mennesker, og Noah parred Dyr
og gik ind med hele Driften i sin Ark.

Halvmørkt var Lokalet, og Skylregnen drev
og der lugtede af muggent Hø og Snavs,
og Dyrene de gabed og gumled deres Fo’r,
mens Menneskene fik sig en Sjavs.

Og det regned og regned, og Syndfloden drev,
og Noah sad og suged paa sit Skæg,
og Arken hun slingred, og Mennesker og Dyr
blev kastet raat fra Væg og til Væg.

Syv lange og syv brede de rulled dér iflæng,
og Gud hvor de saa ud paa Klær og Krop,
og Maaned svandt paa Maaned — til der endelig blev mældt
fra det Me-te-o-ro-lo-giske: „Stop op!“ —

Og Noah aabned Arken og sagde: „Værsaagod!“
(han var en god og høflig gammel Fyr),
men ikke selve Noah kunde sikkert sige, hvem
der var et Menneske og hvem et Dyr!

Fra nogle hørtes „Bu“ og fra andre hørtes „Bæ“,
hos meget faa var Røsten blød og fin,
de fleste ligned Æsler, Kameler en Del,
og Resten bar sig ad som nogle Svin.

Kun én, en lille Pige, var bleven helt sig selv,
hun smiled, mens sit vaade Haar hun vred,
og fletted Blomster i det — de første, som hun fandt:
fra *hende* stammer Jordens Damer ned!

Han klapped hendes Kinder, den gamle Patriark,
og tog af hendes røde Læber Maal:
saa planted han et Vinbjerg, og krysted sig en Drik —
saa drak han alle Jordens Pigers Skaal!

LYNGBLOMST

Roserne straaler og gløder
og falmer og gaar i Frø —
jeg vandrer tavs i min Have
og ser de Dronninger dø!

Men løfter den ringe Lyngblomst
sin skælvende Klokkes Klang —
da toner imod mig fra Heden
en dyb og vemodig Sang!

Da bruser det om mit Hjerte,
da bæver det gennem mit Sind —
det er, som en Datter af Folket
trykked sit Kys mod min Kind.

FØRSTE GANG UDE

Middelfart, Oktober 1903.

Et Slør har hvilet saa trist, saa graat
over min smertende Pande —
som det, der vifter i Dødvinds-Blaf
langs Lethes mumlende Vande.

Hvad, Lethe? Jeg smiler ad Skyggernes Flod
og Sørgeflors viftende Klude:
der svulmer en Livs-Bølge gennem mit Sind —
idag er jeg første Gang ude!

Jeg ser mig forundret i Verden omkring
saa snevert den end er begrænset:
jeg øjner af Glæder en mylrende Sum,
som nylig jeg næppe har ænset.

Oktober, i flunkende Gyldenstyks-Dragt,
Dig hilser mit Udraab fornøjet:
min Maaned, min brogede Æventyr-Ven,
med Dug-Taarens Tindren i Øjet!

Det dirrer af Farver, det dufter af Muld:
paa Tærsklen af Vintren staar Aaret
og luder mod Hvilen — og knejser dog stolt,
af Erfaringers Vinge-Flugt baaret.

Og højt over Skoven, i Høstluftens Hav,
mit Sømandsblik spejdende pejler
de vildene Svaner, med Guld-Kroner paa,
som sydover susende sejler.

O var jeg blot Svane! . . . . paa Krone og Guld
gav jeg vel Afkald gerne:
men nu skal jeg smukt ind i „Hi“ igen
og ligge brak med min Hjærne.

Paa Vintrens Dvale der lysner en Vaar
som Sol over Kimminge-Randen:
velsignede Tanke, naar Vingerne slaar
og Guldkronen kildrer om Panden!

ALT, HVAD DER LEVER —

Skagens Plantage, Juni 1904.

Alt, hvad der lever, maa dø —
hvad der blomstrer gaa i Frø:
de Kys og de Taarer, der væder Puden,
det Navn, som vi skælvende ridser i Ruden —
Alt, hvad der lever, maa dø;
saa underligt er det paa Verdens Ø.

Og dog vil vi favnes og favne,
elske, længes og savne,
gribes af Lykken og gribe mod Lykke —
altid fornyes det evige Stykke:
Romeo — Julia, Gretchen og Faust!
Kæreste, tvæt dine Hænder,
salv dine Skuldre og lysende Lænder,
salv med dit Hjerteblod Hjertet, som brænder,

vent din Besøgelses Stund —
læg din Fløjte for Mund:
fyld med dens Kalden den lyttende Lund —
Du véd, at der tidsnok blir tavst!

TO GAMLE

Skagen, Juni 1904.

Der sidder to Gamle paa samme Bænk;
han og hun har holdt Trit
ved Bord og ved Seng, ved Fad og ved Skænk,
mens Livets Vadmel blev slidt.

Og stundom sammen en Fest de nød,
naar Tiden blev altfor graa:
og Aftnen var Silke, og Natten blev sød,
og linde var Bolstrene blaa.

Og Vreden, der kogte, hvor blev den fortrudt,
og angret den boblende Kiv;
de haded hinanden et kort Minut,
og elsked hinanden et Liv.

Han kyssed den Skulder, han havde bidt,
hun lo ad det kære Saar:
Alting kan glemmes, naar Livet blir slidt,
men aldrig Forelskelsens Aar.

Alting blir husket, naar Dagen er ond
og Sjælens Sangværk forstemt:
men kommer den blidnende Aftenstund,
er hver en Mislyd forglemt.

Man tager imod, med den store Ro,
selv Dagenes bitreste Skænk — — —

og Aftnen er kommen for disse To
paa Livets den haarde Bænk.

De føler som stærke, bindende Baand
den Lænke, hvori de sled:
de rækker hinanden i Stilhed en Haand,
mens Solen gaar smilende ned.

Der søger et Smil fra Mund og til Mund,
de bøjer i Stilhed sig frem —
hvor let er dog Luften den Aftenstund!
og saa gaar de sammen hjem.

DEN LYSE JUL

Sanatoriet „Weiszer Hirsch", Dresden 1904.

Naar langt ud paa Aaret det rinder
saa langt, at det snart er forbi —
da vækkes de muldnende Minder
af en ældgammel kendt Melodi.

Det er, som om over dit Hoved
der bølged en duftende Sang,
det er, som om Alting den loved
og til intet Løfte Dig tvang.

Du standser og føler den køle
Decembers fortættede Vind —
Gaden i raa-frossent Søle
og lyst er det ej i dit Sind.

Men Klangen! Hvad skal det betyde?
— saa mangen Grundtone brast:
hvi hager blandt hundred Lyde
ved denne Du stedse Dig fast?

Og pludselig smælter det køle
December-Pust om din Kind —
og højt over Gadernes Søle
der bues et sitrende Skin.

Det stammer nok alt fra en Kærte,
som tændes i Tusinde-Tal:
da brister om mangt et Hjerte
saa mangen raa-frossen Skal.

Dybt ind gennem Øjet der trænger
et sælsomt bævende Gys —
Du kan ikke mestre Dig længer,
Du maa som de Andre, *se Lys*.

O stærkeste Fest af de Fester,
der ler mod den mørkeste Grund:
et Sang-Kor af tonende Gæster
for Barnet paa Hjertets Bund.

GLADIOLUS

Der sad tre Pager om et Bord,
    de sang og lo; den første sang:
Dig elsker jeg den Dag saa lang,
    Du Rose i dit mørke Flor;
    og kommer Natten hed af Lyst,
    vildt knuger jeg Dig til mit Bryst —
        min Rose i dit mørke Flor,
            min Rose elsker jeg!

Der sad tre Pager om et Bord,
    den første tav; den næste sang:
Hvorhen jeg vender end min Gang,
    jeg elsker hver en Blomst paa Jord;

om skabt til Nytte, skabt til Pryd,
hver er min Lyst en Tusindfryd —
selv er jeg skabt af denne Jord,
dens Blomster elsker jeg.

Der sad tre Pager om et Bord ....
den sidste drog sit Sværd og sang:
Staal imod Staal, det er den Klang,
jeg elsker mest paa denne Jord;
og om mit Blod paa Blokken sprang,
Sværdliljen vier jeg min Sang —
Gladiolus, Gladiolus,
Sværdliljen elsker jeg!

SONJA

I

Sonja, lille Sonja, da først jeg Dig fandt,
var Du fattig som en Spurv
og bedrøvet som et Bække-Løb, der græder;
nu har Du lært Dig at plukke i din Kurv
alle, baade smaa og store Glæder:
alle de, som staar dér ved Vejkantens Støv,
alle de, som blomstrer under Træernes Løv
eller i den fest-oplyste Have —
Sonja, lille Sonja, Du fattige Spurv,
Du blev rig ved Begejstrings Naadegave!

II

Sonja, Skyggerne skrider
frem gennem Livets Dal:
Snefjæld til alle Sider —
og Maanen i bleg Oval;

bittert er Smilet hos hende,
den Frue, som aldrig kan dø:
Sonja, min elskede Kvinde,
Sonja, Tiden er inde —
ræk mig din Mund, vi skal dø!

Verden kender vi begge,
véd, hvad dens Kærtegn er værd,
véd, hvad vi deri tør lægge —
og hvor det at leve er svært;
alle de gaar som i Blinde,
være sig Mand eller Mø:
Sonja, min trofaste Kvinde,
Sonja, vor Tid er inde —
Du vil elske mig, før vi skal dø.

Sonja, som Solen Du skrider
lys gennem Livets Dal,
det straaler til alle Sider —
dit Ansigts søde Oval;
vi saar vort Haab som i Blinde
i Sne — men det spirer ved Tø:
Sonja, Du elskede Kvinde,
Vaaren ved Dig er nu inde —
din Haand, til vi begge skal dø!

I SØLVHVID STILHED —

I sølvhvid Stilhed drager Slæden frem
dybt gennem Skoven med os to alene:
i sølvhvid Fred sig hvælver Granens Grene
som Porten ind til alle Længslers Hjem.

Hvor er her tyst — hvor gør den Tavshed stille:
hvor er her stort — hvor gør den Storhed lille!

Saa tænder Maanens Ny sin klare Flamme
højt over Aftnens Glød paa Granens Top,
og vi er to, som stirrer stumt didop —
to, som har fælles Længsler i det samme.

Hvor kan man kriges dog paa Liv og Død?
hvor kan der være Mennesker, som hader,
mens denne Granskov i en Fred sig bader,
der synes rumme Verdner i sit Skød? —

Kun langsomt mørknes det i denne Skov,
hvor selve Nattens Fugl har lyse Vinger,
hvor over frosne Aa-Løb Hestens Hov
som ad en Sølv-Bro overjordisk klinger!

Da løfter Sjælen sig i Bølgeslag
af Længsler mod det Høje og det Rene:
og Aftenskæret kysser Furu-Stammen
og føjer sagte vore Hænder sammen
i Andagt mod den svundne Vinterdag —
mens Granen sænker ydmyg sine Grene,
for Sneens Vægt, i Skoven tavs og ene.

Hvor er her tyst — hvor gør den Tavshed stille:
hvor er her stort — hvor gør den Storhed lille!

I sølvren Stilhed drager Slæden hen —
til atter vi blandt Mennesker er naaet:
og naar de høster ind, hvad de har saaet
af Nag og Kiv i tom og trøstløs Skvalder,
og naar paa os en Andel deraf falder
med Vægt af Støvets fælles Brist og Brøde —
da vil vi huske paa hin Aftenrøde
bag denne stille Skov, hvor Granens Grene
signer den hvide Vej — for os alene!

VAGABUNDUS

I

Landevej i Skumrings-Landskab,
Aftenskyer, lavt mod Jorden,
som en Række Kæmpe-Fugle,
dalende paa trætte Vinger.
Vejen skimtes og forsvinder
med de Spor, et Slægtled traadte,
og som Veraab ind i Mørket
Vagabundus, vagabundus!
fjernt en sprukken Klokke ringer.

II

Kirker saa' han, hvor han vandred,
saa' dem straale som et Kunstværk,
saa' de Mennesker at knæle —
saa' dem ind i deres Sjæle.

Nogle Sjæle som et Tempel,
mystisk, lukket, gudindviet;
andre som en aaben Gade —
andre bitte smaa og flade.

Sjæle saa' han, hvor han vandred,
som ej havde *set* et Tempel:
og de lyste som et Kunstværk —
og hos dem han blev og bad.

Derpaa gik han roligt ud ad
Landevejen, langt og længe;
saa faldt Natten paa, den sorte —
og han stod for Himlens Porte.

Sagte lød en Støj derinde,
og man lukked op et Vindu,
og han hørte En, som sagde:
Vagabundus! kom kun ind, Du!

Ganske vist, Du fejled ofte,
Synder est Du jo endnu;
men træd ind: thi her er mange
langt, langt ringere end Du!

Her, Du véd, er ikke Tale
om en Sjæls Krabaskelse,
men Du bør dog forberedes
paa en Overraskelse —

paa en liden Ouverture
før det store Toneværk:
paa din egen Procedure —
træd nu ind, vær fast og stærk! —

Og han klemte sig igennem
Porten ind og stod dér stille,
mens han hørte Bach og Händel
paa det store Orgel spille.

Højt var Rummet, som en Kirke,
og i Midtergangen stod en
aaben Kiste, og i Kisten
laa — han selv, laa Vagabundus!

Tvende Stole stod placeret,
en for Fod, og en ved Hoved,
en for Actor reserveret,
og den anden for Defensor.

Actor — i sin Silkekaabe —
rejste sig, slog ud med Haanden
og begyndte højt at raabe:
denne Synder er min Mand!

Aldrig har, skønt højt begavet,
han til noget stort det drevet;
uden Titel, Rang og Hjemsted
har som Vagabond han levet.

Trende Gange copuleret
— hver Gang med en fattig Pige —
har han bare pokuleret,
skrevet Digte og deslige.

Ganske vist, han er ej fundet
straffet af det Offentlige,
men privat fordømt af hver en
ærbar Frue eller Pige.

Aldrig har han samlet Grunker,
skønt han sikkert nok har maattet
tjene paa de Skriverier —
nej bestandig lige blottet!

Altid flot — derfor Balancen
stedse lig det runde Nul:
tænk, han brugte til sin Harpe
Strenge kun af pure Guld!

Man kan dog af Kattetarme
lokke Toner frem, sonore,
ja, der findes dem, der spiller
rigtig pænt paa Seglgarns-Snore.

Men bestandig har han været
selv den Moloch, som opbrændte
for sin Lyst og sine Luner
Alt, hvad i sit Liv han tjente.

Ja — og tænke saa den Række
stakkels Piger, Frøkner, Fruer,
som hans Klimpreri har lokket
til at brænde i hans Luer! . . .

Thi nedlægger jeg den Paastand:
at man fjerner denne Kiste
didhen, hvor de Vrag blir brændte,
som paa Livets Hav forliste! —

Actor tav. Saa kom Defensor:
„Jeg har intet her at sige,
har kun Vidner frem at føre —
dem jeg beder man vil høre!“ —

(Resten mangler).

INDHOLD

Side

- ØSTEN FOR SOL OG VESTEN FOR MAANE. Et Æventyrdigt 1880 7
- Af „PEDER TORDENSKJOLD“ 1880. Indledningsdrapa 115
  - Paa Kanoner og Pokaler 120
  - Karl den Tolvtes Skygge 125
  - Tilbageblik 129

GAMLE GUDER OG NYE 1881 af Svend Trøst

- Guld 139
- Perler 139
- Morgen-Psalmer I—III 140
- Det tabte Paradis 146
- De kom og bød mig 149
- Hvem kalder paa mig? 149
- Illusioner 152
- Natten. En Radering 156
- Vor Moders Saga. Junker Vaar 160
  - Hun kommer 161
  - Han synger 162
  - Fuglekvidder 163
  - Han er borte 164
  - Marked 165
  - Ridder Sommer 166
  - Paa Borgen 166
  - Drost Høst 168
  - Belejring 169
  - Opgørelse 169
  - Ved Arnen 171
- Af Folkets Sange. Folkehøjskole-Sang 172
  - I Værkstedet 174
  - Kildespring 176

REJSEBILLEDER 1882

- I Værtshuset Falkens Have i Lier 178

DYBE STRENGE 1884

- Guiseppe Garibaldi. Dødshymne 183
- Grundtvigs Hundredaarsdag 189
- Kærlighedserklæring 196
- Landskaber. Aftenstemning 198
  - Morgen 198

Side
- Middagshvile 199
- Nat 200

Ved Arnen 201
De bedste Timer 202
I Kloster! 203
Det Abnorme — Det Normale 203
Hytternes Sang 204
Jeg vilde saa gerne vide! 207
Morgen- og Aftensange 208

TUSIND OG EN NAT 1889

Suleima. En Ungdomsfantasi 209
- Osman synger I—II 213
- Suleima synger 214

SANGENES BOG 1889

Tilegnelse til Edvard og Nina Grieg 219
Foraarsregn 219
Der vælder Lyd 220
Jule-Sne 221
Jeg takker Dig, min Fader, at Du ikke var rig 222
Med et broget Blad 223
Vølund 224
Den røde vilde Vin 225
Naar linden blomstrer 226
Den unge Ørn 229
Af landevejs-Salmer I—II 231
Suleima I—VIII 234
I Ørkenen I—VI 242
Tilbage I—II 246
Af farende Sange. Ouverture 249
- Valborgs-Sangen 249
- Jeg havde mig en Hjertenskær 251
- Hvor stedes nu min Gertrud 251
- „Min Vin — min Kaarde — og min Elskerinde!“ 254
- Lad mig dø — naar jeg dog ej kan leve 255
- Kilden 255

Fjældsange. Ud over Fjældsøen 256
- Morgenhilsen 257
- Bjerg-Salme I—II 258
- Nu slaar Ørnen med Vinge 259

Sønderjyske Sange I—II 260

UNGE VISER AF SVEND TRØST 1892

Dannevang I—II 265
Sange under Pesten. Introitus 267
- Lystig 268
- Værtshus 269
- Kyper, sæt mig Vinen frem paa Bordet 270
- Døden og Apotekeren 271
- Forældreløse 272

Side
Vi stod i det lille katolske Kapel 272
Der gik et Par Elskende — 273
De lever op igen 273
„Die Liebe, nur die Lieb' ist Leben“ 274
Septemberdagens Pige 275
Spadseretur 275
Valkyrie-Ridt 280
Smaa Elskovsviser I—III 281
Gamle Guder 282
Linedanser 284
O, Morten, Morten Luther! 284
Niels (et hjemsendt Digt) 286
Proletarer. Rot Jer sammen 289
Byg op 289
Love 290
Raad Jer selv 290
Vi har lært at nøjes 291
Der gennemstrømmer mig en Ild 292
Finis 293

SANGE AF SKUESPIL

Gøglere 1893. Den arme Flue 297
Brav-Karl 1897. Majvise 298
Rhinskvin 299
Det grønne Haab 1903. Min Barndoms Have 300
Galgen-Humor 301
Hjemmets Sang 304
Hr. Oluf han rider — 1906. Den danske Sommernat 303

DEN HELLIGE ILD 1899

Edith I—III 311
Gurre I—II 313
Heine i Hamburg 317
Bellmann blandt Skærene 322
Robert Burns 326
Mellem de yderste Skær 328
Min Freds-Pibe 330
Stormsvale 332
O, Hvem der havde et Vikingeskib! 333

BROGET LØV 1901

Præludium 339
Solglød i Skoven 340
Foraar i Danmark 341
Det gamle Kristianshavn 342
Fjæld-Luft 344
Højfjæld 345
Braavalla-Brænding 347
Rus og Krig 348
Aqua vitæ 351
O Galgetræ, O Galgetræ 352

Side
Nu skulde vi bruge Styrken ... 353
Vision ... 355
Sommer-Drømme ... 357
Viggo Drewsen ... 358
Johanne Luise Heiberg ... 360
C. Berg ... 362
Julius Lange ... 364
Sophus Schandorph ... 365
Til min Mo'r ... 367

DEN BLAA GROTTE

Sarkofagen ... 369
Ave Maria ... 370

VAGABUNDUS 1910

Forêt de Fontainebleau ... 373
I Villa Borgheses Have ... 374
Ave Maria ... 375
Atter i Norge ... 375
Atter hjemme ... 377
Japan, hold ud! — ... 379
Medusas Hoved ... 380
Foraar! ... 381
Dansk Fædrelandssang ... 283
Viggo Hørups Død ... 384
Vilhelm Møller ... 386
Knut Hamsun ... 387
Edvard Søderberg ... 389
I Noahs Ark ... 390
Lyngblomst ... 391
Første Gang ude ... 392
Alt hvad der lever ... 393
To Gamle ... 394
Den lyse Jul ... 495
Gladiolus ... 396
Sonja I—II ... 397
I sølvhvid Stilhed — ... 398
Vagabundus I—II ... 400